

dengê stêrka rizgari

Sal/Yıl: 1 Hêjmar /Sayı:1 Gûlan/Mays 1997 50.000 TL

Xwedê li ser

adına

Nuran Maraşlı

Berpîrsiyarê Nîvîsaren/Sorumlu
Yazîşleri Mûdürî
Songül Diribaş

Adres/Navnîşan
Merkez Büro

Namık Kemal Caddesi. Saydan Palas Ap.
21-23 Kat 5, Daire 19
Aksaray/Istanbul
Tel/fax: (0212) 585 32 94

Ankara: Sakarya Cad. İnkilap Sok. Örnek
İşhanı Kat: 3 8/71 Kızılay/Ankara
Telfax: (0312) 432 53 14

Izmir: İkbâl İşmerkezi 1367. Sok. N0: 2
Kat: 8/ 803 Basmane/Izmir
Telfax: (0232) 425 68 19

Adana: Alimünif Cad. Büyükdana İşhanı
Kat: 4 N0:30 Seyhan/Adana
Telfax:(0322) 352 17 92

Avrupa Merkez Büro
Wrangel Str. 21 10 977 BERLIN
Telfax: 0049-30-6183301

Almanya Erdem Beyazşahin
Allen Str. 37 47 166 Hamborn/DUISBURG
Tel: 0049-203-557524
Fax: 0049-203-548553

Balkanlar, Kıbrıs, Yunanistan Merkez Büro:
Stadiou 5 Büro: 608 10 557 Athens/GREECE
Telfax: 0030-1-3240375

Fransa: 7 Av. du pove neuf 93 160 Nois Le
Grand/PARIS

İngiltere: 137 B Stroudgreen road Finsbury
Park N4 3 PX/LONDON

Danimarka: Bramslkkevej 35 St. Th 2500
Valb/KOPENHAGEN

Hollanda: Alexander Str. 97 BD. 6812
Arnhem

İsveç: Ekholmsu 235 Bv.127 46
Skärholmen/STOCKHOLM

İsviçre: Loosli Strase 41 3027 Bern/SUISSE

Çap/Baskı: Ceylan Matbaası
Belavkirin/Dağıtım: KOMAL
Şerên Abonetîya-Abone Koşulları:
Türkiye/Türkiye
6 Mehi-6 Aylık: 900.000 TL-
Salek/1 Yıllık: 1.800.000TL-
Ewrûpa/Avrupa
6 Mehi-6 Aylık: 50 DM
Salek/1 Yıllık: 100 DM

naverok içindekiler

<i>editörden</i>	suni gündem	1
<i>gotîne/grafî</i>	söyle bakalım!	2
	<u>nuçe/haberler</u>	
	1 mayıs kutlamaları	3.4
	recep maraşlı için acil eylem	5.6
	<u>gengeşî/tartışma</u>	
<i>b.zinar</i>	newroz nebû "nevruz"	7
<i>can erzin</i>	cuntanın yeni yöntemi:	8,11
	yönetime elkoymadan yönetmek	
<i>özge yalın</i>	arnavutluk isyan mı? devrim mi?	12
<i>b.zinar</i>	di diroka kurdan de rûleke reş:	
	alayhen hemîdî û jenosîda ermen	13.14
	savaş ve göç	54.56
<i>bengin botan</i>	devlet ve savaş	32.33
<i>m.rizgar</i>	<u>dosya mehî/ayın dosyası</u>	
	devlet-aşiret-mafya	18.24
<i>temel demirer</i>	"YDD" kıskacında devlet ve terö	25.27
<i>medeni ayhan</i>	karşı devrimci savaş	
	komplocu ve tasfiyecidir	28.31
	<u>rojey/gündem</u>	
<i>g.brûsk</i>	yabancılaşma, özgürlük ve	36.42
	anti-örgütçülük	
<i>n.barzan</i>	çend gotin li ser xwe	34.35
	û kirin û xwe rexnekirinê	
<i>zerîn binevş</i>	siyasetin asalakları	43.44
	<u>jînê jin/kadın yaşamı</u>	
	kürt kadınları	45.48
	bağımsız kurumlarını oluşturuyor	
<i>sedbra</i>	kadın ve	49.53
	özgürlük mücadelesi	

abone formu / forma aboneti

3 mehi ● 3 aylık 6 mehi ● 6 aylık salek ● yıllık

Nav/Paşnav

Ad/Soyad :

Navnîşan

Adres :

Hûn dikarin hege aboneti li ser hesaba **Türkiye İş Bankası/Çağaloğlu Şubesi 300 427348** razinin û sûretek jê ji Namık Kemal Cad. Saydan Palas Apt.N0: 21-23 Kat 5, Daire 19 Aksaray/Istanbul ra qarta abone rêkin.

Abone ücretine **Türkiye İş Bankası/Çağaloğlu Şubesi 300 427348** no'lu kontosuna yatırarak bir kopyasını Namık Kemal Cad. Saydan Palas Apt.N0: 21-23 Kat 5, Daire 19 Aksaray/Istanbul adresine abone kartıyla birlikte postalayarak abone olunabilir.

"SUNİ GÜNDEM...."

Değerli Okurlar;
Devletin Newroz'u, "nevruz"laştırmaya; işçi ve emekçilerin birlik, dayanışma ve mücadele günü olan 1 Mayıs'ı "bahar bayramı" olarak içini boşaltmaya yönelik çabaları, tıpkı Newroz'da olduğu gibi 1 Mayıs'ta da onbinlerce işçinin, emekçinin alanlarda haykırmasıyla boşa çıkarıldı.

Bir kez daha görüldü ki; Newroz Kawa'ların, 1 Mayıs'da işçi ve emekçilerin mücadele günü....

Bütün emekçilerin ve okurlarımızın Newroz ve 1 Mayıs bayramlarını kutluyoruz.
Değerli Okurlar;

MGK'nın son toplantısında, sosyalist basın ve özellikle de Kürt Basın-Yayın kurumlarına yönelik almış olduğu saldırı kararları hemen uygulamaya geçirildi. Demokrasi Gazetesi ile Stërka Rizgarî dergisinin 1 aylık yayınları durduruldu ve kapatıldı.

Devletin çirkin yüzünün diğer bir yanını gösteren bu kararlar, sanılmasın ki sosyalist muhalif basını susturacak, geri adım attıracaktır. Bir ulusun sesi, yüreği olan basın-yayın organları üzerindeki pervasızca sürdürülen devlet terörüne rağmen yine yayınlarını sürdürecektir, mutlaka okurlarıyla buluşacaktır. Buna inanıyor ve kapatılan sosyalist basınla dayanışma içinde olduğumuzu bildiriyoruz.

Biz bu ilk sayımızda, KUKM'nin ve sosyalizmin sorunlarına ilişkin tartışma yazılarına yer verdik. Aynı sayfalarımızda hem 1 Mayıs gösterilerine, hem de savaşın süren yüzüne ilişkin haber-yorumlarımızı da bulacaksınız.

Bu sayımızın ağırlıklı gündemini ise "Sömürgeci Devletin Niteliği" konusu oluşturuyor. Çünkü, ünlü "Susurluk Kazası" ve buna bağlı olarak ortaya çıkan bir yığın ilişki "Devlet-Aşiret-Mafya" tartışmalarını, "Devletin çetelerden temizlenmesi", "Temiz Toplum-Temiz Siyaset" istemlerini yükseltmişti. Bu tartışmaların, bir yandan da "devleti" aklama çabalarına, devletin niteliği konusunda zihinleri bulandırma girişimlerine dönüştürülmeye çalışıldığına da tanık olduk. Kimse "çete" olgusunu "çeteleşme" gerçeğini yadsıyamıyor. Devletin kendisi bile!... Ama kimileri, çeteleri "üçbeş-çürük elmanın münferit ortaklığı" olarak sunup, devletin yönetme ve varolma tarzını gözden kaçırmaya çalışırken; liberalinden demokratına, sosyal demokratından, "sosyalist"ine kadar herkeste bir "devleti temizleme gayretidir" gidiyor. Biz ise, devletin kendisi ve işleyişi hakkında, özellikle de TC devletinin Kemalist karakteri, sömürgeci niteliği anlaşılmanan yapılan söylemlerin bir anlamı olmadığını vurgulama gereği duyuyoruz.

"Çeteleri temizleme" işinin yine Devlet bürokrasisince yapılmasını, bir köpeğin kendi kuyruğunu yakalamaya çalışırken düştüğü kısır döngüye benzetiyoruz. Çeteyi yakalamak için her hamle yaptığında, aynı oranda da başarısız kalacaktır; çünkü yakalamak istediği şey kendi kuyruğudur, yani kendisidir.

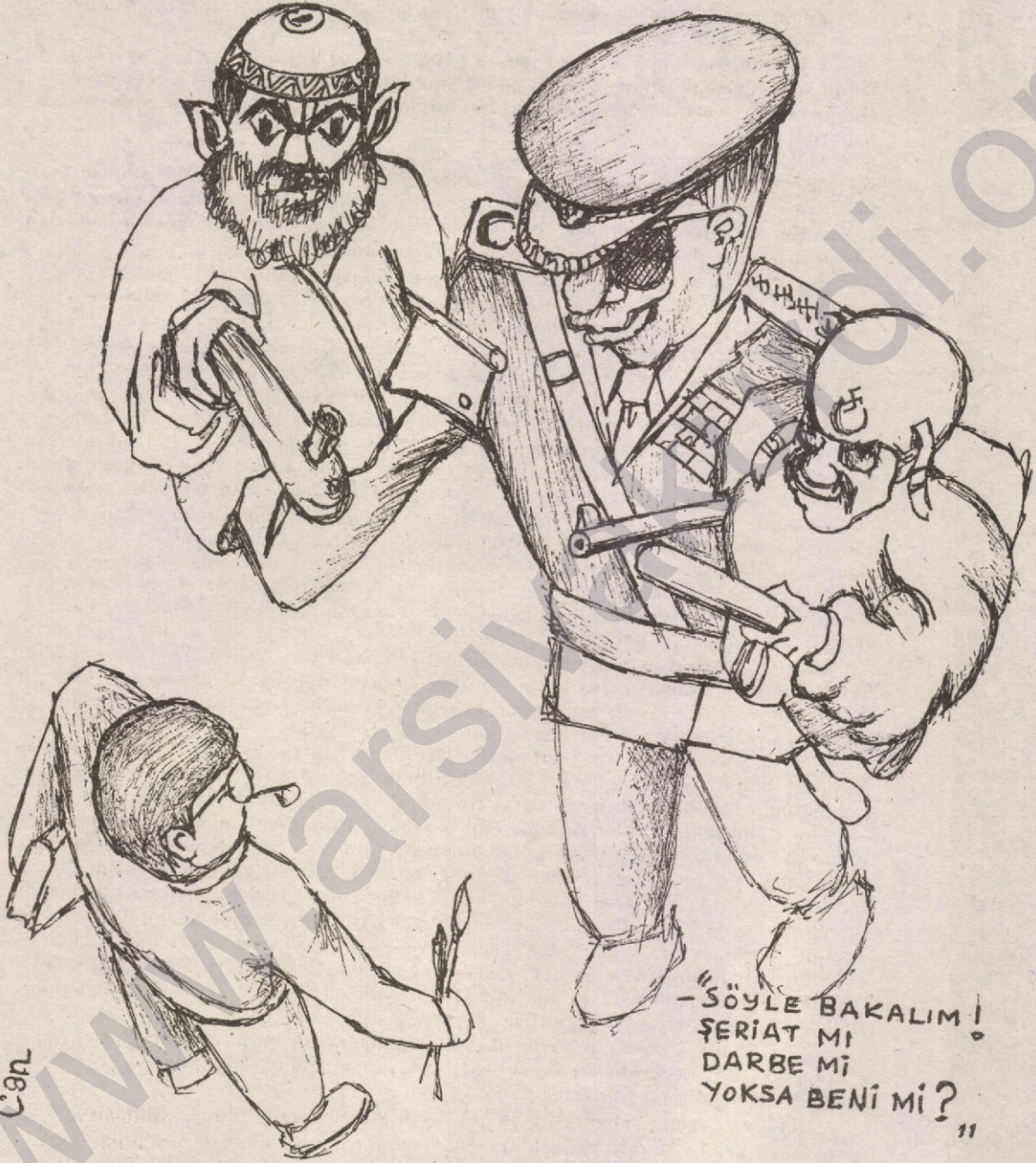
Ve tabii yine "devlet" sorunsalına bağlı olarak Türkiye'de "silahlı güçlerin" özel konumu, bütün siyasal-toplumsal süreçlerin belirleyicisi, resmi ideoloji ve devlet politikasının "kanun koyucusu" olarak rolü de ortaya konmak zorundadır.

MGK'nın bütün devlet kurumlarının başındaki "sorumsuz-yetkili" konumu, militarist-bürokrasinin Kürdistan politikasının tek sorumlu ve yetkilisi olması, TC'nin halen bir darbe Anayasası ve onun getirdiği bütün kurum ve yasalarla yönetiliyor oluşu gibi gerçekler gözardı edilerek, bir "laiklik-şeriât" gündemi, "siyasi islâmın tırmanışı" ve "laik rejimin tehlikede oluşu" gibi başlıklarla, Ordunun politika üzerindeki vesayeti özellikle "sol", "aydın" ve "demokrat" çevrelere bir kez daha yedirilmeye çalışılıyor. Dergimizin gelecek sayısında da "Politik Islâm" ya da "Islâmın politize edilmesi", RP'nin rolü, islâmî radikalizmin tahlili ve tüm bunların KUKM açısından taşıdığı anlamı ele alacağız.

Biz, Stërka Rizgarî'nin yayın ilkelerini sahipleniyor, baskı anında iken yayını durdurmak zorunda kaldıkları kimi yazılarını dergimizin sayfalarında siz okuyucularımıza sunuyoruz.

Dergimizi yayına hazırlarken Genel Yayın Yönetmenimiz **Recep Maraşlı** ile Dergimizin Sahibi **Nuran Maraşlı**'nın Ankara'da gözaltına alınmaları; **Maraşlı**'nın tutuklanarak Ankara Merkez Kapalı Cezaevine konmasını da, karşı karşıya olduğumuz politik baskıların bir devamı olarak değerlendiriyoruz.

Hiçbir baskının, engellemenin bizi yolumuzdan alıkoyamayacağı ve tüm açmazları okurlarımızın desteğiyle aşacağımız inancı ve kararlılığıyla yeni yayınlarda buluşalım diyoruz.

Can

1 mayıs

polisin saldırısına rağmen büyük bir kitleyle kutlandı

Onbinler alanlarda haykırdı

1886 yılının ilk baharında Amerikan işçileri Şikago'da "8 saatlik işgünü ve asgari ücret" talebi ile greve gittiler. Eylem, kanlı bir biçimde bastırıldı ve 11 Kasım 1887'de 4 işçi lideri asıldı. 1889'da toplanan II. Enternasyonal'in I. Kongresi 1 Mayıs'ı, işçi sınıfının "Birlik-Dayanışma ve Mücadele" günü olarak kabul etti. İşçi sınıfının dünya düzeyinde coşkun törenlerle kutlandığı 1 Mayıs, Türkiye'de 1925'lerde yasaklandı. Ve ancak, 1976 Mayıs'ında kitlel olarak kutlanabildi. Türk burjuvazisi, 1 Mayıs'ı "Bahar Bayramı" olarak ilan etmişti. 12 Eylül generalleri bunu da yasakladılar. Son yıllarda "izinli" yapılmasına rağmen polislin saldırısı sonucu miting alanları kan gölüne çevriliyor...

İSTANBUL

1 Mayıs öncesi diğer illerde olduğu gibi İstanbul'da da kitlel katılımın engellenmesi amacıyla sosyalist basın ve DKÖ'lerini basan polis, onlarca insanı gözaltına aldı. Elllerinde 29 kurumun listesi bulunan polis, akşam saatlerinde bastığı yerlerde "yarında geri kalanları temizleyeceğiz" tehditleri savurdu. Kurumların basılmasıyla yetinmeyenler, yine listelerle özellikle Kürt nüfusunun yoğun yaşadığı bölgeleri tek tek basarak çocuk, kadın, yaşlı demeden evlerde bulunan herkesi gözaltına aldı. TEM'e götürdükleri insanlara "sizi 1 mayıs'a katılmayasınız diye gözaltına aldık" demeyi de ihmal etmediler. Yapılan baskınlar sonunda beşyüzü aşkın insanın gözaltına alınmasına rağmen devletin 1 mayıs'ı engelleme politikası fiyaskoyla

sonuçlandı. 1 mayıs günü onbinlerce insan Abide-i Hürriyet meydanına akın etti.

Sabahın erken saatlerinde Piyalepaşa-Çağlayan yolu üzerinde başlayan miting öğleden sonra 15.30'da sona erdi. Kitlel katılımın çok yoğun olduğu 1 mayıs'ta işçi kesiminin daha az oluşu dikkatleri çekti.

Yaklaşık 70 bin kişinin katıldığı mitingde 13 bin polis, 3 bin civarında da asker yer aldı. Etrafta bulunan binaların üzerine Özel Tim yerleştirildi. Girişte yapılan aramalarda polis, çeşitli pankartlara, pankart sopalarına, kırmızı renkli eşarplara ve bildirilere "yasak" gerekçesiyle el koydu.

Alana öncelikle giren sendikalar, Stërka Rizgarî, Odak, Direniş, kaldıraç, YCK, DHKP/C, Hadep, ÖDP ve Haklar ve Özgürlükler platformu daha alana girmeden mitingi başlattı. Bütün grupların alana girmeden mitingin başlatılmayacağı

kararına rağmen, mitingin başlatılması tartışmalara neden oldu. DİSK genel başkanı Rıdvan Budak ile Türk-İş genel başkanı Bayram Meral konuşmaları sırasında kitle tarafından yuhalandı.

Kortejin ilerlememesi üzerine alana giremeyen gruplar, oldukları yerde 1 Mayıs'ı kutladılar.

Mitingde sık sık "Biji yek gulan, gerilla vuruyor Kürdistan'ı kuruyor, biji partîya rizgarîya Kurdistan, Kürdistan'da askeri işgale son, yaşasın sosyalizm, yaşasın 1 Mayıs, biji rizgarîya Kurdistan" sloganları atıldı. PRK-Rizgarî taraftarları ile Devrimci Parti Güçleri tarafından hazırlanan ortak bildiri dağıtıldı.

Gaz bombasında kullanılan mitingde alana giremeyen gruplara polisün saldırmaması sonucu çok sayıda insan yaralandı, yüzlercesi gözaltına alındı. Gözaltına alınanlarla 60 kişi DGM tarafından tutuklanarak cezaevine gönderildi.

97 1 Mayıs'ı diğer kutlamalara nispeten kitlesel katılımı yoğun olmasına karşın, en coşkuz geçən 1 Mayıs olarak tarihte yerini aldı.

ADANA

Yaklaşık yedibin kişinin katıldığı 1 Mayıs gösterilerine hastahaneler kavşağından oluşturulan kortejin İstasyon meydanına kadar "Biji yek gulan, yaşasın 1 Mayıs, şehit namirin, yaşasın halkların kardeşliği, kahrolsun ücretli kölelik, gerilla vuruyor Kürdistan'ı kuruyor, savaşa son hemen şimdi barış, İsmail beşikçi'ye özgürlük" sloganları eşliğinde yürüyüşle miting başladı. İşçi kesiminin yoğun olduğu Adana'da sendikaların katılımının azlığı dikkat çekiciydi.

Mitinge sosyalist-yurtsever basından; Stêrka Rizgarî, Nû Roj, Atılım, Partizan Sesi, Kurtuluş, Odak, Özgür Gelecek ve Alınteri dergileri pankart açarak katıldı. Ayrıca, HADEP, DBP, DKP, ÖDP, EP, SİP ve İP'de kendi parti pankartlarını açarak kortejde yer aldılar. MLKP'nin açmış olduğu flama, tertip komitesinin polisten aldığı uyarı üzerine tekrar toplatıldı.

Devrimci Parti Güçleri'nin, Stêrka Rizgarî kortejinde yer aldığı mitingde "Biji rizgarîya Kurdistan, yaşasın bağımsız-birleşik Kürdistan, özgürlük yoksa barışta yok, komünist bir dünya kuracağız, biji serhildan, özgür Kürdistan" sloganları atıldı.

Miting, polis saldırısı yaşamadan saat 13.30 civarlarında sona erdi.

1 Mayıs öncesi Adana şubemize baskın düzenleyen polis, o sırada büroda bulunan bir arkadaşımızı gözaltına aldı. İki gün TEM'de tutulan arkadaşımız 1 Mayıs kutlamalarından sonra serbest bırakıldı.

İZMİR

Demokrasi Platformunun almış olduğu izinle, şiddetli yağmura rağmen yaklaşık 20 bin kişinin katıldığı 1 Mayıs kutlamaları, Konak eski balıkhali önünden Cumhuriyet meydanına doğru yürüyüşle başladı.

Demokrasi Platformu dönem başkanının açılış konuşmasının ardından 1 Mayıs marşının okunduğu mitingde yağmurun bütün hismiyle yağmasına rağmen, kitle alandan ayrılmadı.

Sosyalist dergiler platformu, partiler ve çeşitli DKÖ'lerin katılımıyla gerçekleşen 1 Mayıs'ta "Biji yek gulan, yaşasın 1 Mayıs, yaşasın sosyalizm, biji Kürdistan, biji aşitî, anaların öfkesi katilleri boğacak, yaşasın hakların kardeşliği" sloganları atıldı.

Mitingin devam ettiği sırada işçi partisi kortejinde yer alanlar Atılım dergisi pankartındaki kitleye saldırmaması üzerine çatışma çıktı. İHD İzmir Şube Başkanı Ercan Demir ile ÖDP İzmir İl yöneticisi'nin araya girmesiyle çatışma kısa sürede sona erdi.

Yoğun aramalara rağmen polisün bir saldırısıyla karşılaşılmayan 1 Mayıs kutlamaları saat 6.30'da sona erdi.

ANKARA

Ankara Demokrasi Platformunun düzenlediği miting, saat 11.00'de sıhhiye köprüsünün üzerinden oluşturulan kortejlerin tandoğan meydanına doğru yürümesiyle başladı. İşçi sendikaları içinde en fazla kitlenin Genil-İş sendikası tarafından oluşturulması dikkat çekti. Çeşitli partiler ve DKÖ'lerin yer aldığı miting 30 bine yakın insanın katılımıyla gerçekleşti. Mitingde, "yaşasın 1 Mayıs, biji bratiya gelan, çeteler mecliste aydınlar hapiste, kirlî savaşa hayır, şehit namirin" sloganları atıldı. Marşlar ve türkülerin eşliğinde çekilen halaylarla kutlamalar 15.30'da sona erdi.

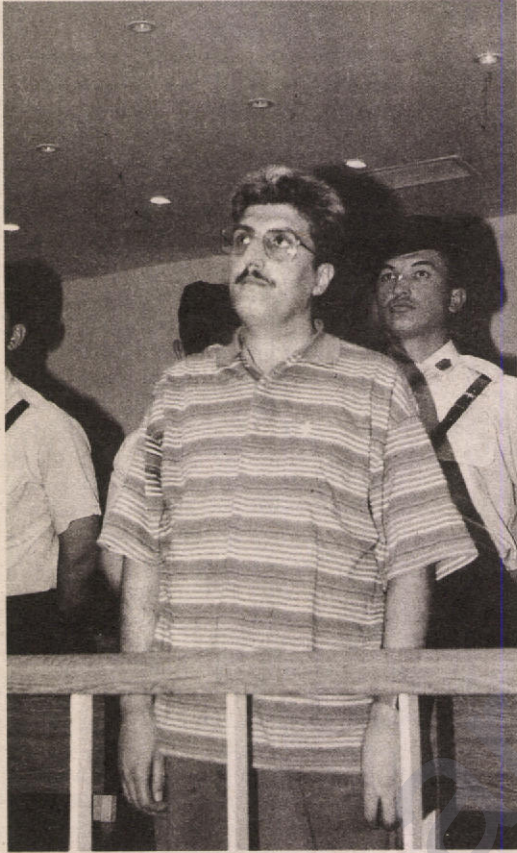
DİYARBAKIR

İşçi sendikalarının 1 Mayıs için İl Valiliğine yaptıkları başvuru, hiç bir gerekçe gösterilmeden geri çevrildi. Buna rağmen yaklaşık 3 bin kişi Darkapı meydanında buluştu. Öğlen saatlerinde Diyarbakır'daki bütün işçi sendikaları, HADEP, DBP ve Dicle öğrencileri Darkapı meydanına geldi. Darkapı alanı çevik kuvvet ve sivil polisler tarafından albuka altına alındı. Alanda "yaşasın 1 Mayıs, biji yek gulan, tutsaklara özgürlük, susma sustukça sıra sana gelecek" sloganları atan kitle daha sonra sessiz bir şekilde dağıldı.

Genel Yayın Yönetmenimiz Cezaevinde

MARAŞLI İÇİN ACİL EYLEM ÇAĞRISI

Genel Yayın Yönetmenimiz Recep Maraşlı ile Dergimizin Sahibi Nuran Maraşlı Ankara TEM tarafından gözaltına alındılar. Bir hafta sorgulandıktan sonra Recep Maraşlı tutuklanarak Ankara Merkez Kapalı cezaevine gönderildi.

Genel Yayın Yönetmenimiz Recep Maraşlı ile Dergimiz sahibi Nuran Maraşlı 6 Mart 1997 günü Ankara'da gözaltına alındı.

Geçtiğimiz yıllarda cezaevinde katılmış olduğu Ölüm Oruçları sonrasında Beyin felci geçiren ve Türkiye'de tedavisi mümkün olmayan hastalığıyla ilgili yurtdışında tedavi görmek amacıyla Uluslararası bir sağlık kurumunun davetlisi olarak Almanya'ya giden Recep Maraşlı, Ankara Esenboğa Havaalanından, Nuran Maraşlı'da evine gelmek üzere iken Aşti terminalinden gözaltına alınarak Ankara TEM Şubesine götürüldüler.

Şubede bir hafta sorgulandıktan sonra 12 Mart günü DGM savcılığına çıkarılan Maraşlı'lardan, arkadaşımız Nuran serbest

birakılırken, Genel Yayın Yönetmenimiz İstanbul DGM'de görülmekte olan bir davası gerekçe gösterilerek tutuklanarak Merkez Kapalı Cezaevine gönderildi.

Maraşlı'lar için Uluslararası Af Örgütü Acil Eylem Çağrısında bulundu. Çağrıda, Komal Yayınevi'nin yönetmenliğini yapan Maraşlı'nın daha önce gözaltına alınarak işkence gördüğünü hatırlatan Af Örgütü, Maraşlı'nın 84'te gördüğü işkenceler nedeniyle sağlığını kaybettiğini belirtti. Maraşlı için herkesi Türk devlet yetkililerine telgraf, telex, fax ve mektup göndermeye çağıran Af Örgütü, mektuplarda gözaltındakilere işkence yapılmaması için yetkililerin uyarılmasını ve tedaviye ihtiyacı olan Maraşlı'ya tedavinin sağlanmasının talep edilmesini istedi.

Öte yandan Komal Yayınevi yaptığı açıklamada, yayınevine ve çalışanlarına yönelik bir süredir yoğunlaşarak devam eden baskı ve provakasyonlar sonucu son bir ay içinde, yayınevinin iki kez basıldığı, tüm araç, arşiv ve ekipmanlarına polis tarafından el konulduğu, çalışanları ve Yazışleri Müdürü Mete Demirkol'un gözaltına alınarak tutuklandığı ve son olarak

Maraşlı'ların gözaltına alınmalarının, sürdürülen bu provakasyonun bir halkası olduğu belirtilerek, tüm kurum ve kuruluşlar duyarlı olmaya çağrıldı.

Başta Uluslararası P.E.N Klüpleri olmak üzere çeşitli kurum ve kuruluşlar, yaptıkları açıklamalarda Recep Maraşlı'nın gözaltına alınmasını kınayarak derhal serbest bırakılmasını istediler.

Ayrıca, Kanada P.E.N Başkanı Louise Gareau Pesbois, Meksika P.E.N Başkanı Soledad Santiago Avrupa'nın değişik kentlerinden gelen Parlamenterler, Anti-sömürgeci Gençlik, Anti-sömürgeci Eğitimciler, Anti-sömürgeci Kadınlar, Yurtsever İşçiler, Yurtsever Avukatlar, Stërka Rizgarî okur ve taraftarları, çeşitli sosyalist dergi, gazete ve yayınevi temsilcileri, sanatçı ve aydınlar merkez büromuzu ziyaret ederek Maraşlı'nın tutuklanmasını protesto edip, dayanışma içinde olduklarını bildirdiler.

Maraşlı, Jiyana Nû Gazetesinde yayınlanan "Sigortalı Demokratlık Realitesi" yazısından dolayı 1 yıl 4 ay hapis cezası, 133.333.333 TL para cezasına çarptırılmış ve cezası kesinleşmişti. Ancak, 1994 yılında yatmış olduğu yıllar cezasını karşılmasına rağmen, Ankara DGM Savcılığı bu cezayı gerekçe göstererek Maraşlı hakkında tutuklama kararı verdi.

MARAŞLI TAHLİYE EDİLSİN

R. Maraşlı'nın avukatlarından Eren Keskin, İrfan Güler, Ercan Kanar ve Levent Kanat tarafından yapılan yazılı açıklamada, Jiyana Nû gazetesinde yayımlanan bir yazısı nedeniyle I-DGM tarafından hakkında verilen 1 yıl 4 aylık hapis cezasının yargıtay tarafından onaylandığı vurgulanarak, "daha önce bu cezayı karşılayacak kadar fazladan hapis yatmıştı. Şuan müvekkilimiz Recep Maraşlı'nın tutuklanmasını gerektiren herhangi bir ceza sözkonusu değildir, duruşmaları devam etmektedir. Bu nedenle müvekkilimiz hakkında Ankara DGM tarafından verilen tutuklama kararı tamamen siyasi bir karardır" denildi.

Maraşlı'nın sağlığının son derece bozuk olduğu, ihtiyaçlarını yalnız başına karşılayacak durumda olmadığı ve İstanbul Üniversitesi Çapa Tıp Fakültesi Nöroloji Bilim Dalı Başkanlığı ile İzmir Tıp Fakültesi tarafından verilen raporların mevcut olduğunun vurgulandığı açıklamada "hastalığı nedeniyle Maraşlı'nın cezaevinde kalma koşulları bulunmamaktadır. Türkiye'de tedavisi mümkün olmadığından yurtdışında tedavi olması gerekiyor. Ancak Maraşlı'nın yıllarca süren mahkumiyetini neden olarak gösteren devlet yetkilileri, pasaport vermedikleri gibi tedavisinde engellemektedirler" denildi.

KÜRT-PEN'DEN MARAŞLI'YA ONUR ÜYELİĞİ ÖDÜLÜ

Pen a Kurd, Komal Yayınevi Sahibi ve Genel Yayın Yönetmeni Yazar Recep Maraşlı'yı "ONUR ÜYESİ" seçtiğini ilan etti.

Kürt-Pen yönetim kurulu tarafından yapılan açıklamada;

"Berlin'de 3. Kongresini tamamlayan PEN a KURD Sayın Recep Maraşlı'ya yürekten bağlılık ve dayanışma, selam ve sevgilerini sunar.

Ayrıca, Recep Maraşlı'nın şahsında Sayın İsmail Beşikçi, Sayın Ünsal Öztürk, Sayın A.Zarakolu ve Türkiye zindanlarındaki tüm demokrat yazar, yayıncı ve editörlerle dayanışma içinde ve davalarının destekleyicisi, takipçisi olduğunu bildirir.

PEN a KURD, ikirciksiz ve inançla şuna inanmaktadır: Nazi Almanyası'nın yıkılması gibi, Güney Afrika'nın ırkçı rejiminin yerle edildiği gibi, tarih bilinci olan herkes çok iyi bilmektedir ki, yalan ve inkar üzerine kurulu, giderek devlet niteliğini yitiren, çeteleşip mafyalaşan bir devlet yaptıklarıyla kalmayacaktır. 21. yüzyıla girmek üzere olduğumuz bu yıllarda, yazarın yasağı, inkarı, baskıyla karşılaşması, düşüncesinin zincire vurulması ve özellikle Kürt Halkına yönelik işlenen suçları yadsınarak günlük yaşam haline getirilmesi karşısında susmak elbette insanlık onuruyla, özellikle yazarlık namusuyla bağdaşmaz. Yazarın bu suçlara karşı onurluca durması ve asli görevini yerine getirmesi gerekmektedir.

Sayın Recep Maraşlı, yönetim

kurulumuzun ilk toplantısının yapıldığı PEN a KURD sizi onur üyeliğine, onur duyarak kabul etmiştir. Bilgilerinize sunuyor, sizleri selamlıyoruz" denildi.

KÜRTÇE DİL KURLARI DEVLETİN YASAĞINA RAĞMEN FİİLEN BAŞLADI

Kürt Kültür ve Araştırma Vakfı (KÜRT-KAV)'ın Kürtçe dil kursu açma konusunda İstanbul il Milli Eğitim Müdürlüğü'ne yaptığı başvurusu Bakanlık tarafından engellenmesine rağmen 26.4.1997 günü vakıf binasında yapılan Basın Açıklamasıyla fiilen başladı. Basın açıklamasında Vakıf Yönetim Kurulu Başkanı Yılmaz Çamlıbel; "KÜRT-KAV Beyoğlu 3. Asliye Hukuk Mahkemesi tarafından tescil edilmiştir. Bu karar Yargıtay 18.Hukuk Dairesi tarafından onaylanmıştır. Bizde İstanbul'da Kürtçe dil kursu açmak için 20 Ağustos 1996 günü İstanbul Valiliği'ne başvurduk. Dilekçemiz Milli Eğitim Müdürlüğü'ne havale edildi. Ancak Milli Eğitim Müdürlüğü'nden bize yollanan 20 mart 1997 tarihli yazıda Başbakanlık Kanunlar ve Kararlar Genel Müdürlüğü'nün 17 Kasım 1989 tarih ve 0541 sayılı yazılar gereğince söz konusu kursun açılmasının mümkün olmadığı ifade edilmiştir. Türk hukuk sistemi içinde yetkili kılınan mahkemelerin verdiği bir hakkın, başka bir makam tarafından engellenmesi, devletin varlık sebebini ortadan kaldırır. Biz KÜRT-KAV olarak, yetkili mahkemelerin bize tanıdığı tüm yasal haklarımızı kullanmada kararlıyız" dedi.

STËRKA RIZGARÎ'ye KAPATMA SOSYALİST BASIN SUSTURULAMAZ

Son MGK toplantısında alınan kararlar doğrultusunda sosyalist basına yönelik para, hapis ve kapatma cezaları bütün hızıyla devam ediyor. Geçtiğimiz günlerde Stërka Rizgarî dergisinin 5-6. sayısı hakkında açılan davanın yargıtayca onaylanması sonucunda dergi 1 ay süreyle kapatıldı. Konuyla ilgili dergi yetkilileri tarafından yapılan açıklamada; "Dergimizin 5-6: sayılarında yer alan "Parlamentonun Meşruluğu mu? Meşruluğun Parlamentosu mu?, Yunan ulusu her zaman Kürt ulusunun yanında olacaktır, Kuzey Cephesi kurulacak mı?, Kürdistan ulusal demokratik cephesi üyelerinin görüşleri ve yorumları, Merhaba, Legalleşme yasal parti ve Kürdistan'da legal siyaset arayışları, Günah keçisi bir kavram 'taktik', İzmir'de Kürdleri denize dökme harekâtı, TC'nin ikinci Dersim harekâtı" yazıları gerekçe gösterilerek İstanbul 2 NO'lu DGM tarafından toplatılmış, hakkında dava açılmıştı. Mahkeme sonucunda dergimiz sahibi Av.Rıza Dinç 150 milyon para, yazışmaları Müdürümüz Mete Demirkol ise 6 ay hapis, 75 milyon para cezasına, dergimizin 1 ay kapatılmasına karar verildi. Yargıtayda kesinleşen bu cezalar infaza girdi ve dergimiz STËRKA RIZGARÎ 24 nisan 1997 gününden itibaren 1 ay kapatıldı. Devrimci, sosyalist ve yurtsever basın üzerindeki bu devlet terörünü kınıyor; baskıların, işkencelerin ve kapatma kararlarının bizleri susturamayacağını ilan ediyor; tüm devrimci, sosyalist, yurtsever kamuoyunu duyarlı olmaya çağırıyoruz" denildi.

4 ay süreli devam edecek kursta, Kürtçe'nin Kırmanc ve Dımili lehçeleriyle de eğitim verilecek. Hafta içi ve hafta sonu, gruplara 8'er saat olarak, 4 ayrı sınıfta 6 öğretmen tarafından gramer ve pratik olarak verilecek.

NEWROZ NEBÛ "NEVRUZ"

B.Zînar

***Newroz bi hezarsalan e li Kurdîstanê
û li rojhilata navîn wek sembola
serxwebûn û rizgarîyê hatîyê
pejirandin û bi vê wateyê tê
pîrozkirin.***

Wekî tê zanîn koka cejne Newrozê digihîje 2000 sal berî miladê. Newroz di nav Kurdan û di nav gelên rojhilata navîn de bi wateya cejna sala nû tê pîrozkirin. Dîroka ev roja şadî, ji serhildana Kawayê Hesikar a li dijî zilm û zordariya Dehaqê xwînmij dest pê dike. Li ser bûyera destpêka Newrozê di nav gelên rojhilata navîn de gelek efsane hene. Mijara hemû efsaneyan nêzî hev in. Tête gotin ku bi navê Dehaq kralekî gelek zalim û xwînswar hebûye. Dehaq gelek zilmê li gelê xwe dikir. Rojek Dehaq bi nexweşiyê dikeve. Nexweşiya wî xedar e. Hemû hekîmên wê weletê lê dinêrin, lê çareyek nikarin jê re bibînin. Hekîmek dibê ji bo başkirina nexweşiyê tenê çareyek heye; divê her roj mêjiyê du zarokan weke derman li birînên Dehaq bê kirin. Li ser vê peşniyazê Dehaq ferman derdixe ku rojê du seriyên zarokên kurd bîn jêkirin û mêjiyên wan ji bo birînên wî wek derman bîn bikaranîn. Lê belê wezîrê Dehaq bi ya wî nake. Her roj serê zarokek dide jêkirin yê din azad dike. Li dewsa yê azadkirî jî mêjiyê mihekî dike derman. Rojek jî rojan dora ser jêkirinê tê lawê Kawayê Hesinkar. Kawa vê rewşê napejirîne û biryara serhildanê digire. Roja ku dor tê lawê wî, Kawa biryara xwe tîne cî; bi Ferîdun re êrîştî ser serayê dikin û Dehaqê xwînmij dikujin. Ev xebera xweş, xebera kuştina Dehaq bi rêya vexistina agirana jî serî heta binî digihîje hemû deverên welat. Ew cîwanên ku ji aliyê wezîrê Dehaq hatibûn azadkirin û derketibûn serê çîyan, bi pêtên agir ji bûyerê haydar dibin û bi şahî û coş ji çîyan dadikevin jêrê.

Ji wê rojê vir ve 21'ê Adarê bi vexistina agirana wek cejna Newroz tê pîrozkirin. Newroz bi hezarsalan e li Kurdîstanê û li rojhilata navîn wek sembola serxwebûn û rizgarîyê hatîyê pejirandin û bi vê wateyê tê pîrozkirin. Ji ber vê yekê, Newroz berî her tiştî enternasyonalî ye. Divê îro jî ev wateya wê neyê

ji bîr kirin.

Di Newroz de agirê serhildanê li bajar û çiyayên Kurdîstanê bilind dibe; pêtên wî bi bayê tekoşîna rizgarîya netewî her diçe geştir dibe. Îro pîrozkirina ev roja şadî, ji bo gelê kurd bûye nîşana serhildana li dijî kolonyalîzmê. Newroz bi vê naveroka xwe ya sîyasî û rêzanî bûye roja ji nû ve zayînê.

Heta van salên dawîn pîrozkirina Newrozê xofê dixist dilê kolonyalîstan. Îro jî Newroz bi naveroka xwe ya rêzanî xof û tirsê dixê dile wan. Hêzên dagirker ji bo karibin rê li ber pîrozkirina Newrozê bigrin, bi hemû hêz û mezringên xwe dixebitin. Bi salan şahî û çalakîyên pîrozkirinê qedexa kirin. Di xwîna gelê kurd de fatîsandîna Newrozê ji xwe re kirin armanc. Wek mînak, di Newroza 1992'an de li Cizîrê, Nisêbîn û Şîrnexê wek çîrîk xwîn herikandin; bi sedan welatparêz kuştin. Lê belê ev zordariya kolonyalîstan bi kêrî tu tiştêkî nehat. Gelê kurd, bi bawerîya serkeftinê xwedî li Newrozê derket. Gerîlayên leheng bi fedakarî û bi canfêdayî li çiyayên Kurdîstanê bi tîfingên xwe; gelê Kurd li bajwar û navçeyên welat û li bajarên metropolê di serhildan û xwepêşanan de bi tilîlî û dirûşmên xwe; keçên Kurd li ser burcên keleşan û li Awrupayê bi bedenên xwe agirê Newrozê bilind kirin.

Hêzên dagirker dema dîtî ku bi qedexekirin û bi xwînrijandinê nikarin rê li ber pîrozkirina Newroze bigrin, îlmê dîrokê ser û bin kirin; bi durûtî û bi maskeya sexte, xwestin ku xwedî li ev nîrxa me ya netewî jî derkevin. Îro jî rêvebirên dewletê bi armanca valakirina naveroka Newrozê bi hemû hêz û mezringên xwe dixebitin. Bi salan Newroz wek cejna "terorîstan" hatibû bi nav kirin, lê bi carek de bû roja ji Ergenekonê birêketinê û bû cejna Tirkan; nevrûz (!)

Gotinek heye: "Roj bi heriyê nayê siwax kirin!" Belê di sa roj bi heriyê nehat siwax kirin. Rêvebirên dewletê carek din jî xwestin ku bi pîrozahîyên fermî naveroka Newrozê vala bikin. Lê ev hewesa wan bê bersiv ma. Gelê kurd bi biryarî xwedî li Newroza xwe ya şadî derket. Di pêşengîya HADEP ê de li bajar û navçeyên Kurdîstanê û li bajarên metropolê Newroz bi şahî û coş hate pîrozkirin. Gelê kurd, li dorhêla agirê Newrozê qîrîya: "Newroz a me ye, wê ya me bimîne!" Ev dirûşme wek sîleyek zexm li ser rûyê rêvebirên dewletê teqîya.

Belê agirê Newrozê 4000 sal berê li serê çîyan hat vexistin, îro jî seran serî li her deverên Kurdîstanê bi bayê tekoşîna rizgarîya netewî ji nû ve dizê. ev agirê ku di dil û mêjiyê netewa kurd de veketîye û her diçe geştir dibe, wê tu hêzek nikaribe vemirîne....

***Gelê kurd, bi
bawerîya serkeftinê
xwedî li Newrozê
derket. Gerîlayên
leheng bi fedakarî û bi
canfêdayî li çiyayên
Kurdîstanê bi tîfingên
xwe; gelê Kurd li
bajwar û navçeyên
welat û li bajarên
metropolê di
serhildan û
xwepêşanan de bi tilîlî
û dirûşmên xwe;
keçên Kurd li ser
burcên keleşan û li
Awrupayê bi bedenên
xwe agirê Newrozê
bilind kirin.***

Türkiye'de, Osmanlı'nın son demleri İttihad-Terakki'den başlamak üzere, her dönem gizli ya da açık CUNTA'lar hep varolagelmıştır.

Cunta'ların farklılığı, perdenin önünde ya da arkasında rol almalarından ibarettir.

Aslında Ordu'nun (daha geniş bir ifadeyle militarist bürokrasinin) siyasal iktidar üzerindeki belirleyiciliği; Cumhuriyet Türkiye'si'ne, Osmanlı'dan da öte taa Türklerin Önsaya'ya akıncı seferleriyle girip, kılıç üzerinde, askeri güçle egemen olmalarından kalan bir yapısal özelliğidir.

Bu yüzden Ordu, Önsaya'daki Türk varlığının yaratıcısı ve sürdürücüsü olarak, her zaman diğer bütün toplumsal güçlerin bir tür vasısı, hamisi ve yöneticisi olagelmıştır. Bunu bütün devlet yapısındaki belirleyiciliği ile hatta toprak düzenini ve mülkiyet ilişkilerini denetleyen özellikleriyle de genişletmek mümkündür.

Bütün bu tarihsel etmenlerin sonucu olarak Ordu, Türk siyasal yaşamının başat gücü olmakla kalmaz aynı zamanda en önemli mülk sahibi ve sermaye grubu durumundadır; devletin bütün resmi ideoloji ve hegemonya araçlarını da üretilen dayatan bir kurumdur.

Hal böyle olunca "Ordunun yönetime el koyması", "darbe yapması" vb. kavramlar, sadece bu gücün doğrudan sahne alıp almaması düzeyinde önem kazanmaktadır.

Tarihten Bugüne..

Yeniçeri Ocağı'nın kapatılması ve Tanzimat Dönemiyle darbe yiyen "silahlılar", Sultan Abdülhamit Saltanatında kendilerini toparlama fırsatı buldular. "Hürriyet ve Musavat" söyleminin bayrakları, "hürriyet kahramanları" olarak geri döndüler. İttihad-Terakki cuntasının ünlü "Bab-ı ali Baskını" ile hükümeti devirmesinden bu yana silahlı kuvvetler siyasetin gâh dolaysız, gâh dolaylı ama mutlaka en önemli belirleyeni olageldi.

Fakat İttihad-Terakki "Hürriyet ve eşitlik" adına genç burjuvazinin ideolojik-siyasal vesayetini üzerine alır almaz; bütün toplumsal muhalefete, Rum, Ermeni, Kürt halklarına karşı amansız bir kıyıcılığın, Alman Emperyalizmi ile işbirliği içinde "Türkçü-Turancı" politikaların da uygulayıcısı oldu. Ve bu nedenle I.Emperyalist savaşın perişan ettiği, küçülttüğü Osmanlı İmparatorluğu'nun sorumlusu olarak tüm otorite ve itibarını yitirmekten kurtulamadı.

CUNTANIN YENİ YÖNTEMİ: YÖNETİME EL KOYMADAN YÖNETMEK!...

Can Erzin

*Unutmamalı ki,
Ordu'nun kılıcını bileyenler,
er-geç bu keskinliğin kurbanı
olmaktan kurtulamazlar.*

Osmanlı sisteminin siyasal, ekonomik ve toplumsal olarak adeta çöktüğü bu süreçte, "silahlı kuvvetlerin" dönemin bütün siyasetinden sorumlu olmasına rağmen, yine de bu tablo içinde ayakta kalabilen tek güçtü. Diğer bütün sınıf ve tabakalardan daha örgütlü, üstelik yönetme birikimi ve deneyimine sahip bu ekip, kendisini ideolojik olarak yenilemekte ve toplum katında müttefikler bulmakta gecikmedi. Ordu bürokrasisi bu kez "Hilafeti ve Saltanatı kurtarmak" adına siyasal örgütlenmeye girişiyordu. Çok geçmeden de savaşın yıkıntılarında perişan olmuş Anadolu köylüsünün; ellerindeki zenginlikleri kaptıracağı korkusuyla gün sayan ve çeşitli işbirliklerine yönelen Türk eşraf ve mütegalibesinin, çıkış yolu arayan aydınların desteğini kazandı. Kürt feodallerini bir yandan "kısmi muhtariyet", bir yandan İslâm kardeşliği adına kandırmayı başarak siyasal

iktidarının temelini attı. Bu **KEMALİZM**'den başka bir şey değildi...

Osmanlı'nın yıkıntılarında ortaya çıkan bu siyasal güç, 17 Ekim devriminin yarattığı konjonktürel değişikliklerden yararlanmayı, yeni emperyalist efendilerin yönelimlerini iyi okuyup toplumsal tabakaların her birini ayrı ayrı kuşatma ve vesayet altına alma politikasını çok iyi becerdi...

Artık bütün toplumu yukarıdan aşağıya doğru ideolojik-siyasal normlarıyla belirleyen ve 70 yıl sürecek bir siyasal-ideolojik-kurumsal yapılaşmanın inşa edileceği Kemalist Diktatörlük dönemi başlamıştı.

Cumhuriyet'in Kemalist rejiminin en korkulu muhalifi olan Kürt hareketi ise, katliam-sürgün-yalınkılıç Ordu taarruzu ile çözülmeye çalışıldı. Kendini güçlendirmek için bir çok sosyal kategoriye yaslanmak zorunluluğu duyan Kemalistler, bir kaç yıl içinde kendi yol arkadaşlarının bile itirazlarını kanla bastırarak koyu bir diktatörlük kurmuşlardı.

"Tek Parti-Tek Şef" dönemleri, "Milli Şef"le devam etti. Bu arada yine Kemalizmin çizdiği hat üzerinde topluma yukarıdan aşağı dayatılan biçimsel reformlarla, "Batı" ailesine dahil olmaya çalışıldı.

Bu arada tüm dünyayı kasıp kavuran II.Emperyalist Paylaşım Savaşının fiilen dışında kalmayı başaran

kemalistler, onun sonuçları ve doğrudan etkilerinden ise kurtulamadılar. Savaş sonrası değişen dünya dengeleri oyunun kurallarını, dünyanın efendilerini de değiştirmişti. Bloklaşan dünyada emperyalist blokunun ileri karakolu olmak rolü düşen Türkiye'de bu yeni duruma uyarlı siyasal değişiklikler gündeme geldi. Kendine yeni yeni gelmeye başlayan, biraz devlet eliyle beslenmiş, biraz uluslararası sermaye teşvikli, biraz toprak sahipliği ve rantierciliğe bağlı Türk burjuvazisi yönetime doğrudan ağırlık koymak istemekteydi. Bu koşullarda militarist-bürokrasinin siyasal örgütü CHP'ye PARLAMENTER DEMOKRASİ'nin havariliğini de yaparak geri çekilmekten başka çıkar yol kalmıyordu.

Kitleler belli bir umutla bu yeni "demokrasi oyununun" gereği seçimlerde DP'yi ezici çoğunlukla iktidar yaptığında askerler siyasal anlamda güç kaybına uğramışlardı bile.. Yıl 1950 idi..

Fakat Kemalist asker-bürokrasi, buna ancak on yıl dayanabildi. Her defasında olduğu gibi bu kez de ideolojik imaj değişikliği yaratmakta ve siyasal olarak güçlenmek için toplumun kimi kesimleriyle ittifak yapmakta gecikmedi. Ordu "DP diktatörlüğüne karşı hürriyet ve demokrasi kahramanı" olarak 27 Mayıs 1960 darbesiyle yeniden siyaset perdesinin önüne geçti... Yeni Anayasa, bir takım reformları öngörüyor fakat, askerinin on yıldır dışlanan ideolojik-siyasal itibarı ve gücünü de yeniden kurumlaştırıyordu.

1960 Cuntasının temel özelliği ilk kez emir-komuta zincirinin kırılarak, üst rütbelilerin daha alttakilerle eşitlendiği Komitelere dayanmasıydı. Bu nedenle 60-70 dönemindeki on yıl boyunca Ordu içindeki Cunta gruplarının birbirlerine karşı rekabet ettiği bir hizipleşmeye tanık olmaktadır. Bunlar fırsat buldukça Şubat 1963'de olduğu gibi darbe teşebbüsünde bulunmaktan da kaçınmadılar.

70'lı yıllara gelindiğinde ise kimi cunta grupları, siyaset etkinliklerine yeni ideolojik argüman arayışı ile birlikte, kabaran devrimci gençlik hareketiyle, sol muhalefetle çeşitli kombinezonlar arayışına girmişlerdi. Türk soluna musallat olan "Sol Kemalizm" bu yıllarda "cuntacılık" olarak cisimleşti; buna dayalı olarak bir yığın teori ve strateji de üretildi. Militarist-bürokratik cunta gruplarının bu rekabetinden umuda kapılarak "Ordu- gençlik elele, milli cephe" sloganlarıyla, kısa sürede Türkiye'de yarım kalmış "Milli Demokratik Devrimi" gerçekleştireceklerine "Tam Bağımsız, gerçekten Demokratik" bir Türkiye kuracaklarına inanıyorlardı. Ne var ki, bu sevda acı bir hüsrarla noktalandı.

11 Mart 1971 günü geldiğinde Ordunun "emir-komuta kademesi" önce kendi içinde "yönetime el koydu". Muhafif cuntaları tasfiye ettikten sonra "darbe gerekiyorsa onu da biz yaparız" diyerek bir gün sonra da ünlü 12 Mart Muhtırasını Parlamento'ya dayattı.. Böylece Ordu bir kez daha sahnenin önüne geçiyordu.

Üslup 60 darbesinden farklıydı. Sıkıyönetim Komutanlıkları, Balyoz Harekâtları ve Reform hükümetleriyle toplumsal, devrimci muhalefet üzerinde esp savurduktan sonra yeniden sahne arkasına çekildiler.

Bu kez yapılan seçimlerde muhtıra karşısında "şapkasını" unutup kaçan Demirel'in yerine, halkın büyük toplumsal umutlar bağladığı "Karaoğlan" Ecevit'e teveccüh etti. Ecevit'in yeni CHP'si Muhtıraya tavr almış olarak imaj

tazelemiş, "sol"un desteğini kazanarak iktidara oturmuştu ve herkes "demokrasi" ve sivilleşme beklentisi içindeydi.

Fakat Ecevit iktidarının geleneksel kemalist mirası, Orduya çok geçmeden çok şaşalı bir "zafer" hediye etti. 1974'te Kuzey Kıbrıs işgal edildi; Ordunun şanlı fetih günlerine geri döndü. "Sivil demokrasi"nin umudu Ecevit, hemen bir yıl sonra asker miğferi giymişti bile!..

Daha sonra ise MC hükümetleri dönemi başladı. Türkiye ağır bir ekonomik-toplumsal bunalım yaşıyordu. Bu bunalımın aşılması mevcut anayasal sistemle mümkün görülüyordu. Toplumsal muhalefete karşı yapılan türlü kontr-gerilla provakasyonları, faşist saldırılar, yörüngesinden kaydırılmış bir "sağ-sol çatışması" görüntüsü; binlerce ölüm ve çatışma ortamı içerisinde Ordu'nun iktidar hazırlıkları da son aşamasına varmak üzereydi. Dayatan ekonomik bunalımı çözmek için IMF faturası olarak ortaya çıkan 24 Ocak Kararları'nın siyasal iz düşümü de 12 Eylül 1980 cuntası oldu.

Ve beş general (beşi bir yerde); "anarşi", "can güvenliği" ve kaosla sersemletilmiş toplumda birden bire "huzur ve güvenliğin" in, "ülkenin ve milletin bölünmez bütünlüğünün" teminatları olarak perdenin arkasından önüne çıktılar. Bütün sivil siyasetçilerin ve kurumların suçlanarak dışlandığı, emir-komuta zinciri içindeki bu darbe; önüne bütün devleti, anayasal istemi reorganize etme programını koymuştu.

Temel görev olarak ise, tüm toplumsal muhalefeti, devrimci ve sosyalist güçleri, Kürdistan Ulusal Demokratik muhalefeti ezmeyi belirlemişti. Zindanlar, işkenceler, darağaçları eşliğinde sistem tümüyle "askerleştirildi" ve bunu hukukileştirilen 1982 Anayasası silahların gölgesinde halka "onaylatılmıştı" bile..

Bugün Neler Oluyor?

Türkiye 17 yıldır bu sistemle yönetiliyor. Yani, "askerler gelir mi" sorusunun sorulmasının çok garip olacağı bir "asker kontrollü sistem" içinde tartışılıyor bunlar. Eğer Ordu içinde "emir-komuta zinciri" dışında bir takım oluşumlardan ve bunların birbiriyle rekâbetinden doğabilecek bir darbeden söz edilmiyorsa, bu tür tartışmaların hemen hiç bir anlamı yok. Bilinen kadarıyla Orduda "hierarchy" dışı bir yönelim gözüküyor.

Geriye askerlerin kışlalarda, perde arkasında ve kendilerine ayrılmış siyaset makamlarında oturarak "katılmaktan" bıkip, doğrudan görünen aktörler olarak perdenin önüne çıkmak isteyip, istemedikleri kalmaktadır.

Türkiye 17 yıldır bu sistemle yönetiliyor. Yani, "askerler gelir mi" sorusunun sorulmasının çok garip olacağı bir "asker kontrollü sistem" içinde tartışılıyor bunlar. Eğer Ordu içinde "emir-komuta zinciri" dışında bir takım oluşumlardan ve bunların birbiriyle rekâbetinden doğabilecek bir darbeden söz edilmiyorsa, bu tür tartışmaların hemen hiç bir anlamı yok.

Böyle bir "ihtiyaç" kumanda heyeti için var mıdır bilinmez. Ama pahalıya patlayacağı ve zaten "askeri vesayet kurumlaştığı" bu sistemin tersine çevrilmeye rizikosunu da getirecektir. Yani, vitrinde görünme aşkına, uzun vadede siyasal gücünü kaybetme olasılığı çoktur. O halde, artık kumandanlar gevşeyen ipleri sıkılaştırmanın bir başka yolunu bulmak ihtiyacını duyuyor olmalılar.

O da "yönetime el koymadan" yönetmek formülüdür. Öyle ise, "iplerin gevşediğinden" söz etmek mümkün mü? 12 Eylül askeri rejiminin getirdiği tüm ayrıcalıklı kurumlar yürürlükteyken, DGM'lerden, RTÜK'e, YÖK'e kadar her kurumda söz sahibi olmanın dışında;

MGK gibi, Hükümet ve Parlamentonun üzerinde hemen herşeye yetkili ama, aynı zamanda "sorumsuz" bir kurumdaki belirleyiciliklerine; Kürdistan politikasının hemen tümüyle kendilerine bırakılmış olmasına rağmen Orduyu rahatsız eden nedir? Bundan daha fazla ne tür bir ayrıcalık talep edebilir? Ya da bunların tehlikede olduğu bir yönelim mi söz konusudur?

Saniyor musunuz ki, kirli savaşın en hararetli yandaşı medya birden bire "Polis-Mafya-Siyaset" kampanyasının ateşli takipçisi olmaya kendiliğinden heveslendi? Bütün bu tasfiye ve giriletme hareketinin arkasında gerek manevi, gerekse lojistik destek vererek Genelkurmayın durduğunu çok iyi bilmek gerek... Ordu hem aşırı büyüyen bu silahlı rakibi hiza mesafeye çekiyor, kısmen tasfiye ediyor ve hem de bu arada "temiz toplum, temiz siyaset" imajına da girerek yeni bir ideolojik yüz takınıyor. Hepsini bu...

gerginlik, Ordunun yeni tavır alışını için manevra yapmasını sağlayan bir "suni gündem" olmakla beraber; bu manevrayı gerektiren çok önemli gelişmeler de söz konusudur.

Aslında buna "Yarı askeri Anayasal sistemin" gevşemesinden çok, Türkiye'de Ordunun tarihsel siyasal misyonunun zeminindeki toprak kayması demek daha doğrudur. Hem de öyle bir kayış ki, militarist-bürokrasi kendini yeniden konuşlandırıp, bu kaymaya karşı önlem getiremezse bütün yerleşik statüler bir kaç gün içinde bile yitip gidebilir.

Dünyanın en güçlü ülkelerindeki resmi ideolojiler bir kaç gün içinde çöküp; Lenin, Stalin heykelleri yerlerde sürüklenirken Kemalizmin konumunu sürdürmesinin nedeni, aslında onun mevcut duruma göre kendini süratle

ayarlayabilmesinden, yani müthiş pragmatist ve oportünist karakterinden kaynaklanıyor. Bugün yaşanan da budur...

Militarist-bürokrasinin altından kaymakta olan zeminin veya gevşeyen itibarının bir kaç nedeni var.

Birincisi: Kürdistan sorunudur..

Ordu, başlangıçta "üç-beş eşkiya bozuntusu" dediği gerillayla tam onüç yıldır aralıksız olarak, düzenli-düzensiz, düşük yoğunluklu-şiddetli büyük bir savaş yürütmek zorunda kalıyor. Üstelik NATO'nun en güçlü, donanımlı, deneyimli Ordusunun karşısında bitirilemeyen "gerilla gerçeği" gün gibi meydanda. Kürdistan'da halka karşı savaşıldığı; onca muhbir, korucu, ajan şebekesinin desteğine, her yıl bütçenin aslan payının bu savaşa akıtılmasına rağmen sonuç alınmadığı da gün gibi ortada. Bu da "yedi düvele meydan okumuş Türk Ordusu"nun "üç-beş eşkiya" karşısında güç ve itibar kaybettiği gerçeğini ortaya koyuyor.

Üstelik bu aleni güç ve itibar kaybı için silahlıların sığınabilecekleri hiçbir mazeretleri de yoktur. Çünkü, sivil kanat tüm insiyatifi onlara bırakmış durumda; Ordunun isteği dışında hiçbir adım atılması söz konusu bile değil. Hatta medya bile bu konuda olağanüstü bir destek sunuyor kendilerine. Kısaca, Kürdistan'daki savaşta uğranılan yenilgi ve itibar kaybının sivil siyasilere fatura edilebilecek hiçbir açık kapısı yok. Ordu bu konuda bizzat kendi kendi ayağını bağlamış durumda.

Arada bir Genelkurmay Başkanları "Biz aslında bu işi üç günde bitiririz ama, insan hakları bu işi geciktiriyor" diye mazeret göstermeye çalışsada, kendileri dahil bütün dünya biliyorki zaten Kürdistan'daki savaşta değil insan hakları, hayvan hakları bile yok... Hiçbir ölçü ve kural tanımayan bir savaşın içindeler....

Fakat son zamanlarda konum değiştirme ihtiyacının bir ürünü olsa gerek bazı Genelkurmay yetkilileri "biz elimizden geleni yaptık, işin silahlı yanını çözdük (?) Ama hepsi bununla bitmiyor işin sosyal boyutunu da devletin çözmesi gerek..." diyorlar. (Çevik Bir'in demeci.)

Bütün bunların anlamı "Güneydoğu" sorununun "siyasi çözümsüz" olamayacağı, bunun ihalesinin de TSK'nin üzerinde kaldığıdır. Bu bir paradokstur. Kendi bizzat engel olduğu bir soruna karşı yeni bir tavır takınması gerekmektedir. Yoksa aşınmakta, zemin kaybetmektedir.

Üstelik bu işin siyasal yanı. Bir de ekonomik boyutu var ki, Türk burjuvazisinin önemli bir kesimi artık çoktan kazan kaldırmış "bu böyle gitmez" demektedir. Geçen yıllarda TÜSIAD başkanı Komili, bir fıka anlatarak "Artık bizim erkekliğimize güvenerek, savaşa girmesinler" diye açık beyanda bulundu. Kürdistan sorununun çözümüne yönelik bütün istem ve rahatsızlıkların adresi Ordu'dur. Bu çok iyi biliniyor...

İkincisi: Ordu'nun aynı zamanda belli başlı bir sermaye grubu olduğunu söyledik. Fakat dünya pazarı artık "devlet korumacılığına" hoşgörülle bakmıyor. Devlet eliyle ve ayrıcalıklarla edindiği bu sermaye gücünün "pazar"da yer bulabilmesi, "serbest pazar"ın koşullarına uyumu gerektiriyor. Böyle olunca da Ordunun aynı zamanda bir sermaye grubu olarak dünya pazar bloklarından birinde konumlanması gerekiyor. Bu da ulusal ve uluslararası ortaklıklarının ve stratejik eğilimlerinin zorunlu bir sonucu olarak Avrupa pazarından başkası değildir.

Üçüncüsü: Radika İslâmın hızla gelişimidir. Aslında bu

gelişmeden de Ordunun politik müdahaleleriyle, toplumsal örgütlenmelerin doğal gelişmelerini kırmış olmasıyla sorumlu olduğunu belirtmek gerekir. Birbirine zorla benzetilmiş siyasal partiler ve misyon kaybetmiş siyasal hareketler karşısında, kitlelerin Siyasal İslâm'a yönelmeleri şaşılacak bir şey değil... Bunun RP ile ilgili boyutu aslında, bu muhalefeti ehlileştirip sistem içinde tutmak noktasında önem kazanmaktadır. Fakat işin RP'yi de aşan toplumsal bir boyutu var ki TSK'yı ürküten de bu boyuttur. Bu boyut tıpkı Kürdistan sorununda olduğu gibi, "laiklik" adı altında "Dinin Devlet hegemonyasından" çıkıp, bizzat sisteme karşı siyasal bir güç olarak İslâmi gruplarca örgütlenmesidir. Bu da çok tehlikeli bir zemin kaymasıdır.

Kemalizm doğduğu günden beri boğmaya çalıştığı sosyalist hareket, ulusal hareket ve İslâmi hareket üçlemesinde; Sol'u aynı kıyıcılıkla ezdiği halde onur içine girerek ideolojik olarak zayıflatmayı başardı. Ama KUKM için bunu başaramadı. İslâmı ise, içine yerleşemese bile vesayet ve denetim altında tutmayı başarmıştı. Şişenin içindeki cin, kemalistlerin elinde olmayan konjonktürel nedenlerle bugün dışarı çıkmıştır...

Sonuncu olarak da; sivil siyasal güçlerin, daha doğrudan denetleyebildikleri başka bir "silahlı gücün" POLİSİN son onbeş yılda hızla gelişmesi, güçlenmesi ve adeta TSK'ya alternatif bir siyasal güç haline gelmesidir.

Gerçekten de POLİS ŞEF'lerinin siyasal gücü Kurmayları aşmaya başladı. Üstelik Kürdistan'daki savaş nedeniyle Ordu dışındaki silahlı güçler, Özel Tim, Özel Harekat Dairesi, Koruculuk vb. derken önemli bir siyasal odak olmaya başladılar. Üstelik bunlar uyuşturucu ve kaçakçılık trafiğinin kontrol edilmesinden tutun da, mafya ilişkilerine kadar toplumun bütün dokusunu denetlemeye başladıklarında Ordu'nun toplumda giderek devre dışı bırakıldığı önemli bir rakip çıktığı görüldü.

Saniyor musunuz ki "susurluk kazası" sonrasında "Polis-Aşiret-Mafya" ilişkilerinin teşhir edilmesinde ortaya saçılan bir yığın bilgi, belge ve döküman işbilir gazetecilerimizin ya da "idealist" bir kaç bürokratın işidir. Saniyor musunuz ki, kirliliğin en hareketli yandaşı medya birden bire "Polis-Mafya-Siyaset" kampanyasının ateşli takipçisi olmaya kendiliğinden heveslendi? Bütün bu tasfiye ve geriletme hareketinin arkasında gerek manevi, gerekse lojistik destek vererek Genelkurmayın durduğunu çok iyi bilmek gerek... Ordu hem aşırı büyüyen bu silahlı rakibi hiza mesafeye çekiyor, kısmen tasfiye ediyor ve hem de bu arada "temiz toplum, temiz siyaset" imajına da girerek yeni bir ideolojik yüz takınıyor. Hepsisi bu...

Diğer olup bitenleri de bu vakadaki yöntemle irdelemek mümkündür.

TSK, üzerinde yükseldiği ve fakat artık kaymakta olan bu zemine karşı yeni bir duruş takınmak zorunda hissetmektedir kendini. En başta kendisi için. Bunun yollarından biri toplum karşısındaki imajını süratle yenilemek, modernleştirmek; diğeri de politik sahnenin önüne doğrudan çıkmaksızın inisiyatif geliştirerek siyaseti yönlendirmek, yönetmektir....

"Laiklik" konusu, "temiz toplum, temiz siyaset" argümanları, "Avrupa Birliği hedefi" vb. Türk aydınının bir kez daha fareli köyün kavalcısının peşine takılmasında işe yaramış gibi görünüyor.

Sonuçlar ve Olasılıklar

Militarist-bürokrasi her yeni manevrasında olduğu gibi bu kez de arkasına bir kısım siyasal güçleri almayı başarıyor. "Laiklik" sloganı ve şeriat korkusu; daha düne kadar bir yığın eza-cefa çektiği "sol kemalistler" in ve kimi aydın çevrelerin gönlünü almaya yetiyor. Yetmişlerden beri nefrete dönüşmüş olan bu ilişki, Ordu'nun "laik, demokratik cumhuriyet bekçisi" olarak öne çıkmasıyla dönüşüyor. 12 Mart ve 12 Eylül darbelerinde, radikal solla birlikte Ordu'dan yara alan bu çevreler, çok değil dört-beş yıl öncesine kadar "askeri müdahalenin her türüne" karşı olduklarını, bunun demokrat olmanın ölçütü olduğunu söylüyorlardı.

Bugünlerde ise, neredeyse darbe yapmıyor diye Ordu'ya sitem edecek hale gelmişler. MGK gibi bir kurumun, sistemin demokratikleştirilmesi için kaldırılmasının gerekli olduğunun tartışıldığı bir süreçte; Refahiyol hükümeti ile MGK'nın asker kanadı arasındaki gerilimde, bütün basın vargücü ile MGK'nın amigoloğuna soyunuyor.

Hoca, her geri adım attığında fanatik seyirci tavrıyla ısteri krizi geçiriyorlar. Aslında böylece MGK gibi bir kurumun "demokrasi" adına yeniden meşrulaştırılmasına ve askerin yeni konumunu güçlendirmesine de hizmet ediyorlar.

Halbuki aynı MGK İmam-Hatipleri bahane edip "seçilmişlere" haddini bildirdikten sonra; "mutlaka uygulanması gereken" MGK kararlarından biri olarak niye "basını hiza ve mesafeye sokma"yı dayatmasın?

Kuşkusuz RP'nin ne kadar "demokrat" ne kadar "İslâmcı" olduğu; toplumun önüne sahte bir umut olarak dikilmesi karşısında muhalif güçlerin kendilerini nasıl yenileyecekleri ayrı bir sorundur. Unutmamalı ki, Ordu'nun kılıcını bileyenler, er-geç bu keskinliğin kurbanı olmaktan kurtulamazlar.

Evet... Sonuç olarak "silahlı güçler" yeni bir tavır alışı içindeler. Öyleki, Gn.Kurm.Başkanı sivil siyasi otoriteleri aşarak Yunanistan konusunda doğrudan inisiyatif geliştirmekten kaçınmıyor. Ama TSK'nın bizzat kendisinin tıkadığı o kadar açmaz varki.. Niyet gerçekten bu tıkaçları biraz olsun gevşeterek yeni bir konum kazanmak mı; yoksa bu yeni imajın ardından yeni vuruşlara, yeni saldırılara mı hazırlanılıyor?

Ne olursa olsun gerçek şu ki;

Ülkemizin bağımsızlığı, halkımızın özgürlüğü ve demokratikleşmenin önündeki en büyük engel militarist-bürokrasidir....

Kemalizm doğduğu günden beri boğmaya çalıştığı sosyalist hareket, ulusal hareket ve İslâmi hareket üçlemesinde; Sol'u aynı kıyıcılıkla ezdiği halde onur içine girerek ideolojik olarak zayıflatmayı başardı. Ama KUKM için bunu başaramadı. İslâmı ise, içine yerleşemese bile vesayet ve denetim altında tutmayı başarmıştı.

ARNAVUT LUK: İSYAN MI? DEVİRİM MI?

Özge Yalın

Basinin, Arnavutluk'ta "Bankerzedeler Olayı" diye duyurduğu protesto gösterileri, geçtiğimiz ay yerel olmaktan çıkıp, bütün ülkeyi saran bir isyana dönüştü. Sonunda başkent Tiran da isyancıların kontrolüne geçti.

Bir zamanlar belli başlı sosyalist kamplardan birinin liderliğini yapma becerisi gösteren bu ülkede yaşananlar, bir kez daha heyecan dalgası yaratıyor. Bu olaylar, kapitalist restorasyonun, sosyalizm deneyi yaşamış ülkelerdeki akibetini gösterdiği gibi; Balkan'larda bazı taşların yerli yerine oturmadığını, kolay kolay da oturamayacağını gösteriyor.

Arnavutluk'taki protesto gösterilerinin geniş çaplı bir isyana dönüşmesini adeta yeniden "naklen yayın"la izledik. Ama medyanın manipülasyonlarına duyarlı olmak üzere de çok çeşitli kaynaklardan, özellikle eski AEP Merkezli grupların yayınlarından, ülkeden gelen doğrudan haber ve çevirilerden de yararlanmak gereği doğuyordu.

Bu isyanın ilk çağrıştırdığı şey; Arnavutluk halkında zulme, haksızlığa başeğemeyen isyancı bir damarın halen yaşamakta olduğuydu. İkincisi ise, tam bir soygun, talan, kapkaç, kısa yoldan köşe dönmece, ani zenginlikler olarak yapılaştırılan kapitalist restorasyonun Arnavutluk'taki fiyaskosunu gösteriyordu. Kuşkusuz eski "Doğu Bloku" ve sosyalizm deneyi yaşamış ülkelerdeki her kitlesel kıpırdanış, her başkaldırı, özellikle emekçi kitlelerden yükselen her eylem sosyalistleri heyecanlandırıyor. Çünkü, bütün bunlar emperyalist burjuvazinin, bürokratik diktatörlüklerle el ele vererek

vaadettikleri "kapitalist" cennetin soyguncu, sömürgeci yüzünün kitlelerce görüldüğünü ve kabul edilmediğinin işaretleridir.

Ne varki olgulara serinkanlı yaklaşmak, bu olayları, kitle hareketlerini çok iyimser yorumlarla idealize edip, bunların "sosyalizme geri dönüş" istekleri veya "eski rejimleri savunma" ya da sosyalistlerin (proleter devrimci anlamda) bu ülkelerde yeniden ideolojik-politik-örgütsel önderlikler, insiyatifler kazandıkları anlamında yorumlamamak gerekir. Olmasını istediğimiz şeyler, elbette gerçeklerin yerine konulamaz.

Arnavutluk isyanı, kapitalist restorasyonun fiyaskosu ve halkın zulme, sömürüye başkaldırısı olarak gündemleşiyor ama ortada bir sosyalist siyasal önderlikten, ideolojik bir perspektif ve sistem değişikliği bilincinden ise -en azından bu aşamada- söz etmek mümkün değildir.

Kimi iyimser dostlar, özellikle Arnavutluk'ta güçlü bir sosyalist rejim olduğu inancını yıllarca taşımış ve AEP iktidarının çöküşünü bir türlü kabullenemeyen Enver Hoca'cı sosyalistler; Arnavutluk'ta bir "devrim" yaşamakta olduğunu düşünüyorlar.

Oysa, ortaya çıkan tablo içerisinde tüm bu gelişmeleri "devrim" olarak tanımlamaktan bizi alıkoyan bir yığın tersliğin olduğunu da kabul etmek gerek. Evet bu halk ayaklanmasında devrimcileri heyecanlandırarak yeterince öge var; Halk polisle, orduyla kararlıca çatışıyor; ne yaptıkları pek belli olmasa da komiteler kuruluyor; en önemlisi halk silahlaniyor ve siyasal otoriteyi felç ediyor.

Ama ne yazık ki, tüm bu yanlarına karşı isyancıların dünyasına girmeye çalıştığımızda; ardında inançsız, felsefesiz, hedefsiz ama öfkeli insanlar görüyoruz. Yağmaladıkları silahları satmaya, bir başkasını soymaya, ya da can havliyle kendilerini ülke dışına atmaya çalışan insan kümeleri görüyoruz. İsyancı tiplerin güneş gözlükleri, yüzükleri ve özentileriyle kameralara poz verişlerini gözlüyoruz. Öfke var, şiddet var, başkaldırı var; ama hiçbir ruh, felsefe ve politik perspektife rastlanmıyor.

"Bir halk ayaklanmasında böyle görüntüler doğaldır. Yanılmayın, aslında bu bir devrimdir" diyenleri dikkatle, hatta öyle olmasını da umut ederek dinliyoruz. Ama yine de gerçeğin böyle olmadığını biliyoruz.

Devrimci bir önderlik yok! Siyasal bir perspektif yok! İdeoloji yok! Felsefe yok! Ne komitelerin, isyanı devrimci siyasal hedeflere doğru yönlendiren

mantığını görebiliyoruz, ne bayrakları, ne devrimci talepleri....

Kimi komite sözcülerinin ve Arnavutluk'ta illegal çalışma yapan partilerin demec ve açıklamalarına baktığımızda da duyduğumuz en radikal talep "Devlet başkanı Berişa'nın istifa etmesi"nden öte gitmiyor. Devlet başkanı istifa ettikten sonra yerine "ne"nin konacağı, nasıl bir sosyal ekonomik düzenleme talep ettikleri de hiç belli değil....

Üstelik AEP kalıntıları üzerine kurulmuş Arnavutluk Sosyalist Partisi lideri Fatoş Nano, isyan hareketi üzerine serbest bırakılır bırakılmaz "Berişa'nın elini sıkmam ama, gerekeni yaparım" diyor. "Gereken"de yine bir "sosyalist" olduğunu öğrendiğimiz Başbakan Pino'nun hükümetine destek vermek. Yönetimin isyan hareketi karşısında bulduğu tek çözüm ise, "ülkedeki karışıklığı önlemek" üzere AB'den asker talep etmek. Yani, ülkeyi emperyalist işgale açmak!.

Evet Arnavutluk isyanı öğreticidir. Çünkü, nesnel koşullarda kendiliğinden başlayan bir halk ayaklanmasının, devrimci bir isyana, hele toplumsal bir devrime dönüşebilmesi için gerekli subjektif ögenin önemini bir kez daha ortaya koymuştur. Unutmamalı ki, siyasal önderlikten, örgütlülüğünden, politik perspektiften, bir ideoloji ve felsefeden uzak bir isyan hareketi, ne denli etkili ve yaygın olursa olsun asla bir devrim olamaz! İsyancı kitlelerin "kollektivist-sosyalist" değerler için değil, kapitalistlerin yarattıkları hayal dünyalarının parçalanmasına, mülk edinme ve zengin olma arzularının kırılmasına isyan ettiklerini; bu bilincin yükselmesi, değişmesi gerektiğini görmek gerekir. Üstelik bu isyancı yığınların en az kırk yıllık bir sosyalizm deneyimi, kültürü altında kaldıktan sonra buraya ait hiçbir değere sarılmayışlarını da, kitlelerin politik önderliklerden, perspektiflerden üye yoksun kaldıklarını çok iyi değerlendirmek gerekir.

Şimdi emperyalistler bu isyan ocağının söndürülmesi için işbirlikçi Berişa yönetiminin de çağrısı ile ülkeyi işgale hazırlanıyorlar. Haksızlığa karşı olduğu kadar ulusal gururları ve işgale karşı da son derece hassas olan Arnavut halkının buna direneceği kuşkusuzdur. Fakat tüm bu nesnel durumun bir devrim ortaya koyması için daha pek çok yol katedilmesi gerektiği açıktır.

İdealize etmeden, gizemleştirmeden, ama küçümsemeden ve dikkatle izlenmeli; Arnavutluk halkının direnişini desteklemeliyiz.

DÎ DÎROKA KURDAN DE RÛPELEKE REŞ: ALAYÊN HEMÎDÎ Û JENOSÎDA ERMENÎYAN

B.Z>nar

Di dîroka gelan de rojên taybetî, ku bi naverokên xwe yên cûr be cûr bi bîr tîn gelek in. Carna ev roj şanazî û serbilindîya gelan, carna jî şermezarî û xemgîniya gelan dîyar dikin. Di dîroka Kurdan de jî, li gel rojên bi serfirazî û bi coş tîn pîrozkirin, rojên bi xemgîniya bîr tîn jî hene. 24'ê Avrêlê (Nisanê) jî yek ji van rojan e, ku di dîroka gelê Kurd de wek rûpeleke reş û tarî cî girtiye. Bê şik wateya ev roja reş ji bo me Kurdan jî pir girîng e. Ji ber ku ev roj jenosîda gelekî belangaz tîne bîra mirov, ku di pêkhatina vê jenosîdê de eşîrên Kurd jî rolek mezin û girîng lîstine.

Belê 24'ê Avrêlê salvegera jenosîda Ermenîyan e. Gotinekheye, dibên:

"Bextê Romê tune!" Dewleta Osmanî, di dawîya sedsala 19'an û di destpêka sedsala 20'an de rastîya vê gotinê dîyarê hemû dinê kir; bi metodên hov Ermenîstana rojava wêran kir û bi mebesta valakirina Ermenîstana rojava bi milyonan mirovên bê tawan (bêsuç), tevî pîr û kal, zar û zêçan bi rîya mişextê xist. Ev rêya malkambax ji milyon û niv mirovên bê tawan re bû rêya mirinê. Dîsa ev rêya mişextê (koçberîyê) gelekî belangaz bi tomerî ji welatê xwe bi dûr xist; gelek bê welat, welatek bê gel ma. Ermenîyên li Kurdîstanê û li Tirkîyê dijîyan jî ji vê jenosîdê bê par neman.

Kurd û Ermenî, ev herdu gelên bindest û belangaz bi hezar salan di nav hevde wek cîranên hev dijîyan. Di navbeyna herdu gelan de tu nakokîyên berjewendîyê tunebû. Ji aliyê jîyana civakî û çandî jî du gelên nêzî hev bûn. Bi gotinek din, nîrgên wan ên folklorîk û kevneşopên wan dişibîne hev. Mixabin dewleta Osmanî, bi dek û dolaban toven dijminatîyê çand navbeyna herdu gelan. Bîlesebe nehatîye gotin: "Fen û dolabên Osmanîyan pir in".

Hêzên dagirker ji ber ku karibin serdestîyên xwe yên li ser gelên bindest bi hêsanî bidomînin û qeyd û nîrên koletîyê bişidînin, metodên cûr be cûr bi kar tînin. Yek ji van metodan jî: "Parve bike û îdare bike" ye. Bi vê metodê nakokî û dubendîyê dixin navbeyna gelan û gelan li hev dikin dijmin. Dewleta Osmanî jî di vê armanca xwe ya qirêj de bi ser ket. Di pêvajoya jenosîda Ermenîyan de hin jî eşîrên Kurd bi xwe ve girêda û kir şîrikê jenosîdê; wan wek makîneya mirinê bi kar anî. Gelo çima Kurd bi hêsanî ketin kemîna Osmanîyan û li dijî cîranên xwe yên Ermenî hatin xezebê? Em dixwazin di vê kurtenavîsê de li ser sedemên jenosîdê û rola Kurdan rawestînin.

SEDEMÊN JENOSÎDE

Sedsala 19'an ji bo dewleta Osmanî rûpeleke nû vekir. Gelên bindest di destpêka sedsalê de bi daxwazên neteweyî li dijî serdestîya Osmanî serî hildan. Cara yekem di 1921'an de Yewnanîyan ala serxwebûnê bilind kirin û ji nîrê Osmanîyan rizgar bûn. Serxwebûna Yewnanîyan ji bona gelên bindest ên ku di bin zordariya dewleta Osmanî de dijîyan re bû çîrûska daxwazên neteweyî. Wekî tê zanîn, ev pêvajoyê, di dîroka Kurdîstanê ya nûjen de jî bû destpêka qonaxeke nû. Dewleta Osmanî di destpêka sedsala 19'an de bi armanca mîrîtîyên Kurd ên niv serbixwe ji holê rake, statûya wan veguherîne berê xwe da Kurdîstanê. Nîrîtîyên Kurd li dijî vê sîyasetê serî hildan û jî bo parastina statûyên xwe li ber xwe dan. Lê belê, mîrîtîyên Kurd jî ber sedemên cûr be cûr -qelsbûna hêza leşgerî û çekan, tûnebûne yekîtîyê, îxanet ûhw- têkçûn; mîrîtîyên niv serbixwe yên wek Baban, Rewanduz û Botan li du hev hilweşîyan. Li du hilweşîna mîrîtîyan serdestîya Osmanîyan a li ser Kurdîstanê zêde bû. Dewleta Osmanî, bi dek û dolaban gelek serokeşîrên Kurd xapand û wan bi xeletan dewlemend kir.

Li du serxwebûna Yewnanîyan di nav civata Ermenî de jî tevgerên neteweperst derketin holê. Gelê Ermenî bi daxwazên mafên netewî li dijî Osmanîyan serî holê. Di destpêkê de tevgera neteweperestên Ermenî bê rêxistinî û ji xwe ber bû. Pêşveçûna tevgera rizgarîya Ermenîyan rîka Osmanîyan jî zêde kir. Dewleta Osmanî her çû zordestî û pesta xwe ya li ser Ermenîyan derxist qonaxeke nû. Ev rewş, dijraberiya xwe jî bi xwe re anî; rê li ber pêşveçûna tevgera netewîya Ermenî vedû. Gelê Ermenî, cara yekem di 1862'an de li Zeytûnê bi tekoşîna çekdarî rabû ser piya. Serhildana Zeytûnê ji bo Ermenîyan çîrûska rizgarîyê pêxist. Hêzên Osmanî bi metodên hov serhildanê têkbirin. Lê gelê Ermenî li du şikestina serhildana Zeytûnê serî netewand; di 1878'an û 1884'an de dîsa li Zeytûnê, di 1886'an de jî li wanê liber xwe da. Li piştî têkçûna van serhildanan raweşbîrên Ermenî li derveyî welat di qada rêxistinîyê de gawek girîng avetin. 1887'an de bi navê Hinçak rêxistînek damezrandin. Hinçak rêxistînek marksîst bû û bernameya xwe li ser daxwaza serxwebûna Ermenîstanê amade kiribû. Neteweperestên Ermenî jî sê sal şûnde, di 1890'an de bi navê Taşnak rêxistina xwe damezrandin. Taşnak jî bo gelê Ermenî di nav tixûbên dewleta Osmanî de otonomîyê diparast.

Wek me li jor jî qal kir, dewleta Osmanî bi armanca têkbirina tevgara netewîya Ermenî ji hêlekî de artêşa xwe şand ser Ermenîyan ji hêla din ve jî toven dijminatîyê avêt avbeyna Kurd û Ermenîyan. Bi taybetî jî, dewleta Osmanî cûdatîya olî ya herdu gelan ji bo gihîştina armancên xwe yên qirej wek fersendek mezin bi kar anî. Çawa be Ermenî file bûn. Kurd jî misilman. Rêvebîrên dewleta Osmanî di nav Kurdan de propagandayek wisa belav kirin: "Wê Ermenî bi alîkarîya Urîsan li ser axa Kurdîstanê dewletek ava bikin û wê Kurdan ji Kurdîstanê biderxînin."

Hin jî serokeşîrên Kurd pir zû ketin bin bandora derewên Osmanîyan. Mixabin ne tenê serokeşîrên xwefiroş, hin jî ronakbîrên Kurd jî di bin bandora vê propagandayê de man. Wek mînak, şairê Kurd Hacı Qadirê Koyî di helbesteke xwe de, tîrsa xwe bi van rêzên xwe dîyar dîke:

*"Xakî Cizir û Botan, yanî welatên Kurdan
Sed heyf û sed mixabin deyen be Ermenîstan"*

Belê rejîma Abdulhamîd bi armanca pîralî eşîrên Kurd bi çek kirin. Di 1890'an de bi navê Alayên Hemîdî hêzên çekdar pêkani. Abdulhamîd di damezrandina Alayên Hemîdî

de ji Urisan îlham girt, wan ji xwe re kir mînak. Împaratoriya Uris , ji kazaxan hêzên çekdar pêkanibû û di nav tixûbên împaratoriye de wan ji bo parastina berjêwendiyên Urisan bikardianî. Rejîma Abdulhamîd jî di sofa Urisan de meşîya; bi destê eşîrên Kurd berjêwendiyên dewleta Osmanî parast. Alayên Hemîdî bi kiryarên xwe yê qirêj ne tenê li Ermenîyan dijminatîye kirin di dîroka Kurdistanê de ji wek mezringên îxanetê rol lîstin. Ji bo parastina berjêwendiyên dewleta Osmanî, li dijî gelê Kurd jî peyvîrên xwe yê xwefirotinê bê kêmasî anîn ci. Destpêka damezrandina Alayên Hemîdî 1890'e, lê bi awayekî fermî di 1891'an de hat îlankirin. Di derheqên hejmarên Alayên Hemîdî de di çavkanîyan de agahiyên cihê hene. Li gor hin agahîyan di 1892'an de 40, di 1893'an de 56, di 1899'an de 63'ê ne.

Em dîsa vegehin ser serhildanên Ermenîyan û kiryarên Alayên Hemîdî. Li piştî têkçûna serhildana 1886'an li Wanê û li dorhêla wê gelek Ermenî hatin kuştin. Eşîrên Kurd jî beşdarî tevkuştina Ermenîyan bûn. Li du damezrandina Alayên Hemîdî qetlîama herî mezin di navbeyna 1892-1894'an li Sasonê bû. Gelê Ermenî, li Sasonê bi daxwaza serxwebûnê sê sal li ber xwe da. Sason heremeke gelek asê bû. Erîşên leşgerên Osmanî sê sal berdewam kir. Mixabin dîsa dewleta Osmanî encax bi alîkarîya Alayên Hemîdî gihîşte armanca xwe. Sason carek din jî şikiya; tevî gundên xwe hat kavlî kirin. Li Sasonê mêzîkî 10.000 Ermenî tevî zar û zeçên xwe hatin kuştin. Li dû têkçûna Sasonê li hemû deverên împaratoriye li dijî Ermenîyan seferberî hat îlankirin. Tenê li Dîyarbekirê û li dorhêla wê di nav sê rojan de 3.000 Ermenî hatin kuştin. Li Stenbol û li dorhêla Adanayê jî nêçira Ermenîyan dest pê kir.

Me heta niha behsa kiryarên qirêj ên Alayên Hemîdî kirin. Helbet di nav Kurdan de eşîrên ku beşdarî tevkuştinên Ermenîyan nebûbûn û cîranên xwe yê Ermenî ji erîşan diparastin jî hebûn. Di çavkanîyên nivîskarên Ermenî de jî li ser piştgiriya van eşîran behsa gelek minakan tên kirin. Kiryarên van eşîran jî di rûpelên dîrokê de bi rûmet bi bîr tê. Bi taybetî eşîrên Dersîmê, Çolemêrgê û Botanê natin listikên Osmanîyan û xwedî li Ermenîyan derketin. Dîsa di nav Kurdên welatparêz de jî bawerîya biratîya Kurd û Ermenîyan bi hêz bû. Wek mînak, rojnameya Kurdan a yekemîn Kurdistan, ku li derveyî welat jî alîyê rewşenbîrê Kurd Mîhîdad Mîhîdad Bedîrxan derdîçû, bi awayekî balkêş li ser vê pirsgerêkê radivestîya. Di hejmarên Kurdistanê de gelek nivîsarên ku li kiryarên qirêj ên Alayên Hemîdî rexne digirtin hatine weşandin. Dîsa gelek nivîsarên di derheqê biratîya Kurd û Ermenîyan de hatine nivîsîn, di rûpelên Kurdistanê de tên dîtîn. Rewşenbîrên Ermenî jî bersivên erênî dan van hewildanên Kurdan. Nivîsarên rojnameya Kurdistan bi awayekî erênî dinirxandin û di rojnameya Ermenî Troşakê de jî diweşandin.

Rewşenbîr û rêxistinên Ermenî ne tenê bi Kurdan re, bi hemû rûbarên (mixelîfên) rejîma Abdulhamîd re jî li rêya têkilî dayinê digeriyan. Rêvebirên Îttîhad-Terakkî jî di pêvajoya xwe ya rûbarîyê de bi rêxistinên Ermenî re ketin têkilîyê; bi durûtî û bi derewan Ermenî xapandin. Lewre pêserojê dîyar kir ku kiryarên Abdulhamîd li ber kiryarên Îttîhad-Terakkî ne tiştêk bû. Li gor agahdarîyên çavkanîyên ku di derheqê jenosîda

Ermenîyan de hatine nivîsîn, di serdestîya Abdulhamîd de 300.000 di serdestîya Îttîhad-Terakkî jî 1.500.000 Ermenî hatine qetlî kirin. Ev hejmar jî derdixin holê ku gelê Ermenî di bin rejîma Îttîhad-Terakkî de rastî tofan û xezeba mezin diqewime. Rêvebirên Îttîhad-Terakkî di 1909'an de sozên ku dabûn Ermenîyan jî bîr kirin. Li hemû deverên ku tê de Ermenî dijîyan dest bi tevkuştinan kirin. Di salên şerê yekemîn a dinê de jî, biryara ji holê rakirina netewa Ermenî girtin û bi metodeke hovîti xistin rojevê.

Rêvebirên Îttîhad-Terakkî împaratoriye li gor berjêwendiyên emperyalîstên Alman bi rê ve dibirin. Di şerê emperyalîst de jî ji bo berjêwendiyên Almanan tevî şer bûn. Ji hêlekî de jî bernameya wêrankirine Ermenîstana rojava di rojê Îttîhad-Terakkî de bû û ji bo karibin divêtiyên vê bernameyê bi kar bînin zagona mişextê derxistin. Di Avrêla 1915'an xezaba Osmanîyan li ser serê Ermenîyan barî. Hat îlankirin ku kuştina fileyan li gor ola îslamê wecib e û kî Ermenîyek bikuje cîyê wî bihuşt e. Di jenosîda 1915'an de jî, Alayên Hemîdî, ku navên wan veguherîbû Suwarên Eşîrêtê, rola xwe ya şermezar lîstin. Hin jî wan di dawîya jenosîdê de poşman bûn. Lê ev poşmanî bi kêrî tiştêk nekîr. Destên xwe yê qirêj bi xwîna gelekî belanzag şuştibûn. Di derheqê poşmanîya Kurdan de anekdotêk heye. Ez dixwazim nivîsarê bi vê anekdotê dawî bikim. Serokê eşîra Cibran Halid Beg di artêşa Osmanî de bi rutbeya "Mîralay" serbazî dikir. Tevî eşîra xwe di jenosîda Ermenîyan de roleke mezin lîstibû. Roja têkçûna Ermenîyan tê pîroz kirin, herkes bi kêf çû e. Birayê Şêx Seîd Mehdî dibîne ku hemû beşdarên şahîyê bi kexweşî govend û dîlanê dikin. Mehdî diçe cem Xalid Begê Cibranî bi xemgînî di bin konê xwe de rûniştîye. Mehdî diçe cem Xalid Beg û jê dipirse: "Begê min xêre, ma cîyê te heye, tu çima ewqas xemgînî?" Xalid Beg demek direj difikire û sedema xemgînîya xwe bi van gotinan tine ziman: "Me îro şûrên ku rojek wê qirika me jî jêkin, bi destên xwe tuj kir."

Xalid Beg bi rastî jî van gotinan gotîye an na em nizanin. Lê belê bûyerên ku piştî jenosîda Ermenîyan pêk hatin, rastîya van gotinan bi awayekê vekirî raxist ber çavan. Ew şûrên ku li ser stûyê Ermenîyan leqîya veguherî ser stûyên Kurdan. Kemalîstan xwedî li mîrasa sîyaseta rûxîn a Osmanîyan derketin û bi tevkuştinên girseyî Kurdan kirin bin nîrên koletîyê. Pirsgerêkên "Zo"yan hatibû çareserkirin, dor a "Lo"yan bû.

Çavkanî:

- 1- Garo Sasuni; "15. Yüzyıldan Günümüze Kürt Ermeni ilişkileri, "
- 2- Martin Von Brunessen; "Ağa, Şeyh, Devlet"
- 3- Kemal Mazhar Ahmed; "I.Dünya Savaşında Kürdistan".
- 4- Osman Aytar; "Hamidiye Alaylarından Köy Koruculuğuna".
- 5- Recep Maraşlı; Ermeni Sorunu üzerine henüz yayınlanmamış bir araştırması.

**BÜYÜK ERMENİ SOYKIRIMININ
82. YILDÖNÜMÜNDE
SÖMÜRGEÇİLİĞİ LANETLİYORUZ**

1 MAYIS

"BİRLİK-DAYANIŞMA-MÜCADELE" VE MARKSİSTLERİN GÖREV/SORUMLULUKLARI ÜZERİNE

Dergimize posta ile ulaşan, Partiya Rizgarîya Kurdistan (PRK/Rizgarî)'nin 1 Mayıs nedeniyle yapmış olduğu açıklamayı okuyucularımıza sunuyoruz.

"Reel Sosyalizm" in çökmesiyle birlikte Komünist hareketin yaşadığı şok ve bunalım da derinleşerek sürüyor. 1 Mayıs'ta, dünya emekçileri ve Komünist hareket, yıkılan mekanizmaların enkazından kurtulmuş değil. Düne kadar Moskova, Pekin ve Tiran eksenli olarak "resmi" Marksistliği meslek edinenler, "sosyalist kale" olarak adlandırdıkları "kabe"leri yıkılınca, kıbleyi burjuvaziye dönüp, secdeye durmakta pek mahir oldular. Hemencecik partilerin adları "sosyal demokrat" ya da "sosyalist" olarak değiştirilip sevimli kılınmaya çalışıldı. Amblemeler değişti. Orak-Çekiçler çıkarıldı. Bu bağlamda da kızıl renk, bu kez eski resmi "Komünistler" tarafından yasaklandı.

Bugün 1 Mayıs, Amerika'da Şikago işçilerinin emeğin kurtuluşu için direnmelerinden üzerinden yıllar geçti. O gün dünya işçileri için birlik, dayanışma ve mücadele günü olarak kabul edilen 1 Mayıs, şimdi "YDD" entegrasyonu içerisinde dünya işçileri için birlik ve dayanışmayı ifade etmemektedir. Birlik; ulusal çıkarılara dönüşmüş, Dayanışma, her yanıyla vazgeçilen bir olgu haline gelmiştir. Artık 1 Mayıs'(lar) birlik ve dayanışmadan yoksun olarak fakli etkinliklerle kutlanıyor. Dünyanın tek efendisi emperyalizmin rakipsiz dünyaya hükmettiği günümüzde, 1 Mayıs'(lar) emperyalist metropollerde yaygın tüketimin yapıldığı bir tatil gününe dönüştürülmüş durumda. Bazı alanlarda ise "modernizasyon" ya da "üretim daha rantabl alanlara kaydırılması" adı altında işlerinden edilen emekçiler, tüketim için tatil gününe ve karnavala dönüşen "1 Mayıs Şenlikleri" içinde "seslerini" duyurmaya çalışıyorlar. Medya, eski 1 Mayıs'(lar)dan kanlı görüntüler vererek, yenilere övgüler yağdırıyor. "YDD"ni rakipsiz olmanın geçici rahatlığı içinde makinalı tüfekleri, joplari, panzerleri depolara ve garajlara kaldırıp, medya başta olmak üzere her türlü araçla ideolojik saldırısını sürdürüyor. Yıllarca şiddet mekanizmalarıyla emekçileri sindiremeyen burjuvazi, inceltmiş araçlarla beyinleri felç etmenin rahatlığını yaşıyor. Bağımlı kapitalist ülkelerde ve emperyalist krizin kaydırıldığı alanlarda ise, geleneksel şiddet

mekanizmaları halen çalışıyor, daha da çalışacak. "Reel sosyalizm" in çöküşünden sonra, enkaz altında bulunan ülkelerde büyük şamatalarla başlatılan ve desteklenen kapitalist sistemin restorasyonu ürünlerini verdi bile! Tüketime ve küçük mülkiyete özenen bu toplumlara sunulan reçeteler, varoşları kusmuk seline boğdu. "YDD" uyuşturucusunun, fuhuşun, selafetin görüntüleri ile vitrinler oluşturdu. Birinci düş kırıklığını sosyalizm adına despotik devlet kapitalizminde yaşayan toplum, ikinci düş kırıklığını da sözüm ona "serbest piyasa ekonomisi"nde yaşamış olmanın verdiği öfkeyle artık silahlara sarılıyor. Hayat bütünüyle mafya ilişkilerine dönüştürülmüş durumda. Arnavutluk örneğinde görüldüğü gibi, yeni yetme kapitalizmin ilk ürünü toplumsal kaos ve anarşi ile noktalandı. Şimdi emperyalistler elbirliği ile durumu kotarmaya çalışıyorlar!

"Reel Sosyalizm" in çökmesiyle birlikte Komünist hareketin yaşadığı şok ve bunalım da derinleşerek sürüyor. 1 Mayıs'ta, dünya emekçileri ve Komünist hareket, yıkılan mekanizmaların enkazından kurtulmuş değil. Düne kadar Moskova, Pekin ve Tiran eksenli olarak "resmi" Marksistliği meslek edinenler, "sosyalist kale" olarak adlandırdıkları "kabe"leri yıkılınca, kıbleyi burjuvaziye dönüp, secdeye durmakta pek mahir oldular. Hemencecik partilerin adları "sosyal demokrat" ya da "sosyalist" olarak değiştirilip sevimli kılınmaya çalışıldı. Amblemeler değişti. Orak-Çekiçler çıkarıldı. Bu bağlamda da kızıl renk, bu kez eski resmi "Komünistler" tarafından yasaklandı.

Burjuvazi ve onun yeni yetme silahşörleri olan eski "Komünistler", "reel sosyalizmin" faturasını Marksizme kesmeye çalışıyorlar. Marksist hareketi vurmak için yumuşak karın olarak gördükleri eski bürokratik yapıdaki pratiği ameliyat masasına yatırarak, kapitalizmi yeniden restore etmeye çalıştıkları bu arka bahçelerde yaşanan son gelişmeleri de Marksist pratik olarak lanse ediyorlar. Oysa, arka bahçelerdeki gübrelikle yeşeren toplumsal anarşi ve kaos bizzatıhi burjuvazinin kendi eseridir.

Evet, Marksizm bugün bir çok cepheden ideolojik saldırı altındadır. Buna rağmen, yine de kapitalizmin çözüm olmadığı; sömürü ve zulmün, toplumsal kirlenme ve yabancılaşmanın sistemin görece rahat olduğu koşullarda bile gün be gün sistemdeki çürümeyi arttırdığı, doğasında var olan krizi ve anarşiyi derinleştirdiği görülüyor. Emperyalizm, bir taraftan krizi kanatlara yayarak rahatlamaya, diğer taraftan da Komünist hareketin yeni toplum projesinde yer alan bazı unsurları kendi rasyonellerine uydurarak kullanmaya, toplumsal hoşnutsuzluğu törpülemeye çalışıyor. Ve çevre/kadın hareketi gibi sistemi rahatsız eden aksiyonların programları da bugün bizzat kapitalist tekeller tarafından uygulanarak etkisizleştiriliyor. Marksist ideolojiye bağlı ve onun gelenekleri içinde duran hareketler ise, marjinalleşmelerine rağmen komünizmin pratiğinde yaşanan bunalımı tahlil etmeye, açmazlarını tespit etmeye çalışıyorlar.

Bu bağlamda dünya emekçilerinin uluslararası birlik ve

dayanışması tahribata uğramış, ağır yaralar almış durumdadır. İktidarı ele geçirme perspektifinden burjuva rasyonellerine çekilmiş olan işçi sınıfı örgütleri, birliğin ve dayanışmanın önünde birer baraj işlevi görüyorlar. Bu fırsatı ganimet bilen burjuvazi ise, birlik ve dayanışmadan yoksun emekçilere, yeni rasyoneller sunmaya çalışıyor. Dolayısıyla kendi asli görevlerine yabancılaşmış işçi sınıfının enternasyonalist dayanışma görevini ihmal etmesi de kaçınılmaz. Nitekim dünyanın bir çok yerinde olduğu gibi; Kürdistan ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadelesi de **asli dostlarının dayanışmasından** yoksundur. Dün "reel sosyalist" devletlerin dayanışma ve desteğinden yoksun olan KUKM, bugün de dünya işçi hareketinin ve Marksistlerin destek ve dayanışmasından yoksundur. Kürt ulusunun yüzyıllık yalnızlığında mücadelemizi "feodal, ilkel-milliyetçi" olarak niteleyen ve sömürgecileri uluslararası arenada aklamaya çalışan "resmi" Komünistler ve onların sömürgeci ülkelerdeki temsilcilerinin elbette büyük payı vardır. Dün böyle idi, bugün dozaj düşmekle birlikte halen sürüyor. Oysa, ülkemizin Kuzey parçasında bile iki örgüt dışında kalan tüm örgütler kendilerini "sosyalist" olarak tanımlamaktadırlar. 50 yıl boyunca Sovyetlerin desteğini almak bir yana, Sovyet MiG'leriyle bombalanan Güney Kürdistan'daki yurtsever hareket bile buna rağmen Sovyet düşmanı bir politika izlemedi.

Dünya çapında Komünist hareketin yaşadığı derin bunalım ülkemizde de kendisini gösteriyor. Sağa savrulma, emperyalist rasyonellere sığınma eğilimi hızla yayılıyor. Marksizmin ülkemizde teori ve pratikte sahip olduğu itibardan dolayı bu savrulma daha da inceltilmiş biçimler almış durumda. Sosyalist olduğunu söyleyen partiler açıkça, Avrupa sosyal demokrasisinin programlarını savunuyorlar. Marksist gelenek içinde yetişen yeni liberaller ise, ülkemiz pratiğindeki bütün olumsuzlukları Marksist harekete havale etme uğraşındalar. Kürdistanlı Marksistler bir taraftan yaşanan krizden altından kalkmaya ve toplumsal kurtuluş mücadelesi içindeki belirleyici rollerini oynamaya çalışırken, diğer taraftan her cepheden gelen ideolojik saldırılara göğüs germeye çalışıyorlar. Bu durum, uzun vadeli programlara, sabırlı, dirençli ve bilinçli kadrolara son derece ihtiyaç duyulan önemli bir tarihsel sürece işaret etmektedir.

Kürdistanlı Marksistlerin açmazlarının başında, Kürdistan proletaryasının yapısal durumu gelmektedir. Güney Kürdistan'da yeni yeni palazlanan "ulusal" burjuvazi istisna olmak üzere Kürdistan'da ulusal burjuvazinin olmaması, Kürdistan proletaryasının henüz kendiliğinden sınıf konumundan kendisi için sınıf niteliğine ulaşmaması ve Türk şoven sendikal hareketine eklenmesi somut olarak Kürdistanlı Marksistlerin gövdelerinden ayrı yerde durmaları sonucunu doğurmuştur. İddia edildiği gibi, bunalım "Kürdistanlı Marksistlerin gövdelerinden ayrı duruşunda değil", tersine gövdenin yapısal durumundan kaynaklanmaktadır. Kürdistan proletaryası Kürdistan ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadelesinin asli bir ögesi olmadı. Kürdistan'da tımandırılan sömürgeci **kırlı savaşa**, TC devletinin içinde bulunduğu **ekonomik krize** rağmen Kürdistan proletaryası en az etkilenen sınıf durumundadır. TC devleti, Kürdistan'daki ekonomik birimlerinde çalıştırdığı işçilere adeta sus payı sunarcasına mali ve sosyal ödüller vermektedir. Daha önce defalarca belirlediğimiz gibi, Kürdistan'da proletaryanın günlük çıkarlarıyla, Kürdistan ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadelesinin gerekleri ve görevleri karşı karşıya getirilmiştir. Kürdistan Marksistlerinin gövdelerinden ayrı bir yerlerde duruşlarının temel nedeni de budur. Özgül bunalım da bundandır. Bu nedenle bir sınıf partisinin gerekliliğinden çok, sınıfın somut durumu tartışılmalıdır. **Başka yerde duran**, Türk sendikal hareketine **adepte** olan bir gövde üzerinde yükselecek olan yapı, çok çok Türkiye'deki sol örgütlere yeni bir tanesini daha ekler ve sömürgeci metropollerden bir adım daha ileri atamaz.

Kürdistanlı Marksistler kimilerinin iddia ettiği gibi, olumsuzlukların, yapılmamışların ve yapmış hataların sahibi değildir. Aksine Kürdistan devriminin temel tezlerini inşa etmek, devrimin aracı savaşı örgütlerini yaratmak ve yönetmek gibi önemli/onurlu bir işlev gördüler, görüyorlar. Bugün için, bütün bir ulusu asgari ve azami hedefleri olan ortak bir program etrafında birleştirmek gibi oldukça stratejik bir işlevi de sürdürüyorlar. Hedefi genişleten, doğru ile yanlış aynı potada eritmeye çalışan yanlış bakış açısı bir parça da Kürdistan'daki "Marksist" enflasyonundan kaynaklanmaktadır. Evet, ülkemiz Kürdistan'da marksizm ve yurtseverlik gibi iki temel kavram alanında ciddi bir kargaşa vardır. Her türlü reaksiyoner akım marksizm olarak adlandırılmaktadır. Bu egemen ulus solundan Kürdistan'a bulaşan kötü bir hastalıktır. Oysa, marksizm ne salt reaksiyondan ibarettir, ne de salt bir ütopya savunuculuğudur. Marksizm, sınıfsız ve sömürsüz bir dünya, geleceğin toplum projesi için savaşa, bunun gereklerine uygun düşünüş, davranış ve yaşama biçimidir. Bunun gibi sömürge ve işgal koşullarında yurtseverlik olgusu da vatan için kendini feda etmeyi gerekli kılan yüce bir davranıştır. Ve mücadelenin kitlesel tabanı açısından büyük çoğunluğu kapsayan bir genellemeyi ifade etmektedir. Bu bağlamda, Marksistler de en iyi yurtseverlerdir. Ülkemizde ise, yurtseverlik mücadelenin görevlerinden ve gereklerinden kaçışa gerekçe olarak kullanıla gelen bir kavram oldu neredeyse. Bugün yaygın biçimiyle yurtseverlik ya cüzdandan yapılan katkıyla vicdanı rahatlatma ya da mücadelenin kıyısında köşesinde çoğu kez pasif bir seyirci gibi durma biçimindeki davranışı **mazur** ve **meşru** gösteren bir kavram olarak kullanılmaktadır. Hal böyle olunca mücadelenin yükü kendilerini Marksist ya da sosyalist olarak gören kişilere kalmaktadır. Bu kargaşa içinde her türden bildik unsurlar da **yurtseverlik** payesiyle ortalıkta dolaşmaktadır. Teslim olanlar, itirafçılar, hatta Diyarbakır zindanının işkencecileri bile bir günde yurtsever olabilmektedir. Bu nedenle Marksistler yurtseverlik kavramının yerli yerine oturtulmasını sağlamalı ve bu konuda ısrarlı olmalıdırlar.

Yine, ülkemiz Marksist hareketi aynı zamanda yakın geçmişte "resmi" Komünistlerin acentalığını yapmış, kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesine karşı sosyal şoven taarruza kumanda etmiş bir kısım "eskimiş" tüfeğin bugün Kürdistan ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadelesini tasallut altına alma çabalarını da boşa çıkarmak zorunda. Zira bu eskimiş tüfekler

Kürdistanlı Marksistlerin açmazlarının başında, Kürdistan proletaryasının yapısal durumu gelmektedir. Güney Kürdistan'da yeni yeni palazlanan "ulusal" burjuvazi istisna olmak üzere Kürdistan'da ulusal burjuvazinin olmaması, Kürdistan proletaryasının henüz kendiliğinden sınıf konumundan kendisi için sınıf niteliğine ulaşmaması ve Türk şoven sendikal hareketine eklenmesi somut olarak Kürdistanlı Marksistlerin gövdelerinden ayrı yerde durmaları sonucunu doğurmuştur. İddia edildiği gibi, bunalım "Kürdistanlı Marksistlerin gövdelerinden ayrı duruşunda değil", tersine gövdenin yapısal durumundan kaynaklanmaktadır.

şimdilerde Avrupa metropollerindeki inlerinde değerlerimiz üzerinde yükselen mevzilere kurularak akıl babalığına soyunuyorlar. Eskimiş tüfekerin kullandığı barut bir anlıkta olsa, kaynağı sömürgeci TC olduğu için önemlidir. Sakallı, atkılı, ihtiyar velhasıl her türden Türk sol kökenli asli görevlerine ihanet etmiş, bu madrabazlar, şimdilerde bazı kürt

Kürdistanlı Marksist hareket, yüklü bir gündemle karşı karşıyadır. Kürdistan'da zorla göç ettirme uygulamasının sonucu olarak sınıf dengeleri alt-üst olmuştur. Ulusal kurtuluş mücadelesinin motor gücü köylü alan, bu uygulamalarla birlikte ikinci plana düşerken, şehirlerdeki aktivite birincil öneme sahip olmuştur. Köylerin boşaltılmasıyla şehirlere doluşan milyonların mücadeleye kanalize edilmesi hayati öneme sahiptir. Bunun gibi sefalet, işsizlik nedeniyle de lümpen proleterler ordusu oluşmuştur. KUKM'nin amaçları doğrultusunda bu kesimin de programlanması görevi acil ve günceldir. Tersine, bu kesim TC'nin polis yöntemlerinin aracı haline gelerek mücadeleye karşı büyük bir güç oluşması tehlikesini de yaratacaktır.

siyasi çevrelerinin yararcı bir bakış açısıyla kendilerine açtığı gazete sütunlarında, Kürt hareketine "abi"lik taslıyorlar. Türkiye'de gencecik militanlar varoşlarda varuşurken, sokak ortalarında kurşunlanırken, tutsaklar katledilirken etkilenmeyen, sorumluluk hissetmeyen bu baylar, ayıplarını UKM'nin omuzlarına abanarak gizlemeye, Kürt gerillaları üzerinde yükselmeye çalışıyorlar. Kürt devrimcileri elbette bu keneleri sırtlarından söküp hak ettikleri yere fırlatacaktır. Özetle; Kürdistanlı Marksist hareket, yüklü bir gündemle karşı karşıyadır. Kürdistan'da zorla göç ettirme uygulamasının sonucu olarak sınıf dengeleri alt-üst olmuştur. Ulusal kurtuluş mücadelesinin motor gücü köylü alan, bu uygulamalarla birlikte ikinci plana düşerken, şehirlerdeki aktivite birincil öneme sahip olmuştur. Köylerin boşaltılmasıyla şehirlere doluşan milyonların mücadeleye kanalize edilmesi hayati öneme sahiptir. Bunun gibi sefalet, işsizlik nedeniyle de lümpen proleterler ordusu oluşmuştur. KUKM'nin amaçları doğrultusunda bu kesimin de programlanması görevi acil ve günceldir. Tersine, bu kesim TC'nin polis yöntemlerinin aracı haline gelerek mücadeleye karşı büyük bir güç oluşması tehlikesini de yaratacaktır. Ülkemiz şehirlerinin sömürgeciler açısından birer stratejik üs olduğu gerçeğinden hareketle, bu üslerin patlaması gerekli ve zorunludur. Yine, sömürgeci metropollere doluşan ve bir kısmı sömürgeci topluma entegre olan kitleleri yeni program ve taktiklere kavuşturmak görevi orta yerde durmaktadır. Güçlü bir şehir gerillası, metropollerde yaygın ve sağlam bir örgütlenme ile mümkündür.

Bu açıdan önünde duran ciddi ve yüklü gündem nedeniyle

Partimiz Partiya Rizgarîya Kurdistan (PRK-Rizgarî) bir kez daha bütün Kürdistanlı Marksistleri kapsayan konferans önerisini tekrarlamaktadır. Kürdistanlı Marksistlerin ayrılık noktaları ve birleşecekleri konuların tespiti ile ortaya çıkacak yeni bir toplum projesi, Kürdistanlı Marksistlerin görevleri ve sorumlulukları bu konferansta tartışılmalıdır. Konferans, hiç kuşkusuz ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadelesinin ödevlerine sadık kalarak yapılmalıdır. Bunun dışındaki

tartışmalar, Marksist hareketi demoralize etmeye, dünya Marksist hareketinin altından kalkamadığı sorunları oldukça cılız olan bir birikime havale ederek boğmaktan başka bir şeye yaramayacaktır.

Kürdistanlı Marksistler,

Ulusü örgütlemek, özgürleştirmek ve ulusun öncüsü olmak için görev başına!

Kürdistanlı Emekçiler,

Sömürgeci üsleri imha etmek, öz varlıklarımızın yağma merkezleri olan işyerlerini işlemez hale sokmak için şalterlere, sabotaj eylemlerine!

Türkiye Metropollerindeki Kürdistanlı Emekçiler,

Ülkemize ve ulusumuza karşı görev bilincimiz ve umudumuzu karartmaya dönük uygulamalara karşı direnelim. 1 Mayıs'(lar)da fabrikalara, alanlara, ülkemize ve ulusumuza bağlılık sloganlarıyla çıkalım. Bizim gerçek ekmeğimiz ve aşımız, ülkemizin bağımsızlığı ve ulusumuzun özgürlüğüdür!

Türkiyeli Emekçiler,

Komşu Kürt ulusunun ve Kürdistan proletaryasının özgürlüksüzlüğü sizin alın terinizden çalınan değerlerle sağlanmaktadır. Kürt ulusunun köleliği sizin de köleliğinizi getirecektir.

1 Mayıs'ta Kürdistan'ın bağımsızlığı ve Kürt ulusunun özgürlüğü için şalterleri indirin. Sömürge savaşına karşı şalterleri indirin, askere gitmeyin!

-YAŞASIN 1 MAYIS

-YAŞASIN ULUSAL VE TOPLUMSAL KURTULUŞ MÜCADELEMİZ

1 Mayıs 1997

**PARTİYA RIZGARİYA KURDISTAN
(PRK/Rizgarî)
Genel Sekreterliği**

DEVLET NEDİR ?

"Devlet tarihi süreç itibariyle, sınıflı toplumların varoluşu ile ortaya çıkmıştır. Proletaryanın bir sınıf olarak kendini de ortadan kaldıracığı sınıfsız toplum (komünist toplum) aşamasında varlık şartını yitirecektir.

Devlet kuramını incelerken içine düşülmemesi gereken en önemli yanlışlığı da belirtmek gerekir. Üst-yapı kurumu olarak devletin ekonomik ve toplumsal alt-yapı tarafından belirlenmesine karşın, onun basit bir aracı olmayıp tam tersine, kendi toplumsal ve ekonomik alt-yapısını (temelini) koruyan, geliştiren etkin bir kurumlaşma olduğunun bilinmesi zorunludur. Egemen sınıfların baskı aracı işlevini gören, onların ekonomik, toplumsal ve siyasal ihtiyaçlarına göre biçimlenen devlet, bu sınıfların basit bir sopası da değildir.

Devlet, diğer üst-yapı kurumlarından (kültür, felsefe, din, hukuk, sanat, ahlâk) farklı olarak, ayrı bir örgütlülüğü, özellikle zorun örgütlenmesi olarak ayrı bir yapısallığa sahiptir. Tarih sahnesine çıkışından günümüze dek geçirdiği tüm değişimler içerisinde devletin sahip olduğu en önemli yapısal özellik, onun **örgütlenmiş zoru**, otoriteyi temsil etmesidir.

Marksist devlet kuramı, sosyalist-siyasal mücadelede strateji ve taktiklerin belirlenmesi açısından temel bir öneme sahiptir. Devlet; ekonomik alt-yapı tarafından belirlenen, üretim araçlarının mülkiyetini elinde bulunduran sınıfların sosyal-siyasal-ekonomik ihtiyaçlarına göre de biçimlenen bir üst-yapı kurumudur.

Devletin ortaya çıkışı, ilkel komünal toplumdan, ana-erkil kabilelerden köleci toplumlara geçiş aşamasında, maddi servetlerin belli bir zümre elinde toplanmaya başladığı döneme tekabül etmektedir. Kuramsal olarak devlet, sınıf egemenliğinin yürütme aracıdır. Toplumsal yapı içinde egemen sınıflar, baskı aracı olarak sürekli bir biçimde devlet olarak örgütlenmişlerdir.

Çarpıtılan Kavramlar ve Sömürgeci Devletin Niteliği Üzerine

Devlet Aşiret Mafya

"Devlet" der Lenin, "tek uğraşı yönetmek olan ve yönetmek için de başka insanların iradesini zorla baskı altına alarak -hapishaneler, özel birlikler, ordular vb. biçiminde- özel bir aygıtın gerekliliğini duyan özel bir insan grubu ortaya çıktığı zaman doğmuştur."

Devletin varolduğu veya olmadığı, tüm toplumlarda bazı kişiler diğerleri tarafından zorlanır ve idare edilirler. Fakat devletin var olmadığı toplumlarda zorlayıcı tek güç silahlı insanların gücüdür. Bu tür toplumlarda, bir azınlığın çoğunluğu zorla baskı altına alması ve önderlerin, çoğunluğun onayını almaksızın ortak eylemleri yönetmesi imkansızdır."

"Devlet içindeki çetelerin temizlenmesi" adına yürütülen kampanyaya bizzat devletin kendisinin katılması, araştırma komisyonları, soruşturma kurulları oluşturmaları, birtakım organların harekete geçirilmeleri; aynen şuna benziyor. Bir köpeğin kendi kuyruğunu yakalamaya çalışması. Bunu asla başaramayacaktır. Çünkü yakalamak için yaptığı her hamlede kuyruk ister istemez kendisiyle birlikte çekilecek ve sonu gelmez bir kısır döngü yaşanacaktır.

Bürokrasinin kendi kendisiyle mücadele etmesi de buna benzer.

"Susurluk Kamyonu" medyanın çok sevdiği deyimle "birçok şeye çarptığı" gibi aynı zamanda bazı kavramların da eğilip bükülmesine vesile oldu. Bu kavramlar daha çok "Devlet-Aşiret-Mafya", "Polis-Mafya-Milletvekili", "Siyaset-Mafya-Aşiret", "Devletin İçinde Yuvalanmış Çeteler", "Devlet Çeteleri", "Devletin Çeteleşmesi" ya da "Çetelerin Devletleşmesi" gibi ikilemeler, üçlemeler ekseninde tartışıldı.

Bu tartışmalar en az "çete ilişkileri" kadar sisli-puslu düzlemlerde yapıldı. Bu nedenle de devletin/sistemin/rejimin sorgulanması gerekirken; kavramlar, insanları "devleti

temizlemeye", "sistemi kurtarmaya" doğru yöneltiyor. Aslında sömürgeci burjuva devletin, emperyalist-kapitalist sistemin kendisinin yarattığı sonuçlar başlıbaşına bir nedenmiş gibi ortaya çıkarılıyor.

Bu nedenle bu kavram karışıklığının yarattığı sisli-puslu ortamda her şeyi dönüp dolaştırıp yine devleti-rejimi-sistemi aklamaya çalışanların tuzaklarına karşı özellikle devletin niteliği üzerine bir kez daha vurgu yapmak zorunluluğu ortaya çıkmaktadır.

"Devlet" der Lenin, "tek uğraşı yönetmek olan ve yönetmek için de başka insanların iradesini zorla baskı altına alarak -hapishaneler, özel birlikler, ordular vb. biçiminde- özel bir aygıtın gerekliliğini duyan özel bir insan grubu ortaya çıktığı zaman doğmuştur."

Devletin varolduğu veya olmadığı, tüm toplumlarda bazı kişiler diğerleri tarafından zorlanır ve idare edilirler. Fakat devletin var olmadığı toplumlarda zorlayıcı tek güç silahlı insanların gücüdür. Bu tür toplumlarda, bir azınlığın çoğunluğu zorla baskı altına alması ve

DEVLET NEDİR ?

Bir üst-yapı kurumu olarak devlet, kendi ekonomik alt-yapısının belirleyiciliği içinde -toplumlar tarihi sistematiğinde ortaya konulduğu gibi- çeşitli biçimler olarak günümüze dek süre gelmiştir. İlk çağda köleci toplumlar, köleci imparatorluklar, orta çağda feodal toplumlar, derebeylikler, merkezi mutlakiyetçi krallıklar feodal despotik imparatorluklar oluşturmuşlardır. Yakın çağ ve içinde bulunduğumuz çağda ise, kapitalist toplumlar, burjuva demokrasileri, faşist diktatörlükler vb. gibi devlet biçimleri altında var olmuşlardır.

Belli tarihsel dönemlerde, devlet gücünün kendi sınıfsal tabanına karşı görece özerk -bağımsız değil- bir konum alabildiğine de tanık olmaktadır. Bu geçiş noktaları ya da tarihsel moment de diyebileceğimiz dönemlerde, sosyal ve ekonomik alt-yapıdaki hızlı değişiklikler ve sınıf mücadelesinin çok boyutlandığı ve herhangi bir sınıfın devlet erkini tek başına elinde tutamayacağı ya da örgütleyemeyeceği dönemlerde, eski yapısı ve örgütlülüğüyle devlet gücü, sınıflara karşı görece özerk bir konum alabilmektedir. Sınıf mücadelesinin oldukça boyutlandığı, eski gerici sınıfların toplumsal alanda zayıflamalarına rağmen, siyasi olarak önemli direnç gösterdikleri, yükselen sınıfların ise, ekonomik ve toplumsal alanda güçlenmelerine karşılık henüz siyasi otoriteyi tek başlarına ellerinde tutamadıkları ya da sağlayamadıkları; toplumun peşirdiği sosyal, ekonomik, siyasal bunalımlar ve kargaşa ortamında hiçbir sınıfın tek başına gemenliğini koruyamadığı ya da sağlayamadığı geçiş dönemlerinde devlet erki -siyasal etkinliği silahlı gücü elinde bulundurması ve örgütlülüğü gibi apikal özelliklerinden ayrılan aktif rolü nedeniyle- eski sınıfsal temelini ve yükselen yeni sınıflara karşı görece özerk, tutukocu, dengeci bir rol üstlenerek devreye girer.

önderlerin, çoğunluğun onayını almaksızın, ortak eylemleri yönetmesi imkansızdır. Önderler sadece çoğunluğu, azınlığı baskı altına almaya inandırabilirler. Buna karşılık, devletin varolduğu toplumlarda, yeni bir zorlayıcı güç belirir. Artık tümüyle silahsız olan halkın gücünün karşısına, polis ve sürekli ordular gibi, şiddeti tekelleştirmek için donanan ve örgütlenen kalıcı uzmanlar gruplarının gücü çıkar. Bu tür toplumlarda ise bir azınlığın, çoğunluğun onayını almaksızın ortak eylem yönetmeleri olanaklıdır. Önderler bu kez, azınlığı, çoğunluğu zorlamaya inandırabilirler. Devlet, kitlelerin gücünü silahlı ve örgütlü bir azınlığın gücüne bağımlı kılan kurumdur." (Stanley W.Moore; Marx, Engels ve Lenin'de Devlet Kuramı)

Türkiye'de DEVLET'in Özgün Niteliği

Yalnızca Devletin teorik olarak kavranması değil; esas olarak Türkiye'de DEVLET'in özgün ve ayırtdedici niteliğinin kavranması da gerekir. Çünkü, en son KEMALİZM'de biçimlenen özgün devlet geleneği, bir çok siyasal olgunun anlaşılmasında da anahtar görevi görür.

Türkiye'de devleti, "Egemen sınıfların örgütlenmiş baskı aygıtı" olarak tarif eden şablon, bu DEVLET GELENİĞİNİ anlatmaya yetmez. O zaman TÜSİAD ve TOBB gibi tekeli sermaye gruplarının, ekonomik-siyasal krizlerin aşılmasına ilişkin çözüm önerilerinin nasıl olup da hayata geçmediği, hatta tepkiyle karşılandığı anlaşılabilir olur. Öyle ya madem ki, devlet egemen sınıfların bir baskı aracı ve onlar adına yöneten bir aygıttır; madem ki, Türkiye'nin egemen sınıfı işbirlikçi tekeli burjuvazidir; madem ki, emperyalizme göbekten bağlıdır; öyle ise, patronların çözüm önerilerinin tartışılması bir yana hemen yerine getirilmesi gerekmez mi?

Ama böyle olmuyor.. Özellikle yapısal değişikliklere ilişkin istemlere geçit verilmiyor. Hatta Türkeş, "Sen kendi bildiğin işlerle uğraş Sakıp Ağa!.." diyerek Sabancı'yı basının önünde azarlamıyor mu?

Öyleyse bu işte bir terslik yok mu? Yıllarca teorik formülasyon olarak yinelenen "Koç'ların, Sabancı'ların Devleti" neden Koç'lara, Sabancı'lara karşı "direniyor"? Kimi durumlarda sermaye gruplarının bile TC devleti karşısında neredeyse "ilerlemeci" bir güç olarak belirmesinin nedeni nedir?

En kolayı bunu basit bir komplo teorisi ile açıklamaktır. TÜSİAD ve TOBB gibi sermaye kuruluşları, halka karşı show yapıyorlar. Aslında devlete tüm istediklerini yaptırıyorlar, fakat kitleleri manipüle etmek için de kamuoyu önünde çelişiyorlarmış görüntüsü veriyorlar.

Devleti, kimi durumlarda "şikeli hakem" konumuna sokmak için bu tür taktiklerin uygulanmakta olduğu elbette yadsınmaz,

ama bu cevap bizim problemimizin cevabı olmaktan da çok uzaktır.

Çünkü Türkiye'de DEVLET, yüzyıllardan gelen bir yapılaşmayla, kendi toplumsal tabanına karşı özerkleşmiş, hatta zaman zaman onları belirlemiş; basit bir yönetim aygıtı olarak değil; toplumsal artı-değeri tümüyle denetleyen ve mülk sahibi AYRICALIKLI BİR YÖNETİCİ SINIF, bir KAST olarak varolmuştur. Bu kast elinde bulundurduğu askeri-siyasal-ideolojik güçle bütün sınıflar, toplumsal tabakalar üzerinde, sonsuz ve sınırsız bir buyurganlıkla egemen olmuştur. Ekonominin neredeyse yarısını elinde bulundurması bu egemenliğine çok güçlü bir ekonomik temel de sağlamaktadır. Devlet içinde militarist-bürokrasinin tartışılmaz belirleyiciliği ise, onun ASKERCİL niteliğini ortaya koyar.

"Devlet Ana", "Devlet Baba", "Kerim Devlet" vb. her ne isimlendirme yapılsa yapılışın aynı olguju tanımlar.

Türkiye'de burjuvazinin devlet eliyle palazlandırılıp büyütüldüğü gerçeği; "bu memlekete komünizm gerekiyorsa onu da biz yaparız" diyen anlayışı, yeri geldiğinde Sabancı ve Koç'ların neden azarlanabildiğini açıklamaktadır. Çünkü devlet kendisini bütün toplumsal sınıfların "vasisi" saymaktadır.

Dünyada devletçiliğin ekonomik olarak da çöktüğü bir evrede, bir yandan "devletin küçültülmesi", "KIT'lerin satılması, özelleştirme" şampiyonluğu yapılırken; aynı zamanda "devlete uzanan elleri kırma, devleti kurtarma" gibi devletçi söylemlerin bu kadar çok ayyuka çıkartılması nasıl açıklanabilir?

Aslında Türkiye'de siyaset sahnesinde herkes "sosyal-demokrat", "sosyalist", "milliyetçi-muhafazakâr", "islâmcı", "sağcı-solcu" vb. ne olursa olsun herşeyden önce ve mutlak DEVLETÇİ'dirler. Birbirleriyle ideolojik ayrımlarını "DEVLET"i en iyi kendilerinin koruyup yüceltecekleri, ona "gerçek anlamını" verecekleri noktasında çizerler.

Türkiye'de devletin bu özgün konumundan dolayıdır ki, onun sürekli ve sistemli bir RESMİ POLİTİKASI, RESMİ IDEOLOJISI vardır. Dolayısıyla siyaset sahnesindeki herkes de öncelikle bu resmi devlet politikası ve resmi devlet ideolojisinin normları içinde, onun belirlediği alan içerisinde durmak zorundadır. Devletin resmi politika ve ideolojisinin ise yerleşmiş tabular dışında sürekli olarak yine devletin kendi kurumları üretir.

Devlet, adeta ideolojik ve siyasal bir tapınaktır. "Din-Devlet-Millet" kavramları tümüyle "DEVLET"i'nin içeriğini güçlendirmek üzere kullanılır. "Halk-

DEVLET NEDİR ?

Ve kendisine adeta "sınıflar-üstü" bir görünüm vererek bütün toplum üzerinde siyasi otorite tesis eder. Bir yandan sınıflar üzerindeki zorbalığı yürütürken, bir yandan da sınıflar arasında denge ya da uzlaşma sağlamaya çalışır. Devletin kurum olarak yapısal özelliğinden de kaynaklanan ve toplumsal dönüşüm süreçlerinde rastlanan, görece özerk rolü ve aldığı bu özgün biçim hiç kuşkusuz sürekli ve kalıcı değildir. Geçici ve dönemseldir. Devletin bu biçimi, sosyal ve ekonomik alt-yapıdaki değişime uygun olarak ve egemen sınıfın kaçınılmaz yükselişi ve otoritesine bağlı olarak değişmek ve tanımına uygun niteliğine geri çekilmek durumundadır.

Burjuva devlet biçimleri sonuç olarak burjuva diktatörlüğüne tekabül etmekle beraber, bu diktatörlüğün anayasal biçimleri içinde uygulanması gibi, anayasaları ortadan kaldıran ve iktidarı daraltıp baskıyı artıran uygulamaları da olabilir. Özü itibari ile bir sınıf diktatörlüğü olan bu biçimleri, kullandıkları araçlar, uyguladıkları yöntemler itibari ile somut olarak irdelemek, devrimci hareketin reflekslerini, mücadele aşamasındaki taktiklerini belirlemek açısından zorunludur.

Burjuva devlet biçimlerinin çok çeşitli olduğunu biliyoruz. Bunlar parlamentoya, "halk oyu"na dayalı demokratik biçimler olduğu gibi, parlamentoyu dağıtan ve iktidarı yukarıdan aşağıya örgütleyen sınıf egemenliğinin biçimleri de olabilir...

Burjuvazi kendinden önceki egemen sınıf iktidarını, özellikle Fransa'da, aşağıdan yukarıya bir gelişme ile dağıtarak, kendi sınıf egemenliğini kurdu. Buna genel olarak burjuva demokrasisi deniyor. Kapitalist devlet biçimleri içinde en "iyi" biçim olduğunu daha önce vurguladık. Burjuva demokrasisi denen devlet biçiminin genel bir kural olmadığını,

Toplum" kavramları ise; Devletin "baba"lığına, "koruyuculuğuna" hitap eden argümanlar olarak "sol" tarafından yine devleti güçlendirici bir tarzda ortaya atılır.

Devlet, tüm toplum yaşamını kamu alanını, ekonomi-politikayı belirlemiştir. Politikacılara düşen, bu belirlenmiş alanda ne kadar üretebilirse politika yapmaktır. Vatandaş, bu belirlenmiş alanda devlete hizmet etmek ve devletten hizmet beklemek arzusunda bir hakka sahip olmaktadır.

Görece Özerkleşmiş Devlet Biçimleri

Marksist devlet kuramı, sınıflardan görece özerkleşmiş devlet biçimlerine yabancı değildir. "Devletin, egemen sınıfların basit bir sopası" olarak algılanmaması gerektiğine özellikle dikkat çeker.

Bu "görece özerk" devlet biçimlerinden biri Fransa'da BONAPARTİZM, Almanya'da ise BISMARCKCILIK'tır.

Her ikisi de feodalizmin siyasal gücünü tümüyle yitirmediği, proletaryanın siyasal taleplerinin yükseldiği; sanayi devrimi sonrası burjuvazinin ise siyasal gücünü henüz pekiştiremediği GEÇİŞ DÖNEMLERİ'nde ortaya çıkarlar. Bu "pat" durumunda devlet, adeta onlardan uzaklaşır/özerkleşir. Bu geçiş dönemi koşullarında siyasal iktidarı tek başlarına ellerinde tutamayan sınıflar; rakipleri yerine adeta bir "hakem" konumuna yükselen devlet bürokrasisinin gücüne geçici olarak boyun eğmeyi yeğlerler. Yükselen sınıf yeterince güçlendiğini hissettiğinde zaten bu duruma son vermekte, devleti yeniden yapılandırmakta gecikmeyecektir.

Marks sonrası dönemde "özerkleşen devlet" kavramına iki yeni olgu daha eklenmiştir. Bunlardan biri; FAŞİZM, diğeri de BÜROKRATİK DİKTATÖRLÜKLER'dir.

Özellikle IV. Enternasyonal/Troçki eksenli faşizm çözümlenmeleri, faşizmin bir burjuva rasyonalitesi olmadığını; fakat şiddetli ekonomik-siyasal kriz karşısında iktidarını bütünüyle yitirme tehdidi altındaki büyük sermayenin küçük-burjuva kitlelerin muhalefetini aralamış olan faşist hareketle iktidarı paylaşmayı yeğlediğini; faşist devletin bu ortaklığı ifade ettiğini savunur. Çünkü, bu geçici geri çekilme karşılığında büyük sermaye geleceğini garanti altına alır; faşist iktidar tekelci sermayenin yolunu açar.

Fakat her üç özgün biçimde de görüldüğü gibi tüm bunlar GEÇİCİ ve DÖNEMSEL'dir. Süreklilik arzetmezler, geçiş dönemlerine bağlı olarak oluşur ve yine buna bağlı olarak değişirler.

Türkiye'deki özgün DEVLET yapısı ise; "görece özerk" niteliğinde kimi dönemlerde değişimler yaşasa da bir SÜREKLİLİK gösterir.

"Özerkleşen devlet" tipinin dördüncüsüne yine bir GEÇİŞ AŞAMASINDA tanık

olmaktayız. Burjuva diktatörlüklerinin yıkılıp, "Sosyalist inşa" deneylerinin yaşandığı "Proletarya Diktatörlüğü" ya da "İşçi Devleti" dönemlerinde...

Marksist kuram, bir öngörü olarak proletaryanın DEVLETİ ortadan kaldıracığını belirtir. Fakat bu, daha çok devleti vareden koşulların ortadan kaldırılması yani sınıfsız toplum koşullarının yaratılmasıyla olanaklıdır. Burada bile "devletin yok edilmesi"nden değil, ancak işlevini yitirerek "sönmesi"nden söz edilir.

Yine Marksist kurama göre, proletarya diktatörlüğü, diğer devlet biçimlerinden farklı olarak kendi sosyal-ekonomik temelinden önce varolur ve bu temeli bizzat kendisi hazırlamak zorundadır. Böylece daha önceki bütün devlet biçimlerinde, önce ekonomik-toplumsal alt-yapı değişikliği ve daha sonra üst-yapıda buna uyarlı olarak yeni devlet biçimlerinin yaratılması söz konusuyken; proletaryanın sınıf iktidarında tam tersi sözkonusudur.

Böylece "öncü"ye, partiye ve bürokrasiye son derece kritik bir görev yüklenmiş olmaktadır. Güçlü bir sosyo-ekonomik alt-yapı tarafından belirlendiğinde bile, kendi sınıfsal tabanından özerkleşebilen/yabancılaşabilen devlete aygıtı bu koşullarda bürokratik yozlaşmanın ve yabancılaşmanın tam odağında yer alır.

Hem "tek ülkede", hem "kuşatılmış koşullarda" iktidarın ele geçmesi, hem de sınıf adına parti ve devlet bürokrasisinin toplumsal alt-yapıyı belirleyecek olması "devletin toplumsal tabanına" özerkleşmesi hatta yabancılaşarak kendisi için bir sınıf haline gelmesini doğurmuştur. Onlarca yıllık "sosyalist inşa" deneyimleri ve ortaya çıkan "REEL SOSYALİZM", "TEKELCI DEVLET KAPİTALİZMİ", "BÜROKRATİK DİKTATÖRLÜKLER" ortaya çıkarmasının nedeni budur.

Burjuvazinin mülksüzleştirilmesi, toprakların kollektifleştirilmesi, "kamu mülkiyeti" yaratılmasının ardından bürokrasi giderek tüm toplumsal artı değeri tek başına denetleyen, tüm kamu alanını belirleyen yegâne güç haline gelir. Proletaryanın kendi emeğine yabancılaşması sürer. Mülk sahipliğinden doğan tüm ayrıcalıklar adeta burjuvaziden bürokrasiye geçmiştir. Devlet-parti bürokrasisi tüm toplumu "sosyalist ideolojik hegemonya" ile manipüle ederken, kendi ayrıcalıklı konumunu kurumlaştırmıştır. Böylece ortay, bürokrasinin mülk sahibi olarak yer aldığı "tekelci-devlet kapitalizmi" veya "ree sosyalizm" dediğimiz "ne deve, ne kuş misali özgün yapılanmalar, devle

DEVLET NEDİR ?

her yerde aynı gelişmeyi izleyemeyeceğini de belirtelim. Ve esas olarak daha önce de belirlediğimiz gibi, tarihin belli bir evresinde, tarihsel-toplumsal bir olgu olarak ortaya çıkmıştır.

Gelişmenin bir diğer görünümünde, burjuva devlet, ekonomik alt yapının hem bir ürünü ve hem de bir ihtiyacı olarak, yukarıdan aşağıya doğru inşa edilir. Biçim itibarıyla daha baskıcıdır, daha az demokratiktir. Burjuvazi feodal toplumdaki miras kalan ve etkinlikleri süren egemen sınıflarla ortaklaşa hareket eder. Çoğunlukla, askeri diktalar biçiminde hayata geçer. Askeri diktaların süresi, gerek egemen olmayan sınıfların mücadelesinin boyutları ve gerekse iktidarı paylaşan sınıfların aralarındaki gelişmelere bağlıdır.

Burjuva devletin, Engels'in "burjuvazinin dini" dediği bir diğer biçimi ise, yürütmenin sınıfa karşı özerkleştiği, iktidarı belli bir süre egemen sınıf dışında birine emanet edildiği **Bonapartizm** olarak adlandırılan devlet biçimidir.

Burjuva devlet biçimlerinin biri de, **faşizmdir...** Faşizm diğer burjuva egemenlik biçimlerinden, burjuva demokrasinin yerleşik değer ve kurumlarını yadsıması ile ayırtd edilir. Bütün çıkarları tekeli burjuvazinin çıkarlarına vahşice tabi kılması, özel olarak küçük-burjuvaziye dayalı kitlesel tedhiş ile ayırtd edilir. İktidarı alabildiğine daralması ve buna bağlı olarak baskının olabildiğince artması, genişlemesi ile ayırtd edilir.

Faşizm bizzatihi emperyalist burjuvazinin yarattığı ve tercih ettiği bir siyasal hegemonya biçimi değildir. Faşizm, muhteva olarak karşı devrimci bir toplumsal isyanın, çöküş halinde bulunan egemen sınıf tarafından, kendi çıkarları çerçevesinde yerleştirilmesini ifade eder. Sorunların makinalı tüfekle ve tabancayla çözülebileceğine inanan yığınlar ile, sorunları makinalı tüfekle ve tabancayla çözmeye yeteneğine ve imkanına sahip bir sınıf -tekeli burjuvazi-

biçimleri ortaya çıkar.

Bunlar "sosyalizmi", devlet bürokrasisinin resmi devlet ideolojisi ve hegemonya aracı olarak revize eder, yozlaştırır ve anlamsızlaştırır.

Osmanlı-Türk Devlet Geleneğinin Tarihsel Toplumsal Dayanakları

M.S X.yy'dan itibaren Önasya'ya akın etmeye başlayan Moğol-Türk boyları, her geçtikleri yeri yakıp-yıkıp, işgal ettikten sonra; diğer işgalciler gibi geri çekildiler. Pers-Roma-Arap işgalcilerinden iki farklı ve önemli şeyi yaptılar;

Birincisi; Toprak mülkiyet düzenini değiştirdiler.

İkincisi; İşgal ettikleri topraklara yerleşip, oraları "yurt" haline getirdiler.

Oysa Önasya'yı kasıp kavuran bütün işgalciler, öncelikle yönetim düzenine müdahale ediyor, buradaki yönetim veya toplulukları vergilendiriyor, savaş ganimetlerini aldıktan sonra geri çekiliyorlardı.

İşgalciler, çoğu zaman yönetim ya da ticaret merkezlerinde koloniler oluştursalar bile buralarda yerleşme ve "yurt edinme" amacı gütmüyorlardı.

Türk-Moğol boylarının yaptıkları bu iki önemli şey, onların Önasya'da kalıcılaşmaları ve Osmanlı-Türk devlet geleneğinin de omurgasıdır. Bu boyların işgal ve Fetih siyaseti savaş ganimetleri, vurgun ve talan ekonomisine uyarlı bir anlayışın da -uzantıları bugüne değin süren- bir içselleşme, karektere dönüşmesine yol açmıştır.

İşgalciler, ele geçirdikleri topraklara askeri güçle /kılıç zoruyla/ egemen oluyorlar, fakat bu topraklar "ganimet" olarak "devlet mülkü" haline getiriliyordu. Bu özellik kimi tarihçilerce çok önemsenmekte ve Batı Avrupa'dan farklı bir toprak mülkiyeti düzeni ayrı bir üretim ilişkisi boyutu arzettiğine inanılmaktadır. Toprakların devlet mülkü olması ve köylülerin de devlete çalışmaları, ya da devlet topraklarının işlenmek üzere yine devletli kişilere "miri toprak düzeni" içerisinde "has-tımar-zeamet" olarak bahşedilmesi; bir bakıma feodal sınıfların da devlet eliyle oluşturulmasının tipik bir örneğini oluşturur.

Bir zamanlar "Asya Tipi Üretim Tarzı" olarak örneklendirilen bu mülkiyet ilişkilerinde; kimi sosyalist kuramcılarımız askerlerin "tarihsel devrimci yol açıcılıkları" olarak yorumladı.

Diğer önemli olgu ise; yine "toprak" eksenlidir. Yabancı, işgalci bir unsur olarak yeni topraklara yerleşen ve buraları "yurt" edinme amacı güden boyların dayanacakları tek şey **örgütlenmiş zor** ve onun **kurumlarıydı**. Dolayısıyla "yurt", bu toplumların zaten sahibi oldukları bir şey değil, özellikle askeri güç tarafından kendilerine bahşedilmiş, kazandırılmış bir nimettir! Bugün devam

etmekte olan Devletin, vatandan ve milletten üstün oluşu, vatani'da milleti de silahlı güce dayalı örgütlenmiş kurumun yani DEVLET'in yaratmış olmasıdır.

Diğer toplumlarda bunun tam tersi geçerlidir. Osmanlı-Türk DEVLET geleneğinin bu tarihsel kaynaklarını bilmek son derece önemlidir.

Bu ayırtdıcı karekterler, Osmanlı'ya ve oradan Cumhuriyet devletine geçerek devam etmektedir. Bütün süreçlerde, çok çeşitli iniş-çıkışlara rağmen devlet bürokrasisi mülk sahibi olma konumunu, tarihten gelen siyasal-toplumsal vesayet etme misyonunu, özellikle asker-bürokrasi de tüm devlet düzenini belirleme hakkını sürdürmüştür.

Kılıç ve siyasetle yönetme zorunluluğu; toplumsal uzlaşmaları, akitleri, demokrasi kültürünü ortadan kaldırmış, bütün tarihsel sürece üst-yapının iradesi damgasını vurmuştur. Toplumsal dinamiklerin kırılması, durdurulması da zorlama olarak geliştirilmeye çalışılması ve bir takım normların dayatılması da hep bu "TERS ÖZGÜNLÜK"ten kaynaklanmaktadır.

Kemalist Devlet Konusunda Yanılgılar...

I.Emperyalist Paylaşım Savaş sürecinde feodal-despotik Osmanlı imparatorluğu çökerken, bu geleneksel devlet mirası üzerine şekillenen KEMALİZM'de bu tarihsel karekterleri taşımaktadır.

Osmanlı'nın "yurt edinme" politikası, I.Emperyalist Paylaşım Savaşı sırasında, uluslaşma bilincinin gelişmesi ve boyunduruk altındaki ulusların ulusal kurtuluş talepleri, Türklerin birden bire "vatansız" kalma tehlikesi ve korkusu yaratmıştır. Özellikle 1912 Balkan Savaşıyla, Balkanlardaki tüm Türk unsurunun birden bire "göçmen" durumuna gelmesi Anadolu'nun, Kürdistan ve Ermenistan'ın hemen hemen her yerinde benzer konumda olan Türk unsuru için aynı korkuyu gündeme getirmiştir. Dolayısıyla İttihad-Terakki'den başlayarak Türk milliyetçiliğinin bağnaz bir ırkçılık ve turancılık olarak doğuşunun nedeni bu sosyal-siyasal psikolojide yatar. Bu korku, hemen ardından İstanbul merkez olmak üzere geniş bir etnik arındırma, katliam ve asimilasyon politikasıyla homojenleşme tutkusu olarak kendini gösterir.

Kemalistler İttihad-Terakki'nin "vatan"la ilgili politikalarını aynen sürdürürken, Türk ulusunu da yukarıdan aşağı doğru kurma politikasıyla da yeni bir "uluslaşma" süreci başlatırlar. Bunun normlarını, ilkelerini ve uygulanış tarzını bütün Cumhuriyet tarihi ortaya koyar; inkar, asimilasyon ve bütün tarihsel kültürel miraslara Türk unsuru adına sahip

DEVLET NEDİR ?

ve bunların ortak eylemiyle iktidara oturtulan bir siyasal parti; faşizmin genel konumu budur. Bu anlamda faşizm, burjuvazinin, tüfek sorununu kendi yararına çözüme biçimidir. Faşizmin kabukları altında çöken burjuvazinin çöküşünü önlemek için giriştiği son bir çaba durmaktadır. Bundandır ki faşizm, küçük-burjuvazinin kitlesel nevrozuyla, tekeci burjuvazinin gerici ve saldırgan niteliklerini, tekelci burjuvazinin hegemonyasını kurma doğrultusunda bütünleştirmeyi ifade eder. Faşist iktidar, tekelci burjuvazinin hegemonya aygıtıdır. Artık orada, faşist hareketin sınıf bileşeninin etkin gücü olan küçük-burjuvazinin çıkarlarının görmek mümkün değildir. Faşizm iktidar koltuğuna oturmasıyla beraber, kitlesel tabanını bırakır. Bütün çıkarları, emperyalist burjuvazinin çıkarlarına tabi kılan. Bunu açık, doğrudan ve yalın bir şiddetle yapar. Faşist iktidar, tekelci burjuvazinin sınıf egemenliğinin almış olduğu soy bir biçimdir. Kapitalist devlet biçimleri gibi sürekli değildir. Aynı zamanda genel bir kural da değildir. Siyasal ve toplumsal bunalım ve buhranların, çöküş halinde bir egemen sınıf iktidarının ve yükselen devrimci hareketin beslediği tarihi momentte varlığına ihtiyaç duyulmuştur.

Devletin kavranmasında: a- devletin ekonomik temele göre belirlenmesi, b-buna karşılık ekonomik temele karşı görece özerk olması c- ekonomiyi kontrol eden sınıfın siyasi iktidarına denk düşmesi, d- buna karşılık yer yer ekonomide egemen olmayan sınıf ya da zümreler tarafından da kontrol edilebilmesi temeldir. Ve bunlara bağlı olarak egemen sömürü tipine denk düşen ana karakteristiğinin, devletin tipini; sömürünün devamını sağlayan sistemli şiddetin somut pratikte örgütlenmesi ise devletin biçimini oluşturduğu, Marksist devlet teorisinin temel öğeleridir.

çıkma... Türklük ölçütlerinin Ankara'da belirlenip bütün topluma dayatılması...

Ekonomik olarak da Kemalistler kendilerini ayrıcalıklarla ve mülk sahibi olarak donatmışlar; geniş bir "devlet mülkü ve işletmeciliği" ile de ekonominin büyük bir kesimine egemen olmuşlardır. Kemalist devlet "karma ekonomi" adı altında devlet eliyle burjuva sınıfı yaratmış; yine devlet eliyle emperyalist burjuvazi ile ilişkilerin düzenlenmesini üstlenmiştir.

Kemalist devletin, toplumsal sınıflara karşı hem tarihten gelen özellikleri, hem de böyle bir iktidarı kendi başlarına kurabilecek güçlü bir sınıfın olmayışından kaynaklanan nedenlerle, özerkleşmesi vesayet edici, kemalizme ilgili bir çok yanılginın da kaynağını oluşturur.

Kemalistlerin "batıcı ve aydınlanmacı" bir tarzda reformlar öngörmeleri ve sınıflara karşı bu görece özerk konumları, KADRO'cuların yaptığı gibi onu bir ÜST-YAPI DEVRİMCİLİĞİ sayma gafletine götürmüştür. Geri bırakılmış toplumsal yapıların üst-yapıdaki aydın kadrolar ve ordu erkiyle, reformlar yoluyla geliştirebileceği daha sonra izleri NASIRİZM ve BAAS Cuntalarında görülen bir KEMALİST cuntacılığında ideolojik eksenini oluşturmuştur.

Günümüzün "Kerim" Ya da "Ceberrut" Devleti

Günümüzde de TC Devleti bütün tarihsel süreçlerde adeta genlerine yerleşen özellikleriyle, fakat yapısal değişimi de zorlayan krizleriyle yaşamaktadır.

Bütün bunlardan sonra, "devlet içindeki çete"lerden, devletin "çeteleşmesinden", polis-mafya ilişkilerinden bahsetmek konunun çok yüzeysel bir bölümüne yaklaşmaktır. Kendisi başlıbaşına koca gövdesi ve olanca ağırlığıyla tüm toplumsal, siyasal gelişmelerin, değişimin önünde engel olarak duran bu devlet yapısı içinde "çıkarceteleri"nin oluşması, hatta bunların skandal boyutundaki umarsızlıkları çok da anlamlı bir yer işgal etmezler. Hatta, "çetelerin temizlenmesi" kampanyası ardından, devlet yapılanması ve ondan çıkar sağlayan gerici-rantiyer sınıfın kendini bir süre için aklamış olması ihtimali çok daha güçlüdür.

Eğer "çete" tartışmaları, Devletin niteliğini, onun işlerliğindeki gerici rolü ve tüm bunların KUKM karşısındaki anlamının, sürüp giden sömürgeci savaşın sorgulanmasına ve nihayet köklü yapısal değişikliklere doğru bir bilinçlenmeyi kapsayacaksa buna katılmamak mümkün değil... Ama devletin bizzatıhi yapısal özellikleri ve niteliğinin tartışma dışı tutulduğu bir düzey ise, aysbergin görünen yüzü ile bile uğraşmamak anlamına gelir.

Türk devletinin yapısal özelliklerine ve niteliğine baktığımız zaman, tek başına kanun koyucu ve uygulayıcı olması, "devlet adına"

yapıldıktan sonra her şeyin "mübah" hatta "kutsal" olduğu bir anlayışın yaratmayacağı rezalet ve insanlık suçu yoktur. Zaten bunun timsali olarak Mehmet Ağar'ı gösterebiliriz. O, bütün skandalların, "pis" işlerin önemli bir kilit mevkisinde olduğu halde, kendinden son derece emindir. Hatta "kahraman gibi" görmektedir kendini ve çoğu kesim tarafından da öyle algılanmaktadır. Devlet adına katliam yaparsanız, masum insanları katlederseniz, işkence yaparsanız, uyuşturucu kaçakçılığı, cinayet vb. ne yaparsanız yapın geçerlidir. Bu anlayışın bütün devlette geçerli olduğunu bilmeyen kimse yoktur. Zaten dikkat edilirse devlet içindeki "çeteleşme" eleştirisinde, "devletin bazı işleri için eski ülkücülerin teşkilatlandırılarak kullanılması", "devlet sırrı", "devletin, milletin güvenliği adına" kutsanmaktadır. Sadece bu yol açıldıktan sonra "bal tutan parmak yalar" misali bu kişilerin pastadan kendileri için "özel" paylar ayırmaya ve teşkilatlarını bunun için çalıştırmalarından dolayı eleştirilmektelerdir. Oysa, zaten bu bütün devlet görevlileri için kurumlaştırılmış bir şeydir. Devlet bankalarının kredileri, fonlar, torpiller... vb. zaten hep bu büyük rantın üleştirilmesinin biçimleri olarak varolur.

Devlet-Mafya ilişkisinin Tarihi Çok Eskidir...

Mafya kapsamı içerisine, özellikle kayıt dışı ekonomi ve yasal olmayan ticaretin her türlü kazanımı ve paylaşımı girmektedir. Uyuşturucu, silah ve fuhuş ticareti; kurmak çek-senet-borç tahsilatı, haraç vb. gibi alanlara günümüzde vergi dışı kazanç/kayıtdışı ekonomi, gibi başlıklarda girmiştir.

Herşeyin vasisi olan devlet, böyle bir alanı sahipsiz bırakır mı? Elbette söz konusu bile olamaz. Onun içindir ki, birçok "baba", devlet gözetiminde bu işleri yapar, bürokrasinin payını verir. Yeraltı dünyasının, her türlü kaçakçılık sektörünün gerçek babası da "polis"tir. Sınır bölgelerinde jandarmadır. Bu sektörün kazancının büyük bölümü, bürokrasi hiyerarşisinde pay edilir.

"Çete" olaylarında ortaya dökülen çamaşırlar, gerçekte aysbergin görünen yüzü kadar azdır.

Bizim bu gerçeklere ekleyeceğimiz şey, bu sektöre ilişkin en kapsamlı ve donanımlı organizasyonun bizzat devlet; özellikle de "güvenlik güçleri" eliyle yapıldığı ve bunun tarihinin çok eski olduğudur. Elbette devlet denetimi dışında oluşan ve gelişen organizasyonlar olmuştur. Ama bunlar

DEVLET NEDİR ?

Demek ki, antik devlet köle sahiplerinin, feodal devlet soyluların, kapitalist devlet burjuvaların devletidir. Bununla birlikte istisnai olarak, mücadele durumundaki sınıfların denge tutmaya çok yaklaştıkları öyle bazı dönemler olurki, devlet erkliği sözde aracı olarak bir zaman için, bu sınıflara karşı belirli bir bağımsızlık durumunu korur. 17.18 yüzyıl mutlak krallıkları, soyluluk ile burjuvazi arasındaki dengeyi böyle kurdu. Birinci ve özellikle ikinci Fransız imparatorluğunun, proletaryaya karşı burjuvaziyi, burjuvaziyeye karşı da proletaryayı kullanan Bonapartizm, bu sınıflar arasındaki bağımsız tavrını böyle kurdu.

Özelle; "Burjuva devlet biçimleri" der lenin, "son derece çeşitlidir, ama nitelikleri hep aynıdır. Bütün bu devletler, son çözümlemede şu ya da bu biçimde, ama zorunlu olarak, bir burjuva diktatörlüğüdür."

İşbölümünün ve bunun sonucu olarak ortaya çıkan sınıflar arasındaki uzlaşmaz çelişkilerin bir diğer ifade ile sınıf mücadelesinin ürünü olan ve ezen egemen sınıfın, ezilen, sömürülen sınıfları sistemli şiddet ve baskı altında tutmasının aracı olan özel silahlı adam müfrezeleri (ordu ve polis) hapisaneleri, yürütme ve yargı organları ile yasama meclisleri ile kompleks bir üst yapı kurumu olan devlet, düşünülemez bir zamandan beri varılmadığı gibi, düşünülemez bir zamana kadar da varolamaz. "Bu sınıflar vaktile ne kadar kaçınılmaz bir biçimde ortaya çıktılarsa, o kadar kaçınılmaz bir biçimde ortadan kalkacaklardır. Onlarla birlikte devlet de yok olur. Üreticilerin özgür ve eşitçi bir birlik temeli üzerinde üretimi yeniden düzenleyecek olan toplum, bütün devlet mekanizmasını, bundan böyle kendine layık olan yere, bir kenara atacaktır. Asarı atika (eski eserler) müzesine çıkıncık ve tunç baltanın yanına."

Rizgarî 9, Kasım 1979

işin doğası gereği polisle işbirliği yapmak, pay vermek sonuçta birlikte çalışmak zorundadırlar.

Bir çok "batı ülkesinde" görüldüğü gibi mafyanın devlet içine sızması, işbirlikçi ve paylaşımcılar yaratması tarzı, Türkiye'de tersine bu organizasyonları bizzat oluşturup yönetmesidir. Cezaevlerine girenler, yargılananlar bu büyük pazarın yürütmesi için zorunlu birer "kurban"dırlar sadece.

Devlet özellikle anti-komünist, anti-Kürt kontr-gerilla faaliyetlerinde; bu organizasyonları da kullanmış, yararlanmış. Günümüzün popüler tartışmasının bir yanını bu "kullanma" ilişkisi oluşturmaktadır.

İkincisi; Devlet-Mafyadaki 1990 sonrası tasfiye hareketini bizzat kendi yürütmüş ve yeraltı sektöründe tam bir denetim sağlamıştır. Bir çok cinayetin ardında bu sistemli ele geçirme programı vardır.

Bilindiği gibi "yeraltı sektörünün" ünlü kişileri, feodal gurur, cesaret ve bağlarının güçlülüğünden; gözüpekliklerinden dolayı Kürtlerdir. Sistemin normal yollarının tıkanıp Kürt unsurlar, hem tehlikeli, hem de kazançlı bu sektörün bir numaralı ortağı oluyordu. Devlet de Kürtleri bağlamanın, bir biçimde bu unsurları denetlemenin yolu olarak yeraltı sektörünün içinde konumlandırmak olduğunu biliyordu.

Ne varki, yeraltı sektörü doğası gereği "dış pazar"ı zorunlu kılıyor. Dış pazar da bu unsurların özellikle Avrupa'da stratejik bağlantılar kurmasını gerektirmektedir. Bu strateji bağlantılarda yeraltı sektöründeki ilişkilerde; iç pazarda "baba"ları devlete zorunlu kılarken; dış pazar açısından da devleti "baba"lara bağımlı kılmaktadır. Bu noktada sektörün büyük kısmını ellerinde tutan Kürt unsurlar, dişle-tırnakla, vura-kalka önemli bir konum elde ettiler Avrupa'da. Bu da onların devlet karşısındaki pazarlık kozlarını güçlendirdiği gibi önemli bir sermaye birikimi yarattı. Yavaş yavaş Kürt "baba"lar yatırımcı olarak piyasaya giriyorlardı.

Özal dönemi bu ilişkilerin bilinçli olarak teşvik edildiği, "en iyi entegrasyon sermaye entegrasyonudur" dendiği bir dönemdi. Fakat bu arada hesapta olmayan gelişmeler de oldu. Kürdistan'da gerilla mücadelesinin Kürt toplumunda yarattığı ulusal coşku ve politizasyon bu unsurları da etkiledi. Zaten ulusal öz taşıyanların hepsi büyük bir coşku ile ulusal hareketin bu gelişimine sempati gösterip "birikimlerini" bu alana aktarmaya başladılar. Buna, kaçakçılık yollarının geçit noktası olarak Kürdistan'da bir bakıma mecburdurlar da denilebilir.

Üstelik Avrupa ve Ortadoğu ilişkileri de bu mantığı

gerektiriyordu. Hangi nedenle olursa olsun; ortaya yeraltı rantının bir bölümünün şu veya bu tarzda Kürt ulusal hareketine akmaya başladığı tesbiti yapıldı.

Kürdistan'da yürütülen savaşın yarattığı büyük pazar içinde bu para kaynağının kesilmesi, her biçimiyle devlete döndürülmesi gerektiğine karar verdi devlet. Ve bunu uyguladı. Önce, zaten 12 Eylül sonrası yavaş yavaş yeraltı sektöründe istihdam edilmiş olan ülkücü ve itirafçılar daha da güçlendirildi. Bir yandan Avrupa bağlantılarını Kürtlerin elinden alma operasyonları yapılırken, bir yandan da Kürdistan'da uyuşturucu taşıma işini bizzat Özel Tim, Polis ve Jandarma araçlarıyla yapmaya başladılar.

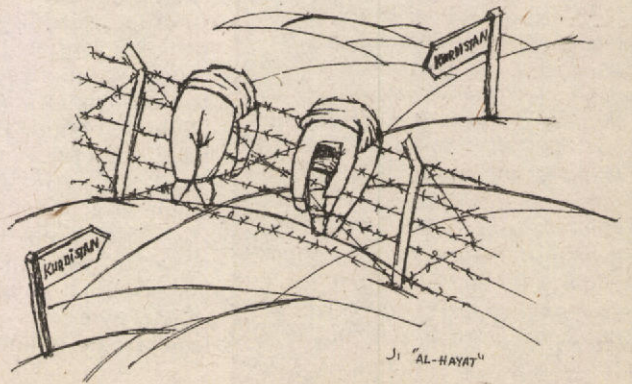
Programın diğer ayağı ise, ulusal harekete kaynak aktaran Kürt babaların, seri cinayetlerle saf dışı bırakılmasıydı. Böylece yeraltı sektörü, devletin aktif müdahalesi ile ülkücü -ve- itirafçılara emanet edilmiş oldu. Abdullah Çatlı, Alaattin Çakıcı vb. gibi popüler isimlerin yurtdışı "ASALA OPERASYONLARI" vb. ile "devlet sırrı" diye gizemleştirilen operasyonlar bundan başkası değildir.

Kırlı Sömürge Savaşı Büyük Bir Rant Ekonomisi Yarattı.

Çarpıcı bir gerçekte, sömürgeci devlet Kürdistan'da ancak silah zoruyla ve parayla satın aldığı adamlar vasıtasıyla ayakta kalabilmektedir. Bu manzara zaten başlı başına bitişin, tükenişin, yenilginin bir ifadesidir.

Bir devlet düşünün ki; "benim vatanım" dediği bir coğrafyada resmen "vatandaş" gözüken insanlarla tam 13 yıldır savaşmaktadır. Bu savaşın haksız, kuralsız ve son derece eşitsiz koşullarda yürütüldüğünü ayrıca belirtmeye gerek yok.

Bir devlet düşünün ki; "vatanım" dediği coğrafyayı her gün bombardıman etmek, ormanlarını yakmak, sularını zehirlemek,

KEMALİZM NEDİR VE TARİHSEL GELİŞİMİ

"Kemalizm, yürütmenin sınıfa karşı özerkleştiği bir devlet biçimidir. Bu yanı ile Bonapartist karakteristیکler taşır. Ancak, kemalizm ile Bonapartisti özdeşleştirmek mümkün değildir. Bonapartistmin, temel karakteristiği, kuşkusuz, yürütmenin sınıfa karşı özerkleşmesi, siyasi iktidarın, egemen sınıf dışında birine emanet edilmesidir. Ancak, Bonapartistmin yürürlüğe girdiği evre, Fransa'da, burjuvazinin feodaliteye üstün geldiği ve proleteryanın mücadelesinin boyutlandığı bir evredir. Bu evre, proleteryanın iktidarı ele geçirmeye, burjuvazinin de devleti yönetmeye güç yetiremediği bir evredir. Burjuvazi toplumsal gücünü korumak için, siyasal iktidardan vazgeçmek zorundadır.

Kemalizmin inşa süreci ise, Osmanlı İmparatorluğunun toplumsal örgütlenmesinde etkin bir yeri olan asker- bürokrasinin, yürütmede doğrudan buldukları evredir. 1919-22 savaşının yöneticileri, siyasi iktidarı ele geçirmişlerdir. Proletarya gibi burjuvazi de henüz oluşma düzeyinde durmaktadır. Ve henüz devrimci bir geleneğe sahip değildir. Osmanlı toplumsal örgütlenmesi temel dayanakları ile yürürlükte. Siyasal düzey toprak feodalitesinin de etkinliği yürürlükte. Eşrafın, mütegalibenin, hanedan ailelerinin toplumsal güçleri kırılmamıştır ve ticaret burjuvazisinde ifadesini bulan burjuva sınıfı, genel konumu itibarıyla, oluşma dönemindedir. Bonapartistmin egemen olduğu dönemdeki Fransa'nın toplumsal durumu ile, yeni Türk devletinin toplumsal durumu birinin kapitalist toplumun gelişmiş bir örneği, diğerlerinin ise, (Türkiye) emperyalizme bağımlı kapitalistleşmenin henüz başında olmak gibi temel bir farklılık gösterir. Bonapartist, burjuvazinin toplumsal gücünü korumasına hizmet etti.

köy-mezra-kasaba-şehir tehlikeli bulduğu bütün yerleşimler birimlerini imha etmek zorundadır.

Bir devlet düşünün ki; "vatandaşlar" saydığı insanların bir kısmıyla kıyasıya çarpışmakta; bir kısmını evinden barkından zorla göçettirmekte; bir kısmını da ancak onlara açıktan maaş bağlayıp silah vererek; haraç-rant, kaçakçılık paylarına göz yumarak yanında tutabilmektedir.

Bunlar koruculardır. TC Devletinin Kürdistan'daki memur, asker, özel-tim, polisinin dışında; bölge halkından yanında tutabildiği tek kesim bunlardır. Bunlara da her yıl bütçeden trilyonlarca para akmaktadır. "Koruculuk kalsın" diyenler belki bütçe üzerinde bu üretim dışı irrasyonel harcamaların bir bölümünün kalkmasını; kaçakçılık vb. faaliyetleri ile şiddetin kaynaklarında birinin azalmasını istiyor olabilirler. Ama bu, aynı zamanda devletin yerli halktan artık hiçbir desteğinin kalmaması; ordu ve polis gücünün büyük bir tecrit yaşamaları anlamına geliyor.

Ve bir "devlet büyüğünün" dediği gibi, devlet bütünlüğü için harcanan paranın mantığı ve hesabı olmaz. Varsın büyük patronlar bile artık mızıkçılık yapıp "bizden bu kadar" desinler...

Kürdistan'a savaş nedeniyle akıtılan para yalnız bu değil. Bütün devlet memurlarına özellikle subay, polis ve özel time yüklü ek-zamlar, ikramiyeler önemli bir yekün tutar. Can korkusunun "bedeli" olarak görülen bu kaynaklar da ekonominin ayrı bir yüküdür.

Üçüncü olarak da ; Devlet-Aşiret-Mafya üçlemesinin bulunduğu en anlamlı konak Kürdistan'da uyuşturucu kaçakçılığıyla da büyüyen bu rantın bölümünü ve paylaşımıdır.

Kamyonun çarptığı Susukluk arabasında işbirlikçi bir korucu şefinin-aynı zamanda milletvekili; bir polis ve bir mafya şefiyle birlikte bulunmaları- (üstelik son resmi açıklamalara göre bir suikast eylemine) gidiyor olmaları, tüm "çete" tartışmalarının ancak KÜRDİSTAN'da yürütülen ÖZEL SAVAŞ VE TC DEVLETİNİN niteliği içinde çok daha anlamlı olacağını göstermektedir.

Devletin bu niteliği yapısal özelliği sürdüğe hiçbir "çete"yi açığa çıkaramazsınız. Kürdistan'daki savaş, Kürt ulusunun sömürge konumu sürdüğe "temiz siyaset" ve "demokratikleşme" sağlayamazsınız.

Devlet bu yapısal nitelikleri içinde "temizlenemez", "aklanamaz".

Militarist-bürokrasi toplumun bütün ilğini "vatan-millet-devlet-ezan-bayrak" edebiyatıyla emdikçe; ayrıcalığını sürdürdüğe hiçbir toplumsal gelişmenin önü açık değildir.

O halde, devlet "çeteleri" meselesini; toplumun yeniden yapılandırılması; gelişme dinamiklerinin önünün açılması; Kürt ulusunun özgürleşmesi, Türk toplumunun demokratikleştirilmesi bağlamında ele alalım.

KEMALİZM NEDİR VE TARİHSEL GELİŞİMİ

Kemalizm ise, burjuvazinin uzun vadeli çıkarlarının hizmetine koşulmaktır. Bundan öte, Kemalizm de, Bonapartist gibi yürütmenin sınıfa karşı özerkleştiğini ifade eder. Ancak, yukarıda da vurguladığımız gibi, Kemalizm, Bonapartistme özdeş değildir.

Öte yandan Kemalizm, siyasi ve ideolojik düzeyde, faşizm ile fevkalade benzer uygulamalar içindedir. Kürdistan'daki jenosidleri, Nazi'lerin Yahudi jenosidlerini hiç de aratmaz. Nazi milliyetçiliğinin ırkçılığı kemalistlerin ırkçılığı yanında "masum"dur. Anti-Komünizm ise, vahşet düzeyindedir. Kemalizmin, işçi sınıfı hareketine karşı tahammülsüzlüğü, burjuva demokratik hak ve özgürlüklerin ise bir kısmını yok edip, bir kısmını işlemez hale getirmeleri, demokratik muhalefeti parçaladıkları, sosyalist muhalefeti ise imha ettikleri biliniyor. Nedir ki; kemalizmi, faşizm ile özdeşleştirmek yanlışır.

Ancak Kemalizm, kurumlaştırdığı anti-komünizm ve anti-kürdizm ile, ırkçılık temelinde geliştirdiği fanatik şoven milliyetçiliği ile, emeğe köleleşüren ve her türlü siyasal muhalefeti yasaklayan, anti-demokratik tasarrufları ile vb. faşist hareketin kaynağı olagelmıştır.

Alman emperyalizmin çıkarlarının ifadesi olan Turancılık ile, İngiliz emperyalizminin çıkarlarının ifadesi olan Anadoluculuk, denilebilir ki, kemalizm'de sentezleşmiştir. Türk burjuva milliyetçiliğinin bütün nüansları için Kemalizm, ana kaynak olarak kurumlaşmıştır. Faşist milliyetçilikde bu kaynaktan nasibini almış ve İttihatçılardan gelen Turancılık, özellikle ikinci emperyalist paylaşım savaşında Türk faşistlerinin ideolojik düzeyde yoğunlaşan mücadelelerinde merkezi bir rol oynamıştır."

Rizgar 9, Kasım 1979

"YDD" KISKACINDA DEVLET VE "TERÖR"

Temel Demirer

"Yeni Dünya Düzen(sizli)ği" ("YDD") panayırında sergilenen en karmaşık mal, burjuva devletin "terör" ve "terörizm" söylenceleridir¹. Örneğin Washington'daki 'Stratejik ve Uluslararası Araştırmalar Merkezi' (CIS) yöneticilerinden, 'Terörizm' ve 'Terörizm ve Gerilla' adlı kitapların yazarı Walter Laqueur, 'Postmodern Terörizm' adlı makalesinde, "19. yüzyılın sonunda olduğu gibi, 20. yüzyılın sonunda da terörün pek çok ülkede gündemin birinci maddesini oluşturduğunu", iddia ediyor. (Foreign Affairs, Ekim-1996) Yani "YDD" ideologları, başkaldıranları "terörist" ilan edip, bunun "teorisi"ni kotarıyorlar.

"Terör nedir, ne değildir" ya da "hangi koşullar altında terör, hangi koşullar altında değildir", sorusunu yanıtlamak; terörün tarihsel, ekonomik, toplumsal, antropolojik, sosyal psikolojik, sosyolojik ve sınıfsal öğeleriyle birlikte, devlet gerçeğini yerli yerine oturtmayı gerekli kılar. Sınıflı-sömürücü toplumlarda genel bir "terör" (ve "terörist") tanımı vermeye kalkışmak, abes ile iştiğaldir. Ayrıca, "şiddetin her türlüüne karşıyız" demekle de iş bitmez !.. Böylesi bir tutumla, egemenlerin şiddetine dolaylı destek verilmiş olunur. Çünkü "YDD" ile dört yanı kuşatan egemen şiddet, insan(lık)a karşı sınırsız şiddet uygularken; soyut tartışmalarla, ezilenlerin direniş hakkını "şaiabeli" kılma; 'kaş yapayım derken, göz çıkartmak'tan başka bir işe yaramaz.

Şiddet², sınıflı-sömürücü iktidarın yapışık ikizidir. İktidar, şiddeti elinde tuttuğunu göstermesiyle temsiliyet kazanır ve kendini onaylatır. Gücün ve iktidarın koruyucusudur. Sınıflı-sömürücü yapının ve kurumların savunma aracıdır. Foucault'nun belirttiği gibi: "Suç yasa sınırları içinde dolaşır, bazen yasanın bu yanındadır,

bazen ötesindedir, üzerinde ve altındadır; suç, iktidar etrafında bulunur, bazen iktidarın karşısındadır, bir başka zaman iktidarın yanındadır." (M. Foucault) Ezenlerin şiddeti karşısında, ezilenler açısından sessiz kalmak, ezenlerin şiddeti ile mutabakat halindeki sessiz şiddettir, onaydır, suç ortaklığıdır. Çünkü "Modern toplumun gözeneklerinden şiddet fıskırıyor. Sanki tüm yapılanmalar şiddet dengesi üzerine kurulu"dur. (Levent Mete, Cumhuriyet Bilim-Teknik, 17 Ağustos 1996, No:491, s.3) "YDD" ile kapitalizmin "şiddet dengesi", daha da azgınlaşırken, insan(lık) olanın vahşeti (kapitalizm) ile, olması gerekenin (sosyalizmin) uzağına düşmekte somutlanan "Uygarlık Krizi" yaşıyor. Örneğin 'Los Angeles Times' gazetesi bile, AB'deki durumu "psiko-politik çöküş" olarak değerlendirip, "Bu da toplumu, parasal bir yozlaşmadan daha kötü bir şey olan siyasal ruhsal yozlaşmaya sürüklüyor", diyor. (Cumhuriyet'ten naklen 26 Ekim 1996, s11) Bir çıkmaz sokaktaki cinneti andıran bu koşullarda, "reaksiyoner terör hareketleri" boy veriyor.³

"Reaksiyoner terör hareketleri"nin boy verdiği zeminin kavranması gerekiyor. Örneğin ABD'de "terör" uluslararası ilişkilerden⁴ gündelik yaşama uzanan yelpazenin ayrılmaz bir parçasıdır. ABD'de özellikle Afro-Amerikalılar (siyahlar) ve Meksikalı göçmenler yıllardır devlet terörüyle iç içe yaşıyorlar. Afro-Amerikalıların partisi 'Kara Panterler'in 22 liderinin FBI ve polis tarafından öldürülmesi, geri kalanlarının da hapslere diri diri gömülmesi; Martin Luther King'in ve Meksikalı geçici tarım işçilerinin lideri Chevez'in öldürülmesi; yine Afro-Amerikalıların örgütü MOVE hareketinin bulunduğu binanın Philadelphia'da polis tarafından helikopterlerle bombalanması ve 60 kadar evin yakılması ve en nihayet son bir yıl içinde kundaklanan 47 Afrika kökenlinin kilisesi ve sınırlarda kaybolan Meksikalı kaçak işçiler vb'... (Sancar Olcay, Yeniden Newroz, Ağustos-1996, No:2, s.29)

Ezilen şiddetinin tarihi, ezen şiddetinin örgütlenmiş biçimi devlet'in tarihiyle atbaşıdır.⁵ Yetkin bir "terör örgütlenmesi" olan kapitalist devlet, durmadan "terör"ü üretir ve uygular. Ancak uyguladığı sürekli terörü hep mazur göstermeye ve meşrulaştırmaya çalışır. Örneğin burjuvaziye göre, boksörler arasındaki yumruk dövüşü, kavga eden iki kişi arasındaki yumruk dövüşünden daha az tecavüzkârdır. İlkinde maçı kazanmak ve ekmeğini kazanmak için bir başkasına zarar verme vardır, ikincisinde ise bir başkasını 'sadece incitmek istemek' vardır. Bir cerrahın kullandığı bıçak, bir katilin kullandığı bıçaktan daha az tecavüzkârdır; polisin kullandığı zor, "terörist eşkıya" ilan edilenlerin kullandığı zordan daha az tecavüzkârdır !.. Ancak 'kazın ayağı hiç de böyle değil'; çünkü şiddetin iki düzeyi, karşı kutuplarda (dikotomiler) birbirini gerektirir. Yani her biri, içkin olarak ötekini devreye sokar. Ezenler/ezilenler ya da "yasal"/"yasadışı"nın kutupsallığı, şiddeti, sosyal düzenin bir ürünü (aracı) olarak var eder. Kutupsallığın bir ucu (egemenlerin yasal şiddeti) bir sosyal düzenin kurulması ve sürdürülme tarzıyla ilgilidir, aynı zamanda da egemen hukukun ihlallerine karşılık düşer. Böylelikle öteki kutbun (yani ezilenlerin "yasadışı" ilan edilen) şiddetini reddeder. Ancak ezenlerin resmi şiddet üzerinde kurulu olduğu sınıflı-sömürücü toplumda öteki, yani ezilenlerin şiddeti, kendilerini ifade etmek için kaçınılmazdır.

Toplumun sınıf gerçeğiyle tanışmasıyla, "şiddet

araçlarına sahip siyasal iktidar" (F. Engels) oluştu. O günden beri iktidar, en gelişkin şiddet örgütlenmesidir. 'Efendi/köle' ayırımını üreten ve pekiştiren iktidar, Marx'ın '1844 El Yazmaları'nda ifade ettiği gibi, daha "sosyalleşmiş bir kurgulanım" içinde, 'yöneten/yönetilen' ayırımını derinleştirirken irrasyonel özelliklerini pekiştirir. İnsan(lar)ı "eblehleştirir". İnsan(lar)ın gerçek karşısındaki gerileme ve güçsüzleşmesi, insan'ın diğer insanlar karşısında da korku duymasına, onları kendisine hasım olarak görmesine yol açar. Şiddet, böylelikle, yaşanan hayat tarzının dokusuna sindirilir. Yani şiddet egemen bireyin (efendinin), bağımlı bireye (köleye) uyguladığı eski zamanların basit şiddeti olmaktan çıkarak, sistem uyguladığı topyekün şiddete dönüşür.

Ancak "şiddet" veya "terör" kavramları karşısında ne yönsüz, ne de yansız olmak mümkün olmadığı gibi, egemenlerin genellemeleriyle de yetinmek doğru değildir. Siyasal şiddeti yaratan ve örgütleyen sınıflı toplum iktidarlarıdır. Sınıflı toplumlardaki devlet, en yetkin şiddet örgütlenmesidir. İnsan(lık)ı siyasal şiddete iten, sınıflı toplum örgütlenmesidir. Toplumsal ve tarihsel zorunlulukları dışlayan bir "terör" yoktur. Siyasal şiddeti, insanları ezen, sömüren sınıflı örgütlenmeler yarattı. O günden beri "terör", farklı sınıflar için farklı anlamlar kazanan siyasal bir gerçektir.

İktidarın yani ezenlerin haklarını elinden aldığı güçsüzlerin yani ezilenlerin, kendilerini varetmek ve haklarını savunmak için başvurdukları saldırgan eylemleri meşru bulmamak olası değildir. 'Terör' kavramını, kendine ve 'hukuk'una göre izaha gayret eden "YDD'nin sınıflı-sömürücü "hukuk"unun içinde çürüyen, aşağılık ve kirliliği şeyler vardır. Ezilenlerin özgürleşmeleri yolunda "kurucu şiddeti" reddeden ve "suç" ilan eden bu "hukuk", aslında "tutucu şiddet" in kılıfından başka bir şey değildir. Sınıflı-sömürücü iktidarların örgütlü şiddetine ve tepeden tırnağa terörist konumuna yanıt vermeden, soyut bir genellemenin 'ama'lı, 'fakat'lı "terör ve terörist" tanımlarıyla tarihten güncele yanıtlar vermek olanaklı değildir. Ne devletin ya da tahakküm edenlerin şiddeti ile ezilenlerin şiddeti aynı kefiye koyulabilir, ne de ezilenlerin saldırgan tarz-ı siyasetleri "terörizm" olarak mahkûm edilebilir⁶...

'Şiddet' bir tecavüz ise, tecavüz amaç değil, araç olabilir; kurmak için 'yıkma' üzere zora başvurulabilir⁷. Arz kullanımlar, düzene zarar vermeyi değil, düzeni arındırmayı, düzeltmeyi, frenlemeyi, yeniden kurmayı veya restore etmeyi istiyor olabilirler. Şiddet içeren davranışa girme sıklıkla, hatta belki genellikle, bir yeniden kurma girişimidir. Sınıflı-sömürücü hiç bir uygarlık türü zulmü aşamamış, aksine yetkinleştirerek derinleştirmiştir. Bu nedenle siyasal iktidarın kurbanı olan "yeryüzünün lanetlileri"nin özgürleşebilmeleri için "şiddet araçlarına sahip siyasal iktidar"a (egemenlere) başkaldıran "bastırılması olanaksız şiddeti, (...) kendini yeniden yaratan insandan başka bir şey değildir." (F. Fanon) Tarih ve siyaset üzerine düşünenler için, şiddetin insanlık tarihinde oynayacağı muazzam rol inkâr edilemez. Hobbes, "Kılıncı olmaksızın sözleşmeler sözcükten başka anlam taşımaz", diyordu.

F. Engels'in 'Tarihte Şiddetin Rolü' adlı makalesinde izah ettiği gibi, "Bay Dühring için şiddet salt kötülüktür, ilk şiddet edimi de ilk günahdır, tüm anlatımı ilk günahın bugüne dek tüm tarihi nasıl bozduğu ; o şeytansı gücün, tüm doğal ve toplumsal yasaları nasıl kirlettiği üzerinedir; kısacası bitmez tükenmez bir yakındır.

Ama tarihte şiddetin bir başka rolü daha vardır, devrimci bir rol; Marx'ın sözlerine göre, eski toplumun ebesidir o, göğsünde yeni bir toplum taşır; toplumsal hareketin donmuş ve ölmüş siyasal biçimlerini alt etmekte ve parçalamakta kullandığı araçtır o." (F. Engels, Anti-Dühring)

"YDD"nin Dışlayıcı-Terörist Otoriter Devleti

"YDD"nin dışlayıcı otoriter varoluşu, demokrasiyi bir yanılısamaya dönüştürüp karar-katılım konularında ve yurttaş haklarının kullanımına kadar uzanan sivil-demokratik hakların kullanımında yapısal değişiklikleri devreye sokmuştur. Örneğin Jean Baudrillard'ın, temel tezlerinden biri, çağdaş dünyanın "yanılısamalar" dönemi yaşadığı yolundadır. Ona göre, çağdaş yaşamda hiçbir şeyin aslı yoktur; herşey "simülasyon"dan ibarettir. İnsan(lık), artık bir "gibi"ler dünyasında yaşamaktadır. Medya, bu "aldatmaca"da başrolü oynamakta, dünyanın doğrudan algılanmasını imkânsız kılmaktadır. Çünkü postmodern durumda, "Toplumsal, bir sistem uğruna adını yitirmişken, politika da yok olmaktadır. Toplumsal artık anonimleşmiştir. O artık kitledir, kitlelerdir."

Toplumsalın anonimleştiği ve kitlelerin sürüleştirdiği konjonktür, bir "gibi"ler dünyasıdır. "Gibi"ler dünyası, kapitalist devletin (ve ideolojik aygıtlarının) resmi hâkimiyetiyle kamusal alanı işgal ederek, sivil alanı gasbettiği siyasal coğrafyadır. Dünyanın Kuzeyleştirilerek, insan(lık)ın sırtına "tek tip" deli gömleğinin giydirildiği küreselleşme ile "demokratik olanaklar"ı imha eğilimini güçlendiği koşullarda, (Arthur Schlesinger Jr'nin deyişiyle) "demokrasi, çeşitli gruplara bir temsil duygusu sunma becerisine göre değil, modern toplumları parçalayan ve yıldırان sorunlara karşı bulduğu çarelerin arkasında toplamakta" şekillenen "gizli el" totalitarizmde somutlanıyor.

"YDD"nin teklici hükümlerlik koşullarında kamuoyu ve sivil katılım artık, kocaman aldatmacadır. Herşeyi, içinde yaşadığımız kamusal alanı işgal eden kapitalist devlet (ya da gizli el totalitarizmi) belirlemektedir. Bu bağlamda, "politik hakların kullanılış biçimi"ne ilişkin genellemeler de, "nostaljik-kuru formülasyonlar"a dönüştü. Kapitalizmin yükselişiyle ortaya çıkan burjuva demokrasileri, sermayenin teklici egemenliği altında "sivil toplum"un görece özerkliğinin "hiçlenmesi"yle, işlevselliğini tümüyle yitirmiştir. Yani teklici sermayenin egemenliği, "illüzyon"lar döneminin siyasal coğrafyasında yurttaşları sürüleştirmiş kitlelere tahvil etmiştir. O halde "YDD" koordinatlarında, "demokrasi"nin yurttaşları dışlayan, terörist-otoriter rejimlere dönüştüğünün altını özenle çizmek gerekir.

"YDD"nin dışlayıcı terörist-otoriter rejimlerinde kamuoyu için konuşan, teklici sermayenin küresel egemenliğidir.⁸ Sermaye hâkimiyetinin somutlanmasına denk modern devlet taraflıdır. Kamuoyunu engelleyen ve kamuoyu için konuşan otoritedir. İşbölümünü pekiştiren ezen-ezilen ayırımının ürünüdür ve Lasson'un deyişiyle, "Herhangi bir hukuk düzenine tabi olamaz. Genel olarak deyimlemek gerekince de, kendi iradesinden başka bir irade ile bağlanamaz... Devlet, bencil iradenin sınırsız bir görünüştür."

Eklemeden geçmeyelim: "Mantık ve tarih ile alay etmedikçe, ayrı ayrı sınıflar var olduğu sürece arı demokrasiden değil; yalnızca sınıfsal demokrasiden söz edilebileceği açıktır. (...) Arı demokrasi iççileri aldatmaya

çalışan liberalin uydurma bir sözünden başka birşey değildir." (V.I.Lenin, Proleter Devrim ve Dönek Kautski, s.27, Bilim ve Sosyalizm Yayınları) "Temsili parlamento'ya gelince, o da Marx'a göre, "Burjuvazinin farklı dilimlerinin ortak egemenliklerinin tek mümkün şekli, (...) sınıf egemenliklerinin en güçlü ve tamamlanmış biçimi"dir. "Temsili parlamento, bir evrensellik yanılması dayanır: Burada, bir yandan sivil toplumda ifadesini bulan atomize özel çıkarlar, öte yandan burjuvazinin farklı dilimlerinin kısmi çıkarları bütün ulusun çıkarı biçimi altında soyut bir genelliğe bürünür. Bütün bu çatışan çıkarların bir "genellik" altında birleşmesi burjuvazinin sınıf hegemonyasını ifade eder." (Onbirinci Tez Kitap Dizisi, No:6, s.56-57)

"YDD", demokrasiyi küresel manipülasyonlarıyla hayâlete dönüştürüyor. Çünkü "Kimi çıkar grupları için ekonomik kararları etkileme açısından elverişli ortamlar hızla çoğalmış, 'kamu yararları' ile özel çıkarlarını kollayan lobici siyasi baskıları arasındaki çatışma da giderek yoğunlaşmıştır." (Anne Krueger, Cumhuriyet, 9 Ağustos 1994, s.10) Çünkü "Para kral olursa, demokrasi yara alır." (Jean-Noel Jeanneney, Cumhuriyet, 1 Ağustos 1994, s.10) Mali sermaye egemenliği, demokrasinin inkârının önemli faktörünü oluşturuyor.

DİPNOTLAR

1- Yağmur Atsız, "Terörizmi onun isteklerine boyun eğerek gidereceksiniz. Sadece edepsizliği artar" diyor ve ekliyor: "Onun için KAHROLSUN TÜRK-KÜRT KARDEŞLİĞİ !!! YAŞASIN KARDEŞLİK !!!" (Yağmur Atsız, Yeni Yüzyıl, 21 Ekim 1996) İşte egemenlerin "terör" söylencileriyle beslenen bir "çözümleme" !..

2- "İngilizce'de Copet-Rougier'nin getirdiği karışıklık belki de en temel olarak, violence (Şiddet) ve 'violation' (tecavüz/ihlâl) arasındaki ayırmada açıktır. Bu bakımdan kendi başına 'şiddet', a) fiziksel zor yoluyla sınırlama veya tahrip, b) bu fiziksel zorun hukuk ötesi olarak değerlendirilmesi birincil anlamlarına sahiptir. Bazen şiddet kullanımını, otorite sahipleri tarafından muhalefete zorunlu bir cevap olarak haklılaştırılır, fakat böylesi nitelemeler enderdir ve daha normal olarak kabul edilebilen sıfatlarla (yani 'olağanüstü hal', 'ulusal güvenlik yaranna alınmış önlemler', 'tutuklevleri' vs.) ifade edilir. Şiddet bu anlamı açıkça, kurumsallaştırılmış meşruluk sorunlarını öngerektirir; öyle ki diyelim görevlerini sergileyen gardiyanlar tarafından uygulanan fiziksel zoru yöneten kural, yasa önünde şiddet olarak adlandırılmaz, fakat eğer gardiyanlar bu şekilde belirli idare standartlarının ötesine geçmiş bulunurlarsa, şiddet haline gelir. (...) İngilizce'de, 'violate' (tecavüz etmek, ihlâl etmek) fiili, 'violence' (şiddet)'in ilginç bir semantik tamamlayıcısıdır. Kelimenin herhalde en uygun eşanlamlısı 'desacrate' (kutsal bir şeye saygısızlık etmek, kirlilemek) fiildir ve örneğin kilise eski eserlerinin veya bir sanat galerisindeki büyük bir eserin kirlenmesini alırsak, bu açıkça yasanın sınırının ötesindeki yıkıcı bir eylemken, burada asli olan şey, gerçek fiziksel zarar nosyonundan çok, estetik değerlerin ve inançların uç noktada kirlenmesi nosyonudur. (David Parkin, Şiddet ve Irade, s. 250)

3- Örneğin ABD'deki Atlanta Olimpiyatları'ndaki saldırı gibi... Tabii ABD'deki neo-faşistlerin Oklahoma'daki bombalamalarını ya da Japonya'daki 'Yüce Gerçek' tarikatının insanları sarin gazı kullanarak zehirlemesi türünden eylemlerini, "egemen terör/özgürlük savaşçıları" denklemiyle açıklayamayız...

4- ABD'nin "demokrasi" söylevleriyle bezenmiş "terörist" gerçeğini kavramak gerek. Örneğin, bu konuda 'The Washington Post' şunları diyor: "ABD, John F. Kennedy'in başkanlığından bu yana Güney Amerika ülkelerinde komünist gerilla ayaklanmalarına müdahale ediyor. Bu ülkelerdeki komünist asilerin peşine düşmek amacıyla ABD ordusu bir 'X projesi' başlattı. Georgia eyaletinin Fort Benning kentinde eğitim veren askeri 'Amerika Kitası Okulu'nda, anti-komünist Latin Amerikalı askerlere şantaj, işkence ve adam öldürmek, 'oyunun kuralı' olarak öğretiliyor. Bu tür kirlî savaş oyunlarının öğretilmesinin Soğuk Savaş döneminin sona erdiği 90'lı yıllarda bittiğini düşünenler yanlış. Tabii ki resmi kanallar böyle bir uygulamayı yalanlıyor, ancak ordu gizli

servisinin bu konuda hazırladığı raporlar açıklanmadıkça ve ordunun bu tarz bir eğitimi yabancı askerlere vermediği delillerle kanıtlanmadıkça onun tersine inanmamız bekenmemeli. ABD politikalarının Latin Amerika'yı hâlâ karıştırmaya devam ettiği iddia edilirken, Pentagon'un, söz konusu okulu masum bir "Soğuk Savaş hatırası" olarak niteliyor olması kendini ele vermekten başka bir şey değil." (Yeni Yüzyıl'dan naklen 23 Ekim 1996)

5- "(Devletin-b.n) ikinci ayırdedici özelliği, artık kendini silahlı bir güç olarak örgütleyen topluluğa doğrudan denk düşmeyen bir kamu gücü'nün oluşturulmasıdır. Bu özel kamu gücü, sınıflara bölünmeden sonra kendinden etkileyen silahlı bir topluluk örgütünün mümkün olamaması nedeniyle gereklidir. Köleler de topluluğa dahildir; Atina'nın 90 000 yurttaşı, 365 000 köle karşısında yalnızca ayrıcalıklı bir sınıftan ibaretti. Atina demokrasisinin halk ordusu, denetim altında tuttuğu kölelere karşı aristokratik bir kamu gücüydü; ancak yukarıda da anlattığımız gibi, yurttaşları denetim altında tutabilmek için bir jandarma kuvveti de gerekli hale gelmişti. Bu kamu gücü her devlette vardır; yalnızca silahlı adamlardan değil, gens (klan) toplumunun hiç bilmediği maddi gereçlerden, cezaevleri ve her türlü zorlayıcı kurumdan oluşur. Sınıf karışıklıklarının henüz gelişmemiş olduğu toplumlarda, ya da ABD'nin bazı bölgelerinde dönemlerinde olduğu üzere istisnai yerlerde çok önemsiz, hatta dikkate alınmayacak ölçüde küçük olabilir. Ancak devlet içindeki sınıf karışıklıkları keskinleştiğinde, ve komşu devletler genişleyip nüfusları arttıkça o kamu gücü) da güçlenir. Bunu görmek için sınıf mücadelesi ve fetih rekabetinin, kamu gücünü, toplumun tümünü, hatta devleti dahi yutacak noktaya eriştiği Avrupa'ya bakmamız yeterli olacaktır." (F. Engels, Origin of the Family, Private Property and The State/Ailenin, Devletin, Özel Mülkiyetin Kökeni, Karl Marx and Frederick Engels, Selecte. Works in three volumes, c. 3, ss. 327-8, Moskova, Progress Publishers, Dördüncü Basım, 1977)

6- Ancak 'Uluslararası Af Örgütü'nün 17 Eylül 1991'de kaleme aldığı 'Yokohama Bildirgesi', böylesi bir yanılgıya düşmektedir: "Biz hükümetleri direkt olarak uluslararası hukuk çerçevesinde insan haklarının korunması konusunda sorumlu tutmaya devam edeceğiz ve hükümetlerce yapılan insan hakları ihlalleri çalışmamızın odağı olacaktır. Ancak, Sri Lanka'da 'Tamil Tigers' ya da Peru'daki 'Sendero Luminoso' gibi grupların gerçekleştirdiği faaliyetleri de gözardı edemeyiz. Bizler bu gruplardan gelen ihlallerin kurbanlarına da yardım etmeliyiz. Bizim tek kaygımız insanidir, bizler kurbanlarla ilgileniyoruz. (...) Bu odaklar, Filipinler, Sri Lanka, Peru ve Türkiye ile Orta Doğu ülkeleri gibi ülkelerde bulunan silahlı muhalif gruplar tarafından yapılan keyfi öldürmeler ve rehine alma gibi ihlalleri de içerecek. Bu odaklar muhaliflerini de susturmak için dava veya itham olmadan, idari olarak gözaltına almayı kullanan Çin, Hindistan, Gana ve diğer ülkelerin hükümetlerinin de üzerinde olacak. UAO, İsrail'deki gibi zorla sürgün edilmiş politik muhalifleri olan ülkelere de baskı uygulayacaktır."

7- Genellikle 'meşru' şiddetin, 'gayrimeşru' şiddete göre daha sınırları belli, formel olarak daha organize ve düzenlenmiş olduğu söylenir. Böylesi bir değerlendirme karşısındaki problem elbette ki şudur: İnsanlar araç ve amaçlar hakkında, meşruluk hakkında, kullanma yetkisine sahip olanların kullandığı zorun doğru dercede ve çeşitten olup olmadığı hakkında fikir birliği içinde olmayabilirler.

8- Örneğin, 'Le Nouvel Observateur'un 5 Ocak 1995 tarihli araştırması, dünya üzerindeki en nüfuzlu 50 kişi içinde ne bir devlet başkanı, ne bir bakan, ne de bir milletvekili olmadığını dikkat çekiyor.

II.bölüm
gelecek sayıda

KARŞI DEVİRİMCİ SAVAŞ KOMPLOCU VE TASFIYECİ DİR

Medeni Ayhan

Devrim cephesindeki niteliksel gelişmeler karşı devrim cephesini zorlar. Devrim cephesinin niteliksel sıçrayışlarla gelişmesi daha büyük kitle temeline kavuşması, kitlelerin karşı devrimci iktidara karşı tepkilerini kitlesel siyasi eylemlerle koyması sonucu, karşı devrim cephesi çatırdar. Devrim cephesindeki gelişmenin devamıyla beraber karşı devrim cephesini yarar, daha ilerideki süreçte çarpıştırır, birbirine düşürür. Sonuç olarak çatırdamayla başlayan şok ve huzursuzluk sürekli bir bunalıma dönüşür.

1988'den 1990 yılına kadar devrim cephesinde meydana gelen gelişme, karşı devrim cephesinde önemli derecede huzursuzluk yarattı. Karşı devrim cephesi, bu süreçte kolay bertaraf edilebilir bir güçle karşı karşıya olmadığını, yaşadığı zorlama ve kendi cephesindeki çatırdama, korkusunu ciddi ciddi hissetti. Bu süreçte çatırdayan karşı devrim cephesi 1990 yılından itibaren yarıldı ve ayrışma süreci gelişmeye başladı. Başlayan ve kendi içinde devam eden ayrışma, ilan edilen birinci ateşkes sürecinde hızlandı, yoğunlaştı ve dışarıya yansımaya başladı. Daha önce, iç çelişki ve ayrışmalarını kitlelerden gizleyebilen karşı devrim cephesi, bu süreçten itibaren

gizleyebilme başarısı gösteremedi. Ateşkes sonrasında ayrılmış iki kanat, kendi içinde dışardan da açıkca görülebilecek şekilde çatışmaya başladı. İç çelişkinin devlet içinde sıcak çatışmaya dönüşmesiyle beraber küçük çapta yaşanan bunalım yoğunlaştığı gibi, sürekli bir bunalıma da dönüştü. 1990 yılına kadar karşı devrim cephesinde her konuda yek vücut görünen, ancak ayrışma sonrası iç çelişkinin çatışmaya dönüşmesi sonucunda kitleler tarafından da bilinir hale gelen bu kanatlardan birincisi, kontrafaşist kanattır. İkinci kanat ise, ırkçı-liberal karması kanattır. Devlet içindeki kontrafaşist kanat, burjuva basınında "şahinler", ırkçı-liberal karması kanat ise, "güvercinler" olarak adlandırılmaktadır.

Karşı devrim cephesindeki ayrışmada gövde, kontrafaşist kanatta kaldı. Devletin gövdesini temsil eden kontrafaşist kanat, kilit noktadaki bürokratlardan, bazı komutanlardan ve açık faşist politikalarıyla tanınan bir partiyle kendi çekirdeğini yeniden düzenledi. Ancak, kontrafaşist kanadın kendisini "merkez sağ veya sosyal demokrat" olarak tanımlayan partilerden de önemli oranda unsuru bulunuyor. kontrafaşist kanat politikasını kan üzerinde kuran, kanla beslenen ve bu şekilde palazlanan kesimdir. En küçük esnemeyi yırtılmaya eşdeğer gördüklerinden bir esnemeye bile tahammül gösteremeyen kontrafaşist kanat, devrim cephesini savaşa bitireceği inancındadır. ırkçı-liberal karması kanat ise, çok daha dar bir platforma sahiptir, devlet içindeki güç yoğunluğunda çok daha zayıftır. ırkçı-liberal karması kanatta uzun yıllar devrim cephesine karşı savaştan ve savaşa sonu alınamayacağını gören az sayıda komutandan varolan kaynakların hesapsızca heba olduğunu, sermayenin ve yatırım akışının istikrarının bozulduğunu, sadece fiziki imha politikasıyla bir yere varılamayacağını gören bu nedenle de savaşı desteklemekle beraber, başka yöntemlerinde kullanılması gerektiğini öneren, sonuç olarak resmi ideolojide bazı gedikler açarak, birazcık esneyerek yola devam etmenin devlet için daha yararlı olduğunu düşünen, özel teşebbüs alanında önemli oranda sermaye yoğunluğunu elinde bulunduran, bir anlamda da diğer Avrupa ülkelerinde olduğu gibi siyaset ve yönetimde belirleyici hale gelmek isteyen işadamlarıyla bunlara

yakın bazı politikacıların oluşuyor. Bu kanatta yer alan sermayedarlar ve yönetiminde buldukları kurumların bizzat finanse ettiği, hatta kurduğu partiler bile vardır. Cem Boyner ve Besim Tibuk'un önderlik ettiği burjuva liberal partiler bunlardan ikisidir. Bu tür parti ve eğilimlerin devrim cephesindeki kabarma süreçlerinde daha aktif kullanılacağı ve gündemleştirileceği kesindir. Bu kanadın kendisini "Merkez sağ veya sosyal demokrat" olarak tanımlayan partilerde de az sayıda da olsa politikacısı bulunmaktadır. kontrafaşist kanat ile ırkçı-liberal karması kanat yasama, yürütme, yargı ve dürtüne erk olarak kabul edilen medyada güç yoğunlukları oranında adamları bulunmaktadır. Bu alandaki kişiler hangi eğilime tabi olduklarını yaptıkları işle-pratikle- ve konuşmalarıyla kendilerini ortaya koyuyorlar. Biz bu yazıda kimin hangi kanada mensup olabileceğinin bir listesini çıkarmayı düşünmüyoruz. Bunlar biliniyor. Biz iki kanadın temsil ettiği anlayış, iç çelişkileri, bunun sonucunda doğan çatışmaları ve bu çatışmalarla beraber gelişen komplo ve tasfiyeler üzerinde duracağız.

Aslında iki kanat arasında bir nitelik ve öz farklılığı sözkonusu değildir. İki kanatta ideolojik olarak ayırdır, kemalist ideolojinin açık ve koyu renklerini taşımaktadırlar. Bu açıdan iki kanat arasındaki fark nicelikselidir.

Kemalist ideoloji torba bir ideolojidir. Devlet çıkarlarına göre işlenmiş islami ideolojiden tutalım, liberal burjuva anlayışa, prefaşist ve katı bir devlet kapitalizmi anlayışından tutalım, reel sosyalizmin sosyalizm dışı eksiksiz yönlerine kadar bir çok farklı artık ve eğilimi barındıran bir çöplük gibidir. Bu açıdan karmakarışıktır, karanlıktır. Herşeyi biçimsizleştiren bu nedenle de benseztiren ve bu kalemin gibi bir çok rengi bir arada taşıyan, bu sayede de herkesi kutsal kabul edilen devlet çevresinde birleştirmeyi amaçlayan bu ideolojiye göre; kendini sağda veya solda tanımlamış, konumlandırmış ve kategorilere ayırmış parti, kurum ve kişilerin anlayışında da bir kayma, biçimsizlik ve belirsizlik vardır. Kendisini komünist olarak tanımlayan legal partilerin zar zor sosyal demokrat bir çerçeveyi tutturabilmesi, kendisini sosyal demokrat olarak adlandıran partilerin ırkçı bir parti durumuna düşmesi, merkez sağ olarak kendisin

tanımlamış partilerinde faşist bir partiden farksız durumda olmasının temel nedeni de böylesi bir ideolojiye göre kendini konumlandırma ve kategorileştirmedir. Yine politikacıların kendileri için yaptıkları siyasi tanımlamaya uymayan partiler de kolayca bulunmaları, sıkça bir fark yokmuş gibi parti değiştirmeleri iki nedenden kaynaklanır. Bunlardan birincisi, maddi çıkardır. İkincisi ise, ne olduğu belirsiz, iyice tanınmamış değerlendirilememiş kemalist torba ideolojiye göre kendini konumlama ve tanımlamadır. Bu nedenlerden dolayı, iki kanadın güç yoğunluğuyla orantılı olarak yasama, yürütme, yargı ve dörtüncü erk olarak kabul edilen medyada unsurlarının bulunduğunu rahatlıkla söyleyebiliriz.

Kontrafaşist kanat, baba yadigarı kabul ettiği taşı-toprağı, birinci derecede, sermayeyi ise ikinci derecede kutsar. Temelde devleti ve devletin resmi ideolojisini herşeyin üstünde tutan ve kutsayan bu kanat, sadece topluma değil, bireyi de hiçe sayar. Bu kanatın mensupları haksız savaştan en fazla palazlanan ve bu medenle en fazla savaş tarafları olan kesimlerden oluşur. Kontrafaşist kanat, kemalist ideolojiyi en sık, en koyu ve en akıt şekilde ortodoksca savunur, bu nedenle ideolojide en küçük bir gedik açmayı, taktiksel olarak biraz esnemeyi bile yırtılma ve çözülmeye eşdeğer görür. Bu nedenle, ideoloji ve politikada, devlet çıkarı için taktiksel olarak esnemenin daha yararlı olacağını ifade eden ırkçı-liberal karması kanatla uzlaşmaz -antagonist-çalışkisi mevcuttur.

Ekonomik açıdan devlet kapitalizminden yana olan kontrafaşist kanat, toplumuda bireyide devlet için bir araç saymaktadır. Bireyin gelişmesi ni bile, devletin büyümesi karşısında zayıflatıcı bir unsur olarak görmekteler. Bu nedenle toplumu hiçe sayarken, devlete kurban ederken, bireyi de küçültürmeye çalışmaktadırlar. Kontra faşist kanat gibi, toplumu önemsemeyen ancak bireyin teşebbüs serbestisine önem veren ırkçı-liberal karması kanatla bu konuda da ufak çapta (uzlaşabilir) bir çelişki içindedir. Bireyin büyük oranda teşebbüs serbestisi kazanmasıyla beraber devlet çarkına hakim olan komutan, bürokrat ve politikacılar yerine, burjuva

demokrasisiyle yönetilen Avrupa ülkelerinde olduğu gibi, serdemedarlar -Koç, Sabancı, Eczacıbaşı vs.- siyasette ve yönetimde belirleyici hale gelebilecektir. Aslında günümüze kadar anasütüne bağımlı yaşayan bir çocuk durumunda olan özel teşebbüsün temel istemlerinden birincisi, emperyalizmin de desteğiyle diğer batı ülkelerinde olduğu gibi siyasette ve devlet yönetiminde belirleyici hale gelme, emperyalist bir antlaşmanın koşullarını oluşturarak Ortadoğu'da en etkin devrim ocağında söndürme ve bu yolla sermaye yatırımına istikrar sağlamadır. Bu nedenle adeta kendilerin sütten kesmeye çalışan bazı sermayedarlar, tarihte ilk kez devlet çarkını temsil eden kontrafaşist kanada karşı rüşlerini ispatlamak için bir çıkışın sahibi oldular. Ancak, henüz rüşlerini ispatlayabilmiş değiller. Siyaset ve yönetimde belirleyici olan kontrafaşist kanattır.

Emperyalizmde, burjuva demokrasisi ile bile bağdaşmayan Kemalist ideolojinin katı yorumu, hiç bir esnemeye ve taktiğe gelmeye, emperyalist bir anlaşmayı bile çözülmeye eşdeğer gören kontrafaşist kanada oranla, ırkçı-liberal karması kanada daha yakındır. Kontrafaşist kanadın katı, esnemez askerî tutumu ile emperyalizmin yeni dünya düzeni politikası arasında da bir çelişki vardır. Emperyalizm bu tarihsel süreçte halkları cepheden karşısına almak istememekte, "Barışçıl ve insancıl" bir form kullanarak emperyalist sözde çözümlerle, bölgesel sorunlara taraf olmakta ve olmaya çalışmakta, devrim reformize ederek tehlike olmaktan çıkarmaya çalışmakta ve bu şekilde uluslararası sermayeye iktidar sağlamayı hedeflemektedir. Özerklik gibi özde çözüm olmayan çözümler uygulamaya konulduğu zaman elbette elinin tersiyle itilemez "bunlar niye ilan edildi" diye öfkeye kapılmaz. İlkeden, radikal mücadeleden hiç bir taviz vermeden temel hedef ve amaçtan vazgeçmeden uzlaşmaya

girmeden bu tür bir statüyü bir sığırama tahtası olarak kullanmayı bilmelidir. Önemli olan bu manevrayı yapabilmektir. Eğer bu şekilde yapılmaz da ilkeden radikal mücadeleden vazgeçilirse en soylu amaç ve hedeften uzaklaşma sözkonusu olacak, halka sırt çevirme durumu doğacak, Ortadoğu'nun en etkin ümit verici devrim ocağında basit ve kolay bir yöntemle söndürülmüş

Kemalist ideoloji torba bir ideolojidir. Devlet çıkarlarına göre işlenmiş islami ideolojiden tutulım liberal burjuva anlayışa, prefaşist ve katı bir devlet kapitalizmi anlayışından tutulım, reel sosyalizmin sosyalizm dışı eksiksiz yönlerine kadar bir çok farklı artık ve eğilimi barındıran bir çöplük gibidir. Bu açıdan karmakarışıktır, karanlıktır.

olacaktır. Bu durumda devrimden vazgeçilmiş olunacak ve her türlü yöntemle başarısız sonuç, karşı devrim adına daha kolay ve çok basit alınmış olacaktır. Kontrafaşist kanat, politikasını ağır silahlarla "sınır içi" ve "sınır ötesi" büyük operasyonlar düzenleme, itirafçıları kullanarak adam kaçırmaya, yargısız infaz, işkence, kitlesel tarama, ajanlaştırma, köy koruculuğunu yaygınlaştırma, köy yakma ve boşaltma sonuç olarak halkı sindirme, teslim alma, ihanete zorlama üzerinde kurmuştur. Bu yolla hem devrim cephesindeki askeri gücü ortadan kaldırmayı, marjinalleştirmeyi, hem de devrimin kitle

temelini yok etmeyi amaçlamaktadırlar. Halka büyük baskı yaparak, korkutup sindirebileceklerini, bu yolla kendilerine bağımlı hale getirebileceklerini, teslim alacaklarını tasarlamış olan kontrafaşist kanat, devrim cephesine taraftar olanlar kadar nötr durumda bulunan halk kesimine de büyük şiddet uygulayabilmektedir.

kontrafaşist kanat, karşıdevrim cephesinde ortaya çıkan detay düşünce farklılıklarına terörle karşılık vermektedir. kontrafaşist çizgiyi aşan uç düşünceler kadar esnemen, liberalize olan düşüncelerde sahipleriyle beraber komplolarla tasfiye edilmektedir. kontrafaşist kanadın komplolarla gerçekleştirdiği tasfiye biçimleri, fiziksel açıdan

silah, zehirleme trafik kazası biçiminde öldürme, yada manevi açıdan muhalif duruma düşenlerin kilişikleri,

yaşamlar, aileleri hakkında yalanlar, dedikodular yayarak komplolarla teşhir ve tecrit etmedir. Bazen ikisi beraber uygulanmaktadır. Amaç kişinin klik çatışması sonucu öldürüldüğünü - tasfiye edildiğini-gizleme ve tasfiye edilenin düşüncelerini tartışma konusu etmeden gündemleşmesini, taraftar bulmasını engelleme, imaj olarak kısa sürede bitirmedi...

Kontrafaşist kanat, ideolojik politik hattında en ufak bir esnemeye bile tahammülsüzdür. Bu kanat devletin gövdesini temsil ettiği süreçte emperyalist bir anlaşmanın koşulları bozulmaz. Kesin olan şey savaşın devam edeceği ve bununda devrim cephesinin lehine sonuç doğuracağıdır.

Emperyalizmin yeni dünya düzeni politikası

çerçevesinde Filistin'de olduğu gibi, daha etkin bir devrim ocağını söndürmek, Ortadoğu'da sermaye ve yatırım için istikrar sağlama, askeri açıdan bölgeye yerleşme amaçlı olarak kültürel özerklikten tutalım, filistin türü emperyalist bir özerklik anlamasına kadar kapıyı açtı. Emperyalistler kendilerine daha yakın olan ırkçı-liberal karması kanatla bunu tartışmaya da açtılar. Tartışma devam etmektedir. Bu tartışmayı da Turgut Özal'la başlattılar. Cumhurbaşkanı Turgut Özal, bağımsızlık kadar federasyon karşıtıydı. İki ayrı yerel meclis ve iki ayrı yerel ordu üzerinde şekillenmiş tek federasyon ordusu ve meclisini varsayımsal olarak bile düşündüğüne imkan vermiyorum. Ancak, önce

kültürel özerkliği sonra da Filistin anlaşmasına benzer bir antlaşmayla özerklik statüsünü düşündü, tartıştı.

Güney Kürdistan'ında işgal ederek Kuzey'in de bir kısmını kapsayacak şekilde bir özerklik anlaşmasından yanaydı. Bu düşünce emperyalistler tarafından da rededilmeyordu. Özal, bu düşüncesini yaşama geçirmek için zamanın Genel Kurmay başkanına - Torumtay'a- sözlü emir de verdi. Ancak, ordu ikna olmadı. Torumtay sorumluluk almamak için yazılı emir istedi. Özal'da ona cesaret edemedi.

Çünkü, üst düzey komutanlar bu düşünceye taraftar değildi. Dile getirdiğimiz bu olgu, Torumtay'ın emekli olmasından sonra yaptığı röportajlarda açıkça ifade ediliyor. Emperyalistler kendi çözümleri esas alınır, Doğu Kürdistan'ın bir kısmıyla Güney Kürdistan ve Kuzey Kürdistan'ı bir bütün olarak TC'ye özerklikle bağlamayı bile tasarlamaktadır. Emperyalistler ve ırkçı-liberal karması kanat, Cumhurbaşkanı Turgut Özal'la gündeme getirdikleri ve uygulamaya geçirmek istedikleri siyasetle, özerklikle şu politik sonuçlara ulaşmak istiyorlardı:

Birincisi: PKK'yi bir bütün olarak reformizm içine çekerek, Filistin türü

emperyalist bir antlaşmaya götürmek Kürdistan'da sermayenin dolaşımına, yatırıma istikrar ve olanak sağlamak, askeri açıdan da tümüyle yerleşmek.. Bu yolla filistin hareketi gibi Kürt hareketini de yakın bir tehlike durumundan çıkarmak ve kendi çözümünü dayatmak.

İkincisi: PKK tümüyle reformize olmadığında -ki reformize mümkün görünmüyor- reformist bir kanat yaratarak, ümit vererek bir bölünme ve iç çatışmaya neden olmak... Bölerek güçsüzleştirmek ve zayıf bir durumda masaya çekerek olmayacak şeye imza attırmak, bu yolla da devrimi ertelemek, deformasyona götürmek...

Üçüncüsü: PKK'de yaratılabilecek

reformist kanatın yanına KDP ve PSK'yı da alarak radikal kanadı yanlılaştırarak, marjinalleştirmek ve yoğun askeri operasyonlarla güç olarak dağıtmak... PKK 'de reformist bir kanat yaratma başarısı gösterilmediğinde bir bütün olarak PKK'yi marjinalleştirip dağıtmak için en amansız operasyonlarla saldırmak ve bununla paralel olarak PSK ve KDP çevresini emperyalist çözüm için masaya davet etmek, bu yolla da PKK'yi gündem dışı ve masa dışı bırakmaya çalışmak. Bu durumda sahte bir barış emperyalist bir anlaşmayla savaşın tarafı olmayan, halkı temsil etmeyen güçlerle yapılmaya çalışılacak...

Emperyalizmin ve ırkçı-liberal karması kanadın bu politikaları veya bunların versiyonları henüz bir bütün olarak kenara bırakılmış değildi. Koşulları oluştuğunda yeniden ısıtılacaktır. kontrafaşist kanat karşıdevrim siyasetini sadece silahla yapmaya çalışmaktadır. İrkçı-liberal karması kanat ise, çok çeşitli yol ve yöntemlerin, değişik araçların kullanılmasından yanadır. İrkçı-liberal karması kanat sözkonusu politikalarıyla PKK'nin tabanında kopma yaratmaya ve PKK'ye akışı keserek halkı düzen içine çekmeye oynamaktadır. Aynı zamanda kontrafaşist kanatın esnemeyen tutumu ve Avrupa'ya anlatılması zor bazı uygulamaları nedeniyle gelişen uluslararası tecrit ve teşiri kırarak kaybedilmiş olan askeri, siyasi, ekonomik desteği fazlasıyla almak amacıyla bu politikayı benimsiyorlar.

Sonuç olarak; Devrimsel gelişmeyi büyük bir ertelemeye tabi tutmaya veya tümüyle tasfiye temeye oynadıklarını görmek gerekir.

İrkçı-liberal karması kanatın özerklik veya kültürel özerkliği gündemleştirebilmesi için, devletin gövdesini ele geçirmesi ve dolayısıyla da kontrafaşist kanadı tasfiye etmesi gerekecektir. Devrim cephesinin yarattığı gelişmeler karşısında, kontrafaşist kanatın başarısız olması, emperyalizmin ırkçı-liberal kanadı güçlendirmek için daha açık ve daha yoğun yardıma bulunması ve uzun süre yayılacak savaşa karşı kitlesel eylemlerin gelişmesiyle beraber, kontrafaşist kanat tasfiyeye karşı karşıya kalır. Bu durumda devletin gövdesini ırkçı-liberal karması kanat temsil etmeye başlayacak ve tasfiye süreci tersine işlemeye başlayacaktır. Bu durumda ırkçı-liberal karması kanat hizasına gelmeyenleri medya yoluyla teşhir,

zehirleme, trafik kazası veya silah yoluyla çeşitli komplolarla ortadan kaldırmaya başlayacaktır.

Yoğun silah kullanımından tutalım, kültürel özerkliğe varacak bir "siyasi çözüm"e başvurmadan çekinmeyen ırkçı-liberal karması kanat, köy boşaltma-yakma, yargısız infaz, adam kaçırmaya gibi bazı uygulamaların olumlu sonuç doğurmayacağını, halka büyük baskı uygulanması nedeniyle muazzam öfke ve tepki biriktirdiğini ve bunda bir gün patlamaya yolaçacağını formüle etmektedir. Sonuç olarak uzun süredir başvuru söz konusu politika ve uygulamanın kazandırıcılığına şüpheyle bakmaktadırlar. Öte yandan bu tür uygulamaların içte ve dışta teşir ve tecriti geliştirdiğini, nefes almak için bunlardan taktiksel olarak vazgeçmenin yaralı olabileceğini düşünüyorlar. Ancak, PKK emperyalist bir anlaşma ve uzlaşmaya gelmediğinde, şu ana kadar kullanılmamış derecede yoğunlukta operasyon ve silaha başvurmayı ve reformistlerle, ilkel milliyetçilerle masaya oturmayı da formüle ediyorlar.

Turgut Özal, karşıdevrim cephesinde ayrışma yaşanmadan önceki süreçte kontrafaşist kanatın en has adamlarındandı. Özal, 12 eylül faşist dairesinin generalleri tarafından aktif politikaya çağırıldı ve başbakan yapıldı. 1990 yılına kadar söz konusu kanatla yek vücuttu. Özal'ın kendisini politikaya çağırın ve başbakan yapan generallerle ilk çelişkisi, özel teşebbüsü geliştirme, yoğunlaşırma ve büyüme amaçlı olarak devletin elindeki ekonomik varlıkları bireylere geçirme, bir anlamda da özelleştirmenin temelini atmayla ortaya çıktı. Ancak, bu çelişki uzlaşmaz bir çelişki değildi. Uzlaşılır, yumuşak bir çelişkiydi. Nitekim, Özal' devletin elindeki ekonomik varlığı nasıl ve hangi kişilere geçireceği konusunda kontrafaşist kanatla anlaştı. Özal ailesiyle beraber, kilit noktadaki komutanlar bürokratlar ve politikacılar çok kapsamlı bir rant miktarını kendi aralarında paylaştılar. Herkes anlaşmalı olarak önemli bir meblağa kondu. Özal'ın politika yaptığı süreçte çok büyük yolsuzlukların yapıldığı bir gerçektir. Özal ailesinin ranttan payına düşeni aldığı kesindir. Hırsızlık ve rüşvetleşmelerin tümü baştan beri Özel Harb Dairesinin ve MIT'in bilgisi dahilindeydi. Söz konusu

rantlar, savaşın ihtiyaç duyduğu pratiği temsil etmeye çalışanlara verilmiş bir ödül gibiydi. Bu nedenle ayrışma ve çatışmaya kadar herkes herkesi sakladı, herkes herkesi korudu. Çünkü diğerlerini korumak ve saklamak aynı zamanda kendini korumak ve saklamaktı. Kanatların ayrışması ve çatışma noktasına gelmesiyle beraber MIT ve basındaki bazı unsurları tarafından sözkonusu rant yemeler ırkçı-liberal karması kanat ve özellikle Özal'ın karşısında yavaş yavaş kullanılmaya başlandı.

Turgut Özal' 1990 yılına kadar kontrafaşist kanadın gözbebeği idi. Özal', köy koruculuğunu kuran, kurumlaştırdı. Özel Harb Dairesine işlerlik kazandıran özel ve psikolojik savaş aygıtlarını çok iyi kullanan, ulusal ve uluslararası alanda 12 Eylül darbesinden beri gelişen uygulamalar nedeniyle oluşmuş tecrit ve teşhiri kırma çabası gösteren ve PKK'yle en fazla savaşan kişiydi. PKK ile uzun ve yoğunca savaşanlar gerçekleri daha erken anlıyor. Çünkü, devrimci savaş gerçekleri gösteren bir ayna gibidir. Karmaşık ilişkilerine rağmen sorunu netleştiriyor. Savaş çelişkinin neden sonuç ve çözümlerine gitmekle yüzyüze bırakıyor. İşte uzun süre ve yoğun bir biçimde PKK'ile savaşan Özal, iççelişkinin sadece silahla karşıdevrim cephesi lehine ertelenemeyeceğini, sorunun bu şekilde bertaraf edilemeyeceğini anladı, gördü. Özal, bütün operasyonlara rağmen; PKK'nin üye sayısında, taraftar yoğunluğunda bir büyüme gerçekleştiğini buna karşın savaşın devlete çıkardığı faturanın kabardığını, kaynakların büyük bölümünün heba olduğunu, sermaye ve yatırıma gereken istikrarı bu koşullarda sağlanmanın mümkün olmayacağını anladığı için, 1990 yılı sonunda yakın çevresiyle kültürel özerklik ve özerkliği konuşmaya başladı. Devlet içindeki kontrafaşist kanattan ayrılan ırkçı-liberal karması kanatla beraber tutum aldı ve bu kanatın öncüsü oldu. İşte bu noktada da Özal'ın kontrafaşist kanadın unsurları olan komutanlar, bürokratlar ve politikacılarla çelişkisi ortaya çıktı. Bundan sonrada Özal'ın üstün çabalarından dolayı bir ödüllendirme olarak ailesine yedirilen veya almasına müsade edilen aralığı cezalandırma ve santaj aracı olarak kullanma gereksinimi doğdu. Nitekim MIT, Çöjolan'a bazı bilgi e belgeler ulaştırarak bu konuda ilk yazıları yazdırdı. Özal ve Özal

ailesinin üzerine gidilmesinin temel nedeni, kontrafaşist kanattan farklılaşan düşünceleridir. Özal'ın öldürülmesinden sonraki süreçte ailesinin üzerine gidilmiştir. Bununda temel nedeni Özal'ın saçından bir tomar keserek incelemek üzere ABD'ye götürülen Semra Özal'ı susturup teslim almak, semra Özal veya Ahmet Özal'ın politikaya atılıp Turgut Özal'ın düşüncelerini diillendirmelerini engellemektir. Ayrıca, kanal 6 TV'nin bütün kredi muslukları kapatılarak iflasla yüzyüze bırakıldı. Bu kanal aracılığıyla Özal'ın düşüncelerini çeşitli düzeylerde dışarıya yansımaları "tehlikesi" ortadan kaldırıldı. Özal'ın düşünceleri ailesinin yaşamında, kişiliğinde ve bazı vukuatlarında vuruldu. İmajıyla beraber bu konudaki düşünceleride olumsuzlandı, teşhir edildi.

Turgut Özal, nefes almadan fazla yol katedilemeyeceğini anlamıştı. Karşıdevrim cephesine farklı yol ve yöntemlerle nefes aldirmek istedi. Bu nedenle devrimsel gelişmeyi tasfiye etmek için taktiksel bir esnemeyle resmi ideolojide -kemalizmde- bir gedik açarak yola devam etmek istedi. Bu nedenle önce kültürel özerkliği tartıştı, sonra daha büyük petrol yataklarına ulaşmak için Güney'i de işgal ederek Güney Kürdistan'ı da kapsayan bir özerkliği tartıştı. En ufak bir esneme ve gedik vermeyi yırtılma, çözülme ve bitmeyle eşdeğer gören kontrafaşist kanadın, çizgisinden bu şekilde saptığından bir komployla tasfiye edildi. Özal' gibi tasfiye edilen Eşref Bitlis, Adnan Kahveci, Albay Bahtiyar Aydın, Albay Kazım Çilingiroğlu, Albay Rıdvan Özden'de kontrafaşist çizgiden saptıklarından dolayı cezalandırıldılar.

II.bölüm
gelecek sayıda

DEVLET VE SAVAŞ

m.rizgar

Devlet, egemen sınıfların baskı ve sömürü politikalarının sürdürülmesi için örgütlenmiş güç kaynağı, SAVAŞ ise bu politikanın bir uzantısı, kapsamlı ŞİDDET yöntemleriyle devam ettirilmesinden başka bir şey değil..

Her gün milyonlarca insan tarafından yaşanan savaşların yıkıcı ve kahredici sonuçlarına değinmeden önce nedenlerine ve tarihsel temellerine kısa da olsa değinmekte yarar var..

İnsanlığın; ekonomik ve toplumsal konumları birbiriyle çelişen ayrı sınıf ve tabakalardan oluştuğunu ve ayrıca çeşitli din, dil, ırk ve milliyetler biçiminde farklılaştığını hepimiz biliyoruz. Bu durumun yarattığı çelişkiler, binlerce yıl sınıfsal ve cinsel sömürü ve baskıya kaynaklık etti..

Bu çelişki ve farklılıklar uluslar, sınıflar ve cinsler arasında iktidar ve egemenlik mücadelesi biçiminde kendini ortaya koyarken, çoğu kez yıkıcı ve kanlı savaşlara yol açtı.

Çağlar boyunca süregelen bu kanlı savaşlar, günümüzde de dünyanın pek çok yerinde yüzlerce bölgesel ve yerel savaşlar biçiminde devam ediyor.. Hiç bir insani ve hukuksal kural ve değer tanınmadığı, zehirli ve kimyasal silahların da kullanıldığı bu savaşlarda; yaşlı, kadın, çocuk ayrımı gözetmeksizin milyonlarca insanın katledildiği, bir o kadarının sakat bırakıldığı, yerleşim birimlerinin yerle bir edildiği, zenginlik kaynaklarının talan edildiği, ormanlar yakılarak, sular zehirlenerek doğanın ve çevrenin acımasızca tahrip edildiği de yine herkesçe bilinen bir gerçektir.

İnsanlararası ilişkilerde, sömürü-baskı ve bunun yol açtığı egemenlik

mücadelesi, insanın tarih sahnesine çıktığından bu yana her zaman mı var olmuştu, yoksa tarihin belli bir döneminden sonra mı ortaya çıkmıştı?

Bilimsel araştırmalar, sınıfsal farklılaşmanın ve savaşların, tarihin belli bir döneminden sonra ortaya çıktığını, insanların yaşam uğraşlarının örtüştüğü uzunca bir birlik ve kardeşlik döneminin yaşandığını ortaya koyuyor. Bu saptamalar arkeolojik ve antropolojik bulgularla da doğrulanıyor..

İnsanların yaşam uğraşlarının birbiriyle çatışmaya başlamasıyla birlikte toplum ezen-ezilen, sömüren-sömürülen, mazlum ve zalim olarak bölündü. İlk sürü döneminden insanlaşmaya doğru evrilen ve bu süreç içinde doğa karşısında ortak bir direniş içinde olan insan, bu kez kendi içinde vahşi bir mücadele ve savaş başlattı.. Sınıfsal farklılaşmaların yarattığı bu sonuç, insanlaşma sürecini de kesintiye uğrattı.. Alet yapmaya, üretmeye, doğaya egemen olmaya ve uygarlıklar kurmaya başlayan insan, aynı zamanda yakıp yıkmaya, talan etmeye ve birbirini vahşice boğazlamaya başladı.. Böylece insanlar arasında ortaya çıkan egemenlik ve iktidar mücadelesiyle birlikte insan, henüz insanlaşma sürecinin ilk basamaklarında yeniden insan olmaktan uzaklaşmaya, kendine yabancılaşmaya başladı. Savaş ve çatışmaların kaynağını işte burada aramak gerekiyor.

Potansiyel bir savaş ve şiddet aygıtı olan devlet de bu çatışmaların içinden doğdu.. Ezen sınıfların elinde bir egemenlik ve iktidar aracı olarak gelişti, şekillendi; ordusu, polisi, hapishaneleri, yasama-yargı kurumları ve ideolojik üretim ve yayım araçlarıyla giderek bugünkü modern halini aldı..

Baskı ve şiddetin, ideolojik ve kültürel hegemonyanın bütün kurum ve araçlarını kendi bünyesinde toplayan ve muazzam bir savaş aygıtı olarak örgütlenen devlet; sömürüye dayalı toplumsal düzenlerin korunmasında, siyasal ve toplumsal muhalefetin ezilmesinde, kapitalizmin etki ve nüfuz alanlarının genişletilmesinde ve paylaşım kavgalarında egemen sınıfların asla vazgeçemeyecekleri bir araç haline geldi.. Kâr hırsıyla hareket eden ve bu amaçla her yolu meşru ve mübah kabul eden sermaye için kurulu düzenin devam ettirilmesinde devlet, hem örgütlü terörün simgesi, hem de gerektiğinde acımasız bir savaş makinası oldu..

Özetle devlet, egemen sınıfların baskı ve sömürü politikalarının sürdürülmesi için örgütlenmiş güç kaynağı, SAVAŞ ise bu politikanın bir uzantısı, kapsamlı

ŞİDDET yöntemleriyle devam ettirilmesinden başka bir şey değil..

Marksist devlet kuramında devletin tipi ve biçimi birbirinden ayırır. Başlıca dört devlet tipi olduğu ve bunların da üretim tarzları tarafından belirlendiğinin altı çizilir.. Üretim tarzlarıyla belirlenen yapı, devletin özüdür. Bunun yanı sıra üretici güçlerin gelişme düzeyine, sınıflar mücadelesinin şiddetine, toplumsal güçlerin konumuna ve aralarındaki dengeye bağlı olarak birbirinden farklı pek çok devlet biçiminin varlığına işaret edilir. Lenin ise, esas olarak devlet biçiminin muhalefete karşı mücadelede tercih edilen yöntemle belirlendiğine vurgu yapar..

Ancak devlet biçimlerini belirleyen faktörler arasında savaş ve sömürge ilişkilerinin belirleyici etkisinden genellikle söz edilmez. Oysa sömürgecilik devlet biçiminin şekillenmesinde neredeyse temel bir rol oynamaktadır. Deniz aşırı sömürgelerde bu etki azalmakla birlikte, yakın ve iç sömürgelerde bu biçimlenme neredeyse kaçınılmaz olmaktadır. Sömürgeyi elde tutma ve direniş hareketlerini bastırmaya koşullanan devlet, tüm organ ve kurumlarıyla bu amaca uyarlı bir refleks kazanır. Bu yüzden de olabildiğince baskıcı olur. Kuşkusuz sömürgeci devletin her zaman iki yüzü olmuştur. Biri sömürgeleştirilmiş halka dönük yüzü, diğeri kendi halkına dönük yüzü.. Devlet sömürge öze yöntemlerle, baskı ve imha ağırlıklı özgün programlarla hareket ederken, metropollerde daha ılımlı yüzüyle öne çıkar. Ancak sömürge-sömürgeci ilişkileriyle şekillenen yapısı, onu çoğu zaman metropollerde de baskıcı ve ceberrut hale getirir.

Altı çizilmesi gereken bir gerçekte devlet biçiminin sömürge anlamsızlaşması, önemini yitirmesidir. Sömürgeci devlet kendi ülkesinde hangi yöntemle hareket ederse etsin, sömürgeye girdiğinde vahşi ve barbar nitelikleriyle öne çıkar. Sömürgeci egemen sınıfların aralarındaki yöntem farkları da sömürge ortadan kalkar; sermayelerine, çalışma alanlarına ve ilişkilerine göre siyasal tercihleri farklılaşan burjuvazi sömürge homojen bir bütün olarak hareket eder; sosyal-demokrasi ile faşisti, mukaddesatçısı ile liberali aynı kalıba girer, aynı amaçta birleşir: sömürgeyi elde tutmak.. Sömürge görevlendirilen devlet kadrolarının ağırlıklı olarak gerici ve faşist öğelerden oluşması, metropollerde laiklik çığırkanlığı yapılrken, sömürge dinsel gericiğin

devlet eliyle güçlendirilmesinin nedeni budur. Sömürge ulusun bağımsızlık mücadelesi geliştikçe burjuva politikacıları arasındaki görece fark neredeyse tamamen ortadan kalkar. Devletin adli-idari-askeri-mali tüm birimleri savaşa uyarlanır. Sömürge sürgün ve imha politikaları öne çıkarken, metropolde demokratik ve sosyalist muhalefet katı devlet baskısı altında terörize edilerek sindirilir. Savaş şiddetlendikçe bu daha belirginlik kazanır.

Açıktır ki bütün savaşlarda en az iki taraf vardır.. Savaş, taraflardan birinin iradesini diğerine dayattığı noktada ortaya çıkar. Ancak, savaşlar kimi zaman çatışan tarafların sömürü alanlarını genişletme amacıyla, kimi zaman da emekçi yığınların ve sömürge ulusların sömürü ve baskıyı reddetmelerinden kaynaklanır. Bu savaşlarda egemen güçlerin amacı ezilen sınıflara ve uluslara boyun eğdirmektir. Silah sanayine, polis ve ordu gücüne, istihbarata ayrılan bütçeler bütünüyle ulusal ve toplumsal muhalefeti kontrol altında tutmak ve gerektiğinde ezmek içindir.. Bu durumda emekçi yığınları, sömürge uluslara, kadınlar ve diğer demokratik muhalefet gruplarına iki seçenek kalmaktadır: ya boyun eğmek ya da direnmek..

Bu açıdan bakıldığında ezilen sınıflar ve sömürge ulusları boyunduruk altında tutmak, kâr alanlarını genişletmek amacıyla çıkarılan savaşlar ile sömürü ve baskıya karşı emekçi kitlelerin, mazlum ulusların başkaldırılarını ifade eden **ULUSAL ve TOPLUMSAL KURTULUŞ SAVAŞLARINI** birbirinden ayırtmak gerekir..

Birincisi: nüfuz ve paylaşım savaşlarıdır. Sömürü, yağma ve talan amacı taşımaktadır. Kirlili ve haksız savaş niteliğindedir.

İkincisi ise: emekçilerin kurtuluş savaşlarıdır. Sömürü ve boyunduruktan kurtulma, ezilen mazlum ulusların özgürlük, adalet ve bağımsızlık taleplerini içermektedir.. Bu nedenle de haklı ve meşru savaşlardır..

Ulusal kurtuluş savaşları anti-ışgalci direnme savaşlarıdır.. İhtilal biçiminde gelişir. İşgalci ve sömürgeci mekanizmanın ele geçirilmesini değil, yeni bir devlet mekanizması, yeni bir iktidar oluşturma amacı taşır. Ulusal kurtuluş savaşı toplumsal kurtuluşla bütünleştiğinde "devrim" karakteri kazanır.. Toplumsal kurtuluş ise çoğu kez iç-savaş biçiminde gelişir, ancak burada iktidar bir sınıfın elinden başka bir sınıfın eline geçtiği için doğrudan "devrim" sözkonusudur.. Bu nedenle,

ulusal kurtuluş mücadelesi için genellikle savaş, toplumsal kurtuluş için ise daha çok "devrim" kavramı kullanılır..

Bu savaşlar içinde tarihin tanık olduğu en vahşi ve barbar savaşların başında hiç kuşkusuz **SÖMÜRGE SAVAŞLARI** gelmektedir..

Kapitalizm'in şafağında ortaya çıkan, ekonomik ve toplumsal olarak daha erken kapitalize olmuş ülkelerin, iç dinamikleri gelişmemiş daha geri ülkeleri çeşitli yöntemlerle sömürsünü ifade eden sömürgecilik, başlangıçta yerli halklar için jenosid, asimilasyon, talan, ekonomik ve toplumsal parçalanma, ulusal değerlerin yok edilmesi anlamına geliyordu.. Bu nedenle 19. ve 20. yüzyıl sömürge ulusların görkemli direniş savaşlarına, özgürlük ve bağımsızlık mücadelelerine sahne oldu.. Milyonlarca insanın acımasızca boğazlandığı bu savaşlarda sömürge uluslar ülkelerini işgal eden emperyalist ve sömürgeci güçlere karşı amansız bir direnme örneği verdiler ve bir bir bağımsızlıklarını kazandılar.

21. Yüzyıla girilirken dünya, son klasik sömürge Kürdistan'da, tarihin en barbar sömürgeci devletlerine karşı özgürlüğü için ayağa kalkmış mazlum Kürt Ulusunun kan ve ateş çemberi içinde sürdürdüğü direnme savaşına sahne olmaktadır.

Bu savaş ile dünya, kirlili sömürge savaşlarının kural tanımaz içyüzüne bir kez daha tanık oluyor.. Yaşlı-kadın-çocuk ayrımı gözetmeden bir ulusa karşı sürdürülen **topyekün savaşın** yarattığı sonuçlara; özel harp dairesinin örgütlediği cinayet şebekelerinin gerçekleştirdiği katliamlara, yerlerinden-yurtlarından edilerek muhacerat yollarına düşürülen milyonların açlık ve sefaletine, yıkılan-boşaltılan köylere-kasabalara, yakılarak çıplaklaştırılan dağlara bakıldığında kirlili sömürge savaşlarının vahşet boyutları çok daha iyi görülebiliyor. İşgal ve ilhak edilmiş bir ülkeyi elde tutmak için sürdürülen bu savaş, sömürgeciler cephesinden ne kadar haksız ve kirliliyse, ülkesi işgal edilerek sömürgeleştirilen Kürt Ulusu

açısından da o ölçüde haklı ve meşru bir **DİRENME SAVAŞIDIR..**

Öyleyse savaşın niteliği görelidir; tarafların durumuna göre değişir ve apayrı sonuçlar doğurur.. Sömürgeciler için savaşın amacı sömürgeye tutunmak, Kürt ulusu için ise işgalci orduları ülkesinden kovmak, özgürlük ve bağımsızlığına kavuşmaktır. Sömürgeciler cephesinden bakıldığında savaşın nedeni bellidir: Kürt isyanı.. Öyleyse savaşın bitmesi de ancak Kürtlerin isyana son vermeleriyle

İşgal ve ilhak edilmiş bir ülkeyi elde tutmak için sürdürülen bu savaş, sömürgeciler cephesinden ne kadar haksız ve kirliliyse, ülkesi işgal edilerek sömürgeleştirilen Kürt Ulusu açısından da o ölçüde haklı ve meşru bir DİRENME SAVAŞIDIR..

mümkündür.. Savaşın durması için Kürtler kaderlerine razı olmalı, köle olmayı benimsemelidirler. Kürt ulusu için ise barış, ancak sömürgeci devletlerin Kürdistan'daki tüm kurumlarının sökülüp atılmasıyla mümkündür. Çünkü savaşın nedeni ülkelerini işgal eden sömürgecilerdir; öyleyse Kürdistan'da işgal sürdükçe Kürtler de direnme savaşlarını sürdürecektir. Barış talebi de bu bağlamda değerlendirilmelidir.. Yani savaşa kaynaklık eden mevcut statükoda radikal bir değişim söz konusuysa barıştan sözedilebilir. İşgal sona eriyor mu, Kürtler özgürleşiyor mu? Yanıt olumluysa, zaten savaşı yaratan koşullar ortadan kalkmış demektir. Savaş, politikanın şiddet araçlarıyla sürdürülmesiyse eğer, böyle bir politik sonuçla birlikte, doğal olarak savaşta sona erer; yoksa

salt savaşmak için kimse savaşmaz. Şayet önerilen barış, ezen-ezilen ulus ayrımını ortadan kaldıracak, sömürgeci ilişkilere son verecek hükümler içiremiyorsa, savaşın maddi koşulları devam ediyor demektir. Bu durumda "yeterki barış olsun, nasıl olursa olsun" demek, Kürtlere, sen "köle olarak kal" demektir. Peki onca yıl Kürtler boşuna mı direndi, özgürlüğü için bunca bedeli boşuna mı ödedi? Açıktır ki, sömürgeci işgali yadsımayan bir barış talebinin Kürtler açısından hiç bir anlamı yoktur.. Dosta, düşmanda bunu böyle bilmelidir. Sömürgeciler başka bir ulusun ülkesini işgal etmişlerdir ve haksızdırlar. Kürtler ise, sömürgeci işgale karşı bağımsızlık savaşı veriyorlar ve haklıdırlar. Bu gayet açık ve nettir.. Savaş, ancak haklı olan tarafın taleplerinin kabul edilmesiyle sona erebilir.

Öyleyse hiç kimse Kürtlere, kirlili ve onursuz bir barış önermesin..

Di hejmar 14 'an a stêrka Rizgarî de, du nivîsarên li ser pêvajoya xwe rexnekirinê hatin weşandin. A yekemîn nivîsara Baver Şengo bû û bi sernameya "Xwe rexnekirin, Xwe nûkirin, Livbazî", ya duwemîn jî nivîsara G.Brûsk a bi sernameya "Êşên pêvajoya xwe nûkirinê û metod" bûn. Herdu heval jî, bi kurtasî di van nivîsarên xwe de pirsgirêkên me yên sîyasî şîrove dikin û li ser çareserkerîna pirsgirêkan radiwestin. Stêrka Rizgarî, gaveke girîng avêt û rûpelên xwe jî gengeşiyên me yê hunandinî û rêzanî re vekir. Lê divê tixûbên gengeşiyê baş bête zanîn. Ger gengeşî di cî de bin wê bi kêrî tiştek bîn, an na wê bibin sedemên paşveçûnê. Banga min jî hemû hevalan re ye: ger hûn jî rewşa ku em tê de ne, kefxweş nin in û hûn jî wê rewşa xwe jî berpirsiyar dibînin beşdarî vê gengeşiyê bibin.

Belê xwe nûkirin, lê çawa? Ji bo bersivdayina vê pirsê barî her tiştî pêwîst e ku nexweşî û kêmasiyên me pir baş bînin. Lewra ji bo başkirina nexweşiyê tenê rêyek heye. Ev jî zanîna nexweşiyê û têgihîştina sedemên wê ne. Tê zanîn ku bi rêçeteyên sexte tedawîkirina nexweşiyê bêimkan e. Nexweşî bi her aliyên xwe ve neyê zanîn bikaranîna dermanên çewt, wê bibe sedema nexweşiyên nû. Ji ber vê yekê, divê berî her tiştî em bi nexweşiyên xwe bizanibin û ji bo tedawîkirina nexweşiyên xwe rêçeteyên baş bikaribînin.

Xwe rexnekirin di pêvajoya tekoşîna sîyasî de metodeke pir girîng e. Lê ev metod di pêvajoya tekoşînê de bi wateya xwe ya rastîn neyê bikaranîn, dibe sedema veşartina kêmasî û nexweşiyên. Di kevneşopa me ya sîyasî de jî xwe rexnekirin bi piranî bûye sedema veşartina çewtî û nexweşiyên me. Di pêvajoya tekoşînê de me gelek caran li xwe rexne girt; bi biryarên nû û bi dilxwaziya livbazîyê xwe rexnekirin xwe jî raya giştî re vekir. Nixabin li gel xwe rexnekirinê nexweşiyên me her çû zêde bûn; ji serî heta binî hemû bedena me bi nexweşiyê ket. Em bi kurtasî jî destpêkê heta îro li pêvajoya kevneşopa xwe ya sîyasî binêrin, ka emê çî bibînin?

Wekî tê zanîn tevgera me ya sîyasî di destpêkê de bi armanca tesbîtîkirîna tezên îdeolojîkî û rêzanî yên tekoşîna rizgarîya netewî û civakî dest bi çalakîyên sîyasî kir û di pêvajoya tekoşînê de di xeta serxwebûnê de bû çîrûska ewil. Kovara Rizgarî di 1976' an de, bi vê armançê di nav çapemenîya kurd de cîyê xwe yê giranbiha girt. Rizgarî di

ÇEND GOTÎN LÎ SER XWE NÛKIRÎN Î XWE REXNEKIRÎNÊ

N. Barzan

"Belê efendîno! Hun ne tenê di bangkirina me de, di çûyîna xwe ya cîyê ku hun dixwazin de jî, dibe ku ew cî pengav be jî, azad in. Ger hun ji me bipirsîn, bi rastî cîyê we yê rastîn ew der e. Û em amadene alîkarîya we bikin, da ku hun bikaribin biçin wê derê. Lê destên xwe ji me bixşînin û bi me ve mezeliqin. Lewra em jî di çûyîna cîyê ku li gor xwestina xwe de azad in"
(Lenîn)

destpêka weşanê de dîyar kir ku avakirina tezên, bingehîn ên tekoşîna rizgarîya netewî û civakî vatîniya rojane ye. Bê şik mîrov dikare bêje ku, Rizgarî bi naveroka xwe ya îdeolojîkî di nav tekoşîna rizgarîya netewî û civakîya Kurdistanê de wek gelawêjê bû. Bi çîrûskên xwe bi awayekî spontane li dorhêla xwe grûbeke civand. Roj hat kinc ji vê grûbê re teng hat; hewcedarîya hunandinê xwe derxist pêşîya me. Rizgarî dema pisgirêka hunandinê girt rojeva xwe, li rastî astengên paşverû hat. Bi tesîra midexleyên rêxistinên din hîn jî qadroyên rêber li dijî hunandinê rawestiyên û bûn sedema cihêbûnê. Ev cihêbûna 78' an derbeyeke mezin li pêvajoya hunandinê xist. Li piştî cihêbûnê, pêvajoya hunandinê berdeam kir, lê îcar jî di bin paletên tanqên Cuntaya leşgerî de ma. Di sala 1987' an de Rêxistina Rizgarîya Kurdistan hat damezrandin. Di destpêka damezrandina rêxistinê de hat îlankirin, ku rêxistin di bingeha welat de li ser hîmek bilind dibe. Bi vê gave re xwe rexnekirina me jî li gel îdfayên mezin jî raya giştî ya şoreşger û welatparêz re hat ravekirin. Ka em bibînin me çî gotîye:

"Çima em jî destpêkê ve bi rêxistinek ve derneketin? Ger em bi dilekî vekirî bersiva vê pirsê bidin; zanebûn û jêhatîbûna me ew qas bû. Di pêşîya me de nimûneyek ne bû,

ku me jî xwe re bikira mînak. Bi henû tiştan re parmîsandina destan gihîştin. 'Bê teorî pratîk çênedibû' jî ber vê, pêwîstiya afirandina awahîyek îdeolojîkî û teorîk hebû. Kurdistan welatek bû, pêwîstiya wê xetekî sosyalîst û welatparêza hebû. Çênedibû ku em bibana perçek ji tevgerên netewa serdest. Ev tesbîtana, li xwe rexnegirtina me ya girîng in, ku em li ber gelê xwe, qadroyên xwe û mîltanên ku ji bo rizgarîya netewî û civakîya Kurdistanê têdikoşîn çêdikin. Û niha jî, heya ku em rêxistinek têkoşer û berfîreh ku xelk negre nav xwe awa nekin, di mewzîyên ku programên şoreşa Kurdistanê dîr û nêzûk pêwîst dikin de cihê xwe negrin; em xwe li xwe rexnegirtî nahesibînin."
(Binêr, Rizgarî, Hejmar 12 Rûpel 7)

Mixabin ev xwe rexnekirina me jî tenê di nav rûpelên kovaran de ma. Mîrov dikare bi hêsanî bibêje ku, di qada tekoşînê de tu divêtiyên wê nehatin cî. Me gotibû: "bê teorî pratîk çênedibû." Belê ev tesbîtek rast bû, lê divê bihata zanîn ku îspatkirina rastîya teorîyê encax bi pratîkê derdiket holê; teorîya bê pratîk jî bi kêrî tu tiştek nedihat. Me gotibû: "Çênedibû ku em bibana perçek ji tevgerên netewa serdest." Belê bi rastî em nebûn perçeyek ji tevgerên netewa serdest.

Mixabin em bi dil û hebûna xwe her çû ji welat bi dûr ketin. Ev yeka hanê jî, bi xwe re dûrbûna me ya ji gel û ji rastîyên tekoşîne jî anî. Me bi tezên xwe yê rastîn û radikal li ser ezmanên Kurdîstanê ewran pêkanîbû.

Divêtî ew bû, ku axa Kurdîstanê bi barana van ewran bi destê me bihata avdan; jîyanek azad bi rehma vê avdanê aj bida. Mixabin ji ewrên me pêkanîbûn baran nebarî ser axa Kurdîstanê. Bi gotinek din; me ewran pêkanî xelkê jî baran barandin.... Ne tenê di qada tekoşîna pratîkî de, di qada tekoşîna îdeolojîkî de jî di her bûyer û veguherînên nû de ji dewsa lêgerîn û lêkolînên nû, me her ji kîsê xwe xwar. Çawa be di vî babetê de em xwedî dewlemendîyek mezin bûn!

Piştî damezrandina hunandîniyê divêtîyên xwe rexnekirinê li hêlêkî, di sala 1991'an de bagera liberalîzmê derbek din li me xist. Wekî tê zanîn piştî belavbûna Yekîtîya Komarên Sosyalîst ên Sovyetê û hilweşîna devletên bloka rojhilat hemî partî û rexistinên sosyalîst û şoreşger ketin nav boranek mezin. Bîr û bawerîyên ku wek ayetên Quranê hatibûn pejirandin, bi carek de ser û bin bûn; paytextên ku wek qible dihatin ditin wêran bûn. Bayê liberalîzmê bû bahoz û hin jî partî û rêxistinên "sosyalîst" kir bin bandora xwe. Parastvanên "Nîzama Dinê Ya Nû" li metropolên emperyalîst bernamêyên kedîkirinê amade kirin û ji bo karibin hêzên radikal bikşînin nav bernamêyên xwe, bi hemî hêzên xwe dest bi xebatê kirin... Me jî, ji vê zelzeleyê para xwe stand. Nemaže hevalên me yên ji welat û ji zilm û zordariya dijmin dîr, li Avrupayê di nav mercên rihet de "şoreşgerî" dikirin, bi hêsanî ketin ber bayê liberalîzmê û wek pelên payîzê hilweşîyan; dev ji bîr û bawerîya serxwebûnê û sosyalîzmê berdan. Van "hevalan" xwestin ku xeta me ya rêzanî veguherînin. Ev xwestek di gewrîya wan de ma. Parastvanên liberalîzmê negihîştin armancên xwe; ji xeta me ya rêzanî û îdeolojîkî dîr ve ketin.

Bi dûrketina parastvanên liberalîzmê me bihnek girt û me got ên ku heta niha rê li me teng dikirin, astengan derdixistin ber pêşveçûna me, ev bûn, bi revîna wan êdî rê li me vebû. Bi gotinek din em ji kurmê xwe rizgarbûbûn; êdî kurmên ku dara me birizînin nemabûn. Mixabin ev tesbîtên me jî, rastîya me şîrove nedikir. Di demek kurt de derket holê, ku kurmên dara me çalakîyên xwe yê rizandinê didomînin. Lewra nexweşîya me bûbû wek qanser û ji mêjî heta lin hemû organên me dirizand. Ji bo tedawîkirina ev nexweşîya xedar divê em kumê xwe ji serê xwe daxin û bifikirin; reçeteyên rast bikarbin. Li ser vê babetê meseleyek hat bîra min. Dibên rojek mirovek tê navçeyek. Mêrik sextekar e û li fersendek digere ku gelê wê navçeyê bişêline. Sextekarî û bêkarî fikrek derdixole holê. Mêrik dibîne li wê navçeyê bijîşk (dixtor) tune ye, ji xwe re dîplomayek tendûristîyê amade dike û dest bi kar dike. Kî ji bona kîjan nexweşîyê bê cem bijîşkê sexte, reçete amade ye; aspirîn. Serî bêşe aspirîn, dil bêşe aspirîn, gurçik bêşe aspirîn, zik bêşe aspirîn. Bi kurtasî aspirîn li vê navçeyê dibe dermanê hemû kul û derdan, lê ya rastî aspirîn di destê bijîşkê sexte de nexweşîyan tedawî nake, beravajê her diçe kul û derdan xedar dike.

Xwe rexnekirinên berî niha ku di pêvajoya tekoşîne de me kiribûn, meseleya aspirînê anî bîra min. Divê êdî em xwe ji çewtîyan û ji kêmasîyan bi tomerî rizgarkin. Sebata tekoşîna rizgarîya netewî û civakîya Kurdîstanê û sebata gelê Kurd ji çewtîyan re nemaye. Divê êdî em ji serî heta binî hemû organên xwe raxin ser masê û bigrîn ameliyatê; nexweşîyên xwe yek bi yek tedawîbikin. Tête zanîn ger nexweşî veguhere lareşê (kangrenê) mirin dev ji sînga mirov bernade. Pêwîst e

ku îcar em divêtîyên xwe rexnekirinê bêkêmasî bînin cî...

Hebûnên ku îroya me û pêşeroja me tehdît dikin, bidin ber neşterê. Berî her tiştî em berê xwe bizivîrinin welat, ka tekoşîna rizgarîya netewî gihîştîyê kîjan qonaxê û di nav xeta berxwedanê de cîyê me li ku ye? Pirsgirêka nasnameya partîya çînî û neteweyî wê çawa bê çareserkerin? Divê veguherînên dinê û pirsgirêka sosyalîzmê bînin nixandin û bînin gihîştina encamên nû. Û berî her tiştî dive em bi hemû hêza xwe pêwîstîyên tezên xwe di qada pratîkê de bikarbin.

Gotina Dawî

Wek me li jor jî behs kir gotinek pêşîyan heye: "Kurmê darê ne ji darê be dar narîze". Di pêvajoya xwe nûkirinê û livbazîyê de helbet wê dengên çewt jî bilind bibin. Yê ku ji vê çûyîn û rewşa me razîne, wê li dijî bernamê û biryarên xwe nûkirinê û livbazîyê rawestin. Divê li dijî van kesan bi metode şoreşgerî xebat bê domandin. Cihêbûn jî, ji tekoşîne revîn ji pir hatîye ditin û wê bînin ditin jî. Divê ji gengeşîyên teng bi dûr bê rawestan. Ji yê ku ji vê rewşê razîne û li dijî bernamêyên xwe nûkirinê radiwestin re gotin ev in:

"Em wek grûbêke hevgerî bi destê hev û du girtine û ji rêyeke dijwar ku alîyekî wî kortel e derbas dibin û ber bi pêş ve diçin. Her dorê me ji alîyê dijmin ve hatîye girtin û pêwîste ku em di bin gulebaranek bêbirîn de bimeşin. Me bi vîna xwe ya azad, bi amanca li dijî dijmin şerkirinê yekîtî damezrandîye. Ji ber ku ji destpêkê ve me grûbêk serbixwe damezrand û li dewsa li hev hatîne me rêya tekoşîne jî xwe re hilbijart, hin kes me tawanbar dikin; dixwazin me jî bikşînin nav pengava (bataklîk) ku ew bi xwe tê de ne. Lê em di derheqê neçûna nav pengavê de bibiryar in. Lê niha jî hinek ji me digrîn, dibên; 'em biçin nav pengavê!' Û em jî wan şerm dikin. Ew jî bersivê didin me; 'Hun çi qas mirovên paşve mayîn in. Hun ji sedema ku azadîya me ya bangkirinê -ku ji bo hun ji xwe re rêyeke baştir hilbijêrin- ji destê me digrîn, şerm nakin. 'Belê efendîno! Hun ne tenê di bangkirina me de, di çûyîna xwe ya cîyê ku hun dixwazin de jî, dibe ku ew cî pengav be jî, azad in. Ger hun ji me bipirsîn, bi rastî cîyê we yê rastîn ew der e. Û em amadene alîkarîya we bikin, da ku hun bikaribin biçin wê derê. Lê destên xwe ji me bikşînin û bi me ve mezeliqin. Lewra em jî di çûyîna cîyê ku li gor xwestina xwe de azad in' (Lenîn)

**Divêtî ew bû,
ku axa Kurdîstanê
bi barana van
ewran bi destê me
bihata avdan;
jîyanek azad bi
rehma vê avdanê
aj bida. Mixabin ji
ewrên me
pêkanîbûn baran
nebarî ser axa
Kurdîstanê. Bi
gotinek din; me
ewran pêkanî
xelkê jî baran
barandin.... Ne
tenê di qada
tekoşîna pratîkî
de, di qada
tekoşîna îdeolojîkî
de jî di her bûyer
û veguherînên nû
de ji dewsa
lêgerîn û
lêkolînên nû, me
her ji kîsê xwe
xwar. Çawa be di
vî babetê de em
xwedî
dewlemendîyek
mezin bûn!**

yabancılaşma, özgürlük ve ANTI- ÖRGÜTÇÜLÜK

g.brûsk

En genel tanımıyla sosyalizm¹ doğa ve çevreyi de gözetken bir özgürlük ve eşitliğin ifadesidir.. Bu nedenle daha çok **eşitlikçi özgürlük** olarak formüle edilir. Sosyalizm açısından ne özgürlük ne de eşitlik tek başına fazla bir anlam taşımaz. Eşitlik ancak, insan çeşitliliğini ve yaratıcılığını bütün derinliğiyle açığa çıkaracak bir özgürlükle bütünleştiğinde sosyalist bir içerik kazanır. Bu anlamda eşitlik; farklılıkları köreltmek, tüm insanları tek kalıba dökererek **aynılaştırmak** değil, çeşitlilik ve çok seslilik içinde birliktir. Tıpkı, onlarca değişik çalgıdan oluşan bir orkestra gibi.. Orkestrada her biri ayrı ses çıkaran onlarca çalgı vardır ama ortaya çıkan ortak ses uyumlu ve ahenklidir.. İnsan özüne yaraşır olan da budur.. Çünkü tek ses, tek renk, tek tip bir yaşam düşünülemez.

Yine aynı şekilde sosyalist özgürlük de **keyfiyet** değildir. Özgürlük adına hiç kimse başka bir insanı sömürme ve başkalarının sırtına basarak yükselme(!), "hak"ına sahip olamaz sosyalizmde. Herkes insani potansiyellerini sonsuzda geliştirme hakkına ve koşullarına sahiptir, ama bu etkinliği başkalarının gelişme haklarını ortadan kaldıran davranışlara dönüştüğü noktada biter. Elbette kişinin yetenekleri hangi işe ve etkinliğe uygunsa, istedikten sonra yeteneklerini o alanda en yetkin biçimde geliştirebilir.. Ama sözgelimi bir orkestrada görev almaya karar vermişse, ortak seslerden biri olarak müziğin ahengine uyum sağlamak durumundadır. Çünkü artık o, ortak bir etkinliğin parçasıdır ve **kendi rızasıyla** yer aldığı orkestrada keyfi istediği gibi çalamaz. Yeteneklerini özgürce geliştirme, bir orkestraya katılma ya da ayrılma hakkı kadar, görev ve sorumluluklarının da varolduğunu bilince çıkarmak zorundadır.

Kişi ne iş yaparsa yapsın, sorumluluğunun sınırları kendisinde başlayıp kendisinde bitmez, üstlendiği görevler

¹ Metin içinde geçen sosyalizm kavramları, komünizm anlamında kullanılmıştır.

tüm topluma karşı onu belli yükümlülükler içine sokar. Yine başkalarının keyfi tutumlarına, insanlık dışı eğilimlerine karşı da belli bir sorumluluk ve denetleme görevi yükler. Bu görev ve sorumluluk bilinci, tek tek bireylerde başlayıp bütün topluma yayılan kollektif bir duyarlılığa dönüşür ve zamanla toplumda öylesine kökleşir ki, herkes için insan olmanın vazgeçilmez etik refleksi haline gelir.

Demek ki sosyalizmi sosyalizm yapan hem özgürlükçü hem de eşitlikçi olmasıdır. Özgürlükçü eşitlik ise kavramın içerdiği anlam bakımından her türlü egemenlik ilişkilerinin yadsınmasıdır.. Ancak egemenlik ilişkilerinin kaynaklandığı ekonomik ve toplumsal temeller dönüştürülmediği, eşitlik ve özgürlük **salt politik** kapsam içinde kaldığı sürece burjuva sınırlarını aşamaz.

Sosyalizmi, emekçi yığınlar üzerindeki egemenlik ilişkilerini reddetme olarak ifade etmek de yeterli değildir. Kuşkusuz zorunlu bir aşama olarak proleterya egemenliğine ihtiyaç duyulan bir dönemden geçilecektir. Ne var ki proleterya egemenliği de dahil, tüm egemenlik ilişkilerini red etmeden sosyalist olunamaz. Başka bir anlatımla; ezenle-ezilen, sömürülen-sömürülen, yönetenle-yönetilen ilişkisinin olmadığı bir toplumsal düzendir sosyalizm; yani insanın doğa üzerinde, erkeğin kadın üzerinde, anne-babanın çocuk üzerinde, yaşlının genç üzerinde, elit'in halk üzerinde, çoğunluğun azınlık üzerinde, kentlin kırsal üzerindeki egemenliğinin de reddidir.

Bir amaç olarak sosyalizm en genel ifadeyle böyle tanımlanabilir.

Ancak bu amaca varabilmek için seçilen mücadele araçları ve yöntemleri, amaçta tarif edilen pek çok niteliği başlangıçta yadsımak gibi bir ZORUNLULUKLA karşı karşıyadır. Özgürlük, bu zorunluluğun kavranılmasıyla başlar. Bir sosyalist olarak egemenliğe, gizliliğe, hiyerarşiye, yönetilmeye karşı çıkılırken, bütün bunları farklı biçimler altında yeniden üreten devlet ve parti gibi araçları oluşturmak zorunluluğu, çözülmesi gereken temel çelişkilerden biridir.. Sosyalizmi amaçlarıyla değil, araçlarıyla tarif ederek saplanılmış olan bataktan çıkış yolu, bu çelişkinin çözümünde yatıyor. Özgürlük ve eşitlik kavgasının pratikte inkârı anlamına gelen bu çelişkiyi, sosyalizm tarifinde vurguyu amaca yönelterek çözmek mümkündür.. Örgüt; amaca kilitlendiği, bu çelişkiyi özgürlük ve eşitlik mücadelesinin dinamiği haline getirebildiği oranda sosyalist bir niteliğe sahip olur..

Bu noktada sorulması gereken can alıcı soru şudur; iradi olarak oluşturulan ancak içinde ruhsal ve siyasal yabancılaşmaya kaynaklık eden gizlilik (siz bunu gizemcilik olarak okuyun) ve hiyerarşinin varolduğu örgütlenmeler, kendilerini de yadsıyacak ve insanlığı topyekün özgürlüğe götürecek bir rotada mı ilerliyor, yoksa kendileri için bir amaç haline gelerek egemenlik ilişkilerini kalıcı biçimde yeniden mi üretiyor? Eğer yaratılan örgüt ve kurumlar kendileri için bir amaç haline gelerek fetişize edilmeye başlanmışsa, zorunluluklarla belirlenen kavga pratiğinin kendisi sosyalizm olarak teorileştirilmişse, sosyalizm yolundan sapılmış demektir.

Sosyalist örgütler esasen içinde doğdukları siyasal ve toplumsal koşulları yok etmek için vardırlar. Amaçları budur. Ne var ki toplumsal gelişme yasaları insanlığı hiç bir zaman kendiliğinden sosyalizme götürmez, götürmez.. Sosyalizme ulaşmak için bilinç, irade ve örgütlü müdahaleye kesinkes ihtiyaç vardır. Bu durum Marks sonrası sosyalistlerde, örgüte yönelik vurgunun ağırlık kazanmasına neden olmuştur. Lenin'de bu vurgu çok daha belirgin biçimde öne çıkmıştır. Lenin; dağınıklığa, liberalizme, aydın mistisizmine, uyuşukluğa ve disiplinsizliğe karşı mücadelede sık sık yaptığı gibi çubuğu örgüte, disipline ve merkezîliğe doğru

bükme zorunda kalmıştır. Ancak bu kez de örgütün varlık amacı ile varlık nedenleri birbirine karıştırılmış ve örgütün işlevine ilişkin pek çok yanlışlığa düşülmüştür. Örgüte ilişkin bu yanlış yorumların temelinde, dönemsel ihtiyaçlar ve koşullar tarafından belirlenen siyasal pratiğin sosyalizm olarak teorileştirilmesi yatmaktadır.

Bu tür yanlışlıkların önüne geçebilmek için örgütün varlık nedeni ile varlık amacını kesin çizgilerle birbirinden ayırtmak gerekir.. Örgütün varlık nedeni sömürü ve baskıdır; varlık amacı ise bunları ortadan kaldırmaktır. Örgüt, varlık amacına yabancılaştıkça varlık nedenine yaklaşır ve devrimci niteliğini yitirir. Amacına ulaşması halinde de, devrimci bir parti olarak zaten varlık koşulları ortadan kalkar.. Bunun hangi koşullarda gerçekleşeceği ise teorik olarak açıktır: Devlet ve örgütün gereksizleştiği, sosyalizmin siyasal niteliğinden arındığı, her türlü ulusal ve toplumsal farklılığın yarattığı tahakküm ilişkilerinin ortadan kaldırıldığı sınıfsız toplumda bu mümkündür. Ancak o zaman kelimenin gerçek anlamında özgürlük ve eşitlikten söz edilebilir; ve yine ancak o zaman insan her türlü yabancılaşmayı aşarak kendisi olabilir.

Kapitalizm ve Yabancılaşma

Yabancılaşmanın tarihsel geçmişi binlerce yıl öncesine dayanıyor.. İnsanın yabanlık ve barbarlıktan çıkarak uygarlığa ilk adım atışı, yabancılaşma serüveninin de başlangıcıdır. Uygarlıkla birlikte insan, biyolojik fonksiyonlarıyla daha çok "insanlaşırken", başka insanları köleleştirerek kendine ve insanlığa hızla yabancılaşmaya başladı.

Yabancılaşma; özünde insanın kendi olamaması, kendini özgürce var edememesidir. Bunun sonucunda içsel olanı dışarıda sanması, emeğinin ürünü olan şeyleri kendi dışında görmesidir. Başka bir anlatımla, iş yaparken kendini değil, başkalarını gerçekleştirmesi; yaptığı ve ürettiği işlerin sonuçlarını kendisinin değil, başkalarının sahiplenmesidir.. Yaptığı iş büyük bir bütünün parçasıysa ve kişi genel durum hakkında teorik ve pratik bilgiye yeterince sahip değilse yabancılaşmanın boyutları daha kapsamlı olur; büyük bir bütün içinde kendisine gösterilen "küçük" bir işlevi yerine getiren ve tüm hayatı kendi kontrolü dışındaki dış güçler tarafından belirlenen insan, varlığını ancak bu yabancı mekanizmaya uyum sağlayarak sürdürebileceğini düşünür.

Kapitalizm, yabancılaşmanın doruk noktasıdır. Kapitalizmle birlikte yabancılaşma süreci daha da derinleşir. Bütünlük bilinci parçalanır. Yaşam ihtiyacını karşılamak için üretilen nesnelere, politik amaçları gerçekleştirmek için yaratılan araçlar ulaşmaz hale gelir.. Onu üretenlerden ve yaratanlardan uzaklaştıkça uzaklaşır; özlenen, hayranlıkla bakılan bu nesne ve araçlar, giderek korkulan, tapınılan fetişler haline gelir.

Yabancılaşma en somut ve uç örneğini meta fetişizminde bulur ve kendini daha çok para fetişizmi biçiminde ortaya koyar. Meta fetişizminin kaynağı üretim koşullarını hazırlayanlar ile üretimi gerçekleştirenlerin ayrı kimseler olmasında yatar. Üretim sürecinde kurulan ilişki biçiminde üretken emekçiler, üretim koşullarını hazırlayanlar ise sermaye sahipleridir. Ancak emekçi kendisi için üretmez; emeğini satın alanlar için çalışır. Yani üretim emekçi için değil, emekçi üretim süreci içindir. Üretmek ve satmak amaç, işçi ve emeği ise bunu gerçekleştirmek için araçtır.. Sistem bu şekilde işler. Emekçi ürettiğinin değil, sadece aldığı ücretin sahibi olarak kendini görür. Çünkü emeği ücret olarak metalaşmış ve onu satın alan kapitalist tarafından yeni

metalar üretmek üzere sahiplenilmiştir. İşçi artık belirlenen saat içinde kendisine değil, emeğiyle birlikte kapitaliste aittir.

Yine bu süreç içinde emekçinin ürettiği metalar da söz konusu emeği ücret karşılığında satın alan kapitaliste aittir. Başka bir ifadeyle emeği kim satın almışsa, emeğin ürettiği "şeyler" de ona aittir. Kapitalist için ise üretilen metanın tüketici için yararlılığının (kullanım-değerinin)hiç bir kıymeti habiyesi yoktur. Onun için önemli olan metanın pazardaki değişim-değeridir. Bu değeri var eden öz'ün (emeğin) asıl sahibi olan emekçiler ise yarattıkları metarlardan fiilen ve ruhsal açıdan koparak uzaklaşırlar ve kapitalist piyasanın acımasız çarkı içinde her geçen gün biraz daha yabancılaşarak ürettikleri metarlarda somutlaşan emeklerine kilometrelerce uzaktırlar. Her şeyin alınıp satılabildiği "pazar" sisteminin acımasız koşulları tarafından belirlenen kapitalist üretim ve dolaşım süreci, emekçiyi, metarlarda somutlaşan emeğine ve dolayısıyla kendine öylesine yabancılaştırır ki, metalar yaşamsal ihtiyaçlarını karşılayan tüketim nesnelere olmaktan çıkar, bütün ömrü boyunca sahip olmak için peşinden koştuğu, yaşamının ulaşılması gereken amaçları haline gelir..

Ancak bu amaçlaştırmada, yaşamsal ihtiyaçları doğrudan karşılayan tüketilen metalar değil, daha çok, kendisi de özel bir meta olan para öne çıkar. Evrensel eşdeğer aracı olarak para; ödeme, biriktirme, farklı metaları eşleştirme vb. rolleriyle bütün ilişkileri belirleyen ve yönlendiren yegane güç haline gelir. Birbirinden çok farklı metaları, oldukça kolay biçimde ilişkiye sokar ve eşleştirir. Öyleki insanlar arasındaki ilişkinin yerini metalar arasındaki ilişki alır. İnsanlar kişiliğini yitirerek şeyleşirken, şeyler ve nesnelere canlanarak "kişilik" kazanır; özneler nesnelere, nesnelere öznelere ve mübadele ilişkisi tüm ilişkilerin üzerine çıkar... İnsanlar arasındaki ilişkilerin niteliği, değerlendirme kriteri ve tarzı da, yine maddi güç olarak adlandırılan bu nesnelere ve tüm bu nesnelere ilişkiye girebilme güç ve iktidarına sahip olan para tarafından belirlenir. Bu yüzden de ölüme saygıyla eğilinen ve tapınılan tek güç haline gelecek idealleştirilir.

Kapitalist için güç ve iktidar kaynağı olan para, yokluk ve yoksunluklar içinde sefaletle saplanmış geniş kitleler için aynı zamanda korku kaynağıdır; emekçi kitleleri için ulaşılması neredeyse imkansız bir tabudur.. Emekçiler bu nedenle sürekli geçim korkusu ve endişesi içinde yaşarlar. Bu korku onların tüm hareketlerini kontrol altına alır, kişiliklerini alt üst eder, değerlerini boşaltır. Idealleştirme, korku ve endişeyle de birleşince, ortaya onarılmaması oldukça güç bir fetişizm çıkar.

Üretimde otomasyonla birlikte yaygınlaşan iş bölümü de yabancılaşma sürecini derinleştirir. İş bölümü, bütün ile parça

Sosyalist bir örgütün varlık nedeni ile varlık amacını kesin çizgilerle birbirinden ayırtmak gerekir.. Örgütün varlık nedeni sömürü ve baskıdır; varlık amacı ise bunları ortadan kaldırmaktır. Örgüt, varlık amacına yabancılaştıkça varlık nedenine yaklaşır ve devrimci niteliğini yitirir. Amacına ulaşması halinde ise devrimci bir parti olarak varlık koşulları ortadan kalkar..

arasındaki bağın yitirilmesine, bütünlük bilincinin kaybolmasına yol açar.. Bu, bütünü ve doğrudan içinde olduğu parçayı kendi dışında görme biçiminde olabileceği

Siyasal yabancılaşmanın vardığı en uç nokta ise örgüt fetişizmidir. Nasıl ki emekçi üretim süreci içinde kendi maddi emeğinin ürünlerine (metalara) yabancılaşarak bu nesnelere elde etmeyi yaşamının amacı haline getiriyorsa, aynı şekilde örgüt emekçileri de siyasal ve entellektüel emeklerine ve kendilerine yabancılaşırlar; parti üzerindeki egemenliklerini yitirerek, aracın basit birer dişlisi haline gelirler..

hegemonyasına da kültürel dayanaklar sağlar. Böylece emekçiler zihinsel olarak çökertilip, ideolojik ve siyasal düzeyde manipüle edilirken, sistem kendini yeniden üretebilecek manevi dayanaklar bulur.

Devrimci bilinç yabancılaşmanın aşılmasında ilk adımdır.. İkinci adım, siyaset ve örgütlenmedir. İlki; teori ve "ütopya", ikincisi; bu "ütopyaya" ulaşmak için gerçekleştirilen eylemsel etkinliklerdir. Başka bir ifadeyle mevcut olana, pratik müdahale ve dönüştürme sürecidir. Bilinç ve yaşamda dönüşüm sağlandıkça insanlaşmanın kilometre taşları da örülmeye başlanır..

Ancak pratik örgütlenmenin üzerinde yükseldiği zemin, aynı zamanda sosyalist mücadeleyi yozlaştıran bir bataklıktır da. Sosyalist örgütlenme, burjuva örgütlenmelerinin anti-tezi olarak ortaya çıktığından, karşıtıyla **aynılaşma** ve ona **benzeşme** tehlikesini de her zaman içinde taşır. Sömürü üzerine kurulu toplumsal sistemlerin binlerce yıllık uygulamalarının yarattığı **nesnel zemin** devrimci siyaseti sürekli buna zorlar ve sosyalist kadrolar üzerinde sürekli yıkıcı ve tahrip edici bir basınç oluşturur. Bu basınç, burjuvazinin ideolojik ve siyasal hegemonya araçlarıyla da takviye edilir. Böylece devrimci örgütlenmeler sürekli kapitalizmin ekonomik ve siyasal ambargosu altında tutularak dağıtılmaya,

gibi, parçayı abartma ve bütün yerine koyma biçiminde de olabilir. Her ikisi de yabancılaşmanın türevidir. Yüzlerce bölüme ayrılarak gerçekleştirilen üretim sürecinde işçi, iş bütünlüğüne öylesine yabancılaşır ki, her parçasında değişik arkadaşlarının emeğinin bulunduğu metalar kendine tamamen yabancı hale gelir. Kaldı ki yukarıda da belirttiğimiz gibi zaten onu ilgilendiren şey de kapitaliste sattığı emeğiyle ürettiği metalar değil, aldığı ücrettir.

Örgütsel Yabancılaşma ve Fetişizm

Kapitalist ekonomik temel üzerinde yükselen modern yabancılaşma süreci, siyasal ideolojik ve örgütsel süreçlerde de çeşitli biçimlerde devam eder.. Siyasal yabancılaşma, bir yandan burjuva diktatörlüğünün ideolojik ve fiili saldırılarının yığınlaraya aşıladığı **korku**'yla beslenirken, burjuvazinin ideolojik ve siyasal

atomize edilmeye çalışılır. Devlet terörü de bu ideolojik saldırıların ayrılmaz bir parçasıdır. Devrimci örgütlenmelere karşı politik şiddetin acımasız biçimde öne çıkarılmasının amaçlarından biri de yığınlaraya korku ve panik aşılanarak zihinlerin teslim alınmasıdır. Devrimci kadrolar ise bu saldırılar altında umutsuzluğa ve yılgınlığa sürüklenmeye çalışılır.

Burada bir parantez açarak, yabancılaşmayı besleyen önemli faktörlerden biri olan **korku** üzerinde de kısaca durmakta yarar var..

Açıktır ki egemenlik kurmanın en kestirme yolu, yüreklere ve beyinlere korku yerleştirmektir. Uzun vadede olmasa bile, kısa vadede egemen olmak için korku oldukça etkili bir yöntemdir. Burjuvazinin korkuyu salgın bir hastalık gibi yaygınlaştırmaya çalışmasının nedenlerinden biri de budur..

Kuşkusuz korkunun nitelik ve özellik bakımından birbirinden ayrılan bir çok çeşidi var. İşkence korkusu, ölme-öldürülme korkusu, cehennem korkusu, kaybetme korkusu, geçim korkusu gibi..

Ancak niteliği ve özelliği ne olursa olsun tüm korkuların ortak özelliği, üzerinde egemenlik kurduğu insanın özgürlüğünü yok etmesi, onu korkulan şeye bağımlı kılmasıdır.

Korkunun yerleştiği beyinde olumlu ne kadar değer varsa hızla boşalır, kişi kendisi olmaktan çıkar, benliği parçalanır; korktuğu şeye itaat etmeye, onun çizdiği sınırlar içinde kalmaya özen gösterir. Onu kendisi değil, korkuları yönetir. Attığı her adımda, yaptığı her işte öncelikle, yaptıklarının korktuğu şey tarafından nasıl karşılanacağını hesaplar..

Korku, kişi üzerinde bir kez egemenlik kurdu mu, onu kişisiz ve onursuz bir canlıya dönüştürerek ne kadar insani değerleri varsa kısa zamanda tümünü tüketir.. İnsanı, sadece kendini düşünen bencil bir varlık haline getirir. Korkudan daha etkili dağıtıcı, daha etkili bireycileştirici bir zehir yoktur.

Bu nedenle korkunun olduğu yerde iç özgürlükten de söz edilemez. Kişinin beyni ve yüreği, içinde ihanetin, yalanın, ikiyüzlülüğün ve her türlü pislğin ürettiği bir karanlığa hapsedilmiştir.

Geçelim...

Yukarıda da işaret ettiğimiz gibi, sosyalist örgütler yok etmek istedikleri pek çok mücadele yöntem ve aracını son kez kullanmak üzere oluşturmak zorundadırlar. Ancak amaçlarındaki tahribatla birlikte karşıtlarına benzeşmeleri, bu örgütlerdeki yozlaşma ve çürümeyi kaçınılmaz hale getirir.. Sosyalist mücadeleler pratiği de bunu yüzlerce kez doğrulamıştır. Marksist teorinin dogmatlaştırılması; Marks, Lenin, Stalin, Troçki, Mao gibi liderlerin tabulaştırılması, örgütlerin amaçlaştırılarak fetişize edilmeleri, illegalitenin gizemciliğe, hiyerarşilerin mevki ve iktidar hırsına, "önderlerin" tahakkümcü bürokratlara dönüşmeleri, yabancılaşmayı farklı biçimlerde yeniden üretmelerine birer örnektir. Marksist teorinin fetişleştirilmesi, siyasal iktidarın fethinin sosyalizmle özdeşleştirilmesi, siyasetin araçlarının (örgüt ve partilerin) amaçlaştırılması da yabancılaşmanın yarattığı sonuçlardır.

Siyasal yabancılaşmanın vardığı en uç nokta ise örgüt fetişizmidir. Nasıl ki emekçi üretim süreci içinde kendi maddi emeğinin ürünlerine (metalara) yabancılaşarak bu nesnelere elde etmeyi yaşamının amacı haline getiriyorsa, örgüt emekçileri de aynı şekilde siyasal ve entellektüel emeklerine yabancılaşırlar; parti üzerindeki egemenliklerini yitirerek, aracın basit birer dişlisi haline gelirler..

Yani maddi emeğe yabancılaşma meta fetişizmi olarak kendini ortaya koyarken, zihinsel ve entellektüel emeğe yabancılaşma da örgüt fetişizmi olarak somutlaşır.

Örgütsel Yabancılaşmanın Türevleri

Yabancılaşma ve fetişizmin siyasal ve örgütsel planda bir çok türevi vardır.

Örgütsel fetişizmin en belirgin özelliklerinden biri, partinin emekçi kitlelere siyaset taşıyan, ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadelesine "öncülük" eden bir araç olmaktan çıkarak, parti organlarını yönetmenin başlıca amaç haline gelmesidir. Örgütlenmede zorunlu olarak ortaya çıkan parti idari yapısını yönetmek başlıca iş haline gelince, parti kendisi için var olmaya başlar ve kitlelerden yalıtılır.. Önderlik partiye, parti de sınıfa ve kitlelere yabancılaşır, örgüt içe döner, bürokratlaşır. Toplumsal muhalefete öncülük görevi bir kenara bırakılır, örgütü yönetmek esas görev olur.

Sosyalist partilerde uygulanan illegalite de fetişizmin kaynaklarından biridir.. Sosyalistler için illegalite bir tercih değil, zorunluluktur. Sınıflar mücadelesinde siyasal ve askeri açıdan zayıf olanın egemen olana karşı güç biriktirme, mücadelesini süreklileştirecek araç ve organlarını güvencede tutma amacıyla başvurduğu bir mücadele yöntemidir. Başka bir anlatımla, siyasal ve toplumsal muhalefetin burjuva diktatörlüğünün yok edilme tehdidine karşı bir önlemdir. Böylece siyasal mücadelenin örgütsel sürekliliği güvence altına alınmış olur.

Baskı ve zulmün boyutları illegal çalışma alanlarını genişletirken, sosyalist partilerin örgütsel yapısını, kadroların siyaset yapısı tarzını ve kitlelerle ilişki biçimini de derinden etkiler; gizlilik koşullarına göre şekillenen kadrolarda pek çok olumsuz alışkanlıklar gelişir.. Gizlilik; korunma psikolojisiyle siyasal çalışmaların daraltılmasına, kadroların bürokratlaşmalarına ve yapılan işleri esrarengiz bir havaya sokmalarına neden olur. Parti önderlikleri, kadroların siyasal kararlarına ve ideolojik üretim süreçlerine katılma zorluklarını giderici tedbirler geliştiremediğinde ise, illegalite bütünlük bilincini zayıflatarak zamanla yok eder; bu gizemli(!) atmosferde abartma, yalan, korku, dalkavukluk, işleri idari yetkiye dayanarak yürütme alışkanlığı yaygınlaşır; bol bol efsaneler, mitoslar, kahramanlar yaratılır. Öncüler ara ve taban kadrolara, parti de kitlelere git gide yabancılaşır.

Gizlilik, örgütsel fetişizm için oldukça elverişli bir ortamdır. Bu ortamdan medet umanlar fetişizmi bilinçli olarak körükler.. Bununla örgütün daha sağlıklı ve hızlı gelişeceği, kadroların daha iyi yönetip-yönlendirileceği var sayılır.. Oysa örgütsel fetişizmin egemen olduğu bir örgütlenmede bir yanda düşünmeyen, üretmeyen, sadece söyleneni yapmaya koşullanan **pratisyen kadrolar** diğer yanda herkes adına en doğru şeyleri düşünen ve her şeyi **tasarlayan önderler** oluşur.. Önder ile ara ve taban kadro, parti ile sınıf, sınıf ile toplum arasındaki çelişki ve farklılıkları yok etmek adına yola çıkan bir örgüt, böylesi bir ayrımı derinleştiren bir siyaset tarzını örgüte egemen kıldığı an, o örgütte sosyalizmin varlığından artık söz edilemez. Böyle bir örgütsel işlerlikte yeni önderlerin yetişmesi olanaksız hale gelir; bilimsel bakış yerini dogmatizme ve fanatizme bırakır, ideolojik ve siyasal üretim düşer, örgüt teorik ve pratik olarak yolunu şaşırır; bir süre sonra önderlik kendi yarattığı sonucun ağırlığı altında ezilmeye başlar; parti ve önderlik gitgide daralır ve küçülür, önderlik ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadelesinin ağır sorunlarını daralan yapısıyla taşıyamaz hale gelirken, kendilerine olağanüstü misyonlar yüklenen önderler, mevcut durumu açıkça ortaya koyarak çözümler geliştirmek yerine, içine düşülen açmazı illegaliteye sığınarak aşmaya çalışır.

Sonuçta gerek kadrolar ve önderlik gerek parti kendi asli işlevine tamamen yabancılaşır; önderler gizemli şeflere, kadrolar müritlere, parti de çürüyen bürokratik bir

mekanizmaya dönüşür. Geçleştirilen sorunlar ise, bir süre sonra çok daha ağırlaşmış biçimde partinin gündemine girer..

Örgütsel yabancılaşmanın temel kaynaklarından biri de iş bölümüdür.. Esasen örgütsel işbölümü, bütün halinde yapılması olanaksız işlerin temel ve alt bölümlere ayrılarak kadrolar arasında paylaşımını ifade eder.. Bu zorunluluktur; ancak bu zorunluluk bir çok durumda bölümlere ayrılan işlerin ve buna denk düşen örgütsel biçimlerin amaçlaşmasına; bunun sonucunda kadroların örgüt bütünlüğüne yabancılaşarak genel çıkarları hiçe sayan bir noktaya gelmelerine neden olmaktadır..

Böyle durumlarda örgütsel fetişizm bu kez tersten işlemeye başlar. Bunun sıkça karşılaşılan somut biçimlerinden biri, görev ve bölüm şövenizmidir. Ortaya çıktığı her yerde, komite ve ünitelerin örgüt bütünlüğüne, bölümlerin de birbirilerine yabancılaştığı görülür, bölümler kendi aralarında ve "merkez"le rekabete girer, birbirini dışlamaya ve kendilerini amaçlaştırmaya başlar. Bu zaman içinde örgütün bünyesini kemirerek, içten içe çürür. O noktada siyaset de, ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadelesinin biçimi olmaktan çıkarak kendisi bir amaç haline gelir; örgütsel hiyaretside iktidar hesapları ön plana çıkar, görev ve sorumluluklardan çok, hak ve yetkiler tartışılmaya başlanır; örgüt içi entrika ve ayak oyunları meşru ve mübah görülür, devrimci etik yerini makyavelizme bırakır; siyaset, geçici sınıfsal egemenliğin aracı olmaktan çıkarak örgüt içi egemenlik kavgasının aracı olur; örgüt içi feodal kastlaşma, iş bölümüyle belirlenen görev alanlarının bağımsızlaşmasına kadar varır.

Fetişizmin bir türevi de konformizmdir. Parti fetişize edilince, yapacağı her işin olağanüstü ve mükemmeli olması beklenir. Kadrolar da kendilerini çözümün öznesi olarak görmez; her işin yapılmasını "merkez"den bekler.. Örgütü kendi dışlarında her şeye kadir bir varlık olarak gören kadrolar, bütün sorunların çözümünü de yine "merkez"den beklerler.! Konformist yapıları gereği yapılan hiç bir işi de beğenmezler.

Konformist kadroların hemen tümünde karşılaşılan ortak özellikler aşağı-yukarı bellidir. Hepsi de "iyi" birer eleştirmendirler, her şeye negatif bakarlar, yapılan işlerin eksikliğini ya da işin olmazını göstermek için iki saat dil dökerler ama yapmak için hiç bir pratik adım atmazlar; "biz

Evet, insanlar iradeleriyle seçtikleri ve yarattıkları örgütsel biçime yabancılaşarak yeni bir esaret altına girebilirler, giriyorlar da. Ama bunlar örgütsüzlüğü savunmanın gerekçesi olamaz. Nihayetinde örgütler, özgürlük ve eşitlik kavgasının amacı değil, araçlarıdır. Araçların amaca yabancılaşarak iflah olmaz biçimde yozlaşması, yozlaşan aracı reddetmemizin nedeni olabilir; ancak örgütlü mücadelenin kendisinden asla vazgeçilemez.

yaparsak en iyisini yaparız" derler ama ne hikmetse yapmak için de bir türlü harekete geçmezler. Teori ve ideolojide şımarık, pratikte ise kibirli ve uyuşukturlar. Şikayet ve mızızlanma genel özellikleridir; şikayetlerinin adresi ise belli değildir. Bu yapıları gereği de kötü birer örgütçüdürler. Yapılmayan işlerin, yerine getirilmeyen görevlerin sorumlusu olarak hep başkalarını gördüklerinden, işler bekledikleri(!) gibi gitmediğinde de şiddetli reaksiyonlar gösterirler.

Sonuçta fetişizm konformizmi, konformizm uyuşukluğu ve eylemsizliği, eylemsizlik de bir karşı-tepki olarak otorite tanımazlığı, güvensizliği ve anti-örgütçülüğü besler.

DEPREŞEN HASTALIK: ANTI- ÖRGÜTÇÜLÜK

Örgüt fetişizminin beslediği kriz ve yenilenme süreçlerinin yaygınlaştırdığı hastalıklardan biri de **anti-örgütçülüktür**. Kuşkusuz anti-örgütçülüğün beslediği asıl kaynak, yazının önceki bölümlerinde de belirttiğimiz gibi kapitalist iktisadi

Fetişleştirdiğin araca güvenini yitirdiğinde ise vardığın son durak örgüt düşmanlığı olur. Çürüyen, yozlaşan o örgütü değil, tüm devrimci örgütleri reddetme noktasına gelirsin. Fanatik bir örgüt fetişisti iken yaman bir liberal olup çıkarsın. Programını, tüzüğünü onaylayarak katıldığın, politikasını belirleme şansına sahip olduğun devrimci örgütleri toptan reddederken, aslında çok daha büyük bir siyasal ve toplumsal örgütlenmeye, yani kapitalizme ve modern burjuva devletine boyun eğdiğini, emperyalist-sömürgeci sistemin gönüllü kölesi olmayı tercih ettiğini düşünmezsin bile.

ilişkilerin yarattığı yabancılaşmadır. Burjuva diktatörlüğünün politik şiddet eşliğinde sürdürdüğü ideolojik-siyasal saldırılar anti örgütçülüğü besleyen ikinci önemli kaynaklardan biridir. Ancak biz yazının bu bölümünde kısaca; **birey-örgütçülük-özgürlük** üçlemi çerçevesinde fetişizmin ve ideolojik-siyasal zaafının beslediği anti örgütçülük üzerinde duracağız.

Açıktır ki "reel sosyalizmin" çöküşü "sosyalist" değerleri alabora ederken, "sosyalist" etiketli örgütlenmelerin ucube pratikleri de, bu örgüt ve partilerin şahsında genel olarak örgütlü yaşama karşı bir tepkinin oluşmasına yol açtı. Öyle ki örgüt kişisel iradenin hiçleşmesi, örgütsüzlük ise özgürlükle eş tutulmaya başlandı. "Kişi olamadan örgüt olduk, önce kendimiz olmalıydık" yönlü düşünceler veba mikrobunu gibi hızla yaygınlaşırken, örgütsüzlük giderek bir yaşam felsefesi haline geldi.

Oysa kapitalizm yine eski kapitalizm, Kürdistan yine eski Kürdistan'dı. Kapitalist sömürgecilik vahşi ve barbar

niteliğinden, kâr ve sömürü hırsından hiç bir şey kaybetmemiştir. Kent varoşlarında, emekçi evlerinde yine açlık, yoksulluk ve sefalet; Kürdistan'da yine kan, ateş ve gözyaşı vardır.

Sömürgeciler ve emperyalistler toplumsal muhalefeti kırmak, Kürt ulusunu ebediyen köle tutmak için tüm güçlerini örgütlü biçimde seferber ederken, "sol"da çeşitli biçimler altında gelişen ve giderek moda haline gelen anti-örgütçülük gerçekte ne anlama geliyor?

Her şeyin alım-satım ilişkileri içine sokularak metalaştırıldığı, can değerinin mal varlığıyla ölçüldüğü bir sistemde "birey özgürlüğü"nü gerçek anlamı nedir? İsteddiği yerden alışveriş yapma, istediği işi seçme ve istediği patrona çalışma özgürlüğü mü?

Birey olmak, kişi olmak ne demektir? Kapitalist-emperyalist sistemde yaşayan hangi birey gerçekten kendisidir? Yaşam maratonunda diğer insanlarla sürekli bir rekabet ve çıkar çatışması içinde olan, kadın olarak cinsel kimliğini, Kürt olarak ulusal kimliğini yaşayamayan 'bir'eyin kimlik ve kişiliği gerçekte kendisine mi aittir? Kalıtsal özellikler dışta tutulursa, sonuçta kişilik; aileden, kendine ait olmayan tarihten, doğduğu büyüdüğü ortamdan, toplumsal kökeninden damıtılarak oluşan özelliklerin toplamı değil mi? İnsan kişilik özelliklerinin hangisini kendi özgür iradesiyle endindi? Erkek ya da kadın olarak, Kürt olarak doğmayı, kentli ya da köylü olarak yaşamayı kendisi mi tercih etti? Adını kendisi mi koydu, din'ini kendisi mi seçip hüviyetine yazdırdı?

Biraz yakından bakıldığında anti-örgütçülüğe gerekçe yapılan tezlerin, birey olmak adına savunulan görüşlerin, özgürlüğün değil, özünde modern köleliğin savunusu anlamına geldiği görülecektir.

İnsanın kişiliği ve kimliği içinde yaşadığı toplumsal ilişkiler tarafından belirlenir. Hangi toplumda doğacağını insan kendisi seçmez, böyle bir seçme özgürlüğüne sahip değildir. Yani insan ulusal, sınıfsal, cinsel, dinsel kökenini kendisinin belirleme şansına sahip olmadığı bir toplum içinde doğar ve yine kendi iradesine rağmen gelişir, şekillenir.. Belli bir yaştan sonra iradesini kullanabilse de tercihleri, özlem ve talepleri ağırlıklı biçimde ekonomik ve toplumsal yapı tarafından belirlenen kültürel formasyonla çerçeveselendirilmiştir.

Ancak bu, bir noktaya kadar böyledir. İnsan sürekli biçimde bu toplumsal belirleyiciliğin edilgen nesnesi olarak kalmaz. Kendini ve toplumu eleştirel gözle sorgulamaya başladığında, kaderini eline almaya, kendisini ve yaşadığı toplumu dönüştürebilecek bilinç ve iradeyi de kazanmaya başlar; kadın veya erkek olarak doğarken kendisine biçilmiş geleneksel rolü, sömürge boyunduruğunu reddeder, toplumsal piramid içindeki sınıfsal yerini ya da dinsel kimliğinin kendisine kazandırdığı özellikleri, alışkanlıkları sorgulamaya ve değiştirmeye çalışır... Yeni bir kimlik, yeni bir kişilik kazanma sürecidir bu.

Bu aynı zamanda emeğine, ulusal ve cinsel kimliğine yabancılaştırılmış insanın yeniden doğuşudur. Yabancılaşmış insan ölüden farkıdır.. Kavgayla birlikte yeniden doğar, kaderine başkaldırı onu yeniden insanlaştırır. Bu süreç, kendine ve emeğine yabancılaştırılmış insanın, insansal özüne dönüşümüne, bilinçle yoğrulmuş sosyalist hümanizma temelinde yeniden doğuşudur. Başka bir anlatımla insani niteliklerinin katledildiği bedeninde insani ruhunun yeniden dirilişidir..

Ancak bu diriliş tek tek bireylerin kişiliğinde başlasa da, tekil olarak sürdürülüp tamamlanamaz.. Başkaldırısıyla birlikte özgürleşme ve insanlaşma yolculuğuna başlayan insan, başlangıçta olmasa bile, kısa sürede bu yolculuğunun tek başına tamamlanamayacağını görür. En basit insani fonksiyonların bile yalnız başına gerçekleştirilemeyeceğini; çıkarları, kendi çıkarlarıyla üst üste düşen diğer insanlarla

ortak amaçlar için birlikte hareket etme zorunluluğunu kavrar.. Özgürleşmek için örgütlenmenin şart olduğunu anlar.

Örgütlenme ve Özgürlük

Bu noktadan sonra insan dünyayı değiştirme yönünde özgürce ortaya koyduğu iradesini, bu kez aynı amaçla, görev-yetki ve hakları belirlenmiş bir örgütlenmenin öznesi olmak yönünde kullanır. İradelerini özgürce birleştirmiş olanlar, artık sadece kendilerine karşı değil, birbirilerine karşı da sorumlu hale gelirler ve "bireysel özgürlüklerini" bilinçli olarak sınırlandırır; ideallerine ulaşmanın tek yolunun **birlik ve örgütlülüğ**ten geçtiğini kavrarlar.

Elbette örgütü DIŞSAL bir olgu olarak görürsen, fetişleştirerek ona olağanüstü misyonlar yüklersen; örgüt, politikasını ve niteliğini senin belirlediğin bir kavga aracı olmaktan çıkar ve amaç haline gelir. Fetişleştirdiğin araca güvenini yitirdiğinde ise vardığın son durak örgüt düşmanlığı olur. Çürüyen, yozlaşan o örgütü değil, tüm devrimci örgütleri redetme noktasına gelirsin. Fanatik bir örgüt fetişisti iken yaman bir liberal olup çıkarsın. Programını, tüzüğünü onaylayarak katıldığın, politikasını belirleme şansına sahip olduğun devrimci örgütleri toptan reddederken, aslında çok daha büyük bir siyasal ve toplumsal örgütlenmeye, yani kapitalizme ve modern burjuva devletine boyun eğdiğini, emperyalist-sömürgeci sistemin gönüllü kölesi olmayı tercih ettiğini düşünmezsin bile.

Evet, insanlar iradeleriyle seçtikleri ve yarattıkları örgütsel biçime yabancılaşarak yeni bir esaret altına girebilirler, giriyorlar da. Ama bunlar örgütsüzlüğü savunmanın gerekçesi olamaz. Nihayetinde örgütler, özgürlük ve eşitlik kavgasının amacı değil, araçlarıdır. Araçların amaca yabancılaşarak iflah olmaz biçimde yozlaşması, yozlaşan aracı reddetmemizin nedeni olabilir; ancak örgütlü mücadelenin kendisinden asla vazgeçilemez.

Markstan bu yana ezilenlerin, sömürülenlerin kurtuluşu adına yola çıkan yüzlerce örgüt kendilerine ve adına hareket ettikleri kitleye yabancılaştı. Kendi varlık nedenlerinden ve ortaya çıkış amaçlarından uzaklaştı; değiştirmek için yola çıktıkları kapitalist toplumun değerleri, ahlakı, alışkanlıkları bu örgütlere egemen oldu.. Hatta bir çoğu bütünüyle düzene entegre oldu. Marks ve Engels'in kuruluşuna öncülük ettikleri II.Enternasyonal, Lenin'in öncülüğünü yaptığı III.Enternasyonal'de bu akıbetten kendilerini kurtaramadı. Bütün bunlar bir yana, kapitalizm yetmiş yıllık "Sovyet" imparatorluğunu yuttu, kırk-elli yıllık "komünist" partileri teslim aldı; adlarından başka bu partilerde ne kadar devrimci değer varsa tümünü tüketti ve onları "çoğulculuk" vitrininin süs eşyası haline getirdi.

Peki tüm bunlar neyi ifade eder? Örgütten, örgütlü kavgadan vazgeçmeyi mi?

Elbette ki hayır..

Devrimci örgütler gezegenin dışında uzayda bir yerlerde mücadele yürütmüyorlar. Uzaktan komandayla da hareket etmiyorlar.. Devrimci kadrolar da sosyalist örgütlere katılır katılmaz o yaşa kadar edindikleri "kişilik" özelliklerinden ve alışkanlıklarından zezem suyuyla yıkanmış gibi birden bire arınıyorlar.. Kaldı ki amaçları farklı da olsa kapitalizmle aynı mekanı paylaşıyorlar, aynı zaman diliminde ve aynı toplumsal kesimlere yönelik bir etkinlik mücadelesi yürütüyorlar ve doğal olarak bu süreç içinde de birbirinden etkileniyorlar. Sosyalist örgütlenmelerin amaçlarından biri de bu etkilenmeyi en aza indirmek, proleteryanın siyasal bağımsızlığını güvence altına almaktır.

Sosyalizm ve kapitalizmin, nitelikleri gereği dünya'da yan

yana, 'barış içinde birarada yaşama' şansları da yoktur. Çünkü sosyalizm evrensel bir toplumsal düzendir ve **ulusallaştırılarak** bir ülke sınırları içine hapsedilemez. Sosyalistlerin baskı, sömürü ve zulüm karşıtlıkları da yine yerel bir alanla, bir ülkeyle sınırlı kalmaz. Bu nedenle hiç bir sosyalist örgüt, iktidarı ele geçirdikten sonra "burası benim egemenlik alanım, başka ülkeler beni ilgilendirmez" diyemez. O, yalnızca işçi sınıfı üzerindeki baskıya, yalnızca bulunduğu ülkedeki sömürüye karşı olduğu için değil; ister sınıfsal, ister cinseldinsel olsun her türlü baskı ve sömürüye karşı olduğu için sosyalisttir; "koca'nın "karı"sı üzerinde, anne-babanın çocuğu üzerinde, hatta insanın doğa üzerinde egemenliğini reddettiği için sosyalisttir. Bu özelliği nedeniyle ki gezegen üzerinde burjuvaziyle uzun vadeli olarak birlikte var olma şansı yoktur. Birinin varlık nedeni ancak diğerinin yok olmasıyla mümkündür. Etkinlik alanını genişletme, tüm dünyaya yayılma ve karşıtını yok etme kavgasıdır bu. Tabi karşıtıyla birlikte kendisini de! Bu yüzdendir ki, bu kavga nihai hedefine ulaşmadığı, sömürüye dayalı toplumsal düzenler yer yüzünde varolduğu sürece, kapitalizmin bünyesinde üreyen hastalıklar tüm devrimci değerleri ve bu değerlerin taşıyıcı araçları sosyalist örgütleri de bozmaya, kirlitmeye devam edecek..

Öyleyse egemen sınıflara ve onun siyasal kurumlarına karşı olduğu kadar; kapitalizmin yaşam ve ilişki tarzıyla, ideolojik ve kültürel egemenlik araçlarıyla (medya, okul, aile, hukuki ve geleneksel normlarla) ruhumuzda canlı tutmaya çalıştığı burjuva değer ve alışkanlıklara karşı da amansızca mücadele sürdürmeden yeni bir kimlik, yeni bir kişilik oluşturmak ve özgürleşmek mümkün değil.

Kuşkusuz otorite tutkusu ve liderlik ihtirası devrimci örgütlenmelerde her zaman olacaktır. Bu açık.. Açık olan bir gerçek daha var: Toplumsal gelişmeyi kıran, insanlığın gelişimi önünde engel haline gelen burjuva örgütlenmeler olduğu sürece, devrimci örgütlenmeler de her zaman varolacaktır; doğal olarak bunlarla birlikte liderlik ve önderlik de, yönetim ve otorite de, emir-komuta ve hiyerarşi de var olacaktır.. Eşitsiz gelişim yasasının insanların bilinç ve yeteneklerinde yarattığı farklılıklar nesnel bir durumdur ve bu yüzdende liderliğin ve yönetimin olmadığı, hiyerarşisiz, otoritesiz bir devrimci parti düşünülemez. Bunların yaşanacağı bir süreçten mutlaka geçilecektir.. Sorun, sosyalist partilerde bu özelliklerin var olması değil, nasıl uygulandıklarıdır.. Yani otorite yetkiden mi, yoksa yetkinlikten mi besleniyor? Önderlik; kendisiyle, ara ve taban kadrolar parti, ile sınıf, sınıf ile toplum arasındaki uçurumu derinleştiren tarzda mı; yoksa kadroları, sınıfı kendi düzeyine sıçratacak ve kendi varlık şartlarını da yok edecek bir tarzda mı politika yapıyor? Lider, otoritesini nereden alıyor? Tüzük hükümlerinden mi, siyasal ve toplumsal sorunlara çözüm üretebilme, örgütü belirlenen hedeflere yönlendirme yeteneklerinden mi?

Toplumsal gelişmeyi kıran, insanlığın gelişimi önünde engel haline gelen burjuva örgütlenmeler olduğu sürece, devrimci örgütlenmeler de her zaman varolacaktır; doğal olarak bunlarla birlikte liderlik ve önderlik de, yönetim ve otorite de, emir-komuta ve hiyerarşi de var olacaktır..

Önemli olan bu soruların yanıtlarıdır.

Evet, **insanlaşma ve özgürleşme** birbirine en çok bağlı iki kavram; biri olmadan diğeri olmuyor. Aynı şey **özgürleşme ve örgütlenme** içinde geçerli.. Örgütlenmeden özgürleşmek mümkün değil.. Yani tek tek bireylerin başkaldırılarıyla değil ortak amaçlar uğruna bir araya gelmiş insanların birleşik ve örgütlü kavgasıyla elde edilebilir özgürlük.. Başka bir ifadeyle eşitlikçi ve özgür bir toplum hedefine ulaşmak, tüm güç ve enerjinin belli bir strateji ve taktikler toplamı içinde organize edilmesiyle mümkündür. O halde birey kendisine dayatılmış kimliğini aşmak ve elinden alınmış insanlığını yeniden kazanmak istiyorsa örgütlenmek zorunda.. Bireysel özgürlük de ancak bu sürecin içinde filizlenecek ve gelişecektir.

Öte yandan, bireyin özgürleşmesiyle toplumun özgürleşmesi birbirinin alternatifi değil, tamamlayıcıdır. Yaşadığımız dünyada köle olarak tek bir insan bile kalsa, diğer insanların özgürlüğünden söz edilemez. Özgürlük bireysel değil, toplumsal bir fenomendir ve sadece bireyleri ilgilendiren bir süreç değildir. Özgürleşme adına bireyin diğer bireylerle gönüllü birlik temelinde biraraya gelerek giriştiği etkinliklerdir. Toplumsal bir mücadele sürecidir.

Demek ki insanın içinde büyüyüp yaşadığı toplumsal ortama uyum sağlaması, patronunu ya da işini seçebilme şansına sahip olmasının(!) özgürlükle bir ilişkisi yok.. Tersine

özgürlük, doğa ve toplum yasalarıyla belirlenen zorunlulukları kavradıkça, bilinçle doğru orantılı filizlenen, içinde yaşadığı toplumsal ortama müdahale ederek onu değiştirme kararı vermesiyle kabuk tutan, amaçlarını gerçekleştirmek için örgütlenirken büyüyüp-gelişen, toplumsal yasaları kendi gelişimi doğrultusunda yönlendirdikçe gerçekleşen bir SÜREÇTİR.

Peki sosyalist ilişki biçimini, sosyalist kültür ve etiğini yaşamak için sosyalist toplumun kurulmasını mı beklemek gerekir?Hayır.

Örgüt, sosyalist ideallerimizin dolaysız uygulama alanı olmalıdır.. Sosyalizm yarın değil, bugün hemen şimdi yaşanmalıdır. Bunun maddi imkanları geliştirilmeli, yaygınlaştırılmalıdır. Zindanda, evde, sokakta, işyerinde, etkin olunabilen tüm alanlarda ve ilişkilerde bir sosyalist gibi davranılmalı, bir sosyalist gibi yaşanmalıdır. Bunda ısrarcı ve inatçı olunmalıdır.

Marks, "özgürlük zorunluluğun kavranmasıdır" der.. Zorunluluğun sınırlarını bilerek, ezilenlerin yüreklerinde bir özlem olarak kendiliğinden yaşayan ve bir imkan olarak var olan sosyalizmi mutlaka toplumsal gerçekliğe dönüştürmeliyiz

Özetle; insanlaşmak için özgürleşmek, özgürleşmek için örgütlenmek şart..

tarihten bir yaprak

Eski Büyükelçi ve Dışişleri Bakanı
Numan Menemencioglu Anlatıyor;

İNGİLİZ BAŞBAKANI CHURCHILL'DEN İSMET İNÖNÜ'YE KÜRTÇE DERSİ !

"Churchill ve Roosevelt, harbe girmemiz için 1943'de İnönü ve beni Kahire'ye çağırdılar. İnönü harbe yanaşmıyordu. Hem Adana'da hem Kahire'de İnönü'nün tezi şu idi: 'Hali hazır Ordumuz harp edecek durumda değildir. Ordumuzu teçhiz edin, kendi Ordularınızın seviyesine çıkarın, o zaman hay hay harbe girelim! Fakat ne Churchill ve ne de Roosevelt, Türklere güvenmiyordu. Ya teçhizatın sonra Alman tarafına geçilirse ne yapılacaktı? Ancak, bir ara şöyle bir olayla gözümüzü Kürt meselesiyle korkutmak istediler. Malum İslâm alemine geldikleri için, beraberlerinde her dili bilen birçok şarkiyatçı getirmişlerdi. Yekten, Churchill İnönü'ye dediği:

- "Paşa, sen Kürtçe bilir misin?"

İsmet Paşa, şaşırmıştı. Ne diyeceğini bilmiyordu. O bir şey söylemeden ben araya girdim ve hemen;

- "Ekselans, biz Kürtçe bilmeyiz. Zaten bizde Kürtçe konuşulmuyor ve böyle bir dil de yoktur" dedim.

Churchill adamlarından birine sordu:

- "Öyle mi Mister, Kürtçe diye bir dil yok mudur?" deyince, adam önceden hazırlıklı, hemen ayağı kalktı;

- "Olmaz olur mu efendim, çok zengin bir Kürt dili ve edebiyatı vardır. İsterseniz -o zamana kadar duymadığımız- "Divanê Cizirî" den bir şiir okuyayım" dedi.

Churchill "oku" dedi. Anlamıyordum ama Farsça'ya yakın, nefis ahenkli bir şiir okudu. Ve bu şiirin Kürtçe olduğunu söyledi.

- "Öyleyse bu şiiri bize yaz" dedi. Yazdı. Churchill "bunu İngilizceye çevir" dedi. Çevirdiler. "Bir de Fransızca yapın" dedi. Onu da yaptılar. Bir de Türkçe'ye çevirdiler. Ve bana;

- "Mösyö, sen de gel bakalım. Bu üç dilden aynı fikri ifade etmek için bakalım metne kaç tane yabancı sözcük almak mecburiyeti olmuştur" dedi.

Fransızca'da hiç yoktu. İngilizce'den üç-beş latin kökenli kelime çıktı. Kürtçe aslında dört-beş Arapça kelime bulundu. Ama Türkçe nüsha gelince "dır" ve "ile" den başka Türkçe hiçbir şey kalmamıştı. Kimisi Arapça, kimisi Farsça ve diğerleri de Avrupa'nın çeşitli dillerinden alınma sözcüklerdi. Churchill dört sayfayı da önümüze koydu. "Ayıp değil mi" dercesine;

- "Bakın efendiler, yok dediğiniz ve memleketinizin büyük bir bölümünde anadil olarak konuşulan Kürtçe'nin zenginliğini gördünüz!" dedi.

Uzun Dışişleri Bakanlığım sırasında o günkü kadar sıkılıp, mahcup olduğum başka bir gün hatırlamıyorum."

(Aktaran; İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ceza Hukuk Prof. Tahir Taner'in tanıklığında Musa Anter, Hatıralarım. S.128-129)

SIYASETİN ASALAKLARI KİMLERDİR

Onları hemen tanıyabilirsiniz.

Temel özellikleri kişilik sorunları olmasıdır. Kişilikleri bir iç tutarlılığı ve bütünlüğe sahip değildir. Yani siyasal şizofrenidirler.

Bir an gayet normal düşünebilen, çözümler yapabilmeyen bir ruh halleri varken, birden bire tam tersine herşeyi kırıp döken, dağıtan bir kişiliğe geçebilirler. Son derece karamsar, bezgin ve korkakken, aniden gözü kara ve sonuçlarını düşünmeyen bir saldırgan döşünebilirler.

Korunaklara girmeye, birilerinin arkasına sinmeye, kamufle olmaya çalışsalar da onları tanıyabilirsiniz.

Bazen haksızlığa uğramış mazlum rolünü oynarlar, arabeskleşirler; Arabesk yaşayıp, kendilerini acındırarak gönüllere girmeye çalışırlar. Bazen kendilerini güçlü hisseder yığıtlenirler, etraflarını kırıp geçirirler. Söylemlerinde hep "ben" vardır.

Bütün emekleri "o" yaratmış, bütün haksızlıklara "o" uğramıştır. "O" nun değerini kimse anlamamış, kadrini kimse bilmemiştir.

Onları hemen tanıyabilirsiniz; tanınmışsınız da. Onlar siyasetin; "Ben siyasetten başka bir şey yapamam ki" diyen asalaklarıdır, çünkü geçimlerini siyasetten sağlarlar.

Özeleştirme gerektiği zaman "başkası özeleştirme yapmazsa biz niye yapalım" derler. Oysa zaten özeleştirin başkalarıyla kıyaslanmak değil, kendi kendisiyle hesaplaşmak olduğunu bilmezden gelirler.

Okuma yazma özürdüler. Yıllarca sırt üstü yattıklarında bile, tek bir kitabın kapağını açmadan felsefe yapmayı, ahkam kesmeyi becerirler. Ali'den duyduklarını Veli'ye, Veli'den kapıklarını Memet'e satıp "siyaset" yapmakta beceri kazanmışlardır. Hiçbir şeyi bilmezler ama herşey hakkında da mutlaka bir düşünce sahibidirler. Eklektizm örneğidirler; her bir düşünce bir yerlerden ödünç alınmış, birbirine yapıştırılmıştır. Ufak bir tartışmada dökülürler. İki satırı yanyana getiremezler, ama müthiş eleştirmendirler. Bir kavramın yakasından tutup çekştirerek eleştirirler, fikirler üretirler. Böylece ne yaman bir bilgi olduklarını ispatladıklarını sanırlar.

Hiçbir şeyi, hiç kimseyi beğenmezler. Kaf dağıtıp bile onlar yaratmıştır da siz bilmezsiniz. Sekterdirler ama bu yüzden kendilerini "radikal" sanırlar.

Pazarlıkçı ve şantajcılardır; bozgunculuk yapmama karşılığında statülerinin devamını isterler; böylece her koşulda kendilerine tahammül edimesini beklerler...

Hiçbir süreçte kendilerini ispatlamadan, hep birilerinin

SIYASETİN ASALAKLARI

Lenin, " Bir oportünisti bir ilkeyle yakalamak zordur" der, "o, her ilkeye kolaylıkla evet der ve yine her ilkeden kolaylıkla vazgeçer."

Zerîn Binevs

sorsanız bilmezler; Lice'ye nasıl gidilir, Şırnak'ta neler olup bitiyor bilmezler, ama şu son çıkan pop çocuklarının en son sevgilerini bile ezber bilirler. "Kürtçülük" yaparlar ama, bir Kürt deyimini bile doğru dürüst bilmezler, öğrenmezler.

Biraz dejeneré metropol kültürü, biraz lümpen edebiyatı, biraz siyasal literatür; işte kişilik!

Müthiş küfürbazdırlar; çünkü kavramları kifayetsizdir.

Kafalarından çok çeneleri çalışır. Sloganları post-modern ve Amerikanvaridir. Maganda esprilerini usanmadan yıllarca tekrarlayabilirler.

Onlar için herşey dalga konusudur; insanlarla alay etmeye, makaraya sarmaya bayılırlar. İnsanlara yaptıkları katkılarla değil, kimi nerede, nasıl dalgaya düşürdükleriyle övünürler. En yakın arkadaşlarını, tanıdıklarını sırf keyif olsun diye düşürdükleri zor durumları büyük bir zevkle, pek büyük marifetmiş gibi anlata anlata bitiremezler. Herkes aptal, ama kendileri müthiş ileri zekalıdırlar çünkü..

Ciddi konuları sulandırır, gayri ciddi konuları ise abartırlar. Siyasi tartışmaları, organlar önünde ve platformlarda değil, dedikodu ve mavra kültürüne meze yaparak, gırgır ve şamata içinde kamufle etmeyi yeğlerler.

Siyasi mücadelede dedikodu ve yalanı bir silah olarak kullanırlar. Üstelik yalan sadece bir önceki yalanın korunağı olarak değil; kendilerinin de anlatırken inandıkları, öyle olmasını istedikleri bir sanrı düzeyine; siyasal bir yöntem, bir karakter haline dönüşmüştür onlarda.

Çifte standartlı, yani iki yüzlüdürler. Dostane davranışlardan, iyi çabalardan bile kötü sonuçlar çıkarmaktan kaçınımazlar. Yeterki sonuçlarından fayda umsunlar.

Kötü birer kompló teorisyenidirler.

Açık döğüşmezler, hep kaçak güreşirler. Dost görünürken bile "geleceği düşünüp" arkadaşlarına tuzak hazırlamaktan, entrikalar çevirmekten geri durmazlar. Onlara göre siyaset; entrika, hile, yalan ve dedikodu demektir. Birlikte yürürken bile yol arkadaşı hakkında hesap kitap yapmak, onlar için "siyaset öğrenmek"tir. "İyi siyasetçi de yoldaşını en iyi kullanan ve onu en iyi satışa çıkarandır."(!)

Onlara göre birilerine ikiyüzlü bir yapımcılıkla "dostane" davranmak, gülücükler dağıtmak "politik davranmak"tır.

Çalıştığı arkadaşlarını azarlayıp aşağılamak ise, "onları eğitmek, kararlı davranmak" tır.

Onları, birlikte aldığınız bir kararı sonuna kadar savunur ve uygularken göremezsiniz. Onlara sırtınızı dönemezsiniz. Ortak alınan bir karar işlerine gelmiyorsa onu bozmak ve olmazlığını göstermek için ellerinden geleni yaparlar.

Bir toplantıyı sabotaj etmek, bir görüşmeyi dağıtmak için profesyonelleşmişlerdir. Onlarla görüşmek ne zaman ve nerede patlayacağı belli olmayan bir saatli bomba ile seyahat etmek gibidir. Kendi özel gündemlerini, günler ve geceler boyu tartışırız da; mücadelenin önündeki sorunları iki üç kelimeyle geçiştirirler.

O kadar "uyanıklırlar" ki, polis her yöntemini bildikleri ve tedbirli olduklarıyla övünürler de; birileri onlar horul horul uyurken başuçlarından paralarını, çantalarından raporlarını; kıçlarından pantolonlarını çalar da haberleri bile olmaz!

Taklitçidirler, hiçbir yaratıcılık göstermezler ama siz bir şey yaptınız mı hemen benzerine öykünmeden edemezler. Emek tartışsınız emek tartışmaya başlarlar; değer tartışsınız değer tartışırız; hukuk tartışsınız hukuk tartışırız, yenilenme dersiniz yenilenmeyi tartışırız. Hiçbir şeyden geri kalmamak için acele ettikleri kadar, hiçbirşeye bağımlı kalmamak için de o kadar acele ederler.

"Ahlak" ve "ilke" onlar için ölümcül kavramlardır. Yani oportünisttirler, faydalanmak için zaman ve fırsat kollarlar; onları hiçbir ilke üzerinde yakalayamazsınız; onlar herşeye kolaylıkla "evet" der ve yine o hızla vazgeçerler.

Yazdığınız metinlere -o zaman öyle gerektiği için- virgül bile atmadan kabul ederler ama, yine aynı metinlere -bugün böyle gerektiği için- reddetmek için bahane bulmakta da gecikmezler.

Onların "hakları" vardır ama hiçbir şeyden "sorumlu" olmayı kabul etmezler. Kendilerini hiçbirşeyden sorumlu tutmazlar. Sorumluluk almaktan kaçarlar. Yanlış olduğunu bidikleri şeyleri başkalarına yaptırır, sonra da onları yüzüstü bırakırlar. "Hak"larını kullanmayı hiç geciktirmezler, ama görev ve sorumluluklarını da bir türlü hatırlamazlar. Yemek yemeyi ve üretimi eleştirmeyi çok sever ama üretmeye yanaşmazlar, çünkü sürekli tüketicidirler.

"Biz emek tartışıyoruz" derler; Ama birkaç yıllık "emeklerini" yüzlerce devrimcinin zıندانlarda zulümlerden geçerek yarattıkları kolektif emek ve değerlerin önüne çıkarmakta hiç bir sakınca görmezler. Kolektif emeği değil, bireysel "pay"larını tartışırız.. Başkalarının emekleri üzerine siyaset yaparak, başkalarının değerleri üzerine oturma fırsatlarını kaçırmazlar. Bir şeye iki çivi çakmışlarsa "hepsi benimdir" derler.

"Yalnızken" korkaktırlar ama iki kişiyi yanlarında hissettiklerinde kabadayılıklarına da diyecek yoktur. Güçlüler karşısında kıvırtır, ama dış geçirebildiklerine eziyet etmekten çekinmezler. İşkencede "efendi"dirler, "hanım"dırlar; organlarda yırtıcı kaplan kesilirler.

Hiç kimseyi gerçekten sevmeyiz; gülmeleri yalan, sevgi gösterileri yapmaktır. Gülcükleri bir saniye içinde öfkeye dönüşebilir. Dizginlemeye çalıştıkları nefretlerini açığa kusmak için hiçbir fırsatı kaçırmazlar.

Hiçbirşeye yürekte inanmaz, hiçkimseye gerçekten güvenmezler. Herkesin kendilerini aldatacağına inanırlar ve bu yüzden herkesi aldatmaya, hazırdırlar. Hayat felsefeleri hiçkimseye, hiçbirşeye güvenmemeye ama hiçkimşenin de kendilerinden kuşku duymamasına dayandırılmıştır.

Hiçbir eski arkadaşları yanlarında yoktur. Çünkü bütün dostlukları, arkadaşlıkları tüketmişlerdir. Onlar kendilerini ancak tanımayanlara, yeni tanıyanlara sunabilme şansına sahiptirler.

Kadın haklarını savundukları zaman bile "erkekten çok

erkeği"dirler. Kadınlara saygı göstermezler çünkü kadınlar evliyseler birilerinin "karısı", birilerinin sevgilisidir. Bekarsalar koca arıyorlardır. Kadın haklarını savunurlar ama erkek arkadaşlarını eşleri nedeniyle kıskırtmaktan geri durmazlar.

Aslında siz onları tanıyorsunuz. Aranızda yaşıyorlar. Sizden biri gibi görünüyorlar.

Özeleştirme gerektiği zaman "başkası özeleştirme yapmazsa biz niye yapalım" derler. Oysa zaten özeleştirim başkalarıyla kıyaslanmak değil, kendi kendisiyle hesaplaşmak olduğunu bilmezden gelirler.

İyi yanlarını değil zaafalarını; sevgilerini değil öfkelerini büyütme yeğlerler. Değişim ve yenilenme dinamikleri üze-rine değil, yıkım teknikleri üzerine çalışırlar.

Başkalarında gördükleri her iyi şeyi, her değeri kıskanırlar. Kıskandıkları herşeye sahip olmak; sahip olmadıkları her değeri parçalamak isterler.

Durmadan hesap kitap yaparlar. Topluma ve siyasete ne katarım diye değil, ne alırım diye bakarlar. Pazarlık yapmayı, kariyeri, yerleşik vazgeçilmez statüleri, birilerine hükmetmeyi severler.. Onlar, ne Kürdistan devriminin, ne toplumsal kurtuluşun, ne siyasetin acil sorunlarını düşünmezler.

Siyasette itici güçleri intikam ve ihtirastır. İntikam ve ihtiras söz konusu olduğunda son derece faal; organ sal görevleri için parmaklarını bile oynatmaya kira isterler.

Müthiş subjektivist/öznelcidirler. Dünyalarında "ben" vardır; diğer bütün olgular bu "ben"e ait malzeme oldukları kadar yer tutar.

Onlar sosyalist partileri, devrimci hareketleri çürüten "bürokrasi" virüsleridir. Siyasetin asalaklarıdır. Bir bünye bu asalaklara teslim olduğu zaman kokuşmaktan ve çürümekten başka şans kalmaz.

Oysa devrimci politika herşeyden önce devrimci ahlakı gerektirir. Sosyalist ahlak ise, herşeyden önce burjuva kültüründen daha üstün bir ahlaki erdemi gerekli kılar. Ahlaksızlığın ahlakını kuranlar, yaptığı her şeyi içinde yer aldığı idealler ve politik mücadele adına meşrulaştırmaya çalışırlar; devrimci politikayı ve ahlaki da kirlendirir, kokuştururlar. Onlar Yugoslavya'nın Marko'larıdır.

Onları tanıyorsunuz, onlar sizin aranızda, hatta belki de içinizdedir.

Bir bünye sıhhatle ayağa kalkmak istiyorsa mutlaka asalakları dışlamasını bilmelidir. Nereye isterlerse oraya! Ama mutlaka bünyenin dışına..

"Biz emek tartışıyoruz" derler; Ama birkaç yıllık "emeklerini" yüzlerce devrimcinin zındanlarda zulümlerden geçerek yarattıkları kolektif emek ve değerlerin önüne çıkarmakta hiç bir sakınca görmezler. Kolektif emeği değil, bireysel "pay"larını tartışırız.. Başkalarının emekleri üzerine siyaset yaparak, başkalarının değerleri üzerine oturma fırsatlarını kaçırmazlar. Bir şeye iki çivi çakmışlarsa "hepsi benimdir" derler.

Bir bünye sıhhatle ayağa kalkmak istiyorsa mutlaka asalakları dışlamasını bilmelidir. Nereye isterlerse oraya! Ama mutlaka bünyenin dışına..

Kürt Kadın Hareketinin Dönüm Noktası

KÜRT KADINLARI BAĞIMSIZ KURUMLARINI OLUŞTURUYOR

KÜRT KADIN HAREKETİ YENİ BİR KURUM DAHA KAZANDI

Uzun bir süredir Kadın Sorunlarıyla ilgili çalışmalarını sürdüren Kürt Kadınlarıyla Dayanışma ve Kadın Sorunlarını Araştırma Vakfı (K.KADAV) çalışanları 16 Mart 1997 günü vakıf binasında açılışlarını yaptılar. Aralarında, doktor, hemşire, IHD çalışanları, konfeksiyon işçisi, yayıncı ve ev kadınlarının da bulunduğu 25 gönüllü kurucu tarafından oluşturulan Vakıf açılışı, 500'zu aşkın bir katılımı gerçeğe dönüştürdü. Açılış, Vakıf Başkanı Zeynep Baran'ın 16 Mart Halepçe Katliamı nedeniyle tüm kitleyi saygı duruşuna davet etmesiyle başladı. Avrupa, Kürdistan ve Türkiye'nin çeşitli kentlerinden gelen kurum temsilcileri ve misafirlerin yoğun

K.Ka DaV

olduğu gözlemlenen açılışta; İzmir ARYA Kültür Merkezi Müzik Grubu Mizgîna Sor ile Esenler Kültür Merkezi Müzik grubunun sundukları program; halaylar, türküler ve zılgıtlarla akşam geç saatlere kadar devam etti. Çeşitli TV kanalları, radyo ve yazılı basınında bulunduğu açılışta, Kadın Grupları, Dergi ve Yayınevi çevreleri, DKÖ temsilcileri, HADEP, DKP, DBP gibi partiler, çeşitli cezaevlerindeki tutsaklar ve Avrupa'dan gelen mesajlar ile diğer misafirler Kürt-Kadav'la güzel bir dayanışma örneği sergilediler.

Istanbul

● KÜRT-KADAV'ı tanıttirmisiniz? Aynı amaçla bir araya gelen çeşitli milliyetlere mensup yurtsever, feminist, demokrat ve sosyalist anlayışa sahip yirmibeş kadının yaklaşık iki yıldır sürdürdüğü hazırlık çalışmalarından sonra

Altmışlı yıllardan sonra dünyada, yetmişli yılların sonlarında ve seksenli yılların ikinci yarısında Türkiye ve Kürdistan'da kadın sorunlarına karşı duyarlılığın hızla geliştiğine; sosyalist hareketler içinde bu soruna ilişkin tartışmaların yoğunlaştığına ve yine kadın sorunlarını esas alan özgün örgütlenmelerin ortaya çıkmasına tanık olduk.

Sosyalizm anlayışlarının sorgulandığı, klasik 'sol'un bu soruna yaklaşımındaki çarpıklıklarının iyice gün yüzüne çıktığı bu süreçte, Kürt Kadın Hareketinde de önemli gelişmeler yaşandığını, Bağımsız Kürt Kadın Örgütlenmelerinin hızla ortaya çıktığını ve emekleyerek de olsa, yolunu bulmaya çalıştığını sevinerek görüyoruz.

Kürt kadını, artık sadece ulusal mücadelenin bir öznesi olma yönünde gelişmiyor, doğrudan kadın olmaktan kaynaklı sorunlarına da bilinçle sahip çıkıyor...

1996-1997 yılı bu bakımdan Kürt Kadın Hareketinin gelişmesinde bir dönüm noktası olmuştur. Son iki yıl, gerek Basın-Yayın, gerek Dernek, gerekse Kadın Evi ve Vakıf düzeyinde bir çok Kürt kadın kurumunun açılarak çalışmalarına başladığı yıl oldu...

Bizde dergimiz adına, bütün bağımsız Kürt kadın kurumlarını coşkuyla selamlıyor, kendileriyle dayanışma içinde olduğumuzu bildiriyor ve çalışmalarında başarılar diliyoruz....

Bu sayımızın Kadın Yaşamı sayfasında, mevcut Kürt Kadın kurumlarını -Kürt-Kadav, Roza, Jîyan, Jujîn- kendi kalemleriyle siz okuyucularımıza tanıtacağız.

Bu arada, Gaziantep'te bulunan Özgürlükçü Kadın Vakfı'nın mahkeme kararıyla kapatıldığını öğrendik. Ayrıca, Özgür Kadın Dayanışma Vakfı'nın yazısı elimize ulaşmadığı için kendilerine yer veremiyoruz.

kurulan Kürt-Kadav'ın üzerinde çalışmayı hedeflediği kitle, kadın ve çocuklardır. Ağırlıklı olarak metropollere göç ettirilmiş Kürt kadınları ve çocukları.

Son beş-altı yıl içinde metropollere ekonomik ve siyasal nedenlerden dolayı milyonlarca Kürt aile göç etmek zorunda bırakılmıştır. Daha çok metropol varoşlarına sığınan evsiz-işsiz-dilsiz sefil bir yaşam sürdürmek zorunda olan bu kesim, örgütsüz ve kendi kaderleriyle başbaşa bırakılmış durumdadır.

Bu göçte bölgede süren savaşın etkileri büyüktür. Bir çok yerleşim merkezi bizzat devlet tarafından haritadan silinmiştir. Savaş ve baskı koşullarında zorla gerçekleştirilen göçün yarattığı ekonomik, sosyal, kültürel tahribatları son derece ağır olmuştur. Barınma, yerleşme, sosyal ve ekonomik ihtiyaçlar, sağlık sorunları, psikolojik ve kültürel sorunlar bunların başlıcalarıdır. Bu savaştan ve zorla göçettirme politikalarından doğal olarak en fazla etkilenen kesim kadın ve çocuklardır.

KÜRT-KADAV'ı kurmadan önce yaptığımız değerlendirmede;

- ✓ Ulus olarak tüm demokratik hakları gaspedilen, dili-kültürü yasaklanan, ulusal kimliğini özgürce yaşamaktan yoksun bırakılan,
- ✓ Ulus olarak topyekün imha tehdidi altında olan, ulusal-demokratik talepleri baskı-şiddet ve savaşla yok edilmeye çalışılan,
- ✓ Özel savaş kanunlarıyla yönetilen, gıda ambargosuyla açlığa mahkum edilen ve sürülen,
- ✓ Köy meydanlarında dayaktan geçirilen, ulusal kimliği yüzünden cinsel tacize ve tecavüze uğrayan, cezaevleri önünde dipçiklenen
- ✓ Yaşadığı kasaba ve köyleri yakılan ve zorla göçettirilen,
- ✓ Göçettiği metropol varoşlarında binbir türlü eziyetle, barınma, beslenme, iş ve sağlık sorunlarıyla yüz yüze bırakılan,
- ✓ Kendi diliyle iletişim kuramayan, çocuklarına kendi dilini öğretememenin acısını sürekli hissedilen..

Kürt kadınlarının yüz yüze kaldığı bu sorunların çözümüne bir nebze de olsa katkıda bulunacak, onlarla maddi ve manevi dayanışma sağlayacak bir kurumun acil olarak oluşturulmasına karar verdik.

Neden vakıf olarak örgütlendik?

Bizler, kendi özgün sorunlarımızdan yola çıkarak politika yapma ve kendi

bağımsız örgütlenmemizle mücadele ve çözüm sürecine katılma düşüncesiyle biraraya geldik. Kadın olarak özgün sorunlarımızı saptarken, ülkemizde yaşanan savaşın yaratmış olduğu derin tahribatlara ve toplumsal sorunlara gözlerimizi kapatamazdık. Kürtlerin içinde bulunduğu durumun son derece acil müdahaleler gerektirdiğini, özellikle Kürt kadınlarının içine düşürüldüğü durumun bizlerde bir takım görev ve sorumluluklar yüklediği, Kürt kadınlarıyla dayanışmayı zaman kaybetmeden hayata geçirecek örgütlenmeler oluşturmamız gerektiğinden hareket ettik.

Kürt kadınları ve çocuklarına manevi destekten çok, başta sağlık ve beslenme olmak üzere hukuki, ekonomik, sosyal, psikolojik ve diğer sorunlarına somut olarak sahip çıkabileceğimiz en uygun örgütlenmenin ise vakıf olabileceğini düşündük.

Amaçlarımıza gelince;

- ✓ Bu amaçla; kadın sorunları konusunda çeşitli bilimsel araştırma ve incelemeler yapmayı ve sonuçlarını raporlarla kamuya mal etmeyi
- ✓ Kadınların sağlık sorunlarının çözümü için klinik ve hastahaneler açmayı,
- ✓ Kadın ve çocukların hukuksal sorunlarının çözümü için hukuki danışma büroları kurmayı,
- ✓ Kreş, yuva ve ana okulları açmayı,
- ✓ Kadınlar için barınma, eğitim ve dinlenme kampları açmayı,
- ✓ Ülkemiz ve dünyadaki kadın hareketleri ve sorunlarıyla ilgili geniş görsel ve yazılı arşiv-kütüphane oluşturmayı amaçlıyoruz..

oluşturuyor.

Cinsiyetçiliğe karşıyız; çünkü, halen yaşadığımız dünyada erkek egemenliğine dayalı ve toplumun tüm hücrelerine sinmiş olan kadınların ikinci ve ezilen cins olma konuları tüm acımasızlığı ile devam ediyor. Kadınlara ve erkeklere dayatılan toplumsal cinsiyet rollerinin köklü bir değişiklikten geçmesi gerekiyor. Kadınların aleyhine olan bu durumun ortadan kalkması, ancak kadın kurtuluşunu hedefleyen bağımsız kadın grup veya kurumların mücadelesiyle gerçekleşeceğini ve bunun da uzun erimli olacağını düşünüyoruz. Tek tek kadınlar olarak değil, örgütlü kurtuluş mücadelesi verilmesi gerektiğinden yanayız.

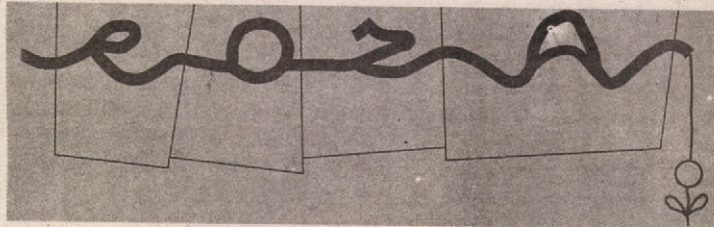
İrkçılığa karşıyız; çünkü, "Ne Mutlu Türküm Diyene" politikası üzerine oturan bu sistem, Türkler dışında kalan tüm etnik kimlikleri yok sayan ırkçı tutumu ile kök salmıştır. Kürtler olarak bunun ne demek olduğunu yaşantımızla çok yakından biliyoruz. Tarihte yaşanan örneklerle kimi kez de bu tutuma ortak olmuşuz. Dolayısıyla, kendimiz dışında bu coğrafyada yaşayan diğer tüm etnik kimliklerin de uğradığı ayrımcılığı anlıyor ve ırkçılığın lanetine karşı kendimiz dahil sorgulamak zorunda olduğumuzu düşünüyoruz.

Tek başına cins ayrımcılığına karşı olmanın bu anlamda yetersiz olduğunu, iki kimliğimizin harmanlanmasıyla cinsiyetçi ve ırkçı politikaların iç içe geçtiğini ve birbirinden ayrılmayacağını düşünüyoruz.

Kadınlar olarak sınıf, etnik kimlik gibi bir çok farklı kimliklerimizin olduğunu ve bunların birbirini

etkilediğini, dolayısıyla evrensel bir ortak paydanın doğru olduğunu ama, aynı zamanda yanıltıcı ve diğer kimliklerin

üstünü örtüğünü veya kestiği yanları arka plana attığını düşünüyoruz. Tüm kadınları zoraki ortak paydada buluşturma yerine, farklılıklarını temel alan "farklı ama eşit" anlayışındayız. Bu anlamda kadın kurtuluş hareketi parçalı ve kendi gerçek talepleri üzerinde şekillenir. Ama bu durumu ortak paydalar üzerinde iş ve güç birliği

Roza Dergisi

● Bize Derginizi tanıttırmsınız?

Mart 1996 tarihinde iki ayda bir yayınlanmaya başlayan ilk Kürt Kadın dergisi olarak ikinci yılımıza girdik. Cinsiyetçiliğe ve ırkçılığa karşı bağımsız Kürt kadın dergisi olarak kendimizi tanımlıyoruz. Derginin yayın politikasını bu temel çizgi

yapmayacağı anlamına gelmez. Bu durum bizi zayıflatmaz aksine güçlendirir.

Bizler de Kürt kadınları olarak, kimliklerimizin keşiştiği noktaları ortaya koyan, sorgulayan, araştıran ve bu alanda politika üretmeyi, örgütlenmeyi hedefleyen politikamızla varız. Tüm Kürt kadınlarının da, aynı taleplerle yola çıkmadığını kendi arasında ayrıştığını da farkındayız. Bu anlamda kendimizi Kürt kadın kurtuluş hareketinin bağımsız bir parçası sayıyoruz. Ezilenlerin, kendi adlarına politika yapmalarını anlamlı ve önemli bulduğumuzdan, dergide erkek yazarlara yer vermemeyi ilkesel bir tutum olarak benimsiyoruz. İlk bir yılımızda, bir kaç erkek yazarın yazılarına yer verdiğimiz, yazıların özelliğinden ve bu konudaki titizliğimiz bir anlamda tartışılabilir oluştundan kaynaklanıyordu. Derginin ayrışma süreci ile birlikte diğer bir çok konu gibi bu tutumumuzda netleşti. Tüm erkeklerin dergimize ve parçası olduğumuz Kürt kadın hareketine katkılarını bekliyoruz.

Ancak, sınırlı sayfalarımıza yazarak değil, bizi hemcinslerimizle buluşturarak. ROZA, çıkışıyla kısa sürede Kürt kadın kurtuluş hareketi içinde anlamlı bir yerə sahip oldu. Feminizmin yazılı olarak Kürt kadınları arasında tartışmasına ve kabulüne de yer açan bir konumuzda oldu.

Bilindiği gibi, bu ülkenin ırkçı ve cinsiyetçi yasaları, çıkışımızla birlikte baskı politikası güttü. İkinci, üçüncü ve beşinci sayılarımız toplandı. İkinci sayımızdan dolayı açılan "bölücülük" davası sonuçlandı. 14 ay hapis ve 666.666 bin TL. para cezası aldık. Yargıtay sonucunu bekliyoruz. Üçüncü ve beşinci sayı duruşmaları da devam ediyor.

Bağımsız bir kadın grubu olarak yola çıkmanın yasalar dışında da birçok engeli var. Başta mali problemler olmak üzere dağıtım, okura ulaştırmak, teknik olanaklardan yoksunluk gibi ciddi zorluklarda yaşıyoruz.

JİYAN

Jiyan Kadın Kültürevi

● Bize, Jiyan Kadın kültürü'nü tanıttirmisiniz?

Biz uzun bir dönem, Jiyan'dan önce "Azadi Kürt Kadın Grubu" olarak çalışmalarımızı sürdürdük. Yüzyıllardır kadınların tarihini yoksayma politikası güdüyor. Bu anlamda da kendi tarihimizi tanıma ve ona sahip çıkmanın, kadın mücadelesi açısından çok önemli olduğunu düşünüyoruz.

Kürt kadınının mücadelesi tarihini (80 sonrası) kendimizle başlatma gibi bir düşüncemiz olmamakla birlikte, Jiyan'ın tarihsel sürecinin bilinmesinin, gelecekte sahip çıkılması gereken yok sayılmamak ve Kürt kadının kurtuluş mücadelesinde bir adım olduğu inancındayız.

Biz Kürt kadınlarının mücadelesinin zorluğu, aynı zamanda yasaklı bir ulusun kadınları olmamızdan da kaynaklanan yani, bizler yangının tam da orta yerindeyiz. Bir çoğumuz ülkenin çeşitli yerlerinden, çeşitli nedenlerle metropollere göç eden kadınlarız. Burada farklı sorunları yaşasak da, bizi biraraya getiren en önemli yanımız Kürt ve Kadın olmamızdır.

Çalışmalarımıza 90'lı yıllarda HKD'de (Halk Kültür Derneği) Kadın Komisyonu olarak başladık. Özellikle kadınların örgütlenmesinin lüks sayıldığı bu dönem, sayıca az ortaklıkları kadar, farklılıkları da olan bizler için oldukça sancılı ve zorlu bir dönemdi. Kimi zaman coşkulu, umutlu, kimi zaman ise ufak tartışmalarla umutsuz ve coşkusuzlaşan kırıci tartışmaları yaşadığımız bu süreci, biraz da dolu dolu yaşadık diyebiliriz!

Yine bu dönemde (90'lı dönem) farklı kesimlerden, bireylerden oluşan Bağımsız Kürt Kadın Örgütlenmesinde yer aldık.

Grup olarak bakış açımız kısaca şunlardı;

- ✓ Farklı sorunları yaşadığımız Türk kadınlarından bağımsız,
- ✓ Erkek egemenliğinin karşısında

oluşumuzla, erkeklerden bağımsız,

- ✓ Siyasi örgütlenmelerden bağımsız.
- Şüphesiz bu tür birlikteliklerde bir diğer önemli nokta, niçin-birlikte olduğumuz kadar, nasıl

birlikte olduğumuzdur. Grubun çalışmaları burada çok uzun sürmedi, bununla birlikte bu çalışma herbirimiz için, özellikle kadın bilincinin daha da güçlenmesi anlamında oldukça önemli bir deneyim olmasıydı. Ardından uzunca bir dönem Azadi Kürt Kadın Grubu ismiyle çalışmalarımızı sürdürdük. mekânsızlığımız doğal olarak çalışmalarımızı olumsuz yönde etkiliyordu. Özellikle bazı kadın arkadaşlarımızın çocukları da bundan nasibini aldılar. Bir çok dönem evlerde, bize yer gösteren parti ve diğer kurumlarda toplanmak zorunda kaldık.

Bu ve daha bir çok nedenden dolayı biz Kürt kadınlarının kendimizi ifade edebilmemizi kolaylaştıracak mekânlara ihtiyacımız vardı.

Aynı zamanda Kürt kadını ile yazılı tarihte bir şeyler bulmak çok zor. Yani yazılmamış, yazılmışsa bile yokedilmiş. Bundan dolayı arşivleme bizim için önemli hedeflerden biri.

Yine periyodik olacak şekilde eğitim çalışmaları, geniş katılımlı sohbetler, söyleşiler düzenlemeyi düşünüyoruz. Hedeflerimiz arasında uzun erimde yayıncılık da var.

Diğer yandan dil problemi, yeni ve farklı mekânlar metropole gelen Kürt kadınlarını dış ortamdaki yalıtıyor. Bu yanı sıra birbirimize ulaşmak için güçlü bir kadın ağını kurmak gibi daha bir çok amaçlarımız için "Jiyan"a ihtiyaç vardı. Yani, kendimizi ifade edebileceğimiz, kendimizi daha rahat hissettiğimiz kendi mekânlarımıza ihtiyaç vardı.

Jiyan aynı zamanda dilimize, kültürümüze getirilen baskı anlayışa karşı, erkek egemenliğine karşı bir duruş. Aykırı bir yaşam. Bizler için kendi gücümüzün farkında olmak çok önemli. Bu biraz da kadın bilincini yükseltme çabası ile ilintili. Tüm kadınların kendilerini ifade ederek çalışmalarına katkıda bulunacağına inanıyoruz. Bunun için yaşanan her deneyim çok önemli. Başkan, yönetici gibi güç ve otoriteye özdeş tanımlamalara karşıyız. Çünkü,

hiçbirimizin diğerinden ayrıcalığı yok. Hepimizin derdi aynı, bir yanıla da "uzunca sessizliklerimizi yıkmak için" biraradayız.

erkeklerinin tepkisiyle karşılaşıyor, "lüks, zamanı değil, büyütüyorsunuz" gerekçeleri ile sorunlarımızı ertelememiz isteniyordu.

Jujin, Kürt kadınlarının

Jujin Dergisi

● Bize kendinizi tanıttırmanız?

Jujin yayın hayatına Aralık 1996'da başladı. 1996 yılı tanık olduğu önemli olaylarla gitmeye hazırlanırken, daha önce başka bir dergiye hayat veren altı kadından beşi Jujin'i yaratmaya karar verdi. Çalışanlarının tanımıyla artık ast-üst ilişkisinin dayatılmadığı, erkek egemen kadınların olmayacağı bir dergi olacaktı Jujin, yani Kürt kadın dergisi.

Neden Kürt Kadın Dergisi? Çünkü, Kürt ve kadındık. Bu iki kimliğimizin uğradığı ezilme bizde ortak o kadar çok şey yaratmıştı ki, biriken düşüncelerimizi, kadın olarak çektiğimiz acıları, yaşama ve politikaya dair düşüncelerimizi ifade edecek araca duyduğumuz ihtiyaç! Açıktır ki, Kürt kadınları olarak yaşadıklarımızı en iyi biz anlatabilecektik. Kimliğimizden dolayı cinsiyetçi ve ırkçı ayrımcılığa maruz kalıyorduk ve bunları dillendirmeye ihtiyaç duyuyorduk. Taşındığımız ulusal kimlik kadınlığımızın rengini değiştiriyor, talep ve hedeflerimizi farklılaştırıyor gibi mücadele araçlarımızı da kimi zaman Türk kadınlarından farklı kılıyordu. Biz kadındık, cinsiyetimizin tüm ezilmişliğini yaşıyorduk. Aynı zamanda Kürt kimliğimizle de var olmak istiyorduk.

Jujin, Kürt ve kadın kimliklerimizden birini tercih edilmesinin bizden istenemeyeceğinin ve bunun mücadelesinin verildiği bir dergidir. Jujin, kadın hareketinin ayrı örgütlenmesini savunan, ayrı örgütlenme ile diğer toplumsal olaylarla bağlantının kesilmesi değil, bilakis daha da güçlü bir muhalefet oluşturmanın en önemli yolu olduğunu düşünmektedir. Kürt kurum ve kuruluşlarında Kürt kimliğimiz için varken, aynı anda kadın kimliğimizi dillendirdiğimiz zaman Kürt

yaşadıklarının bir kader olmadığını ve bu kaderi artık erkeklerin belirleyemeyeceğini göstermek için vardır.

Jujin, özelde Kürt kadını, genelde tüm kadınların bedenlerine, kimliklerine, emeklerine binyıllardır el konulduğunu düşünen ve kader olarak yutturulmak istenen yaşamı ters yüz etmek isteyen tüm kadınların dergisidir. Her türlü ezilmişliklerin yaşandığı yaşam hikayeleri, deneyimleri, tarihi bilgileri, feminist teoriyi paylaşmayı ve aktarmayı önemser.

● "2000 YILINDA BALKANLARIN KADINLARI" TOPLANTISI

Geçtiğimiz günlerde Yunanistan'ın Selanik şehrinde "2000 Yılında Balkanların Kadınları" adıyla bir kongre düzenlendi. Toplantıyı Yunanistan Sınaspismos/Sol Birlik Partisi Selanik Kadın Komitesi organize etti.

Kongrenin ilk günü; "Balkan ülkelerindeki kadınların durumu ve sorunları, Demokratikleşme ve kadınların karar merkezlerine katılımları, her düzeyde sorunları ve öngörülen düşünceler" tartışıldı.

ikinci gün ise; Barış, sigorta, katılım, gelişimin ilerlemesi ve kadının rolü tartışıldı ve sonuç bildirgesi ile gelecekteki çalışmalar saptandı.

Kongreye; Arnavutluk, Bulgaristan, Yugoslavya, Bosna, Kroa, Moldova, Romanya gibi Balkan ülkeleri kadın temsilcileri yanında Kıbrıs, Kürdistan, Türkiye, İsveç, Almanya, İspanya gibi ülkelerin kadın temsilcileri de katıldılar. Ayrıca, Sol/Birlik Partisinin Yunanistan'ı

kapsayan kadın temsilcileri de hazır bulundu.

Toplantı, Kongreyi düzenleyen Sol/Birlik Partisi Selanik Siyasi Büro Genel Sekreteri **Bulia Ediaroğlu**, bir konuşma ile açtı. **Ediaroğlu** konuşmasına, "özellikle Kıbrıs ve Kürdistan'dan gelen bayan yoldaşları en sıcak sevgiyle selamlıyorum" diyerek duygulu sözlerle başladı ve gündemi içeren bir konuşma yaptı.

Kongrede Kürt Kadınları adına Sürgünde Kürdistan Parlamentosu temsilcisi **Hane Alkan** ile PRK/Rizgarı temsilcisi **Xezal Bulut** birer konuşma yaptılar.

Xezal Bulut, Kürt kadınlarının başlıca sorunlarını gündeme getirdiği konuşmasında özelle Kürdistan'ın içinde bulunduğu duruma değinerek, bunun içinde Kürt kadını değerlendirildi. Kürt kadının günümüzde siyasal ve sosyal olarak sınırlı bir yaşam sürdürdüğünü, mücadelede katılan kadın sayısının sınırlı olduğunu, ancak eskiye oranla bu sayının azımsanmayacak boyutlara ulaştığını açıkladı. Kürt kadınının ulusal, sınıfsal ve erkek egemen ideolojinin üçlü baskı ve tahakkümü altında olduğunu, bu nedenlerle çok zor bir mücadele içinde bulunduğunu sözlerine ekledi.

X.Bulut konuşmasının sonunda, kongreye katılan kadın temsilcilerini KUKM ve Kürt kadınına destek vermeye çağırdı.

"2000 Yılında Balkanların Kadınları" Kongresi Sonuç Bildirgesinin kabul edilmesiyle sona erdi.

Sonuç Bildirgesinin en önemli bölümlerinden biri; "Kürt kadınlarına karşı Türk devletin uyguladığı baskıların protesto edilmesi ve haklarının korunmasıydı. Yüze yakın delegenin hepsi sonuç bildirgesinin Kürt kadınları ile ilgili bölümünü oybirliği ile destekledi.

Kongre gelecek yıl, Bulgaristan'ın Sofya kentinde toplanma kararı aldı.

Selanik

KONSER HAKAN TOSUN

Royal firoş
(Düş Satıcısı)

Yer: Evrensel Kültür Merkezi

Tarih: 17.5.1997

Saat: 18.00

kadın ve özgürlük mücadelesi

sedbra

Kadının Ezilişinin Tarihsel Kökeni: "Hepimiz insan olarak doğduk, sonradan kadın ve erkek haline sokulduk". "Kadın" ve "Erkek" haline sokulma olayı demekki tarihsel bir durumdur. Yani, belirli bir zaman kesitinde ve belirli koşullar altında gerçekleşmiştir.

Bu koşullar neydi? Bilindiği üzere insanlığın yaşam öyküsü başlangıçtan bu güne dek üç temel döneme ayrılır. Yabanılık, barbarlık ve uygarlık. Yabanılık, ilkel komünal düzendir. Barbarlığın belli aşamasına kadar da bu devam eder. Uygarlığa yani köleci topluma geçinceye dek kadınla erkek arasında kendiliğinde bir iş bölümü vardır. "Erkek savaşır, ava ve balığa gider, ilkel besin maddelerini ve bunların gerektirdiği aletleri sağlar. Kadın evde uğraşır, yiyecek ve giysileri hazırlar, yemek pişirir, dokur, diker. İkisi de kendi alanında egemendir; erkek ormanda, kadın evde. İkisi de yaptığı ve kullandığı aletlerin sahibidir. Erkek silahların, kadın ev eşyalarının. Ev ekonomisi, çoğunlukla büyük sayıda aile arasında ortaklaşadır." Barbarlığın yukarı aşamasında hayvancılık ortaya çıkar. Hayvancılık, topluluk içinde birinci büyük iş bölümünü yaratırken, aynı zamanda erkekler tarafından mülk edinilmeye başlar. Engels bu durumu şöyle anlatır;

"...Çoban aşiretler kendilerini öbür barbarlardan ayırdılar; Birinci büyük toplumsal işbölümü. Çoban aşiretler

yanlızca daha çok üretmekle kalmıyorlar, ayrıca öbür barbarlardan başka besinlerde üretiyorlardı. Yalnızca daha çok süt, süt ürünleri ve ete değil, ayrıca derilere, yüne, keçi kılına ve üretimleri ilkel maddelerle birlikte artan iplik ve dokumalara da sahip oluyorlardı. İşte böylece ilk kez olarak, düzenli bir değişim olanaklı duruma geldi. Daha önceki aşamalarda, ancak rastgele değişimler oluyordu. Sürülerin değiş tokuşu Gentlice aşiret şefleri aracılığıyla yapılması bir süre sonra terk edildi ve sürüler özel

mülkiyete geçmeye başladı. (...) Sürüler aşiret ya da gensin ortaklaşa mülkiyetinden, bireysel aile başkanlarının mülkiyetine ne zaman ve nasıl geçti? Şimdiye kadar bu konuda hiçbir şey bilmiyoruz. Ama, öz bakımından bu işin bu aşamada olmuş olması gerekir. O zaman, sürüler ve öbür yeni servetlerle, aile köklü bir değişikliğe uğradı. Geçinme gereçlerinin kazanmak her zaman erkeğin işi olmuştur; bu iş için zorunlu araçları üreten ve bu araçların mülkiyetine sahip olan erkekti. Yeni geçinme araçlarını, sürüler meydana getiriyordu; onları önce evcilleştirmek, sonra da korumak erkeğin eseri olmuştu. Bundan dolayı davar erkeğe aitti; tıpkı davara karşı trampa edilen meta ve kölelerinde ona ait olması gibi. Şimdi üretimin sağladığı bütün kazanç erkeğe gidiyordu; bundan kadında yararlanıyordu ama, mülkiyette hiçbir payı yoktu. "Yabanıl", savaşçı ve avcı, evde ikinci planda kalmakla yetinmişti, "daha yumuşak huylu" çoban, servetiyle övünerek birinci plana çıktı ve kadını ikinci plana itti. Ve kadın bundan yakınamazdı. Aile içindeki işbölümü, mülkiyetin kadınla erkek arasındaki paylaşımını düzenliyordu, bu a nı kalmıştı; ama gene de, yalnızca aile dışındaki işbölümünün değişmiş olması yüzünden, evlilik ilişkileri şimdi altüst oluyordu. Eskiden kadının evdeki üstünlüğünü sağlayan neden; kadının kendini tamamen ev işlerine vermesi

olgusu, şimdi; evde erkeğin üstünlüğünü sağlıyordu; kadının ev işleri, artık erkeğin üretken emeği yanında hesaba katılmıyordu, önemli olan erkeğin çalışmasıydı; kadının çalışması, yalnızca önemli bir destekte... Erkeğin evdeki gerçek üstünlüğüyle mutlak gücünün son engeli de yıkılıyordu. Bu mutlak güç, analık hukukunun yok oluşu, babalık hukukunun kuruluşu, iki-başlı-evlilikten kerte kerte tek-eşli-evliliğe geçişle doğrulanmış ve süreklileştirilmiş oldu."

Demek ki, analık hukukunun yerine, babalık hukukunun geçmesi, çoğaltılabilecek ilk "mülkiyet" in (davar sürülerinin) oluşmasıyla ortaya çıktı. Soyun babaya göre belirlenimi, mülkeyetin erkek çocuğa devredilmesinin hukuki ifadesidir.

Başlangıçta kadının ev ve tarım işiyle uğraşmasının başlıca nedeni, çocukların bakımıyla ilgiliyken bu doğal durum artık ürünün ve bunun mülk edinilmesiyle onu süreç içinde kadına karşı kullanılan bir araç durumuna getirmiştir. Böylece, eskiden kadının analık durumu bu biyolojik özelliği, erkekler tarafından yüceltilen ve saygı gören konumundan düşürülerek onu mülkiyet ortaklığının dışında tutmaya kadar vardırılmıştır. Toparlarsak; gerek aile gerekse de kadın erkek ilişkileri toplumların ekonomik gelişimlerine bağlı olarak çeşitli aşamalardan geçmiştir. İnsanlığın ilkel komünal toplumdaki uygarlığa geçişine değin kural dışı cinsel ilişkilerden kandaş aileye, ortaklaşa aileden iki-başlı-aileye ve en son tek-eşli-aileye uzanan biçimler gösterir.

Kadın cinsinin tarihsel yıkılışının başlangıç noktasında kendisini analık hukukunun yıkılışında gösterir. Kadının ikinci sınıf durumuna düşürülmesi tamamen özel mülkiyetçi hukukun egemenliğiyle ilgilidir. Bunun gelişip kurumlaştığı düzen köleci toplumdur. Köleci toplumla birlikte kadının gerçek ezilişi de başlar.

Bu tarihsel temelden kalkarak, dünden bugüne uzayan bu zincir içinde kadının günümüzdeki durumunu tartışabiliriz artık.

Kapitalizmde Kadın

Her sınıflı toplumun kölesi, proleterleri, ve ezilen cinsi olan kadın, kapitalist toplumda da çok yönlü baskı ve sömürüye maruz kalmaktan kurtulamamıştır. Evet çağlar, toplumlar, devletler, üretim tarzları ve üretim ilişkileri durmadan değişti. Kadının ezilişi ise, bunlara paralel olarak biçimden biçime, kılıktan kılığa

bürünerek varlığını hep koruyageldi.

Kapitalizm, belki kadını evden çıkarıp üretim alanına sokmakla ona kısmen özgürlüğün kapısını araladı ama, aynı zamanda sırtına kapitalist sömürüyü de yıktı. Ailesine, erkeğine ekonomik olarak bakan kadın, yine de görüldüğü, erkekle eşit bir konuma hiçbir zaman yükselemedi. Kapitalist üretim sürecine emeğiyle katılan kadın, daha çok ucuz işgücü kaynağı olarak vasıfsız ve ağır işlerde çalıştırıldı. Burjuvazi kadınları daha çok "kadın sektörleri"nde ikame etti. Emek harcanmasında bile cinsiyetçi işbölümü acımasızca kullanılarak, eşit işe eşit ücret verilmemesi yanında, kadının erkekle aynı iş için eşit fırsatlara sahip olmasının da önünü kesti. Bu yüzden "erkek sektörü"nde çalışan ve kariyerinde yükselen kadınların sayısı cüzi kalmaya devam edegeldi.

Kapitalist toplumun "özgür üretici"leri -proleter- nasıllı, zorunlu olarak artı-değer üreterek yaşamak zorundaysalar, kadınlarda kapitalist devlete, onun toplum içindeki gelenek ve hukukuna bağlı kalarak yaşamak zorunda bırakılmışlardır.

Kapitalist aile kurumu içinde veya genel olarak toplumsal yaşam içinde kadına dayatılan rol çok açıktır; evde kocaya hizmet ve itaat eden sadık bir eş olacaksın, çocukların bakımını üstleneceksin, üretim alanında sana gösterilen yerde çalışacaksın, tüketimi körükleyen ve erkek cinselliğini tatmin eden erotik obje olacaksın, "elinin hamuruyla erkek işine" -ki bunun başında politika gelmektedir- karışmayacaksın, giyim kuşamına, makyajına dikkat edeceksin, erkeğin onayı olmadan gece ya da gündüz sokağa, şuraya buraya çıkmayacaksın, evin reisinin onayıyla evleneceksin, o sana uygun eş bulur, evliysen kocanı terketmeyeceksin, koca "karısını döver de sever de bundan asla yakınmayacaksın, kocanın istediği kadar çocuk yapacaksın, "erkeğin mutluluğu midesinden geçer" bu yüzden erkeğine güzel yemekler yapacaksın, "her başarılı erkeğin arkasında bir kadın vardır" deyişine uygun olarak davranacaksın, kadın anne demektir, bu nedenle evinin kadını olacaksın ve çocuklarına iyi annelik yapabilmek için dışarıda çalışmayacaksın. Hem dışarıda, işyerinde cinsel saldırı tehlikesi var bu nedenle "orospuluk" yapabilirsin veya "orospu" olabilirsin vs... Bu tabloyu onlarca kez büyütülebilir".

Genel olarak bir toplumun düşüncesi egemen sınıfın düşüncesi olduğu için, yalnız kapitalist değil, proteler ve küçük burjuvalarda bu egemen erkek burjuva düşüncelerine sahiptirler. İnsanlar hangi

Genel olarak bir toplumun düşüncesi egemen sınıfın düşüncesi olduğu için, yalnız kapitalist değil, proteler ve küçük burjuvalarda bu egemen erkek burjuva düşüncelerine sahiptirler. İnsanlar hangi cinsten ve sınıftan olurlarsa olsunlar burjuvazinin model haline getirdiği ve rasyonalize ettiği geleneksel kadın ve erkek rollerine uygun davranış içine girerler. burjuvazinin model haline getirdiği ve rasyonalize ettiği geleneksel kadın ve erkek rollerine uygun davranış içine girerler. Kapitalizmin üretim sürecinde başlattığı yabancılaşma, genel olarak bütün insani sosyal ilişkilere de yansımaktadır. Kapitalist aile kurumu da özü itibarıyla kapitalist düzenin bir minyatüründen başka bir şey değildir.

cinsten ve sınıftan olurlarsa olsunlar burjuvazinin model haline getirdiği ve rasyonalize ettiği geleneksel kadın ve erkek rollerine uygun davranış içine girerler. Kapitalizmin üretim sürecinde başlattığı yabancılaşma, genel olarak bütün insani sosyal ilişkilere de yansımaktadır. Kapitalist aile kurumu da özü itibarıyla kapitalist düzenin bir minyatüründen başka bir şey değildir. Aile reisi, kadın ve çocuk üçlüsünde otoriter, hiyerarşik bir yapılanma vardır. Yöneten -özne- erkektir, yönetilen -nesne- kadındır. Çocuk(lar) ise, ana babanın kesin buyruğu altındadır(lar). Aile kurumu yalnızca kapitalist devletin kendini her saat yeniden kendisini üretmesi anlamında değil, aynı zamanda kapitalist ekonominin de kendini üretmesi bakımından işlev görmektedir. Oluşturulan her aile, kurulan her ev, kapitalist malların satıldığı bir pazar alanı olmaktadır. Yukarıda geleneksel cinsel rollerden bahsettik. Bunu biraz daha açmakta yarar var. Çünkü, erkek egemen ideolojinin, kapitalizmin tahribatlarını

anlamamız bakımından bu gerekli olmaktadır.

Daha çok köleci toplumla birlikte kristalize olan "kadınlık" ve "erkeklik" statüsü, erkeğin buyuran, kadının ise itaat eden konumu "benimsemeleriyle" birlikte kapitalizme miras kalmıştır. İnsanlar ilk eğitimlerini genel olarak aile içinde aldıklarından, aile ise, egemen devletin yönlendirdiği bir kurum olması niteliğiyle belirlendiğinden kadın ve erkekler (çocuklar dahil) buna göre biçimlenirler. Yasa, hukuk ve gelenek erkek dünyasını temsil eder ve kadın her şart altında buna boyun eğdirilir. Kız çocuğu daha çocukluktan başlamak üzere kalıba sokularak terbiye edilir. Ona iyi bir ana ve eş olması öğretilir. Ev işleri, çocuk bakımı, erkeğe hizmet ve itaat konularında yoğunlaştırılır. Kız büyüdüğünde geleneksel kadınlık rolünü oynamaya hazırdır... Erkek çocuğuna da genel olarak dışarının işleri öğretilir. Ona evin ikinci reisi (küçük reis) gözüyle bakılır. Ve erkek çocuğu babaya benzeştirilir. Kadına nasıl yaklaşacağı ve erkeğin nasıl erkek olduğu bir güzel belletilir. O da, evlilik çağına geldiğinde evin otoritesini eline almaya hazırdır artık.

Kadınların asırlar boyu niçin başkaldırmadıklarının sırrı belki de bu geleneğin kuşaklar boyu şaşmaz bir biçimde devam ettirilmesiyle ilintilidir. Gerçekten de bütün ezilen sınıflar, tarihin her döneminde söyle ya dı böyle kurtuluşları için mücadele etmelerine karşın, kadınlarda toplu isyanlara rastlayamıyoruz. Ancak, kapitalizm çağıyla birlikte kadının yavaş yavaş kamu yaşamına katılmasıyla "birden bire" gözlerinin açılması tam da büyük toplumsal ekonomik değişimle ve kadınlık bilincinin bir biçimde gelişimiyle ilişkilidir. Fakat burjuva dünyası kadını yeni baskı biçimleri içinde tutmakta gecikmez. Fransız devriminde kadınların kendi mücadeleleri ile kabul ettirdikleri hakların devrimin hemen ertesinde nasıl rafa kaldırdığını biliyoruz. En gelişmiş demokrasilerde bile kadın erkek eşitliği, kadının eşitsizliği üzerine kurulmuştur. Cinsel anlamda erkeğin kadını aldatması görmezden gelinirken ya da göstermelik yaptırımlarla geçiştirilirken, aynı şeyi kadının yapması durumunda "orospu" damgası yemesinden tutalım da çeşitli ceza müeyyidelerine uğraması kaçınılmaz olmaktadır. Yine, erkeğin çok "karlılığı" meşru görülürken, kadının çok "kocalılığı"nın sözü bile edilemez. Özcesi, ekonomik gücü elinde bulunduran erkek kadını da metalaştırmaktadır. Erkek, kadının geçimini sağlaması koşuluyla istediği

kadar kadına sahip olabilir. Örneğin, müslüman hukukuna göre bunun sayısı bile belirlenmiştir. Erkeğe dört tane kadını nikahına alabilirsin denmiş. "Karı-koca" ilişkisi tam anlamıyla kadının metalaşmasına indirgenmiştir. Kadın metadır, erkek ise, metanın sahibi....

Müslümanlık dinin eşitlik ve özgürlük dini olduğu söylenir ama bu dinin kutsal kitabı olan kuran-ı kerim'de kadının ikinci cins olduğunu belirten pekçok süre ve ayet olmasına karşın ne kadınların ne de erkeklerin buna herhangi bir itirazlarının olmaması tam da bu geleneksel cinsiyetçi rolün benimsendiğini doğrulamaktadır. Kadını alabildiğine erkeğin uyruğuna sokan İran devriminin yine İranlı kadınlar tarafından hararetle desteklenmesinin başlıca nedeni hiç kuşku yok ki, onların geleneksel kadınlık durumuna inanmış veya inandırılmış olmalarıdır.

Müslümanlık dinin eşitlik ve özgürlük dini olduğu söylenir ama bu dinin kutsal kitabı olan kuran-ı kerim'de kadının ikinci cins olduğunu belirten pekçok süre ve ayet olmasına karşın ne kadınların ne de erkeklerin buna herhangi bir itirazlarının olmaması tam da bu geleneksel cinsiyetçi rolün benimsendiğini doğrulamaktadır. Kadını alabildiğine erkeğin uyruğuna sokan İran devriminin yine İranlı kadınlar tarafından hararetle desteklenmesinin başlıca nedeni hiç kuşku yok ki, onların geleneksel kadınlık durumuna inanmış veya inandırılmış olmalarıdır. Her tarafı "erkek" koken ve bir "erkek" elinden

yazıldığı malum olan kuran-kerim'in kadınlar tarafından da olduğu gibi kabul edilip benimsenmesi, erkek egemen ideolojisinin güçlülüğünü ve kadının kendi cinsine nasıl yabancılaştırıldığının fiili açıklaması olmaktadır.

Yine bir proleterin, hatta bir sosyalistin aile içinde yönetici erkek rolünü nasıl benimsediğini ibretle görüyoruz. Fabrikada işçi evde patro, sokakta sosyalist evde ise tam bir feodal gibi davranan erkeklerin sayısı hiçte az değildir. Erkeğin bu denli karşı cinsine yabancılaşması yalnız bu günün sorunu da değildir. Erkek egemenliği tıpkı, kadının köleliliği gibi kuşaktan kuşağa aktararak gelenek durumuna gelmiştir. Kapitalizm ise, bunun devamını daha bilinçlice sağlamaktadır. Onu daha da çeşitlendirmiştir diyebiliriz. İşyerinde patrona duyulan öfkenin bu enerjinin siyasal alana değilde proleterin emekçinin evinde evin kadınına yönelttilerek çocuklarından alır. Ya da çaresizce kendini yerlere atıp, saçını başını yolar. Bundandır ki, aile yuvaları sevginin ve dayanışmanın değil, gerilim ve çatışmanın, kadının ömrünü tükettiği cezaevinden farksız bir yer haline gelir. Kapitalistler işçiyi böyle bir yuvaya bağladıkları için çok memnundurlar.

Sosyalizm Kadının Kurtuluşunu Sağlayabilir mi?

Sosyalizm, kadının kurtuluşunu sağlayabilir mi, ya da kadının kurtuluşu nasıl mümkün olabilir?

Konuya ilişkin "sosyalist" ülke pratiklerinden girmek gerekiyor. Yine bununla birlikte sosyalizmin ilke ve görüşlerini aşmak ve ayrıca kadın sorununun doğru tanımlanmasını da yapmak gerekiyor.

SSCB Pratiği: Çağımızın ilk sosyalist devrimi olması ve 70 yıllık bir uygulama pratiğine sahip olması bakımından bize önemli bir kaynak sunmaktadır. Bütün bir Sovyet tarihini, kadının durumunu burada anlatmak hiç şüphesiz ki, yazının boyutlarını aşar. Bu nedenle çok çarpıcı gördüğümüz örnekleri vermekle yetineceğiz.

Devrim öncesi Rus kadınlarının

büyük bir baskı yaşadıkları biliniyor. Kadınlar, proleter veya burjuva olsunlar hemen hepsi de erkeğin özel mülkiyeti olarak kabul ediliyorlardı. Bu nedenle de kadını aşağılayıcı davranışlar da doğal sayılıyordu. Kadının kendi başına mülk edinme hakkı bile yoktu.

Devrimden sonra kadınlarında aktif girişimiyle kadının ezilmesine ilişkin yasalar kaldırılarak kadının özgürleşmesi için yeni düzenlemelere geçildi. O dönemde, "kadının kurtuluşu sosyalizmin ayrılmaz bir parçası olarak görülüyordu." Öylesine ki, henüz devrimin ikinci yılında binden fazla delegenin katılımıyla işçi-köylü kadın konferansı yapıyor; devrim, ortak çamaşırhaneler, aşevleri, çocuk kreşleri açmak ve kadını kamusal yaşama kazandırmak için pek çok plan geliştirmeye başladı. İlk kadın grupları, "Rus kadının bilinç değişiminde önemli bir rol oynadı. Kadınlar sadece iş koşullarına ilişkin sorunlarda değil, erkeklerin otoritesine karşı da başkaldırmayı öğrendiler. Kadınlar önce kendi ayakları üstünde durabilmeyi, sonra kendilerini savunmayı ve karşı çıkmayı öğrenmek zorundaydılar. Hâlâ çekingen olan kadınlar korunma yöntemlerinin, çocuk bakımının tartışıldığı toplantılara davet edildiler. Biraz kendilerine güven kazandıktan sonra da sendikalarda çalışmaya başladılar. Birçok bölge komitesinin kuruluşunda öncülük yaptılar. Ancak, kadın hareketinin amaçlarından bir çoğuna hala erişilememişti. Bundan bir kaç yıl sonra Stalin'in iktidare ele geçirip bürokrasinin güçlenmesiyle birlikte bu süreç bitti ve kadına tanınan bazı haklar ise geri alındı. 1930'da aile kurumuna itibarı yeniden iade edildi. Bunu bağımsız kadın hareketine artık gerek olmadığı düşüncesi izledi.

II.Emperyalist Paylaşım Savaşı'nın kapıda olduğu dönemde, kadınların çok çocuk doğurmaları için teşviklere gidildi. Onuncu çocuğunu doğuran anneler, "kahraman anne" ilan edilerek ödüllendirildiler. Doğal olarak kürtaj da yasaklanmış oldu. Bir dönem için - koşulların zorunluluğu nedeniyle uygulanan politikalar, o koşullar ortadan kalmış olmasına rağmen varlıklarını sürdürdüler. Böylelikle sosyalist ülke yönetimi kadına olan yaklaşımda doğal mecrasından saptırılmış oldu. İç savaş-dış savaş, ekonomik yetersizlikler vb. nedenlerle ortak aşevleri, çamaşırhaneler, çocuk bakımevleri gibi yapıların hizmete sokulamaması ya da buralarda çeşitli aksamaların olması belki anlaşılabilir bir şeydir. Ancak, savaş ve sıkıntılı bir birtikten sonra da bunları ihmal

ederseniz ve sosyalist inşaya yönelik, yeni yaşama yönelik düzenlemelere gitmezseniz işi savsaklıyorsunuz sonucu ortaya çıkar. Nitekim Sovyetlerde olan da buydu.

Evet bütün muhteşemliğine ve iddiasına rağmen yetmiş yıllık Sovyet pratiği de maalesef kadının özgürleşmesi yolunda fazla mesafe alamadı. Örneğin, doktorların 3/4'ünün kadın olmasına karşın, hastahanelerde yöneticilik görevinin ağırlıklı olarak erkeklerde olması ve yine ülkenin politik yönetiminde kadının binde bir oranında bile yer almamış olması kadının özgürlük ve eşitlik derecesini göstermektedir.

Çin pratiği: Çin pratiği de Sovyet pratiğinden parlak gözükmemektedir. Şu anda bile "sosyalist" kalmasına karşılık Çin toplumuna baktığımız zaman orada da kadının politik yaşamdaki yerinin ve ağırlığının çok geri olduğunu söyleyebiliriz. Bu aynı zamanda yıllar süren büyük kültür devriminin kofluğunu göstermesi bakımından da yeterli bir göstergedir. Kadın ne tam olarak aile kurumunun baskısından kurtulabilmiştir, ne de erkeklerle tam hak eşitliğine sahiptir. Çinli kadın evlendiğinde halende erkeğin evinde yaşamak durumunda kalmaktadır.

Öteki "sosyalist" ülke pratiklerinde de aşağı yukarı aynı şeyler yaşanmıştır. Örneğin Küba devriminden sonra genelevlerindeki kadınların bu "sektör"den ikna yoluyla çekilerek eğitilmeleri ve yeniden topluma kazandırılmaları küçümsenmeyecek bir başarı olsa bile, yeterli olduğunu bugün için söyleyemiyoruz. Başlangıçta her sosyalist devrim olumlu çıkışlar yapıyor ancak, bir süre sonra çalışmalar hantallaşıyor ve nihayet değişik gerekçe ve koşulların ardına sığınarak kadın ezilmişliği ve özgürlük sorunları "unutuluyor".

Marksizmin kadın ve aile sorunundaki parlak görüş ve analizlerinin yanı sıra yakın çağın pratikleri ve ideolojik ve teorik üretimlerine karşın "sosyalizm" in bu sınavdan başarıyla çıkmamış olmasının şüphesiz ki pek çok nedeni vardır. Bunların cesurca dile getirilmesi ve nihayet projelendirilip yaşama geçirilmesi sosyalist olmanın, toplumsal özgürlükleri göstermenin de en belli başlı gündem maddelerinden birisidir.

"Kadının özgürlük derecesi, toplumun özgürlüğünün aynasıdır" eğer, hiç olmazsa sosyalistler kendi yaşam ve ilişki alanlarında geleneksel erkek ve kadın niteliklerini gözden geçirmek ve

gerçek cinsel kişiliklere ve ilişkilere ulaşmaya çabalamalıdır. Hem "kadınsız devrim olmaz" diyeceksiniz, hem de kadına "kocalık", "ağabeylik", "babalık" taslayıp onu eve kapatacaksınız ve ezmeye yöneleceksiniz. İşte bu olmaz.

Genel olarak sosyalist saflarda kadın mücadelesine ilişkin görülen iki sapma var;

Birincisi: Kadın sorununu devrim sonrasına erteleyen dar görüşlü "sınıfçı" yaklaşım, **ikincisi** ise, yine kadının kurtuluşunun kadınların eseri olduğunu görmeyen "erkeksi devrim" anlayışıdır. Kadının bağımsız ve özerk örgütlenmesine gerek bile görülmemektedir. Kadın illede "sınıf partisi"nin emir kumandasında, onun uydusu gibi davranacaktır.

Kadın sorununun, sosyalizm davasının bir parçası olarak değil de, onunla özdeşleştirilenler doğal olarak "sınıfın dışında" oluşturulan ve salt kadınların sorunlarını dile getiren örgütlenme ve hareketleri zamansız ve yersiz bularak redetmektedirler. Aslında bu erteleme ve dar görüşlü mantık yüzündendir ki, sol siyasal hareketler içerisinde yer alan militan kadın ögeler zaman içinde bu sakat mantığı gördükleri için bu yapılardan çekilmişlerdir. (Aynı şey çevre, ekoloji, nükleer silahlara karşı yürütülen barış hareketlerine ve bu çevrelere yaklaşımda da geçerlidir. Bu siyasal dar görüşlülük kitlesel daralmayı, kitlesel daralma ise doğal bir sonuç olarak bir çok sol hareketin sektör örgütlenmelere dönüşmesini getirmiştir) Güya demokratik kadın hareketi sınıf mücadelesini zayıflatıyormuş! Halbuki kapitalist bir toplumda her sosyalist, ezilen kesimlerin örgütlenmesini ve düzene karşı mücadelesini destekler ve meşru görür. Aslında bu erteleme mantığı biraz kazırsanız altında erkek egemen ideolojisinin zavallılığını görürsünüz. Hiç değilse devrime kadar erkek ayrıcalıklarını koruma kaygısı taşımaktadırlar. Sosyalizm işleyen bir süreç olarak görmediniz mi, sosyalist dönüşümü, yeni insan tipini ve ilişkilerini de tabi ki bilinmez bir geleceğin sorunu olarak görürsünüz.

Kadın örgütlenmesini salt "sınıf partisi" içine sıkıştıran ama burada da kadının özel sorunlarına yeterince yer vermeyen anlayışlarda sakattır. Bu hem kadın sorununun çok tali planlara düşürülmesine, hem de kadınların özgür cinsel kimliklerini oluşturmalarına ve de politik mücadeleye ilgisiz kalmalarına hizmet etmektedir.

Bugün ev işlerinin kölesi olan, erkeğin gölgesinde kalan milyonlarca ev

kadını vardır. Onların hiç olmazsa evde koca dayacağına, haksızlıklara karşı insanlıklarını korumaları, evin kahredici işlerinden kurtulup sokağa, yaşama katılmaları ve politikayla ilgilenmeleri az birşey midir? Kadınlar mümkünse sokak sokak, ev ev, mahalle mahalle kendi kadın dayanışma klüpleri, kültürleri, vakıfları, dernekleri vb. örgütlülükler kurarlarsa bundan sosyalistlerin ne gibi bir zararları olur? Kaldı ki, hiç merak etmeyin kadınlara sokağa çıktıklarında ve kendi hakları

kadının özgürlük mücadelesinde iki unsur ön plana geçiyor. Bilinç ve maddi araçlar. Zaten bu ikisi bir arada hareket ettirilmedikçe bir yanlar hep eksik kalır. Cenin ölü ya da sakat doğar. Sosyalistler hem bu bilince -iradeye- hem de bunu maddi kılacak araçlara sahip olmalıdırlar. Düşünsel düzeyde özgür kadın ve erkek kişiliğine ulaştığınız bile bunun örgütlü araçlarından yoksun olursanız özgürlük sınırlı kalır. Yine yeterli araçlarınız olduğu halde eğer bilinciniz yetersiz ve çarpıksa, asla özgürlüğü yakalayamazsınız.

için bile olsa siyasal ve demokratik mücadeleye giriştiklerinde kapitalist devletin ve onun baskı aygıtlarının gerçek yüzüyle karşılaşacaklardır. Gösteri yaparken dipçik, sopa yediklerinde ve gözaltına alındıklarında, mahkemeler ve cezaevleriyle tanıştıklarında devletin çıplak zoruyla yüzyüze gelecek ve onu tanıyacaktırlar. Ve belkide çoğu bu yüzden baskıcı düzenle hesaplaşma içine gireceklerdir.

Kadının kurtuluşu sorununu henüz yanıtlamış değiliz; geçmiş "sosyalist" pratiklerin olumluluklarına,

tartışma

yetersizliklerine ve yanlışlarına karşın kadının gerçek anlamda kurtuluşunun ön koşullarının halen sosyalizmde görüyoruz. Böyle olmakla birlikte, kapitalizm şartlarında her türlü baskı ve haksızlığa karşı kadın mücadelesinin sürmesi gerektiğine dikkat çekiyoruz. Değilmi ki, küçük adımlar, gündelik kazanımlar ve moral değerler olmadıkça ne öz güven gelişebilir, ne de yarının büyük başarıları hazırlanabilir.

kadının geleneksel kadın kişiliğinden çıkıp, kendisi için kadın olması merkezi önemdedir. "Hak verilmez alınır" kuralı kadın özgürlük mücadelesi içinde geçerlidir. Çünkü, tarihte hiç bir egemen güç ve sınıf, ezilen sınıflara ve katmanlara kendiliğinden özgürlük bahşetmemiştir. Sözde tanınan özgürlükler ise, kısa ömürlü ve içi boş olmuştur. Bundadır ki, kazanılmamış özgürlük, özgürlük değildir. Çünkü, tarihte hiç bir egemen güç ve sınıf, ezilen sınıflara ve katmanlara kendiliğinden özgürlük bahşetmemiştir. Sözde tanınan özgürlükler ise, kısa ömürlü ve içi boş olmuştur.

Kadının Özgürlük Mücadelesine İlişkin Somut Önermelerimiz

Kadının kurtuluşunda kadını özgüç gören; bunun için "erkekleşmiş" ve çeşitli korkular, güvensizlikler yaşayan ve kendi kadın kimliğinden utanan, cinsine yabancılaşmış kadın kişiliğinden

kurtulmuş kadın örgütlülüğünün ortaya çıkması,

- Bu hareketin kapitalizme ve erkek egemen ideolojisine karşı radikal bir duruş göstermesi,

- Ulusal, cinsel ve sınıfsal özgürlüğü sistemleştirerek programlaması,

- Kadının içinde yer aldığı sosyalist ve demokratik örgütlülüklerde de kendi taleplerini buralara taşıması ve bunların hayata geçirilmesinde kararlı tavırlar içine girmesi,

- Bütün kadınları kucaqlayan ve onların taleplerini gündemleştiren

- Kendini kadın ile erkeğin perspektifiyle hareket eden, erkekleri dışlayan ve düşman gören değil, onları eğiten, dayanışmaya çağırın, fakat "erkekçe" düşünce ve davranışlar karşısında da acımasızca eleştiri yöneltebilen,

- Kadını baskı altında tutan her türlü yasa ve hukuka karşı mücadele eden,

- Kadına yönelik evde, işte, sokakta yöneltilen dayığa, tacize ve tecavüze karşı kararlıca mücadele eden,

- Kadını koruyucu ve geliştirici eğitsel ve koruyucu kurumsallaşmalar oluşturan,

- Cinsiyetçi işbölümüne ve eğitime karşı,

- Kadının kapitalist reklam piyasasına erotik bir meta olarak pazarlanmasına,

- Düzenin bilinçlice yarattığı ve her türden kadın pazarlamasına, fuhuşa karşı mücadele eden,

- Dillerinden, inançlarından ve ulusal kimliklerinden ötürü baskı gören kadınların haklarını savunan ve bunları sahiplenen bir refleks içine giren kadın örgütlülüğü, kadın çıkışının ve dayanışmasının önemli bir başlangıcı olacaktır.

Sosyalist bir devrim, elbetteki kadın ile erkeğin tam hak eşitliğini savunacak, kapitalist aile kurumunu hukuken ve fiilen sona erdirecek düzenlemeler içine girecek, evlilikleri ve aşkı özgür ve demokratik bir temelde ele alacak, ev işlerini ve çocukların bakımı kamu görevi haline getirecek, cinsiyetçi işbölümüne ve kadın ile erkek arasındaki fırsat ve ücret eşitsizliğine son verecek, kadına yönelik dayak, tecavüz ve tacizlere şiddetle karşı çıkacak, özellikle feodal-burjuva ve arkaik erkek egemen düşünce ve geleneklere karşı büyük bir kültür devrimi başlatacak, kadını politik ve kamusal yaşamın öznesi durumuna yükseltmenin koşullarını kararlıca ve

samimiyetle oluşturmaya çalışacak, bağımsız kadın örgütlenmelerinin varlığına ve oluşumuna özel bir önem gösterecektir. Bunlara her türlü maddi ve manevi desteği sunacaktır. Zaten kadını özgürlüğe çıkaramayan bir devrim, kendini yadsıyan bir devrim olmaktan kurtulamaz ve "emeğin ve insanlığın kurtuluşu" adına gerçekleştirildiğini de iddia edemez.

Buraya kadar söylediklerimizi toparlayıp bağlarsak; Demek ki, kadının özgürlük mücadelesinde iki unsur ön plana geçiyor. **Bilinç** ve **maddi araçlar**. Zaten bu ikisi bir arada hareket ettirilmedikçe bir yanlar hep eksik kalır. Cenin ölü ya da sakat doğar. Sosyalistler hem bu bilinçle -iradeye- hem de bunu maddi kılacak araçlara sahip olmalıydılar. Düşünsel düzeyde özgür kadın ve erkek kişiliğine ulaşsanız bile bunun örgütlü araçlarından yoksun olursanız özgürlük sınırlı kalır. Yine yeterli araçlarınız olduğu halde eğer bilinciniz yetersiz ve çarpıksa, asla özgürlüğü yakalayamazsınız. "Sosyalist" ülke pratiklerinde bir aşağı, bir yukarı yaşanan bunlar olmuştur. Ama kabul edelim ki, sonuçta devrimler "erkek" olmaktan kurtulamamıştır. Tabii bunun böyle olmasında kadınların da sorumluluğu vardır.

Son söz yerine geçmek üzere; kadının geleneksel kadın kişiliğinden çıkıp, kendisi için kadın olması merkezi önemdedir. "Hak verilmez alınır" kuralı kadın özgürlük mücadelesi içinde geçerlidir. Çünkü, tarihte hiç bir egemen güç ve sınıf, ezilen sınıflara ve katmanlara kendiliğinden özgürlük bahşetmemiştir. Sözde tanınan özgürlükler ise, kısa ömürlü ve içi boş olmuştur. Bundadır ki, kazanılmamış özgürlük, özgürlük değildir. Bugün, kapitalist ülkelerde kadına tanınan "medeni" ve insani hak ve özgürlükler genelde bu türdendir. Hukuken metinlere geçen ama, fiilen tersi geçerli olan...

Kadın özgürlüğünün bunca önemli olması, insanlığın kurtuluşunda başlıca göstergelerinden biri olmasıdır. Unutmuyoruz ki, ancak kadın özgürleştiği ölçüde, erkek örgütlenir. Öyleyse, emeğin ve insanlığın kurtuluşu için kadın ve erkek hep birlikte...

Stêrka Rizgarî'yi ● bîxwîne bide xwendin ● oku okut

Sürgün ve soykırım yalnızca son beş yılın getirdiği kendiliğinden bir olgu değildir.

Sömürgeciliğin, bütün Cumhuriyet tarihi boyunca Kürtlere karşı uyguladığı sürekli ve sistemli bir siyasettir, tarihsel bir olgudur.

Cumhuriyetin Kemalist kadroları da bu politikaları İttihatçı Osmanlı Paşalarından devraldılar. Onlar da Sultan Hamid'in Osmanlı ulusal toplulukları üzerindeki politikasının takipçisiydi.

Tanzimat'tan başlayarak merkezi otoriteye (Bab-ı Ali'ye) karşı direnen Kürt aşiretleri **Mecburi İskân'** a tabi tutulmuşlardı. Abdulhamid'in politikası ise, Osmanlı Devleti egemenliğindeki ulusları, halkları, dinsel grupları birbiri aleyhine kışkırtmak, göçettirme ve iskan politikalarıyla etnik bir denge sağlamak üzere biçimlenmişti. Balkan ve Kafkas göçmenleri Kürdistan'a yerleştirilirken, Kürt aşiretleri de Orta Anadolu'ya, Trakya'ya iskan edilmekteydiler. Tatarlar, Çerkez'ler ve İmparatorluk içindeki diğer azınlıklarda birbirlerinden uzak köşelere yerleştirildi. Böylece İmparatorluk topraklarında kimsenin belli bir nüfuz oluşturamadığı ve birbirine düşmanlaştırılmış ulusal topluluklar üzerinde yönetim yapmak bir Osmanlı geleneği olarak süregeldi.

Ne varki, ulusal bağımsızlık hareketleri Osmanlı Feodalitesinin köhnemiş kurumlarını çatırdatmaya başladığında, emperyalizmle yeni kombinezon ve işbirlikleri kuran Osmanlı yönetim aygıtı, çağımızın en büyük soykırımlarından birini **1915 yılında Ermeni Ulusu** üzerinde uyguladı. Tehcir (Zorunlu Göç Yasası) ile bütün Ermeniler vatanlarından sürüldüler, malları yağmalandı ve 1 milyonu aşkın insan da göç yollarında imha edildiler.

Aynı şey, Karadeniz'de **Pontus Rumlarına** uygulandı. Böylece, daha sonra Hitler'in 1940'larda 19 milyon Yahudiyi gaz odaları ve fırınlarda yakarak tekrarlayacağı soykırımla etnik sorunları çözme geleneğini de başlatmış olmaktadır.

İşte böyle kanlı bir gelenek ve mirasın sahibi kadrolar, Kürdistan'ı sömürgeleştirdiklerinde de ellerindeki iki keskin kılıç; yine **soykırım** ve **sürgün** oldu. **1925 Şeyh Said, 1926-30 Ağrı-Zilan, 1938 Dersim** direnişleri katliamlarla kırdıktan hemen sonra, direnişçi Kürt aşiretlerinin hepsi Orta Anadolu, Ege ve Trakya'da mecburi iskana tabi tutuldular. Meclis, defalarca iskan yasaları çıkararak, insanları oradan oraya sürdü. Kürdistan'ın etnik bileşenini daha da karmaşıktırmak için tıpkı Osmanlılar gibi onlar da Balkan, Kafkas göçmenleri daha sonra Afgan mültecilerini de

SAVAŞ VE GÖÇ

Bengin Botan

Osmanlı yönetim aygıtı, çağımızın en büyük soykırımlarından birini 1915 yılında Ermeni Ulusu üzerinde uyguladı. Tehcir -Zorunlu Göç Yasası- ile bütün Ermeniler vatanlarından sürüldüler, malları yağmalandı ve 1 milyonu aşkın insan da göç yollarında imha edildiler. Aynı şey, Karadeniz'de Pontus Rumlarına uygulandı. İşte böyle kanlı bir gelenek ve mirasın sahibi kadrolar, Kürdistan'ı sömürgeleştirdiklerinde de ellerindeki iki keskin kılıç; yine soykırım ve sürgün oldu.

Kürdistan'a iskan ettiler. Kürdistan'da göçün ikinci büyük nedeni de **sosyo-ekonomiktir** ve yine sömürge yapısından kaynaklanmaktadır. İç dinamikleri kırılan ülkemizde, sömürge insanı otomatikman metropollerin ucuz işgücü deposudur. Bu da, sömürge insanının mevsimlik tarım ve inşaat işçisi olarak ve önce geçici, sonra tümüyle metropollere akması demektir. Ülkemizin iktisadi tarihi, siyasal müdahaleler olmasa bile Kürdistan'dan metropollere doğru sürekli bir ekonomik göç yaşandığını göstermektedir. Kendi gelişim ve geleceğini doğduğu topraklarda bulamayan insanlar umutsuzca batıya, metropollere taşınmaktadırlar. Bu göçe yalnızca İstanbul, İzmir, Antalya, Bursa, Ankara gibi Türkiye metropolleri değil, Avrupa'da dahildir. Avrupa'daki göçmen

işçilerin en büyük dilimini Türkiye'den göçedenler oluşturmakta, Türkiye'den giden göçmen işçilerin en büyük dilimi ise **Kürtlerdir**.

Günümüze gelindiğinde ise; Ulusumuza dayatılmış sömürge savaşının sonuçlarından biri olarak son beş yıldır Kürdistan'da köylerin yıkılıp, yıkılması, Kürdistan'ın insansızlaştırılması operasyonu ile hızlanan bir tahrip söz konusu. Üçbin köyün boşaltıldığı biliniyor. Kürdistan köylülüğünün kapitalist sömürü sistemi içinde hergün daha fazla parçalanması, sömürge savaşını birkaç yılda on-onbeş misline çıkardı.

TC'nin kırsal alanları yurtsever kitlelerden arındırma telaşının amacı; gerilla mücadelesini kitle desteğinden koparıp, tecrit etmek gibi siyasal-askeri bir hedefinin yanı sıra, kitle pasifikasyonu yaratmak ve halkı cezalandırmaktır. Bu yakın amaçların dışında iki stratejik hedeften daha söz edilebilir.

Birincisi: Muhtemel bir Kürdistan'ın sınırlarını, şimdiden olabildiğince küçültmek, daraltmak..

İkincisi: Kürdistan'ı Kürtleştirilerek, toprak sorununu gündemden düşürmektir. Topraksız, Kürdistan'sız bir Kürt sorununun "Misak-ı Milli ve düzen sınırları" içinde çok daha kolay çözülebileceği varsayılmaktadır.

Sömürgeci stratejistlerin fena halde yanıldıkları bir nokta var. Kürdistan'ın demografik yapısıyla oynamak, belki ulus sorununu toprak zemininden koparır, ama kesinlikle çözemeyiz..

Çünkü; Yakın tarih, pekâla topraksızda ulus sorunu

olabileceğine tanıklık eder. Fakat bu sürecin algılanışı da, sosyo-ekonomik tahliller, tahminler ve siyasal çözüm önermeleri de birbirine bağlı olarak baştan aşağı yanlıştır. Sömürgeci militarizmin öngörüsü geçerliliğini çoktan yitirmiş "topraksız ulus sorunu olmaz" gibi vahim bir yanılgıya dayanıyor.

Bu yanılgı, Yahudi'leri dünyanın dört bir yanına yayılmış kolonilerde yaşadıkları, bir vatana sahip olmadıkları ve değişik ekonomik, kültürel bütünlükler içinde yaşadıkları için "ulus" saymayan ama 1947'de aynı tezleri hararetle savunmuş Stalin yönetimli SSCB dahil, Birleşmiş Milletler'in çoğunlukla Yahudi'lerin ulusal devleti İsrail'i tanımlarıyla çoktan tarihe gömülmüştür. Yahudi'ler uç bir örnektir. Toprak temelinden üçbin yıl kopmuş bir halkın bile, sürüldüğü topraklarda bir araya gelip ulusal devlet kurabileceğini gösteren çarpıcı örnektir.

Daha başka da var. Örneğin; Filistin halkı tam 50 yıldır, yurtlarından sürülmüş olarak ulusal-demokratik bir mücadele veriyor. Filistin'lilerin diğer Arap toplamları ile entegre olmamaları için hiçbir neden yokken, ülke toprakları dışında bir ulusal mücadele yıllarca ayakta kalabiliyor. Şimdi kendilerine sunulan "özerklik" çözümünü bile içlerine sindiremedikleri de yeterince öğretici bir örnektir.

SSCB'de II. Paylaşım Savaşı sırasında ve sonrasında "iç göçler" zorunlu yer değiştirmeler yoluyla Kafkasya, Ortaasya, Baltık Cumhuriyetlerinin demografik yapısıyla ne kadar çok oynandığı; halkların ne kadar çok birileri içinde, başka topraklarda "erimeye" terk edildikleri bilinmektedir.

Fakat sonuç bu öngörülerin tam tersini çıkarmıştır. SSCB'nin dağılmasındaki esaslı faktörlerden biri "ulusal bağımsızlık" dinamikleri oluşturmaktadır. Kendi ülkesinde azınlık hale gelen özerk cumhuriyetlerde bile bağımsızlık isteği söndürülemez. İşte Baltık Cumhuriyetleri...

Kürdistan'ın demografik yapısıyla oynanması ulusal sorunu çözmez; belki toprak temelini zayıflatır ama tümüyle yok edemez. Bu durum, olsa olsa daha çok karmaşık ve belalı bir sorun haline getirir. Kürdistan Sorunu: Mülteci Uluslar Sorunu...

Gerilla hareketine karşı sürdürülen "topyekûn savaş"ta üçbuçuk milyona yakın insanın göç ettirilmesi, sorunu pasifize değil, tersine aktive eden bir etkidir.

Cumhuriyet tarihi boyunca Kürtleri asimile etmek için her yolu deneyen TC, Kürt ve Kürt'leri karıştırarak benzeştirmeyi de çok denedi. Son yıllarda da özellikle Kürt sermayedarlarının, aydınlarının, politikacılarının Türk metropollerine bağlarının sıklaştırılması ve böylece "Bağımsız Kürdistan" talebinin imkânsız kılınması amacını güderek, entegrasyon politikasını yürütmektedir.

Mülteci uluslar sorunu haline gelmesi, sorunun daha çok enternasyonalize edilmesi ve kangrenli hale getirilmesi demektir. Bu ülke temeli üzerinde lokalize olmuş bir ulusal sorundan çok daha bunalımlı, karmaşık reaksiyonlar içeren uluslararası bir bela yaratılması demektir.

Ne var ki, metropollere can havliyle yığılmakta olan Kürt göçü bu entegrasyon ve asimilasyon çarkının kırılıp, zembereğinden boşalmışçasına geriye doğru işletecek bir dinamit fitili olabileceği unutuluyor!

Unutulan bir başka gerçek de şu:

Milliyetler birbiriyle kaynaşabilir, ama milliyetçilikler asla!....

Milliyetçi politikalar, karşılıklı çıkarları örtüştüğünde uzlaşabilir, ama kaynaşmaz.

Türk ırkçılığı ve şövenizmi ile Kürt yurtseverliğinin yanyana yaşaması söz konusu olamaz..

Türk toplumunda, son yıllarda devlet eliyle de kışkırtılıp

geliştirilen güc'ü bir anti-Kürt şövenist dalga egemendir. Resmi propaganda araçlarıyla da pompalanan, sömürge savaşına destek sağlamak, asker kaçaklarını önlemek için aileleri motive etmek gibi nedenlerle daha çok kışkırtılmaya başlanan bu anti-Kürt şövenist kampanyaya, MHP ve faşist harekete yeniden itibar kazandırma çabalarını da teşhis edebiliriz.

Metropollere göçen Kürt nüfusunun ulusal duyguları da yükselmiştir. Ulusal kurtuluş hareketinin kitleler üzerindeki psikolojik ve siyasal etkisi, içsel bir olgudur.

Kürdistan'da sürdürülen devlet terörüne karşı, ne din kardeşliği, ne insanlık, ne de sınıf kardeşliği adına Türk toplumundan güçlü protesto sesleri yükselmemesi, Kürt ulusu üzerinde Türk kitlelere karşı soğukluk yaratmıştır. Beklentilerin karşılanamaması, bu hayal kırıklığını daha da artırmaktadır. Kürt ve Türk toplumlarının psikolojik bir bölünme geçirmekte olduklarını söyleyebiliriz.

Hiçbir evresinde Türk düşmanlığı temelinde gelişmemiş ve şövenist renkleri taşımamış olan Kürt yurtseverliği; Ulusal kurtuluş örgütlerine egemen olan sosyalist siyasal kültür, çatışmaların bir Kürt-Türk boğazlaşmasına dönüşmesini engelleyen en önemli iradi belirlemdir. Belki bu şans giderek azalmaktadır. Büyük şehirlerde birbirini anlamadan ve çıkarları çatışarak yaşamak zorunda bırakılan yığınlar için saat geriye doğru daha süratle ilerlemektedir..

Şehir varoşlarına toplanmış, yoksulluğun uç sınırlarında, işsiz, yarinsız, aç yığınların, Kürt gettolarının yaratacağı depremler metropolleri her an harabeye çevirebilir.

Metropollerdeki Türk proletaryasının şehire akın eden bu nüfusa, en düşük ücretlerle, boğaz tokluğuna çalışmaya razı ucuz işgücü olarak; işsizliğin ekonomik kriz ve özelleştirmelerle hergün daha çok büyüdüğü bir şehir yaşamında korkunç bir tehdit olduğu bu koşullarda düşman ve rakip olarak algılanmasına ve hiç de sempati ile bakmayacağına kuşku yoktur.

Burjuvazinin de bu yoksul yığınları, diğerlerine karşı tehdit unsuru olarak kullanmak isteyeceği de açıktır. Şu halde metropollerdeki Kürt emekçi nüfusun, sınıf kardeşliği şemsiyesi altında kaynaşmasının önünde şövenizmden başka da ciddi engeller var demektir.

Zaten çıç gibi büyüyen yoksulluk ve çevre sorunlarıyla boğuşan şehir halkının yaşam alanını daraltan, kendi kültürel ahlâki değerleri, taşdıkları sorunlarıyla beraber şehir yaşamının üzerine binen bu unsurların, diğerleri tarafından problemin bir parçası sayılacakları ve TC'nin beklediğinin aksine kaynaşmanın değil, ayrışmanın katalizörü olacaklarını görmek için kâhin olmaya gerek yoktur.

Bu çatışmanın hiç de zor olmayan bir biçimde etnik boyutta yaşanacağı da açıktır. Sonuç; 70 yıllık asimilasyon ve entegrasyon sürecinde Türklerle kaynaşmış ve onlarla benzeşmiş olan iki kültür arasında kalmış ve kendisini Kürt olarak değil, daha çok "Doğulu" olarak tanımlamaya alışkın asimile kitlelerin de taraf olmaya zorlanacağı ve çözüleceği

bir sürece girilmesidir. Türkiye'nin her yerinde, başta metropoller olmak üzere Türk-Kürt karşıtlığı temelinde etnik bir boğazlaşma çığırnlığı yaşanabilir.

Sonunda öfkeli Türk yığınlarının, sadece doğum yerlerine bakarak "Kürtler Kürdistan'la!" diye yürüttükleri tersine bir göçettirme kampanyasıyla ifade edilen Kürt nüfusun "Türkler Orta Asya'ya!" diye bağdırdıkları şiddet gösterilerine tanıklık edebiliriz...

Demografik yapıyla oynayarak yani nüfus bileşenini değiştirmeye çalışarak, soykırım, zorunlu iskan, göçettirme gibi yöntemlerle etnik arındırma politikasıyla bu "bela"dan kurtulacaklarını sananların yanıtlıkları bir başka olgu da metropol merkezlerine sürülen insanların buralara entegre olacakları, toprak taleplerinin ortadan kalkacakları, "ulusal olarak asimile olacakları" öngörüsüdür.

Kendisi başlı başına bir insanlık trajedisi olan göçün çözümü; insanların içinde yaşadıkları doğa ve kültürel bütünlük içinde özgürce gelişebilecekleri ve kalkınabilecekleri koşulların sağlanmasına bağlıdır. Bu da, sömürgeci ulusal zorbalığın olmadığı; insanların, kendi geleceklerini kendilerinin özgürce belirleyebildikleri bir toplumsal-siyasal-ekonomik sistem yaratılmasını gerekli kılar.

Son beş yılın "Kürdistan'ı insansızlaştırma" politikasının sonucu olarak üçbuçuk milyon insanın metropolde entegre olacaklarını sanmak da yanlıştır. Bir kaç yıl içinde metropollere yönelik aşırı yığılma, bu genellikle işsiz, perişan aç yığınların büyük şehirler tarafından en azından sosyo-ekonomik açıdan emilmesini imkansız hale getirmiştir. Metropollerde ur gibi hızla büyüyen bir "gettolaşma" yaşanmakta, alt-semt kültürleri metropol kültürüne galibe çıkmaktadır. Bir miktar sermayesiyle iş kurmayı hayal edenlerin serüvenlerinin düş kırıklığına uğramaları büyük bir olasılıktır. Göç edenlerin büyük bir bölümü ise mülksüz, işsiz kütledir. Bunların, kalifiye olmadıkları için hem sömürülmeye açık ucuz işgücü olarak, hem de düşük ücretlerle çalışmak için zorlanmaları yolunda bir şantaj unsurları, rakipler olarak algılanacakları ve metropol proletaryasıyla kolayca entegre olamayacakları da açıktır. Üstelik yine bu yığınlar üst-üste, tıksık-tıksık sorunlarla yaşayan kentlinin sorunlarının daha da ağırlaşmasından onları sorumlu tutmaya başlayacağı; şehirdeki "suç"ların ve "altkültürün" temsilcileri olarak hem polislin hedefi olacakları hem de metropollerin lanetlileri haline gelecekleri/gelmekte oldukları da kesindir. Zaten alt-yapısı hazır

olan mafya örgütlenmesinin, bu yemlikten çok daha beslenerek güçlenmesi ve Kürt mafyasının siyasal-ekonomik bir faktör olarak sivrilmesi de beklenebilecek bir gelişmedir. Böyle bir faktörün ulusal gerilimleri taşıması da hiç şaşırtıcı olmasa gerek...

Bu sorunlar şehirleri bir anda harabeye çevirecek çatışma ve çelişmeleri beslemektedir. Çatışmaların büyük oranda etnik

özellikler taşıyacağı açıktır. Büyük şehirlerin yaşadığı bu gerilimler, Türk toplumuna pompalanan şovenizm dalgasıyla birlikte, daha önce Türk toplumuna adepta olmuş Kürtleri, "Doğulu hemşeriler"i tersine bir ayrışma süreci içine sokması da sürpriz olmamalıdır ve hiç kimsenin ummadığı, kendiliğinden veya bilinçli geliştirilecek provokasyonlar; ne "din kardeşliği"nin, ne "kız alıp vermenin", ne de ulusal kurtuluş örgütlerinin ısrarla sürdürdükleri "halkların kardeşliği" söylemine aldurmaksızın alevlenecek toplumlararası kanlı boğazlaşmalar yaratabilir.

Kır emekçileri kentlere göçettirilirken; toprağından, üretim ilişkilerinden kopararak, tam bir kent yoksulu haline getirilmişlerdir. Amed'in nüfusunun birkaç misli arttığı, insanların sokaklara yayıldığı, naylon semtlerin oluştuğu, her evde üç-dört ailenin barınmaya başladığı bir süreç bu...

Antep, Malatya ve Urfa en çok göç olan ve toplumsal dokusu değişen kentlerimiz arasında geliyor.

Kürdistan kentlerinin bir özelliği vardır; onlar, -Amed hariç Kürdistan ulusal kurtuluş hareketinin değil, sömürgeci kurumların mevzilediği ve şehir dokusu itibarıyla da ülkeye yabancı bir yapısallık göstermiştir. Çünkü, tarih boyunca kentler, tüm istilacı güçlerin askeri, siyasal, ekonomik karargâhları olarak kaldılar. işgalciler, yerleşim birimi olarak da daha çok bu kent merkezlerini seçti. Dolayısıyla şehirler, etnik bileşen bakımından da Kürdistan'da yabancı bir olgu olarak kaldı.

Özellikle 70'lerden sonra bu doku hızla değişiyordu. Şehir nüfusu metropollere göçerken, kasaba ve köyler şehirlere yerleşmeye başladı. Böylece "Gundi", "bajarı" zıtlığının çözülmesine başladığı süreç yaşandı. Şimdi bu değişimin doruk noktasındayız. Kentleri, göçle adeta istila eden kentli nüfus büyük bir yoğunlukla yurtseverdir ve tüm üretim süreçleri parçalanarak mülksüzleştirilmiş, yoksullaştırılmıştır. Bu nedenle de radikal tepkiler barındıran emekçilerden oluşmaktadır.

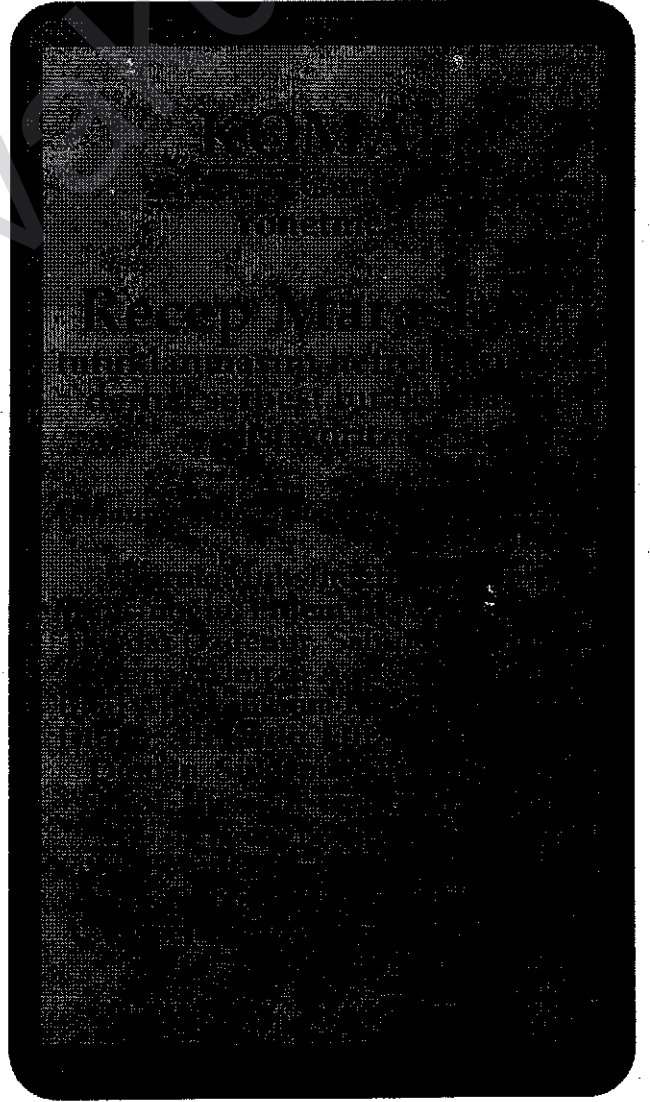
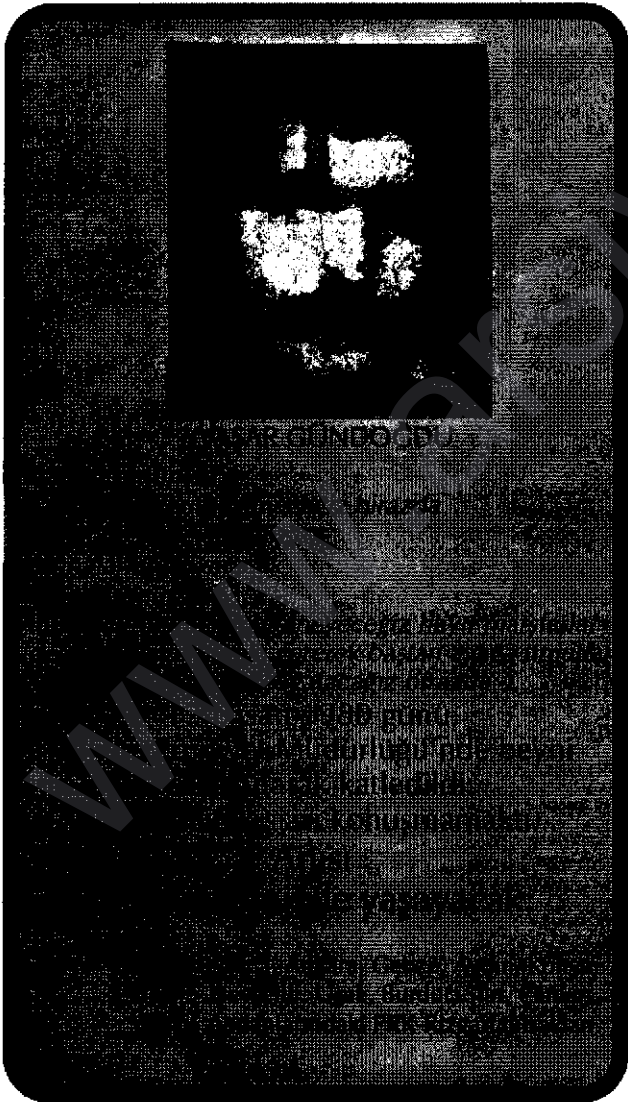
Bu, önmüzdeki dönem de kentleri ulusal demokratik mücadele açısından son derece kritik ve sancılı alanlardan biri haline getirecek ve devrimde şehirlerin belirleyici rolünü öne çıkaracaktır. Aynı olgunun kültürel, siyasal boyutlarının da mücadelede kendini ifade etmeye başlayacağına kuşku yoktur.

Tüm bunlar, KUKM'yi bir "köylü ayaklanması", sadece "kırsal eksene dayalı ulusal bir mücadele" olarak görme yanılığının da sonucudur. Çünkü, sömürgeci stratejiler de yanılıyorlar; Kürdistan köylülüğünü yıldırarak ulusal mücadelenin ortadan kalkacağını hesaplıyorlar. Oysa, sadece ulusal kurtuluş mücadelesinin kanallarında bir değişime olacaktır, sorun daha çok boyutlu hale gelecektir.

Kaldı ki, Kürdistan'dan dışarıya yoğun bir göç yaşanmasına rağmen, Kürt ulusu dağı taşı bombardıman edilip, yakılan ülkelerinin dağlarına, taşlarına tırnaklarıyla yapışmıştır. Göç ettirmeler sonucu demografik hareket metropol merkezler kadar Kürdistan şehirlerinin dokusunu da hızla değiştirmiştir, değiştirmektedir.

Belki de Kuzey Kürdistan'da ulusal hareket ilk kez şehir merkezlerine kavuşmaktadır. Kır yoksulları, bütün sınıfsal ve ulusal gerilimleri ile Kürdistan'ın kent yoksulları haline getirilmiştir. Mülksüzleştirilmiş ve toprağından koparılmış bu yığınların toprak talebi ortadan kalkmayacağı gibi, ulusal mücadelenin eksenini kırdan şehir merkezlerine kayacaktır.

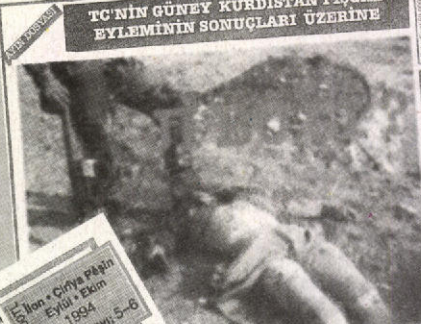
Kendisi başlı başına bir insanlık trajedisi olan göçün çözümü; insanların içinde yaşadıkları doğa ve kültürel bütünlük içinde özgürce gelişebilecekleri ve kalkınabilecekleri koşulların sağlanmasına bağlıdır. Bu da, sömürgeci ulusal zorbalığın olmadığı; insanların, kendi geleceklerini kendilerinin özgürce belirleyebildikleri bir toplumsal-siyasal-ekonomik sistem yaratılmasını gerekli kılar.

susturulamaz

TC'NİN GÜNEY KÜRDİSTAN'I İŞGAL EYLEMİNİN SONUÇLARI ÜZERİNE

Gülen-Heziran
Mayıs-Hoştan
Hejmar
sayı 10-11

12. İkon - Çiyê Pêşîn
Eylül - Ekim
1994
Hejmar/Sayı: 5-6

AYIN DOSYASI: KÜRDİSTANLI SOSYALİSTLER, BİRLİĞİ TARTIŞIYOR
YENİ PARTİ YENİ UMUTLAR • DI KÜRDİSTANE DA YEK GULAN • KOVAREK ÇAWA

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
GÜNEY KÜRDİSTAN'I
İŞGAL EDİYOR!

Gülen
Mayıs 1994
hejmar
sayı 2

rizgari
KOVARA SİYASİ ÇANDA MEHİ

madawz deqîbsim

tu ne tenê ye...

Kurdan
ya Çihanê

AYIN DOSYASI: Sömürge savaşının
NAMLULARIN GÖLGESİNDE KANLI
"YEREL SEÇİM" ALDATMACASINA
KÜRDİSTAN'DAN "HAYIR"
AYIN DOSYASI: LEGAL SİYASET VE DEP
TÊ SEWITANDIN!

12. İkon
Nisan
1994
hejmar
sayı 7

OSYAS:

DEP'te
LAYIRIMI

Em-Kani Halktoplusu
Birkarar
ULUSAL
DEMOKRATİK
KADIN DERNEĞİ

HUKUK
TERÖRÜ!

dengê

stêrkaw
rizgari
KOVARA SİYASİ U ÇANDA MEHİ